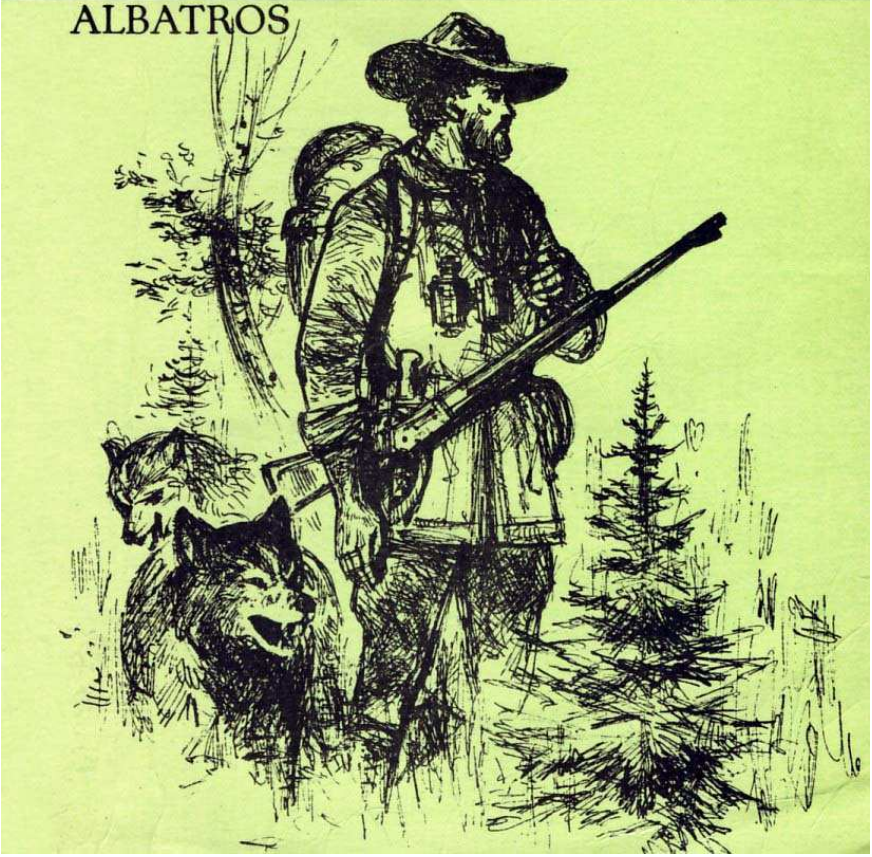
JOSEF KUTÍK

Bílá vydra v záloze

ALBATROS

JOSEF KUTÍK

Bílá vydra v záloze

ALBATROS PRAHA

© Josef Kutík, 1983
Illustrations © Karel Toman, 1991

ISBN 80-00-00122-5

1

Ten den jsme urazili jistě aspoň šedesát sedmdesát kilometrů a musím přiznat, že jsem je jaksepatří cítil v kloubech i ve svalech, ale pocit jakéhosi vytržení a štěstí mě neopouštěl. Objevoval se vždycky, když jsem se smečkou svých chlupatých kamarádů uháněl nekonečnými zasněženými pláněmi a čirý mrazivý vzduch působil jako omamná vůně neznámých bylin, po níž jsem měl hlavu lehkou a v duši mír. Zdálo se mi, že se nedotýkám země, že se vznáším a hlad, žízeň či únava běží kdesi stranou. Člověk o nich sice ví, ale nevadí mu.

„Kamaráde...," vydechl jsem okouzleně, když jsme zastavili. Ohlížel jsem se zpátky po našich stopách, na ztvrdlém sněhu sotva patrných, a pak opět nedočkavě vykukoval, co nás čeká zítra. Před námi ve studeném podvečerním slunci klesal táhlý, mírný, bělostný svah a k bodu, na němž jsme stáli, se zeširoka z obou stran v povlovných svazích sbíhal les s téměř jednolitou sněhovou čepicí. Zdálo se, že ji silné kmeny sotva unesou. V dálce se zvlněná plošina skoro neznatelně opět zvedala a na obzoru splývala s bílými oblaky, jako by nikde nekončila. Celý ten kouzelný obrázek, umocněný zesilujícím mrazem, budil dojem neporušenosti a čistoty, neuvěřitelně lahodné pohody a neskutečné krásy.

„Může Noatak postavit stany, než ty vykoukat?" vytrhl mě můj indiánský přítel z okouzlení. „A nasekat chvojí a dřevo a zapálit oheň a nakrmit psy a uvařit večeři..." Samozřejmě se mi pošklebovaI. Rozvazoval zmrzlé řemeny, držící náklad na saních, a pokud mu chladem ztuhlý obličej dovolil, známým způsobem se na mě šklebil.

„Samozřejmě, a taky se třeba můžeš postavit na hlavu," odpověděl jsem mu stejným tónem. „Copak ty kolem sebe nikdy nevidíš nic hezkýho?"

„Vidět," přikývl krátce. „Ale až práce hotová."

Měl přirozeně pravdu. Na Severu je vždycky především potřeba myslet na zajištění základních potřeb, a pak teprve je čas na zábavu. A opatření potahu, rozděláni ohně, jídlo a přístřeší jsou ty nutnosti,

bez nichž se nelze obejít, a prastará moudrost obyvatel divočiny je jako zákon přenáší z generace na generaci stejně přirozeně, jako je přirozené třeba dýchání.

Dali jsme se společně do práce a za chvíli bylo téměř všecko, co Noatak vyjmenoval, hotovo, nebo se připravovalo. Oheň hořel, jediný oheň možná stovky kilometrů kolem, stany stály svorně vedle sebe a na pánvi se ohřívala jedna z dobrot, kterých nám po dlouho trvajících poradách s panem baronem připravil Nikipi na cestu dva objemné vaky. A na kraji ohniště se rozehřívaly zmrzlé ryby pro naše chlupáče a sušily se navlhlé mokasíny a ponožky. Kolikrát jsem už takhle seděl na kožešinách s nohama v suchém obutí pod sebou, zpředu mě připalovaly neposedné plameny a zezadu dorážel mráz, kolikrát na mě z inkoustové oblohy s postupujícím večerem ostřeji a ostřeji mrkaly množící se hvězdy, které se mi zdály nějak větší než u nás doma, a prohlubovaly ve mně ve srovnání s těmi nesmírnými prostorami kolem nás i nad námi pocit vlastní nicotnosti a nepatrnosti. A kolikrát jsem cítil to nezkalené štěstí, jako právě teď. A navíc na druhé straně ohně seděl přítel, jakých je málo, přítel, o němž jsem věděl, že se na něho mohu kdykoliv a v čemkoliv spolehnout. A zároveň jsem taky věděl, že i já bych pro něho udělal všecko. A tohle druhé je možná v opravdovém přátelství důležitější než to první.

Uvařili jsme ze sněhu kotel silného černého čaje, vydatně ho osladili a po večeři slastně odpočívali a usrkávali z pomačkaných plecháčků. Pod kožešinami ve stanech i pod námi vonělo čerstvé chvojí, kterým byly vystlány i provizorní kotce ve sněhu. Psi, sytí a spokojení, v nich už spali s čenichy přikrytými huňatými oháňkami. Obraz míru, pokoje a klidného odpočívání. A kolem nás, za kruhem nažloutlého světla, stál mráz a divočina a v lese se občas ozvaly tiché zvuky, svědčící o tom, že tu přece jen nejsme tak sami, jak by se zdálo, a tu a tam blýskla ze tmy dvě světýlka — a vzápětí zmizela.

„Ty už vykoukat?“ zeptal se Noatak a přes oheň na mě pomrkával. „Už moct myslet taky na něco jinýho?“

Přestože by se byl naučil slušně mluvit aspoň oním severským slangem, jakousi podivnou směsí francouzštiny a angličtiny s příměsí

všech možných dalších jazyků, jakou tu mluvila většina lovců, a samozřejmě i já, zatvrzele odmítal mé nabádání i posměšky a já dlouho nevěděl proč. Až další můj mladý přítel, Nikipi, který se vyjadřoval stejně jako Noatak, přestože měl před sebou příklad až přehnaně pečlivé a vybrané řeči u pana barona, mi jednou prozradil důvod. Obával se, že by se mu jeho lidi smáli, že by jím pohrdali, že se za každou cenu snaží podobat bělochům, a raději se držel obvyklého způsobu řeči lidí své rasy.

„První večer na cestě se zásadně bráním myslet na víc, než na co je právě potřeba," řekl jsem Noatakovi. „A jestli se už za každou cenu potřebuješ vymluvit, skoč si do lesa pohovořit s veverkami."

„Noatak ne potřeba vymluvit. Noatak jenom nevědět, jestli ty pomyslet, kde my sedět."

„Ale pomyslel," řekl jsem a očekával další z jeho oblíbených vtípků. „V Kanadských severozápadních teritoriích, ty chytráku."

„Moc moudrej běloch," pokýval truchlivě hlavou. „Slepej jako vlčí mládě. On kolem sebe pořád potřebovat Noatak, aby ho chránit."

„Co tě chytá?" povídám. „Chceš se hádat?"

„Hádat o to, že ty slepej, dobře? Ty nevědět, že my v kraj, kam až loveckej okruh od kmen Potomimao?"

„Ne," řekl jsem asi dost zaraženě. „Já myslel, že Potomimaův tábor leží mnohem dál."

„Dál," kývl Noatak. „Ale až sem oni lovit."

„No, konečně, proč ne?" povídám. „Rozešli jsme se přeci v dobrým."

„Ty myslet? Nevidět jeho oči, když on odjíždět?"

„Nebyl jsem tak blízko," povídám, „ale myslíš si, že by se byl za něho Ottanawa přimlouval, kdyby si nebyl jist, že Potomimao nevěděl o těch zvěrstvech, co se na šachtě děla? I náčelník Otukamoan věřil, že Potomimao měl pro Yatessena a ty ostatní jenom lovit."

„Ottanawa, co on vzít Beatrice za žena, on už ne tak tvrdej bojovník a mužskej jako dřív," řekl Noatak.

O Beatrici, dceru svého náčelníka Unkataka, se Noatak svého času velice ucházel a ona také byla příčinou jeho nepřátelství, které mi za

našeho nedobrovolného společného pobytu v mém srubu dával nepokrytě najevo. Myslel si, že o Beatrici usiluju. Pak si ji vzal Ottanawa z kmene Psích boků a Beatrice, vychovaná na misii, kde nabyla většího rozhledu, než tomu bylo možné v indiánském ležení, opravdu Ottanawu změnila, ale neřekl bych, že k jeho škodě. Beatrice si díky své vrozené inteligenci dokázala z misijní výchovy vybrat jen to dobré, co se jejímu lidu hodilo, a na její slovo dal i její otec, náčelník Unkatak, jehož jsem si pro jeho spravedlnost a moudrost velice vážil. A Noatak si nikdy, pokud se naskytla příležitost, neodpustil na Ottanawovu adresu trochu zašpičkovat, přestože byl nakonec rád, že si Beatrice nevybrala za muže jeho. Věděl, že proti ní by neměl naději se prosadit a že by ho — právě tak jako Ottanawu — přesvědčila o všem, co by se jí zamanulo. A to by Noatakova někdy až trochu přehnaná hrdost těžko snášela.

„Máš možná pravdu," řekl jsem, „ale nemyslím si, že by si Potomimao po té lekci troufl provádět nějaké lotroviny. A nám už vůbec ne, když ví, že jsem u Kanadské jízdní policie."

„Potomimao špatnej Indián, ty vědět. On nás před pár den div všecky nepostřílet, když ty se od něho dát chytit jako sněžnej králíček do oka."

Připomínal mi neopatrnost, se kterou jsme se s mým velitelem a kamarádem Tomášem Laurenem dali Potomimaem a jeho lidmi zajmout, když jsme unesli dva Yatessenovy muže, abychom se od nich dověděli, co jsme potřebovali znát k přípravě útoku na srub u šachty, kde se odehrávaly ty hrozné věci. Z té povážlivé situace nás Noatak s Ottanawou a ostatními indiánskými přáteli naštěsti brzy dostal, jinak bychom asi byli zažili nadmíru nepříjemné chvilky.

„No dobře," povídám, „ale proč teda o tom všem teďka mluvíš? Potomimao je špatnej Indián, souhlasím, ale říkám ti, podruhý už by si nic nezkoušel. Tak co tě bere?"

„Ty vypravovat dopis od Tomáš Lauren. Moc kořalka teď do indiánskej tábor po celej Sever. Potomimao jeden Indián, co moc rád kořalka. Yatessen mu slíbit a on udělat všecko, aby dostat. Ty myslet, on nedovědět, když kořalka někde tady? On nos nahoru a cítit na deset denní pochod. Jestli někdo vědět něco o ten obchod,

vědět Potomimao nejdřív.“

„V tom můžeš mít pravdu. Možná by neškodilo, kdybychom Potomimaa navštívili. Někde konečně začít musím, i když podle Tomášova dopisu je cesta, kudy se do teritorií kořalka dostává, mnohem dál na západ.“

„Ty konečně rozumět, proč já mluvit o Potomimao? Ty nevědět — Noatak jeden chytrej Indián? Už včera večer si říkat, že my za Potomimao. Ne velká zajížďka.“

„Jen ty se už zase nechlub,“ odsekl jsem mu a pak jsme se oba naráz rozesmáli snad jenom z čiré radosti nad tím, že jsme spolu.

Šli jsme brzy spát, přestože bych byl rád první večer pod hvězdami poseděl trochu déle. Tak jsem to dělával vždycky, když jsem se vydával na delší cestu, ale věděl jsem, že podobných večerů mě čeká ještě mnoho, než se dostanu stovky a stovky kilometrů níž na jih, do kraje, který mi Tomáš Lauren určil za působiště, a tak jsem tu dnešní oželel. I tak jsem se soukal do kožešinového spacího pytle, když už Noatak dávno ležel a v polospánku na mě ze svého stanu bručel, abych přestal dělat rámus a už se konečně uložil.

Cesta za Potomimaem nám trvala déle, než jsme čekali. Druhý den jsme se dostali do nepřehledné kopcovité krajiny s řadami strží, které nás zdržovaly, s téměř neprostupnými lesy, mezi nimiž jsme jen s největšími obtížemi hledali průchod a udržovali směr, o kterém Noatak soudil, že nás může dovést do tábora, a teprve třetí den pozdě odpoledne jsme v dálce zahlédli kouř, stoupající bezvětřím kolmo k obloze. A než jsme se z posledního vršku spustili dolů na břeh rozlehlého zamrzlého jezera, kde stály v kruhu desítky vysokých kuželovitých stanů ze sobích kůží, Potomimao už o našem příchodu věděl. Nikde cestou jsme nezpozorovali žádné hlídky, ani naši psi je neucítili, ale zřejmě se někde ukrývaly a nějakým způsobem daly do tábora zprávu.

Potomimao nás nepřišel přivítat. Zato se okolo nás shlukli snad všichni obyvatelé tábora, kteří mohli chodit, a když jsem si je prohlédl, do smíchu mi právě nebylo, Muži se tvářili přinejmenším odměřeně, někteří dokonce neskrývali nepřátelství, a ženy, zdálo se mi, by byly po nás nejraději začaly házet vším, co měly po ruce.

Jenom děti, jako děti všude jinde, se radovaly z nečekaného vzrušení, které náš příjezd vyvolal, běhaly a honily se mezi nohama dospělých, zvědavě pokukovaly po Noatakovi a po mně, něco si šuškaly a každou chvíli vyprskly do ušmudlaných dlaní nebo se daly do neskrývaného smíchu.

„Buďte pozdraveni," řekl jsem mlčícímu kruhu, ale odpovědi jsem se nedočkal. Potomimaovi lidé zřejmě dobře věděli, kdo jsme, někteří z nich, ti, co nás zajali a byli s Potomimaem u šachty, nás konečně znali, a jejich postoj znamenal, že nám nemohou zapomenout ztrátu, kterou jsme jim způsobili. Vally Yatessen jim za jejich služby slíbil peníze, kořalku a bohaté dary, a my jsme je svým zákrokem o všecky tyto vzácnosti připravili.

Postřehl jsem, že Noatak už má svou brokovnici v ruce a na pohled lhostejně, ale přitom velice obezřetně se rozhlíží. Nevěřil těm lidem. Přes mé ujišťování, že Potomimao si vůči nám nic nedovolí, ho zkušenost nutila k opatrnosti. Dobře znal lidi, lidi svého plemene zvlášť, a kromě toho věděl, co dokáže dav. Že někdy stačí nepatrný popud a dá se do pohybu.

„Přijeli jsme navštívit vašeho náčelníka," zavolal jsem. „A přijeli jsme v míru."

Odněkud zezadu jsem zaslechl několik nezřetelných slov a mezi lidmi to zahučelo. Sdělovali si cosi, čemu jsem nerozuměl, a zřejmě dobře neslyšel ani Noatak.

„Oznámí někdo náčelníku Potomimaovi, že bych s ním rád mluvil?" pokusil jsem se znovu o navázání rozhovoru, když brumlání ztichlo. A opět kdosi promluvil a slova zněla výhrůžně, a stejným tónem cosi zavolal i dav.

Noatak znenadání vyskočil na saně a lidi stojící vpředu se pokusili ustoupit, ale neměli kam. Ti ze zadních řad stáli natlačeni těsně za nimi a zdálo se, že kruh se — sice sotva znatelně, ale neustále — svírá.

„Noatak vidět Kanagi," zavolal Noatak v jazyku svého kmene. Podobným mluvil i lid náčelníka Potomimaa. Nerozuměl jsem všemu, ale význam jsem obvykle pochopil, stejně jako teď. „Vždycky myslet, že Kanagi statečnej lovec a hrdej muž. Ale hrdej

muž se neschovávat ženám za sukně, a jestli chce něco říct, měl by vystoupit a povědět to.“ Jenom jako mimoděk si přehodil pušku přes levé předloktí a pravice si hrála s uzávěrem. Hlaveň ukazovala směrem, kam se díval. Kruh se počal rozpadat a znenadání se v něm utvořila ulička, na jejímž konci stál vysoký Indián v odrbané kožešinové pláštěnce a s kapuci na zádech. V překvapení otevřel ústa a zřejmě si najednou připadal jako nahý.

Noatak pomalu slezl ze saní a pohyb jeho pušky ještě rozšířil uličku. Pokud jsem stačil zjistit, nikdo z lidí okolo nás nebyl ozbrojen, ale to nic neznamenalo. Kdyby se na nás všichni najednou vrhli, nebyly by nám naše zbraně nic platné. Uvolnil jsem z nákladu na saních svou kulovnici a zatím na ní jenom držel ruku.

„Řekne Kanagi z očí do očí, co povídat před chvilkou v úkrytu?“

Indián se mračil, ale mlčel, jen na Noataka upíral nehybný, bezvýrazný pohled. Jeho malé oči se téměř ztrácely pod obočím a ústa se pozvolna stahovala do hrubého úsměšku. „Kanagi poví,“ kývl konečně a dlouhé vlasy, lesknoucí se mastnotou, mu téměř zakryly obličej. Zřejmě úmyslně promluvil severským slangem, abych i já porozuměl, a z toho jsem usoudil, že nepůjde o žádné lichotky. „Kanagi řek, že nevítáme lidi, co k nám přijedou bez pozvání. Který nemáme rádi. Který nám ublížili. A dál řek, že takový lidi je potřeba vyhnat.“

Náhle jsem zahlédl náčelníka. Schovával se vzadu a jenom velice opatrně vystrkoval hlavu.

„Odkdy každej muž kmene, kterej si usmyslí,“ zarazil jsem Noataka, který se už chystal promluvit, „odkdy takovej muž,“ pokračoval jsem zvýšeným hlasem, „si dovolí dávat rozkazy za náčelníka? Nevěřím, že náčelník Potomimao je bezmocnej jako stará, chromá, bezzubá žena, aby za něho museli jednat jiní. Znám náčelníkovu bystrost, jeho schopnost rychle se rozhodovat. Takovej muž by nepřipustil něco podobnýho, pokud by tu byl.“

Dav kolem nás opět zahučel a hlavy se začaly otáčet jedním směrem. Potomimaovi nezbylo, než vystoupit, a udělal to velice nerad. Vykročil do uličky, něco tiše řekl Kanagimu, který se zamračil ještě víc, a pomalu se dal k nám.

„Zdravím tě, náčelníku,“ řekl jsem a vykročil mu vstříc.

Noatak udělal pohyb, jako by mé chtěl zarazit, ale pak se rozmyslel, jenom hlaveň jeho pušky se pozvedla.

„Přináším ti pozdravy Tomáše Laurena a přítele Ottanawy, na kterýho jistě vzpomínáš v dobrým,“ řekl jsem. „Máme cestu kolem, proto jsme se u tebe zastavili.“

Náčelníkova temná tvář se mi zdála nějak rozplizlá, jindy ostré rysy s hrubě, jako ze dřeva tesanými rty, změklé. A než promluvil, náčelník si odkašlal.

„Buď vítán,“ řekl chraptivě a nezvykle zvolna, skoro neobratně. A pak jsem si uvědomil něco, co už asi Noatak dávno zpozoroval, že totiž na mnoha lidech kolem jsou patrné větší či menší známky opilosti a že náčelník Potomimao se mírně potácí.

Podle nepsaných severských zákonů se rozumělo samo sebou, že nás Potomimao pozve do svého stanu a patřičně nás pohostí. Ale Potomimao jako by zapomněl, co se sluší. Stál, díval se ze mne na Noataka a zase zpátky, jako by se nemohl rozhodnout, co s námi.

„Blíží se večer,“ řekl jsem, abych mu pomohl. „Jsme po dlouhý cestě unaveni. Naši psi taky. Řekneš mi, náčelníku, kde si můžeme postavit stany a připravit jídlo?“

Ani tato moje slova se ho nijak viditelně nedotkla, přestože by je byl mohl brát jako urážlivou kritiku své pohostinnosti.

„Ukázat vám stan. Ženy vás nakrmit,“ řekl konečně jako proti své vůli. „Kdy ty odjet?“

„Původně jsem myslel, že se den dva zdržíme, ale zdá se mi, že bude lepší, když se rozloučíme hned zítra ráno.“

Zjevně se mu ulevilo, a ani se nesnažil své pocity skrývat. „Vy se mnou,“ řekl a otočil se. A já jsem podle jeho chůze poznal, že asi vypil daleko víc, než jsem původně soudil.

Ve stanu, kam nás dovedl, hořel oheň. Někoho tedy nedávno musel vystěhovat a já bych byl rád věděl, jak to stihl. Kromě těch pár slov ke Kanagimu s nikým jiným nepromluvil.

Složili jsme zavazadla dovnitř a psy Noatak uvázal kolem stanu, i tohle opatření mohl hostitel pokládat za urážku, ale Noatak na to nedbal a oprávněně měl za to, že na bezpečnost je potřeba myslet

především.

Kolem ohně, hořícího uprostřed, byly po celé ploše stanu ve vysoké vrstvě rozloženy kožešinové přikrývky. Noatak se po nich pozorně podíval a zavětřil.

„Necítit nic?“ zeptal se mě.

„Normální pach jako v každým jiným stanu,“ povídám a zvedl jsem hlavu ke špičce, kudy vycházel dým. Potomimao se ztratil ve chvíli, kdy jsme zašli do stanu, a už se o nás nestaral.

„Kouř taky,“ kývl Noatak, který sledoval můj pohled. „Ale jinej kouř. Z tlustá černá cigareta od běloch.“

„Doutník? Teď, když to říkáš, ho myslím cítím taky.“

„A kořalka,“ dodal Noatak.

„Tak tu teda už necítím.“

„Noatak jo.“ Klekl si a nosem div nepřevracel kožešiny. „Ty čuchnout,“ ukázal a zvedl se. „Polity od kořalka.“

„Takže si tu někdo užíval a my jsme ho vyrušili,“ povídám. „Možná sám Potomimao, a proto nás vítal tak nemilostivě.“

„Běloch,“ připomněl mi Noatak. „Nikde nevidět žádnej běloch. Indián nekouřit doutník.“

Zvenčí někdo zavolal. „Návštěva,“ řekl Noatak. „Bát pes.“ Odhrnul kůži u vchodu a okřikl rámusící zvířata.

Vešly tři staré ženy s kouřícími nádobami a miskami v rukách, položily je na zem a dvě opět odešly. Poslední z nich rozestavovala vše po kožešinách a mně se zdálo, že úmyslně nepospíchá, a taky Noatak po ní pokukoval, jako by čekal, že se něco bude dít. Žena pojednou usedla na zkřížené nohy, zvedla ke mně hlavu, ostražitě se ohlédla ke vchodu a znovu ke mně otočila svou starou, vráskami rozrytou tvář.

„Já z kmen náčelník Unkatak,“ vyhrkla spěšně a pohled jí opět zabloudil ke vchodu, jako by se bála, že někdo přijde a přistihne ji při něčem nedovoleném. Byla drobná, hubená a rovné černé vlasy, zastřižené nad obočím, jí stahovala pestrá čelenka. Obličej i ruce měla ošlehané větrem, nehty olámané.

Noatak vykoukl ven a pak na ženu povzbudivě kývl. „Ty mluvit,“ řekl. „Já neznat — ty z náš kmen?“

Žena začala něco rychle povídat ve svém jazyku a Noatak se staženým obočím bez hnutí poslouchal. Pak jí položil otázku a já jsem vyrozuměl, že se ptá na nějaký časový údaj, ale odpovědi jsem opět zcela neporozuměl. A pak žena skončila a zmizela právě tak tiše, jako přišla.

„Co je?“ zeptal jsem se netrpělivě.

„Žena z náš kmen,“ kývl Noatak. „Znát její bratr. Ona vzít muž z kmen Potomimao — už dávno. Ale ona pamatovat moudrost náčelník Unkatak a teď smutná, že její muž rád kořalka. Skoro každej muž od Potomimao naučit rád kořalka. Ona bát, ale přijít říct, co vědět.“ Noatak zašermoval prstem ve vzduchu a pak ukázal na kožešiny, které před chvílí očuchával. „Běloch,“ řekl prudce. „Běloch, a na saně soudky s kořalka. On dávat za kůže a Indiáni měnit. A na jaře žádná kůže na prodej a žádný peníze na náboje a věci, co potřebovat. Indiáni chudý a některý umřít hlady. Celej kmen tak brzo pryč.“ V jeho hlase zazněl žalující, a zároveň tvrdý, pomstychtivý tón. „Ale oni chtít kořalka a běloch rád prodat.“

„Kam ho schovali?“

„Neschovat. Když on dovědět, že policajt blízko, on saně a pryč.“

„Takže jsme narazili na jednu z cestiček, kudy se kořalka dostává mezi Indiány, a my se za ním ráno pustíme.“

„Nenajit,“ řekl Noatak. „Potomimao chytrej. Poslat s běloch pět muž a udělat hvězda.“

„Tak to je konec,“ řekl jsem zklamaně. „Kruci, takhle ho mít na dosah a nechat ho upláchnout — určitě by se rozpovídal, až bysme ho dostali.“

„On mluvit,“ řekl Noatak významně a v očích mu zahořely známé nebezpečné ohníčky. A já věděl, že by toho člověka dokázal vyděsit k smrti, jen aby ho přiměl k řeči. A taky jsem věděl, že v tomhle a podobných případech bych mu bez ohledu na předpisy nechal volnou ruku.

„Co radíš, člověče?“ řekl jsem nešťastně.

„Není rada, když hvězda.“

Měl pravdu. Za chvíli bude tma a bělochovy saně a saně pěti Indiánů zatím uhánějí někde daleko po pláni a v určitém bodě se

rozjedou na všecky strany, každé jiným směrem, a budou jím pokračovat třeba i celý zítřejší den, podle toho, jak moc Potomimaovi na bělochovi záleží. A ono mu na něm jako na dodavateli kořalky jistě záleží velice. A bylo nemyslitelné, abychom těch šest stop postupně sledovali, nemělo to význam. Mohli bychom po nich jezdit týden a pronásledovaný by byl bůhvíkde, zatímco Indiáni už by opět seděli v táboře u ohýnků a nepokrytě by se nám posmívali.

„A jak je vidět, s náčelníkem nepohnem," uvažoval jsem nahlas. „Radši si dá vyříznout jazyk, než by toho chlapa prozradil."

Noatak jenom přikyvoval a bezmyšlenkovitě přikládal na oheň. „On neprozradit taky proto, že on koupit od běloch moc kořalka a teď měnit se svoje lidi za jejich věci." S odporem se zašklebil. „Ty rozumět?"

„Nevěděla by ta žena, jak se běloch jmenuje?"

„Já ptát. Běloch nikomu neprozradit svoje jméno. Možná znát jenom Potomimao, možná ještě několik muž. Ona ne."

„Tak víš co? Já zajdu za náčelníkem, a přece jen se mu pokusím promluvit do duše. Než jsme ho tam u šachty pustili, sliboval hory doly."

„Noatak od začátku říkat, Potomimao on špatnej člověk. Špatnej Indián. Ty s ním mluvit, ale jako nemluvit."

„Zkusit to ale můžu, ne?"

„Noatak zatím kouknout kolem. A ty dát pozor. Venku tma a nepoznat, odkud nůž."

„A já si přece jenom pořád myslím, že se nikdo o nic nepokusí."

Sedli jsme si k jídlu. Raději jsem se Noataka neptal, jaké je to maso, co tak příjemně a ostře voní do nedočkavého nosu, a jak je asi ženy připravovaly. Konečně, i já jsem si už za pobytu na Severu taky vařil všelijakou zvěř, nad kterou bych se byl u nás doma otřásl odporem. A tohle jídlo konečně chutnalo docela dobře.

Když jsem rozhrnul kožešiny, náčelník Potomimao se rychle snažil schovat poloprázdnou baňatou láhev mezi přikrývky, na kterých seděl. Zatvářil se dotčeně, že jsem si dovolil přepadnout ho bez ohlášení, bez pozvání, a jeho rysy byly ještě rozplizlejší, než

když jsem ho dnes prvně viděl. Okolo ohně sedělo několik dalších Indiánů, mezi nimi i Kanagi, který vztekle odfrkl a znechuceně ode mne odvrátil pohled.

„Buďte ještě jednou pozdraveni," řekl jsem a díval se na místo, kde konečně láhev zmizela. „Pozveš mě ke svému ohni, náčelníku?"

„Běloch stejně dělat, co chtít," řekl ztěžklým jazykem. „Ty sednout nebo jít. Tvoje věc."

„Ottanawa se zamyslí, až mu povím, jak jsi mě přivítal." Sedl jsem si na zkřížené nohy proti němu. „A ještě víc, až se dozví, že jsem zastihl celý tábor opilý."

„Kdo opilý?" otočil se na mě Kanagi. „Možná ty, a proto špatný oko."

Nevšímal jsem si ho. „Náčelníku," řekl jsem pomalu a s důrazem a Potomimao ke mně zvedl číhavý pohled. „Když jsme tady okolo bloudili po těch kopcích, viděli jsme šest saní. Jedny ved běloch, ostatní Indiáni. Díval jsem se dalekohledem. Běloch měl na saních náklad jako hrom. Jeli odtud, z tábora. Kdo to byl?"

Už během řeči jsem pozoroval vzrušení, které muži kolem ohně stěží skrývali. Teď však už opět seděli bez pohybu a bezvýrazně hleděli před sebe. Ani Potomimao ještě nebyl tak opilý, aby se prozradil.

„Žádnej běloch u nás," řekl. „Jenom ty."

„Mám dobrý oči, náčelníku," řekl jsem. „A pozorovali jsme ten průvod dva."

„Nevědět nic o žádnej běloch," stál na svém.

„Náčelníku," řekl jsem naléhavě, „Tomáš Lauren jenom vyhověl Ottanawovi, když se za tebe přimlouval, ale byl by se tě rád na něco zeptal, a já to teď udělám za něho. Věděl jsi, že se už několik roků ztrácejí muži kmene Chilcotinů?" Udělal jsem dlouhou přestávku a nepřestával na něj upírat pohled. „Neodpovídáš, ale určitě se ti ty zvěsti donesly, když se dostaly ještě mnohem níž na jih. Ty jsi věděl, že Vally Yatessen, šéf celý bandy, co řádila na šachtě, shání každou ruku, jen aby co nejdřív vyrabovali všecko zlato a mohli se ztratit. A teď mi odpověz. Nedal sis tyhle věci někdy dohromady?" Znovu jsem se odmlčel, ale na odpověď jsem mohl čekat do rána. „Zdálo se

mi, že tam u šachty jsi dostal rozum," pokoušel jsem se však přece jen s ním pohnout. „Ottanawa si to taky myslel, jinak by tě byl nechal na starost lidem náčelníka Otukamoana."

Moje poslední slova Potomimaa zřejmě hluboko zasáhla, ale s jeho opileckou paličatostí nepohnula a já jsem věděl, že se pokouším marně. Jestliže někdo tak jako on propadl alkoholu, udělá všecko, aby se k němu znovu dostal, a nic ho od toho úmyslu neodvrátí.

„Běloch ne moudrá řeč," řekl tiše Kanagi. „Běloch mezi námi sám. Když jemu něco stát, nikdo nedovědět a my zase klidnej život."

„Neopatrnej," přikývl mu ztěžka náčelník.

„A ty," ukázal jsem náčelníkovi na hruď, „jsi zase moc brzy zapomněl na rady a varování Tomáše Laurena. Upozorňoval tě, že si pro tebe přijde, jestli nepřestaneš provádět lotroviny. A kromě toho všichni víte, že jsem příslušník Kanadský jízdní, a pamatujete se, jak dopadli vaši kamarádi Yatessen s Norrisem za to, že zabili Tomášova člověka Dana Mortona."

Náčelník se roztřásl vztekem. „Tady naše země," vykřikl. „Tady my dělat, co chceme. Ty táhnout do svůj tábor."

Postřehl jsem vedle sebe pohyb. Kanagi bleskem sáhl za opasek a vytrhl lovecký nůž s dlouhou čepelí a ostrým hrotem.

„Ty jedno slovo," řekl náčelníkovi se sevřenými zuby. „Jedno tvoje slovo stačit..."

„Kořalka špatně radit," ozvalo se od vchodu a z kožešin se vyklubal Noatak s puškou už opět lehce přehozenou přes předloktí. „My nepřijet jenom tak, na to ty nepomyslet? Tomáš Lauren vědět, že my tady. Naše lidi vědět. Vy nás zabít. Pak všecky lidi z kmen Potomimao už dneska jako mrtvý."

„Nikdo nevědět — vy u nás," zařval na něho Potomimao. „Vždycky od vás slyšet jenom lež. Já pamatovat."

„A přeci jenom máš krátkou paměť, náčelníku," řekl jsem mu. „Když jste nás tehdy přepadli, povídali jsme ti, že jsme od Kanadské jízdní. Nevěřil jsi. Pak jsme ti prozradili, že nám přijede na pomoc celá malá armáda. Ke svý škodě jsi zase nevěřil. Zkus nevěřit do třetice, a ručím ti za to, že se Noatakova slova vyplní dřív, než se vzpamatuješ z opice."

Muži kolem ohně lomcoval vztek, ale už se neodvážili jediné pohrůžky, natož aby nás napadli. Kanagi s viditelným sebepřemáháním zasunul nůž za opasek.

„Varuju tě, náčelníku," řekl jsem, jak nejdůrazněji jsem dovedl. „Podám hlášení o tom, co se tu děje, a upozorňuju tě, že tohle všecko ti Tomáš Lauren připočte k hříchům, který ti podmíněně prominul. Tvoje pomoc Vallymu Yatessovi zdaleka není promlčena a všichni, co jsou teď ve vězení, jistě rádi začnou vyzpěvovat, co je jim známo o tvojí účasti na celým tom hrozným podniku."

Mluvil jsem o hrozném podniku, ale to byl slabý výraz pro to, co se tam skutečně dělo. Vally Yatessen s několika jinými zlatokopy padli na obrovské, nevídané ložisko zlata. Nejdřív se pokoušeli kutat sami, pak se jim zdálo, že práce jde pomalu, a začali si chytat Indiány jako dravou zvěř a nutili je pracovat pod zemí.

Indiáni nejsou rozmazlení. Prostředí, v němž někdy musí bojovat o holou existenci, je nepřivyklo na lehký život. Žijí však svobodně, na zdravém povětří, a práce pod zemí je rychle ničí. A na šachtě s nimi jednali způsobem, nad kterým nám zůstával rozum stát. Když jsme je našli, měli ti ubožáci na nohách hluboké hnisající rány od těžkých okovů, kterými byli spoutáni. Někteří byli víc mrtví než živí. Spolu s několika bělochy spali za mřížemi v zapáchající nevětrané sluji, kde vykonávali i své tělesné potřeby. Nikdy nezahlédli oblohu, nenadechli se čerstvého vzduchu. Dokud mohli pracovat, dostávali trochu najíst, jinak jen výprask, a pokud byli už příliš slabí, kulku do hlavy. Když jsme je před necelými dvěma týdny osvobodili, našli jsme v dřevěné boudě na prostranství nad jezerem hromady mrtvých těl. A Vally Yatessen se svými druhy se starali o nový a nový přísun čerstvých sil, takže kmen Chilcotinů téměř vyhubili, a sháněli už pracovníky i mezi bělochy. Tak jsme se taky dostali na stopu zdejšímu podnikání. Na kus cesty jsem dokonce doprovázel nový transport z Edmontonu. Byli to muži, kteří někde něco vyvedli, utíkali před zákonem a doufali, že se tady schovají. Když pak poznali, jaký našli úkryt, šťastni se dali zatknout a odvézt na jih.

Náčelník kmene Chilcotinů Otukamoan, který byl mezi těmi, co jsme našli v šachtě, stejně jako Noatak a vlastně všichni naši

indiánští přátelé, kteří se přepadu díla Vallyho Yatessena zúčastnili, se shodovali v názoru, že viníci nezasluhuji jiný trest než smrt. Tomáš Lauren, přestože i on sdílel všeobecné mínění, musel postupovat podle předpisu, i když si často moudře vykládal zákony tak, jak se mu v tom okamžiku hodilo. Dovedl zamhouřit oko, jestliže někdo vyvedl hloupost a byl už okolnostmi dostatečně potrestán. Nebo pokud byla jistota, že ten člověk pouze nešťastně zakopl a šlo zřejmě o výjimku, která se už jistě nebude opakovat. Tomáš Lauren tedy mlčky Indiánům dovolil potrestat podle svého dva hlavní viníky, Vallyho Yatessena, který to všecko vymyslil, a jednoho jeho pomocníka, Jima Norrise. Ostatní odvezl do Edmontonu. Naše malá armáda se rozjela do svých ležení, těžce nemocní odletěli na jih do nemocnice. A těch pár, u nichž byla naděje na brzké uzdravení, zatím leželo ve stanech a s nimi náčelník Otukamoan. Tři Ottanawovi lidé se starali o potravu.

Kopec, kde byli ti ubožáci nuceni pracovat jenom za naději na brzký konec, který je zachrání před dalším utrpením, byl uvnitř skoro doslova plný zlata. O tak obrovském ložisku jsem v životě neslyšel. A Tomáš v Edmontonu zařídil to, co z chamtivosti neudělal Vally Yatessen. Chtěl ušetřit na daních a všech dalších nákladech. Důl teď měl být zaregistrován kmenům náčelníka Otukamoana a náčelníka Unkataka. Členy společnosti se měli stát i pan baron a Nikipi. Všichni však ještě před Tomášovým odletem rozhodli, že příslušníci obou kmenů, přestože jim spadlo do klína nevídané bohatství, budou dále žít způsobem, na jaký jsou zvyklí. Důvod vyjádřil se svou vrozenou důstojností a nezvykle lapidárně, ale velice výstižně, právě náčelník Otukamoan, když řekl: „Otukamoan vědět, že peníze udělat z Indián chudák. On pak nelovit, nepracovat, kupovat nepotřebná věc. A pít kořalka. Běloch brzy dostat všecky peníze zpátky. A Indián smutnej, lehnout a umřít.“ A všichni s ním souhlasili.

Náčelník Potomimao nepřestával tvrdit, že měl pro Yatessena lovit a o ničem jiném nevěděl, ale Tomáš Lauren mu nevěřil. To jsem se mu svými posledními slovy pokoušel připomenout. Neslyšel.

„Chce Potomimao následovat svoje přátele do vězení v Edmontonu?“ udělal jsem poslední pokus.

Náčelníkem má řeč otřásla, ale bylo zřejmé, že mu není pomoci. Zahnal jsem ho do úzkých, ale jako každý alkoholik bude hledat útěchu a zapomnění zase jen v novém pití a nedokáže myslet na to, co přijde, co ho neodvratně čeká.

Pomalu jsem se zvedl. „Je škoda, náčelníku, že se loučíme takhle," řekl jsem mu. „Tvoje škoda. Buď pozdraven a pokus se ještě trochu uvažovat. Snad přece jen ještě není pozdě." Ale mluvil jsem k sochám, k nehybným, začarovaným postavám, nevidícím a neslyšícím.

Vyklouzli jsme s Noatakem ven, udělali několik kroků a Noatak mě zastavil. Všude byla tma, nikde neprobleskoval ani paprsek světla. Zdálo se, že ležení spí. Jen ze stanu za námi k nám doléhal polohlasný hovor, ale slovům jsem nerozuměl. Noatak se po špičkách vrátil a přitiskl se ke koženému krytu stanu. Stál tam a já jsem ve slabounkém třpytu hvězd viděl jenom jeho oči, které obracel vzhůru k nebi ve snaze zaslechnout něco z toho, co se uvnitř mluví. A nebylo pochyb o tom, že se debata týká nás. Nikde se nic nehýbalo, ale odněkud z úkrytu nás mohla pozorovat hlídka, pokud se v tomhle táboře vůbec ještě stavěly stráže. Potom se Noatak ke mně vrátil a nijak zvlášť nedával pozor, aby mu neskřípal sníh pod mokasíny.

„Jít," řekl jenom.

V našem stanu bylo teplo. Někdo tam celou dobu, co jsme se toulali, udržoval oheň.

„Opilí," řekl Noatak s pohrdáním. „Ani nevyjít, jestli my pryč, a hned mluvit, co oni s námi. Hádat se moc. Možná se hádat ještě teď."

„Shodnou se na něčem, co myslíš?"

Noatak pokrčil rameny, chvíli zůstal sedět jako hrbáček a pak rozhodil rukama. „Některý říkat zabít, jiný nechat. Ty jiný taky radši zabít, ale bát se. Tyhle přeci jenom ještě trošku myslet."

„Nemáme se radši ztratit?"

„Kdo první stráž, já?" odpověděl otázkou.

Celou noc jsme se střídali v hlídání, ale nikdo se nepokusil nás napadnout. Přece jen se mi je podařilo aspoň postrašit, když už nic jiného. Ještě za prvního ranního šera jsme naložili. Všude byl klid,

mužská část tábora asi dosud prodlévala v alkoholových snech. Ani žena ze včerejšího večera se neukázala, jen houf ubohých vyhublých indiánských psů spustil koncert a pokoušel trpělivost našich tahounů, to už jsme však vyjížděli přes udusané prostranství a ve chvíli zmizeli v lese.

Noatak se ještě krátce poohlédl. „Nevěřit," zavolal na mne od svých saní. „Potomimao špatnej náčelník a špatný rádce kolem sebe. Může napadnout všecko možný." Zaryl patami do sněhu a zastavil spřežení. „Tady," ukázal bičem, když jsem zabrzdil vedle něho.

Naši cestu křížily stopy několikerých saní.

„Oni," řekl Noatak. „Ne dnešní stopa. Včera."

Neměl jsem důvod mu nevěřit. A přestože i teď byla stopa dobře znatelná, nebyla nám nic platná. „Škoda," řekl jsem. „Velká škoda. Možná že to byl jenom nějakej malej obchodníček, ale jeho informace nás přeci jen mohly popostrčit kousek dopředu."

„Škoda my nemít víc muž u sebe," souhlasil Noatak. „My pak najít a zeptat." Opět, jako včera, mu pod víčky zablýskly dva nebezpečné ohníčky. „Moc zeptat," dodal a zapráskal bičem. Spřežení zabralo a Noatakovy saně poskočily. Dal jsem se za ním, ale ještě jednou jsem se po stopě s lítostí ohlédl.

Ty tři dny do tábora náčelníka Unkataka uběhly sice v pohodě, ale v neustálé ostražitosti. Noatak nepřestával připomínat Potomimaovu proradnost a vybíral cestu středem volné krajiny, daleko od lesů čí podrostu, přestože jsme si někdy kus zajeli. Na noc jsme se dvakrát podle starého zálesáckého zvyku utábořili uprostřed hustého křoví. Kdyby se jím někdo pokoušel přiblížit, nadělal by rámusu, že by vzbouřil psy i nás, a my bychom se na něho mohli připravit. Třetí noc jsme museli postavit stany uprostřed volné planiny a pro změnu jsme kolem sebe ve velkém kruhu rozmístili psí pelechy. Psi se v dírách vyhrabaných ve sněhu úplně ztráceli a případný útočník by je neviděl dřív, než by se dostal do jejich bezprostřední blízkosti. A to už by ho některý ze psů určitě pořádně pocuchal. Přivázali jsme je na dlouhé řemeny, aby měli co největší volnost pohybu.

Čtvrtý den uprostřed dopoledne jsme dojížděli do zátočiny, kde se v létě řeka doširoka rozlévá, a pak už Noatak vyrazil jásavý výkřik,

znamenající radost nad šťastným návratem domů, možná i díkuvzdání všem dobrým silám, že poutníka celou cestu zdárně ochraňovaly, a na vzdáleném prostranství mezi stany se začaly hemžit drobné postavičky a přibývaly a přibývaly, až se tábor podobal mraveništi.

Jak jiné bylo přijetí v Unkatakově táboře! Jaký rozdíl proti Potomimaovu ležení! Lidé tu byli líp oblečení a čistší, vypadali zdravě a spokojeně a všude kolem stanů panoval pořádek, nepovalovaly se tu zbytky polámaných saní, výstroje i všelijakých krámů jako u Potomimaa, o oči všech kolem se na nás smály. Od přátelských, a tím pádem důkladných stisků rukou mě za chvíli začala bolet pravice a na nesčetné dotazy jsme vůbec nestačili odpovídat. Pak se k nám prodral Ottanawa a vysvobodil nás ze sevření.

„Ottanawa radost vidět Bílá vydra," opakoval, jako bychom se rok neviděli, paží mě svíral kolem ramen a vedl mě k Unkatakovu stanu. „Škoda že Beatrice pryč. Ona taky radost."

„Taky jsem rád, že tě zase vidím, člověče," řekl jsem mu a slova mi šla opravdu od srdce. „A byl bych rád viděl i Beatrici. A taky mi musíš ukázat svýho synátora."

„Ukázat," řekl s pýchou v hlase a o nějaký ten centimetr povyrostl. „On jako malej vlček."

Připojil se k nám Noatak a společně jsme vstoupili do Unkatakova stanu. Náčelník stál poblíž vchodu, a jak mě viděl, pokročil mi s nataženou rukou vstříc.

„Jsem rád, že tě zase můžu přivítat u nás," řekl a jeho otevřená mužná tvář mluvila za všechna slova. „Od tý doby, co jsi nám přivezl tu smutnou zprávu o Robertovi, přinášíš nám jenom dobro. Můj kmen už nikdy nebude hladovět..."

„Nerad ti kazím tvou uvítací řeč, náčelníku," přerušil jsem ho, „ale tu chválu z ní, prosím tě, vynech. Na osvobození těch chudáků ze šachty měli největší zásluhu lidi z tvýho kmene, a nebýt Noataka, asi by byl boj neproběh tak hladce. To on se štval vánicí a nepohodou, až vypátral všecko, podle čeho jsme potom naplánovali útok. I to vlastně byla z velké části jeho práce. A znova se štval, aby

přived posily. A jeho zásluhou jsme se rychle zbavili pout, který nám s takovou chutí nasadili ti dva Yatessenovi lidi a jejich kamarádíček Potomimao. Noatak má teda hlavni podíl na tom, že všecko dobře dopadlo. A tím pádem i na bohatství, co jste po nebožtíku Yatessenovi zdědili.“

Unkatakův vzhled se během mé řeči změnil. Náčelník se neusmál, jenom nějaký sval se mu neznatelně pohnul v obličeji a posunul jeho slavnostní výraz na lehce pobavený. „Z Noataka se stal dospělej mužskej,“ řekl, „ale začalo to až v tý době, co sis ho vzal na vychování. Co jsi mu párkrát napráskal a div mu nezlomil ruku...“ Potutelně mrkl na Noataka, který se na něho trochu zamračil. „Takže je stejně tvoje zásluha, že konečně vyrost z klukovských kalhot a moh vám pomáhat tak, jak povídáš.“ Náčelník jediný z tábora se vyjadřoval jako já, a pak samozřejmě Beatrice, která zase mluvila mnohem lepším jazykem než my oba.

„On jeden hloupej běloch,“ hádal se Noatak. „Neopatrnej.“ Ukázal na mě bradou. „Když ne Noatak s ním, on už od Potomimao nebo Kanagi podřezanej jako štěně, co z něj ženský uvařit jídlo.“ A už se zase šklebil.

„Co je s Potomimaem?“ zeptal se mě Unkatak a pokynul, abychom se posadili k ohni. „Vy jste se s ním potkali?“ Hned nato začaly ženy nosit pokrm a my s Noatakem jsme vypravovali.

„Škoda naši lovci ne s vámi,“ řekl Ottanawa. „Vy třeba chytit.“

„Asi jo,“ povídám, „ale představ si, že by toho kořalečníka dohonil někdo z vašich lidí. A byl s ním sám.“

„Pravda,“ přidal se Noatak vážně. „Když běloch dokázat, že Indiáni žebráci, on dokázat i zastřelit Indián zezadu.“

„Můžeme zkusit něco jinýho,“ řekl uvážlivě náčelník Unkatak. „Pošleme dva tři muže do blízkosti Potomimaova tábora, aby se tam nenápadně rozhlíželi. Třeba se jim pak podaří vystopovat, odkud běloch to svoje zboží vozí a kdo to je.“

„Netroufal jsem si tě o tu službu požádat,“ řekl jsem, „ale mohla by nám být moc prospěšná. Jenom ať jsou tvoji lidi moc opatrný. Potomimao staví hlídky.“

„Tábor od Potomimao jako hnízdo hadů,“ řekl Noatak.

Náčelník Unkatak trochu smutně pokýval hlavou. „Nejsou jenom slušný Indiáni, viď?“ řekl mi.

„Zrovna tak jako běloši,“ odpověděl jsem mu. „A když tak na to myslím, asi bych měl přiznat, že většina zla tady na Severu pochází od našich.“

Mlčeli. Na to, aby mi odporovali, byli příliš přímí a poctiví, a otevřeným souhlasem mě nechtěli zarmoutit. Ale mlčením přece jen souhlasili, a Noatak si tentokrát odpustil své oblíbené špičkování. A já jsem se před nimi za svou rasu zvanou bílá hořce zastyděl. Co zlého tady v těch končinách, kde byl odpradávna domov mých přátel, už napáchala! A s rozvojem průmyslu a těžby dřeva sem přichází — mezi těmi slušnými, pravda — stále víc pochybných existencí, které vede touha po rychlém zbohatnutí za každou cenu, a většinou na úkor Indiánů.

„Máš u mne dopis od Tomáše Laurena,“ přerušil Unkatak mlčení. „Letěl tudy Sam nahoru k Aklaviku a zůstal na oběd. Psala taky Beatrice. Stýská se jí po malém, ale ještě není se společností uzavřena smlouva, a tak ji tam chce radši ohlídat. Mark Harman je sice poctivec a my mu věříme, ale některý kolem něho by si nedělali výčitky svědomí, kdyby někoho ošidili o poslední košili.“ Na okamžik sevřel rty. „Zvlášť pohany, jako jsme pro ně my,“ dodal trpce. Natáhl ruku za sebe a podal mi známou obálku s hlavičkou Kanadské jízdní policie.

Po jídle jsem ji otevřel. Zpráva byla tentokrát podrobnější, právě tak jako Tomášovy příkazy. Tomáš pokládal za prokázané, že soudky či bedny s lahvemi se nahoru dostávají letecky a že s bandou pašeráků spolupracují lidi leckde na stanicích. Okamžitě jsem si vzpomněl na pana Harpera z Fort Providence, u něhož nějaký čas pouze za stravu byl nucen pracovat pan baron. A Harperův vztah k Indiánům jsem znal dostatečně, abych mohl téměř s určitostí hádat na jeho účast na tom výnosném podnikání, pokud pana Harpera jeho zdaleka viditelná zbabělost neodradila. Tomáš Lauren ho v další části dopisu přímo jmenoval a projevil totéž podezření. To však neměla být moje starost. Pana Harpera si měl kromě jiných věcí pohlídat Joss McCoy.

Tomáš Lauren poslal do různých částí teritorií ještě několik dalších mužů a mě k mé veliké radosti potvrdil původní přidělení. Měl jsem obhospodařovat území, které jsem tak dobře znal a které jsem si zamiloval. Opětovným dočasným domovem se mi mělo stát mé první útočiště po útěku z Fort Chipewyanu, starý srub nad jezerem v kouzelném koutě kanadské přírody přibližně půl denního pochodu od Mackenzie. Měl jsem předstírat mapování území a přitom se rozhlížet, vyptávat se a hledat. Hledat... Najednou jsem si uvědomil, že já a pár dalších, ztracených v nedozírných dálavách Kanadských severozápadních teritorií jako droboučké vločky sněhu spadlé do lesa, stovky kilometrů od sebe, máme za úkol vypátrat jistě dobře organizovanou bandu všeho schopných lotrů. A na chvíli mé popadla beznaděj. Mimoděk se mi pohled stočil k Noatakovi. Kdyby tak aspoň on mohl se mnou, napadlo mě, ale hned jsem tu lákavou představu raději zahnal. Noatak měl povinnost k vlastnímu kmeni, a i když lidé náčelníka Unakataka měli jistotu, že už nikdy nebudou hladovět, normální řád věcí musel pokračovat. Věděl to náčelník Otukamoan a stejně dobře si to uvědomoval i Unkatak s Ottanawou a Noatakem.

Noatak samozřejmě můj pohled okamžitě zachytil, porozuměl mu, ale taky si nedal ujít příležitost k vtipkování. „Tomáš Lauren chtít na Bílá vydra práci a on bát sám něco dělat — bez Noatak. Jak ty přežít, když Noatak nechránit?“

„Povídal jsi, náčelníku, že Noatak už vyrost z dětských kalhot,“ obrátil jsem se k Unkatakovi. „Nezačneš o tom pochybovat, když ho budeš ještě chvilku poslouchat?“

Unkatak byl zřejmě rád, že jsme opustili předešlé neradostné téma, ale jenom se po Noatakovi ohlédl a našpulil rty.

„On nikdy dospělej,“ promluvil za něho Ottanawa. „Beatrice taky říkat.“

Noatak se zachechtal a významně na mě zamrkal. Věděl jsem, co ho už zase napadá. Ottanawa je podle jeho názoru pěkně pod pantoflem a teď tenhle Noatakův názor sám potvrzuje. Už dokonce papouškuje názory své ženy.

Dočetl jsem si dopis. Tomáš Lauren mě upozorňoval, že se

nemám divit, pokud bych okolo srubu zastihl nějaké Indiány. Příslušníci kmene Psích boků, z něhož pochází i Ottanawa, měli srub zásobit zvěřinou, rybami, a dovézt ze stanice i další potřebné potraviny a zásoby. A Tomáš nevěděl, jak brzy to stihnou.

A pak jsem se ještě dověděl pár podrobností o vzájemném spojení s ostatními našimi lidmi, pokud by bylo nutné, jejich jména a popisy — všecky jsem je neznal — a údaje o některých možných členech bandy, které se podařilo vystopovat do teritorií, ale kteří se tam někde potom ztratili. Nepamatoval jsem si, že bych se byl někdy s některým z nich setkal.

„Ty nezůstat u nás?“ zeptal se znenadání Noatak a já jsem si uvědomil, jak netrpělivě asi čeká, co se dočtu v dopise. A zahřálo mě vědomí, že právě tak jako já bych ho i nadále nejraději měl s sebou, ani on se se mnou nechce rozloučit.

„Je mně to líto, kamaráde,“ řekl jsem a nutil jsem se do úsměvu, „ale musím dál.“

„Nejlepší stopy najít v kraj, co znát,“ řekl, jako by se s Tomášem Laurenem na dálku hádal. „Znát tady. A kolem chata starej Robert.“ A s nadějí v očích se na mě podíval. Pokud by měl pravdu, pak bychom měli naději se častěji sejít. Robertova chata leží tři čtyři denní pochody dál.

„Tohle ví Tomáš Lauren taky,“ řekl jsem mu. „Proto mě posílá do mýho prvního srubu.“

„Ach,“ řekl jenom zklamaně, a jako bych slyšel zbytek nevyslovené věty: Tak daleko. Ano, bylo to příliš daleko, než abychom se mohli v dohledné době opět sejit. Určitě ne v téhle lovecké sezóně, nejdřív snad za rok, ale spíš ještě později.

„Budeš mně scházet, člověče,“ povídám.

Ottanawa poposedl a oba si nás prohlédl, jako by nás viděl prvně. „1 bratři muset někdy rozejít,“ řekl. „Přátelé taky, když se cesta dělit. Velká radost, když se pak zase potkat.“

„Díky, Ottanawo, s tebou se mi taky vždycky špatně loučí, i s náčelníkem, ale tenhle uličník mně nějak zvlášť přirost k srdci — snad proto, že jak povídal náčelník Unkatak, jsem ho vypiplal z klukovských plének a udělal z něho chlapa...“

„Bílá vydra chtít? Noatak mu vyprášit kožich, jak on tak často vyhrožovat?“ Noatak se zasmál, ale jeho smíchu scházela skutečná veselost.

„Kdy chceš vyjet?“ zeptal se Unkatak, jemuž asi připadalo, že škádlení, které se k pravým mužům dost dobře nehodí, už bylo až dost. Zeptal se jako před nedávnem Potomimao, ale jak rozdílný měly ty stejné otázky význam! V Unkatakově byla kromě jiného i starost hostitele o dostatečné vybavení hosta na cestu.

„Tomáš Lauren na mě dost spěchá,“ řekl jsem, „ale jeden den odpočinku si snad můžu dovolit.“

„To je dobře,“ kývl náčelník. „Naši lidi ti aspoň připraví čerstvý maso na cestu a ženy tě zásobí pemmicanem a sušeným masem. Potřebuješ ještě něco? Ryby pro psy?“

„My vzít zásoby jenom na cestu sem,“ řekl Noatak. „On potřebovat všecko. Jako vždycky.“

2

Noatakovo vtipkování, kterým byl naplněn i celý další den mého pobytu v Unkatakově táboře, mi nešlo z hlavy a nevyfoukal je ani ostrý vítr, který začal vát nazítří po mém odjezdu. Těšil jsem se vzpomínkami na jeho žertíky u osamělého ohýnku, planoucího hluboko v divočině, i při běhu za saněmi, a chvílemi mi po Noatakovi bylo tak smutno, že bych byl s chutí otočil, a přece jen si na náčelníkovi vyžádal, aby ho pustil se mnou. Jak však potom den za dnem ubíhal, opět jsem si zvykal na samotu, která mě tady na Severu často provázela celé dlouhé měsíce, a začalo mi v ní být dobře.

S trochou jistě pochopitelného dojetí jsem třetího dne začal rozeznávat důvěrně známé rysy a význačné body krajiny, které mě vítaly vždycky, když jsem se kolem nich ještě před rokem vracel z objížďky pastí, a pak už jsem uháněl po zamrzlé zasněžené plošině jezera a vyhlížel, kdy už konečně uvidím Robertův, a později svůj, stářím zčernalý a větry a nepohodou otřískaný srub, svůj druhý

útulek v divočině, kde jsem se z celého Severu cítil nejvíc doma. Nejdřív jsem se však na chviličku zastavil na místě, kde jsem se podruhé narodil. Když jsem tudy tehdy prvně cestoval, probořil se pode mnou led změklý oblevou a já se až po ramena vykoupal. A než uplynulo několik málo minut, stal se ze mne balík zmrzlých kožešin, a kdyby mě byli psi nedotáhli k Robertově chatě, o jejíž blízkosti jsem neměl tušení, byl bych velice rychle zmrzl. Byl by do mne vstoupil Velký mráz, jak tomu stavu poeticky říkají Indiáni. Nikdy jsem snad nebyl blíž smrti než tenkrát, ale naštěstí mi jenom omrzly prsty na nohou a mně zkrátka zůstane pokulhávání až do smrti, ale to je příliš malá daň v porovnání s tím, co by mě čekalo, kdyby mě byla moje smečka táhla někam dál po jezeře.

A pak už jsme zdolávali prudkou stráň od jezera na prostranství před srubem a psi okamžitě poznali své kotce, a když jsem je odvázal od saní, každý z nich zamířil rovnou k tomu, na který byl tehdy zvyklý.

Chvíli jsem postál nad prostým křížem z větví, který jsem zapustil v místě, kde odpočívala Robertova hlava, a přečetl si nápis, který jsem rozžhaveným hřebíkem vypálil do dřeva. Robert. Pouze Robert. Jeho příjmení jsem neznal a nikdy jsem se je nedověděl, ale tohle jedno jméno nám oběma stačilo. Pod ním byl on, zprvu hrubián a sprosťák, později vrtkavý společník, ale nakonec třetí můj mrtvý, třetí z těch, které jsem miloval, kterých jsem si vážil a kteří mi odešli příliš — příliš brzy. Po mámě a tátovi i Robert. Paličatý Robert, který si za každou cenu musel vyrovnat účty s rosomákem... Rosomáka zabil, ale rosomák rozdrásal Robertovi nohu od stehna po kotník a Robert mi pak po dnech naplněných mou úzkostí a zoufalstvím nad bezmocností, s níž jsem musel pozorovat jeho utrpení, nakonec v bolestech umřel.

Při svém tehdejším odjezdu na jih do Edmontonu — tenkrát jsem byl přesvědčen, že už se sem nikdy nevrátím — jsem srub přenechal panu baronovi a Nikipimu, kteří tu se mnou nějaký čas žili.

A oba si vlastně přibližně před měsícem jenom odskočili do Unkatakova tábora, kde se dozvěděli o naší výpravě proti těm lotrům u šachty, a samozřejmě se převelice ochotně přidali. Mohl jsem si

tedy být teď jist, že najdu chatu pečlivě uklizenou a zásobenou vším, co člověk po cestě potřebuje. A nemýlil jsem se. Když jsem od dveří odhrabal sněhovou závěj a ze železného oka vytáhl důvěrně známý, tisíci dotyky ohlazený zajišťovací kolík a pak otevřel, jako by se ztratil celý ten čas, co jsem tu nebyl, a já jsem se opět po třídenní únavné objížďce pastí vracel do svého až na dřeň trámů promrzlého obydlí a čekala mě obvyklá práce. Vymést sníh z psích kotců, zatopit, doběhnout se sekerou a vědrem k jezeru pro vodu na čaj, který je po nápoji ze sněhu pochoutkou, přinést ze zásobárny hromadu ryb a obložit jimi stará plechová kamna, přikládat voňavé borové špalky na oheň, pozorovat, jak mráz ze světnice poznenáhlu, neochotně ustupuje, a nakonec myslet i na vlastní břicho, které už se neodbytně dohlašuje svého práva. Nejdřív však museli dostat psi, kteří se nejvíc nadřeli, museli být pochváleni za dobrou práci, kterou ochotně odváděli, a muselo se jim dostat potřepání po střapatých palicích a poplácání na široké, chlupaté zadky. A když začali být dotěrní a chystali se pustit se do své oblíbené zábavy, dřív než mi roztrhají rukávy nebo nohavici, plavný skok do sněhu z dosahu cvakajících tesáků a vyhubování v naší oblíbené češtině, která nám všem zněla v uších jako hudba, jako písnička, a která jim stavěla uši do kornoutů a zase je pokládala na šíji, až se ztrácely v hustých chlupech.

Když jsem se najedl, postál jsem před Robertovou dávnou kořistí, kožešinou obrovitého medvěda, která visela za Robertovým kavalcem, zblízka jsem si prohlédl dodnes nepříjemné pocity vzbuzující zažloutlé drápy a cosi mě zahřálo v prsou. Roberte, řekl jsem v duchu a cítil jsem něco podobného, jako když jsem si občas v nějaké slabší chvilce vzpomněl na mámu a tátu. A pak jsem se skulil na svůj kavalec, který mi ochotně otevřel povědomou náruč, a propadl jsem se do tmy. Vítr, harašící ve stromech za chatou a švihající sněhovými krupičkami do okenního skla, zněl domácky a známě a propadl se se mnou. Poslední, co jsem ještě vnímal, byl pocit, že je mi krásně, že jsem doma, ale zaboha jsem si už nedokázal vzpomenout, ve kterém ze svých domovů vlastně usínám. Ve Smržově u nás v Čechách? U Betty Webbsové v Edmontonu? Ve

svém prvním útulku po útěku z Fort Chipewyanu? Nebo ve srubu, kde pod obrovitou medvědí kožešinou surově chrápe starý Robert, který mě ještě za předjitřní tmy vyžene do promrzlé světnice zatopit — uvařit snídani — připravit všecko na cestu za pastmi — na lovecký okruh...

Ráno jsem si poležel déle, než je cestou mým zvykem, ale uprostřed dopoledne už jsme zase putovali přes nedohlednou jezerní pláň a mířili k cíli naší cesty pět šest denních pochodů dále. Více než tři sta kilometrů divočinou...

Mráz do rána zesílil o pěkných pár stupňů, ale nesužoval nás tolik jako neustávající poryvy přízemního větru, který mě šlehal ostrými krystalky sněhu do odkrytých částí obličeje a studil v očích. Na vousech, obočí, na řasách i na kapuci se mi ve chvilce usadily chuchvalce namrzající jinovatky a psi vypadali jako směšní čertíci, kterým do rána zešedivěly brady. Frkali a prskali a otáčeli hlavy stranou, ale vítr si vždycky našel způsob, jak je potrápit. Ve tvářích jsem ztrácel cit, rty jsem měl ztuhlé, že jsem je sotva otevřel, když jsem chtěl zavolat na psy. Pachtili jsme se tak až skoro do tmy. Scházel nám čas, který jsem ráno prolenošil. Dal jsem povel k zastavení až pod ochranou stromů na druhém břehu jezera, kam na nás vítr přece jenom tolik nedorážel. Večeři jsme zkrátili, jak nejvíc bylo možné, a všichni jsme rádi zalezli do svých pelechů.

Počasí se nás drželo ještě dva dny, pak se vítr stáhl někam jinam a přenechal nám jako dědictví do tvrda udusané pravidelné a táhlé závěje, na kterých jsme se houpali jako loď na vlnách, div jsme nedostali mořskou nemoc.

Cesta teď ubíhala veseleji a psi měli náladu skotačit. Samozřejmě jsem jim ji zatrhl.

„Všecko má svůj čas, uličníci,“ pokřikoval jsem na ně v náhlém návalu radosti a dobré nálady a psi položili slechy dozadu a odhazovali zadními, až sníh odletoval. „Ještě bychom něco vyvedli — počkejte až doma!“

A pak jsem si znovu uvědomil význam toho slova. Doma. Kde všude jsem byl doma! Po tom prvním domově u nás v Čechách jsem nepřestával toužit, ale zároveň jsem se už stal zajatcem těch

nekonečných, zdánlivě pustých plání, kopců, lesů, tisíců jezer, řek, říček a potoků Kanadských severozápadních teritorií — kdo za ubohého človíčka, který to sám neumí, rozhodne, který domov je ten pravý?

Do našeho kraje, kde jsme se podle rozkazu Tomáše Laurena měli usadit, jsme dojeli okolo poledne, a příroda, jako by čekala jenom na chvíli, až se objevíme, nás přivítala vším, co mohla nabídnout. Nízké olověné mraky, které nás uplynulé dva dny provázely, se roztrhaly a krajinu rozzářily sluneční paprsky. Každé zrnko sněhu se stalo jedním z miliónů a miliónů světýlek, která tančila kolem nás v mihotavém tanci a bolestivě nám přivírala oči do úzkých škvírek. Utábořili jsme se, a jak jen jsem měl první oharky dřeva, natřel jsem. si podle eskymáckého obyčeje okolí očí sazemi, jinak bych byl snad oslepl. A v té studené, třpytné záři ležel tu před námi kraj drsně krásný a tichý, tak neskutečně, osaměle tichý, že sebeslabší zvuk vypadal jako hromobití, a já už poznával jednotlivé vršky, pásma lesů, a věděl jsem, že jen co se najíme a projedeme údolíčkem, které se po jednom dvou kilometrech zvedne do mírného hřebene, zarostlého z druhé strany nízkými borovicemi, jsme už vlastně na místě. Stačí pak ještě přetnout cíp jezera k zátočině, nad níž na mírném svahu stojí srub, který ukončil mé první velké putování divočinou. A skutečně — všecko proběhlo tak, jak jsem předpovídal, a já jsem opět po dlouhém čase stál přede dveřmi příbytku, kde jsem zažil tolik smutku a zoufalství, ale který mi zachránil život a kde jsem potom přečkal nejhorší čas po svém útěku do divočiny. Tenkrát jsem v sobě ještě nosil těžký pocit viny, závaží výčitek, že mou rukou zahynul člověk.

Všechno vlastně začalo v třicátých letech v době nezaměstnanosti u nás doma ve Smržově, kdy se táta rozhodl uposlechnout strýce Josefa, který nás zval za sebou do Kanady. Máma však v té době marodila, jeli jsme tedy s tátou „za lepším“ sami. Bylo mi čtrnáct. Od samého začátku nás však stíhala smůla a nakonec jsem se všelijakými neočekávanými cestičkami dostal do Fort Chipewyanu, obchodní staničky u jezera Athabaska, kde se strýc Josef stal správcem Hudson Bay Company, Společnosti Hudsonova zálivu. A

táta odjel na Sever zkusit štěstí jako lovec, aby vydělal na cestu zpátky. To, co v Kanadě zatím viděl a zažil, mu stačilo. Nechtěl nic jiného než domů. Užíral ho stesk po mámě, po naší staré chalupě, a snad i po psu Míšovi a koze Míně v chlívku, scházely mu družné večery v hostinci kamaráda pana Rejchrta, zpola zastrčeném v lese kousek od kapličky s křížovou cestou, scházel mu domov.

Žil jsem u strýce Josefa celkem klidně a bezstarostně, a přestože jsem přicházel do styku s lovci, často obhroublými nebo nerudnými, i s Indiány, nikdy jsem se nedostal do situace, kdy bych se musel bránit proti hrubé síle. Až jednou večer mě napadl opilec, rváč, výtržník, a jak jsem se až mnohem později dozvěděl, i několikanásobný vrah Frank O'Brian. Byl jsem si tenkrát jist, že mi jde o život. Frank, rozlícený k nepříčetnosti, nebyl schopen se kontrolovat, a kromě toho jako obvykle zase přebral. Srazil mě na zem a já v pádu — ke své smůle, a zároveň asi i ke svému štěstí — jsem padl na poleno, ležící u kamen, a v největší hrůze svého života jsem je popadl a slepě jím máchl před sebe.

Od té události už uplynulo pár let, ale po celou tu dobu se mi v nejneočekávanějších okamžicích samovolně vybaví Frankova krví podlitá bělma očí bez panenek, které zmizely někde pod víčky, a pád jeho mohutného těla na dřevěnou podlahu, až se celý srub zatřásl. Benjamin, pomocník strýce Josefa, si jediný zachoval soudnost, zapřáhl do saní moji smečku, zásobil mě vším, co jsem mohl potřebovat, a poslal mě na Sever, do divočiny, kterou jsem vlastně pořádně neznal, o jejíchž nástrahách jsem sice slyšel, ale na vlastní kůži jsem je zatím nepocítil. Plný jakéhosi ochromení, se stínem mrtvého v zádech, odvážil jsem se ve svých necelých devatenácti letech sám, jen s lehkými saněmi a smečkou psů, do dobrodružství, o němž jsem si neuměl předem udělat ani nedokonalou představu. Prožil jsem krušné chvíle, ale nakonec jsme prošli stovky a stovky kilometrů divočiny v krutých mrazech, nepohodě, přes nepředvídané překážky, vyhnula se nám jako náhodou všechna nebezpečí, která v pustinách číhají a o jejichž existenci jsem ve své naivitě neměl tušení. Později, když už jsem věděl, co znamená žít v těchto nedozírných opuštěných končinách, kdy mi zkušenosti ukázaly, co

všechno se nám mohlo cestou stát a čemu jsme ušli, jsem nad tím neuvěřitelným štěstím sám kroutil hlavou. Divočina zahubila muže zkušené, daleko odolnější a líp připravené na dennodenní tvrdý zápas o zachování života, té nepatrné jiskřičky ztracené uprostřed nekonečných dálav, větších než celá Evropa. A když jsem se pak dověděl, že se nemám čeho bát, že svědectví mých přátel o tom, že jsem jednal v sebeobraně, mě očistilo, a vrátil se dolů na jih, nikdo nevěřil, že mě vidí živého a zdravého. Všichni mě už dávno pohřbili. Vrátil jsem se tedy, nikdo mě neobviňoval ze zločinu, jehož přízrak mě tehdy vyhnal, ale v sobě jsem ten čin nosil nadále a nosím dosud. Frank na následky úderu po několika dnech zemřel, a přestože to byl on, kdo srážku vyvolal, přestože — pokud bych se byl neubránil — by nejspíš zabil on mne, nemohu zapomenout. Vyrostl jsem v mírumilovné vesničce, kde se věci jmenovaly správnými a odpovídajícími jmény. Lidé se sice škorpili, ale násilí zůstávalo násilím, dobro dobrem, a vzít někomu život činem, který na pachateli do nejdelší smrti nechává nesmazatelné znameni, byť třeba jednal v sebeobraně tak jako já, a ať už důvod toho činu byl jakýkoliv. A to vše, v čem jsem vyrůstal, jsem nedokázal jenom tak zničehonic odhodit, a úplně to nedokážu asi nikdy, přestože mě život v divočině lecčemus přiučil a den ze dne mě nutil stále víc se přizpůsobovat, nahlížet na věci a dění jinak, úměrněji okolnostem. Protože tady, kde není po ruce nikdo, kdo by pomohl, pokud je člověk v nouzi, kde se každý musí starat sám o sebe, se nutně dostává do situací, kdy je ohrožen sám život, a člověk je nucen jednat jinak, než by jednal v normálním prostředí, mezi lidmi.

Částečně překonat pocit viny nad Frankovou smrtí mi pomohla setkání s lidmi, u kterých pobyt v drsných podmínkách vypěstoval odlišný, vlastní morální kodex, a časem jsem byl nucen přiznat, že v mnohém mají pravdu. Svým obhroublým způsobem mi hodně pomohl Robert, první člověk, kterému jsem se svěřil. Jeho přímost, schopnost naprosto přesného rozlišování práva a spravedlnosti od bezpráví, jsem obdivoval. A Robert jako nestranný a nezaujatý soudce souhlasil se světským právem, které mě očistilo. Ale přesto — vědomí, že mou rukou umřel člověk, byť vlastně odpadek lidské

společnosti, jsem se nedokázal zbavit. Po Frankovi ve mně zůstala jizva, šrám na duši. Snažil jsem se ho vyhladit, zahnat, ale musel by asi zároveň zmizet celý ten úsek života, v němž se pohyboval Frank, abych mohl zapomenout úplně. A mé občasné smutky mi připomínaly, že člověk všecky své činy do smrti nosí s sebou zrovna tak jako stopu na noze, kde nás v dětství pokousal pes, a nikdy se jich úplně nezbaví. Může se nejvýš snažit, aby tolik netlačily.

Pomalu jsem otevřel dveře srubu a zůstal stát na prahu. Nic se tu nezměnilo. Stůl, židle, kavalce, kamna, vše stálo na svém místě jako tenkrát. Zdálo se, že pokud sem od té doby někdo zabloudil, přespal tu nebo tu strávil nějaký čas, všecko zase uložil na místo. Z nádobí na poličce u kamen nic nezmizelo. A kamna čekala, až je někdo přivede k životu, a na okenních sklech zářila vysoká vrstva jinovatky. Podíval jsem se k začouzenému trámovému stropu, který byl svědkem mé záchrany před smrtí hladem a pak střídavě údobí smutků, depresí a sebeobviňování, i časů míru a vyrovnání s osudem, kdy byl svět krásný a dobrý a Frank O'Brian nikdy nežil, a kdy tahle, v této chvíli promrzlá místnost slyšela dlouhé rozhovory s tátou, s mámou, se strýcem Josefem či Betty Webbsovou, později Josefovou ženou, nebo s kluky od nás ze vsi, s podivně skutečnými, živoucími postavami, kterými jsem si zabydlil opuštěný srub, takže nebyl tolik plný samoty...

Otočil jsem se a hleděl ze dveří na prostranství před srubem, kam vítr nafoukal krásné oblé hromady ostrého sněhu, tvarem podobné kupám sena u nás na lukách, nebo písečným přesypům, které teď v podvečerním protisvětle rozsvěcovaly své obrysy a přivrácené oblé boky halily do počínajících modravých stínů, hromady, které jsme svým příjezdem zčásti rozryli hlubokými brázdami. Pohled se mi stočil na zalesněné stráně za chatou, zarostlé hustým podrostem, a pak na druhou stranu, na nekonečnou bílou plochu zamrzlého jezera, po které jsme se tolikrát prohánìli. A celý tenhle divoce krásný, a zároveň lahodný kousek přírody si jistě pamatoval moje vyzpěvování, kdy se nad ním naháněl tálinský rybník, vyváděli mně koně, nebo štrnkaly podkovičky, až psi stříhali ušima a lesní zvěř, která, ač neviděna, žila tu kolem v hojném množství, se asi spěšně

stahovala hlouběji do lesa, nebo utíkala tak daleko, až ty divné zvuky přestala slyšet.

A pak už jsem se musel honem honem vzpamatovat. Během za saněmi se člověk pořádně zahřeje a teď se do mě začala dávat zima. A kromě toho psům bylo jedno, že mě přepadá sentimentální nálada. Nebyli na ni zvědaví a nic o ní nevěděli. Věděli jenom jedno. Že se navyklý řád věcí zastavil, a to nebylo v pořádku. Ze všeho nejdřív se přece vymetou psí kotce, naseká se do nich co nejsilnější vrstva čerstvého, měkkoučkého a voňavého chvojí, a když se unavené nohy konečně příjemně uloží, obrátí se v závětří saně lyžinami nahoru, stočí se postroje a odnesou do chaty, aby ráno nebyly zmrzlé a neohebné, a pak už honem rychle to nejdůležitější: Rozehřát ryby nebo připravit jinou pochoutku a předhodit ji v dostatečném množství, aby se dobře spalo. Když je plné břicho, ať si mráz řádí po libosti. Pod vrstvou chlupů a s čenichy pod huňatými oháňkami se mu můžeme vysmát.

Zaběhl jsem do zásobárny a jediným pohledem jsem se ujistil, že indiánští přátelé zařídili přísun proviantu tak, jak Tomáš Lauren slíbil. Za srubem se vršila hromada nasekaného dřeva a uvnitř v dřevěných napínacích rámech, rozvěšených po stěnách, se sušilo pár kožek z letošního lovu. Několik pastí se v koutě lesklo tukem. Sklaply při sebelehčím dotyku. Ten, kdo je připravoval, rozuměl svému řemeslu dokonale a teď už stačilo jenom železa naložit a rozvézt je po malém loveckém okruhu, který jsem si tu chtěl podle dohody s Tomášem založit.

Stopy po Indiánech, kteří tu udělali ten kus práce, zavál sníh, a nevěděl jsem, kdy se tu objevili a zase odjeli. Byl jsem tu sám a sám se svou smečkou jako tenkrát, když jsem srub polomrtvý hlady objevil a zjistil, že je bohatě opatřen zásobami na celou dlouhou zimu.

Jeden den jsme opět lenošili, jen jsem ze srubu vymetl letitou špínu a hromadu smetí a ze stráně přitáhl pár soušek, aby nás případná nepohoda nezastihla nepřipravené, a nazítří jsme vyjeli položit pasti. Zřídil jsem daleko menší okruh, než by byl udělal lovec odkázaný na výtěžek lovu, po pravdě řečeno okruh velice malý, ale

jako částečná zástěrka pro náhodného návštěvníka musel stačit. Moje hlavní úloha je přece — zatím v hrubých rysech — zmapovat krajinu, zase ovšem jenom jako informace pro onoho případného zvědavějšího hosta. Tahle činnost byla vybrána proto, že nás v průběhu tříměsíčního rychlokursu naučili něco málo o topografii, a teď se ty znalosti hodily.

A třetí den jsme se konečně vydali křížem krážem krajinou, jezdili celý den, vyhledávali vršky, ze kterých jsem se pozorně rozhlížel, ale nikde jsem neobjevil stopu saní, jediné znaménko, že by se tudy někdo pohyboval, nikde sebeslabší sloupek dýmu, nebo aspoň v úkrytu lesa pozůstatek po starším ohništi. Jako bychom tu ze všech živočichů zbyli jenom my, já a mých pět psů.

Ke své velké radosti jsem pod závějí za srubem objevil kanoi, kterou jsem tu tehdy nechal. Vyhrabat ji ze zamrzlého sněhu zatím nebylo možné, musel jsem počkat do jara, ale doufal jsem, že ji najdu neporouchanou a že mi zase umožní daleké výlety v době, kdy není možné cestovat se saněmi, a připraví mi chvíle plné pohody nad udicí někde dál na jezeře.

Ze soupisu míst, kde pravděpodobně stojí stovky kilometrů od sebe vzdálené lovecké chaty, který byl připojen k Tomášovu dopisu, jsem se dozvěděl, že ve svém kraji bych mohl najít jednoho jediného člověka, který je tu trvale usazen. Jeho chata ovšem stála hodně daleko, přesto však jsem neustále objížděl kolem, jestli se tu přece jen někde někdo nevyskytuje. Postupně jsem se stále víc a víc utvrzoval v přesvědčení, že jsme tu široko daleko sami, až mi nezbylo, než tomu uvěřit.

A pak asi po dvou týdnech jsem ke svému překvapení zjistil, že krajem se začal kdosi procházet, zřejmě ohledával moje stopy, dobu nad nimi vždycky přešlapoval a nějaký čas je sledoval. Pokoušel jsem se ho vyčíhat, ale nikdy mi to nevyšlo. Jako by se mi vyhýbal. A pak se na mě přišel podívat sám a já jsem při té památné návštěvě poznal člověka, který mi měl nechtě pomoci zahánět občasné pocity osamělosti, a zároveň mi znepříjemnit celé dlouhé měsíce. A nakonec i zachránit život, který je v téhle překrásné vidině, v tom kouzelném panství divočiny, daleko křehčí a ohrozitelnější než v

příznivějších podmínkách.

Jednou po ránu, když psi znenadání začali štěkat na výstrahu, vystrčil jsem hlavu ze srubu a někdo uskočil za roh. A ozvalo se žuchnuti. Hmátl jsem za dveře pro pušku a v mžiku vyrazil ven. A naskytl se mi utěšený obrázek. Zády na sněhu ležel muž, běloch, který si pádem zřejmě vyrazil dech a teď na mě kulil oči a rukavicemi bezmocně rozhrabával sníh kolem sebe, jako když se pokouší pádlovat. Ještě několikrát a s otevřenými ústy zalapal po doušku vzduchu, konečně se nadechl a pak zvolna, neohrabaně vstal. Psi celou tu dobu ve svých kotcích štěkali jako diví a několikrát jsem je musel okřiknout, než se utišili. I nadále však stáli ve střehu, řemeny, jimiž byli přivázaní, napínali k prasknutí a aspoň tiše, výhrůžně vrčeli.

„Vítám tě," řekl jsem a pušku jsem měl pro jistotu stále připravenou. „U vás se chodí na návštěvu zadem?"

Stáhl si rukavice a spíš mimoděk si jimi plácal po pláštěnce a po nohavicích a střásal ze sebe sníh. Nezdál se v rozpacích, a to mě trochu překvapilo. A navíc jsem měl dojem, že se na mě bez příčiny začíná vztekat.

Jeho obličej mi připomínal jednoho zakaboněného, hodně hloupého a hodně nabručeného čerta z mé první pohádkové knížky, kterou jsem kdysi dostal pod stromeček. Nos jako dlouhá baňatá okurka, teď zarudlá mrazem, těsně vedle jeho kořene posazená dvě malá, podezřívavá, tupá očka, neuspořádaná mohutná jednolitá záplava vlasů a vousů jako husté smotky černého drátu mu lezla zpod chlupaté čepice a na bradě rostla do stran, takže jeho hlava měla tvar lichoběžníku se širší stranou dole. Kraťounký krk držel hlavu zapadlou mezi širokými rameny, od nichž se, jako by k nim ani nepatřily, klátily dlouhatánské, zřejmě mohutné paže s dlaněmi velkými jako sněžnice. Při mých sto osmdesáti centimetrech mě ještě jistě o hlavu převyšoval. A čepici měl nakřivo jako rozparáděný šohaj.

Moje puška mu mířila na špičky mokasínů, ale on jako by ji nevnímal. Jeho obličej, nebo to, co z něho v porostu bylo vidět, si stále zachovával výraz, jaký měl po celou dobu, co se zvedl.

„Tak snad aspoň dobrýtro, ne?“ povídám. Vyšel jsem si do mrazu jenom v kazajce a moje teplá pláštěnka ze sobí kůže visela za dveřmi na hřebíku.

„Hej,“ řekl konečně nezávazně a hlas zaduněl z hloubi jeho vyklenuté hrudi jako varhany ve skalickém kostele. Div jsem nezastříhal ušima, jako to dělali moji psi, když je něco překvapilo. Jenomže tohle byly trochu hrubé a ochraptělé varhany.

„No tak teda hej, jak chceš,“ řekl jsem. „Copak jsi nám přines?“

Jako by si s tou prostou otázkou nevěděl rady. Přešlápl z nohy na nohu, ale opět — určitě ne rozpaky. Asi vůbec nevěděl, co rozpaky jsou. Snažil jsem se uhádnout, jestli je ozbrojen, ale pušku jsem nikde neviděl. Hádal jsem, že má pod pláštěnkou revolver, nebo aspoň nůž, ale zatím držel ruce tak, že jsem se útoku nemusel obávat, pokud by k útoku měl vůbec nějaký důvod.

„Kdo ty jseš,“ řekl bez otázky v hlase.

„Copak o to, já se ti rád představím,“ kývl jsem na něho, „ale ty jseš tu novej, a tak snad bys měl začít.“

„Houby jsem tu novej,“ vykřikl až to lesem vzadu ve stráni zahučelo a psi spustili znova. „Ty jseš přivandrovalec!“

Pootočil jsem hlavu, ale stále jsem ho pozoroval. „Přestaňte, lumpové, tenhle vám přece nestojí za ten rámus,“ zavolal jsem česky.

Natočil ke mně ucho, jako když špatně slyší, ale nic neříkal.

„Tak se mně zdá, že tě vyprovodím,“ řekl jsem a trochu zvedl pušku. „Mě už totiž roztřásá zima a ty se tu rozkřikuješ jako doma na dvorku...“

„Nech toho, nebo ti tu tvoji flintičku zlámu přes koleno,“ zahučel.

„A nebylo by spíš lepší se domluvit?“ povídám. „Ty mně zlomíš flintičku, ale já ti napřed udělám díru do těla. Kdo bude víc škodnej?“

Zdálo se mi, že je o té věci přece jen ochoten přemýšlet, ale ještě chvíli trvalo, než si odhlasoval, co by bylo lepší.

„Mně říkají Lulu,“ řekl znenadání, a já jsem ho překvapením nejdřív opravdu nezastřelil, přestože už jsem měl prsty na spoušti skoro bez citu.

„Lulu,“ vydechl jsem. „Tak ty jseš ten Lulu...“

„Jakej ten Lulu,“ vyjel si na mě a mimoděk napodobil můj přízvuk. „Jsem zkrátka Lulu. Je na tom něco divnýho?“

Může mi někdo vyčítat, že jsem se dal do smíchu? Takové jméno k takové postavě. To spojení bylo komické už samo o sobě, a to, co jsem o tomhle člověku věděl, komičnost situace ještě zvyšovalo. Po celém Severu se o něm vyprávěly legendy a zkazky a já jsem se dodatečně podivil, že ho při všech těch toulkách po teritoriích potkávám až teprve teď a právě tady.

„Lulu,“ opakoval jsem. „Kdybys to řek hned, už jsme mohli sedět v teplíčku. Tak jdeme. Že jsi ještě nesnídal?“

Lulu, zmaten tolika řečmi, se váhavě rozkýval a zeširoka capal za mnou. O horní trám dveří si div neurazil hlavu.

„Udělej si pohodlí, hnedle něco přichystám,“ pobídl jsem ho, ale on už zase jenom stál a rozhlížel se. Něco mu nešlo do hlavy.

„Co tu děláš?“ konečně ze sebe vydoloval otázku.

„Co? Není to vidět?“ Ukázal jsem na rámy s kožešinami na stěnách. „A ještě všelicos jinýho.“

„Byli tady Indiáni,“ konstatoval.

„Přivezli mně zásoby,“ kývl jsem.

„He?“ Zahlédl na mě s podezřívavým záblesk em v očkách. „Odkdypak to — si lovec může dovolit to...“

„Já vím, lovec si všecko tahá sám a tak, viď? Ale to je dlouhá historie. Já si zkrátka nestačil nalovit a přátelé přiskočili ku pomoci. Je to tak divný?“

„Je,“ řekl s hlubokým přesvědčením. „Kdes vzal peníze?“

„Jak to? Přeci jsem loni prodal kůže, ne?“

„Kde?“

„U Harpera ve Fort Providence. Znáš to tam?“

„Já to znám všude.“

„A co že ty mě vlastně v mým vlastním domečku takhle zpovídáš?“ zeptal jsem se ho.

Lulu na něco myslel a nestačil mou otázku zaregistrovat. „He?“ zeptal se zase on.

„Povídám, nač ten výslech?“ zkrátil jsem otázku.

„Jakej výslech? Já se tě jenom ptám.“

„Právě, a mně se toho ptaní začíná zdát už nějak moc. Na můj vkus trochu nevychovaný, jestli ti to nevadí.“

„He?“ zeptal se Lulu stejným tónem jako před chvílí.

„Ale nic,“ mávl jsem rukou. „A sedni si už konečně, ať nám nevyneseš spaní. Kde máš vůbec psy? A saně?“

Lulu se zase pomalu rozhýbal. „Psy?“ zeptal se, když si sedal. Židle pod ním zapraskala. A byla to bytelná židle.

„Z toho si nic nedělej,“ povídám. „Já to potom všecko pospravím, nebo za dlouhejch zimních večerů vyrobím jiný.“

„Co?“ změnil teď způsob dotazování Lulu.

„Toho si nevšímej. Chtěl jsi povídat o psech.“

„Psy? Psy mám. Doma.“

„Ty jseš tu taky doma?“

Podezřívavě zamrkal a mrkal ještě ve chvíli, kdy jsem před něho stavěl plechový talíř s boby a slaninou, z nichž se kouřilo, a hrnek s čajem.

„Já tu přeci jsem už od začátku minulýho léta,“ řekl, jako by se ho dotklo, že se ta zpráva ke mně ještě nedonesla.

„Na mě se nezlob,“ povídám. „V době, kdy ty ses přistěhoval, jsem se toulal někde na druhým konci teritorií.“

„Z čeho máš peníze?“ zeptal se a přestal pohybovat sanicemi.

„Už zas? Ale ať má tvoje dušička pokoj, já ti to prozradím. Částečně z lovu. A přes léto jsem si splašil prima kšeftík. Prodělal jsem kurs a dal se naverbovat k mapování tady těch končin kolem. Docela slušně to platí.“

„He?“ udělal si Lulu.

„Tak moment — co jako nebylo jasný? Kurs, mapování nebo to placení?“

„Nic. Co je to za pitomost?“

„O žádný nevím. Královská geografická společnost — slyšel jsi někdy, že něco takovýho existuje?“

„Co je to za blbost?“ originálním způsobem obměnil svou otázku Lulu.

„Žádná blbost. To je hromada takovejch těch učenejch pánů doktorů a profesorů, co chtějí mít aspoň zhruba namalovaný na

papíře, jak vypadají některý odlehlý končiny teritorií, o kterejch se tam dole ještě moc neví. Jasný? Nebo mám chvilku počkat?“

„Na co?“ Lulu byl poněkud zmaten.

„No jo, na co, viď? Tak si vybrali pár chlápků, jako jsem já, co dobře znají některej kraj tady nahoře nad Velkým Otročím a kolem Mackenzie, za tři měsíce nás jakžtakž naučili, jak se do ruky bere tužka a jak se měří vzdálenosti a ty se potom zakreslí támhle na ty papíry do těch malejch čtverečků, no a pak se vezmou ty barevný pastelky, co vidíš vedle, a krapet si pohraješ. Zeleně si vymaluješ lesy, modře řeky, jezera a potoky — a tak dále a tak dále. Pěkný, viď?“

„He?“ řekl Lulu.

„Hrome, nech si to svoje he! Říkej aspoň občas něco jinýho. Copak jde rozeznat, co který to he znamená?“

„Co se vztekáš? Vztekat bych se měl já.“ Zamračil se na mě přes stůl, pak mu náhodou padl pohled na jídlo, a Lulu jen tak mimochodem, jedním letmým rozmachem lžíce, zhltl třetinu porce, co měl na talíři. A naložil jsem mu pořádně, v poměru k jeho proporcím.

„A takhle něco jinýho — jinýho nic tu neděláš?“ zeptal se. Přece jen tedy pochopil alespoň základní fakta.

„A co jako? Na mě je toho až dost.“

„Kruci — přeci hledat zlato!“ vykřikl na mě a zřejmě už ztratil trpělivost a rozhodl se skončit s tím chozením kolem horké kaše. Teď jsem pochopil zase já. Tohle ho tedy trápilo.

„Páni, zlato!“ vykřikl jsem. „Ty sis myslel, že ti lezu do zelí, že je to tak? Kdepak, člověče, zlato mě nezajímá, protože čím víc se o něm dozvídám, tím větší strach mám z toho, co se kolem něho obvykle semele.“

„Kruci, je ti něco do toho, co já jsem si myslel?“ znovu si na mě vyjel a já jsem se upamatoval, že se mu mimo jiné říká i Pruďas Lulu. Podal si druhou třetinu porce a skoro bez kousání ji spolkl.

„Pozor, jseš tu jako host, a to, co jsi měl právě v papule, pochází z mojí zásobárny,“ upozornil jsem ho. „Třeba bych se s tebou mohl přestat bavit, kdybys na mě pořád pokřikoval.“

A Indiáni ho jmenují výrazem, který znamená *Muž, co neumí mlčet* nebo taky *Muž, co mnoho mluví*, vzpomněl jsem si vzápětí. Ale pokud byste o něm hovořili jako o Smolařovi Lulu, kdekdo na celém Severu by taky věděl, koho máte na mysli. Jinak prý se kdysi jmenoval Lucien a nějak dál, ale to už nikdo nevěděl jistě. Možná by se stěží rozpomínal i Lulu sám.

Lulu třetím a konečným hrábnutím lžíce dohodoval a hned nato jedním douškem dopil plný hrnek. Chlupatým hřbetem ruky si utřel rozježené vousy, pod nimiž kdesi v hloubce se ukrývala ústa. „Já tu nejsem za sebe," řekl najednou zchytrale, ale ta jeho nová póza byla právě tak komická jako všecky ostatní. „Jsem tu jako prospektor jedný společnosti, co si mě najala — to je jedno jaký."

„Já ti to neberu," povídám.

„Ona to tu má celý pod palcem — ta společnost."

„Proč ne? Její věc."

„Nikdo jinej tu nesmí kutat. Ani hledat zlato."

„Už jsem ti řek, že mě zlato nezajímá."

„Já teda s ní mám takovou jako volnou smlouvu."

„Nemusíš nic vysvětlovat, Lulu, mně je to vážně jedno."

Ale Lulu zbytečně vysvětloval dál a zaplétal se, až dostal na sebe vztek, a samozřejmě si ho vybil na mně. „A já už neřeknu ani slovo," vykřikoval k nízkému začernalému stropu. „Co ty tu ze mě taháš rozumy? Když jsem ti jednou řek, tak jsem ti řek..."

Bouchl jsem pěstí do stolu a Lulu překvapeně sklapl. „Tak se koukni, ty pitomče," utrhl jsem se na něho, a Lulu hrozivě nakrčil obočí. „Pro klid tvý duše, a proto, abych už měl od toho tvýho zbytečnýho plácání pokoj, podesátý tě podle pravdy ujišťuju, že o tvoje ani o žádný jiný zlato nemám zájem, že jsem se nikdy nestaral, kde ho hledat, a že bych je možná nepoznal, i kdybych o ně zakop. Ke spokojenosti a k obživě mně docela stačí, co si vydělám." Musel jsem přestat, abych popadl dech. „Vůbec mě neláká rejpat se v zemi," vychrlil jsem na něj, když se mi to podařilo. „V pohodě si kladu pasti a střílím a tadyhle v tom svým teploučkým pohodlí si stahuju zvěř, oškrabuju kůže, a čím je jich po stěnách víc, tím jsem spokojenější. Na konci sezóny si potom můžu někde dole na jihu v

krámku stanice víc dopřát. A k tomu ten kšeftík — je ti to už jasný? Nebo to mám vzít znova?“

Ale Pruďase Lulu bylo těžké přesvědčit. Zřejmě jsem mohl mluvit nahoru dolů, andělsky či ďábelsky. Lulu nic nechápal.

Naopak. Byl mými argumenty čim dál zmatenější, a z toho důvodu i vzteklejší. Skoro slyšitelně někde hluboko v té své jeskyni skřípal zuby. Všecko se v něm vzpíralo uvěřit tak nepochopitelnému tvrzení, jako že by existoval někdo, kdo netouží najít zlato, celou hromadu zlata, a stát se přes noc boháčem.

„Tohle ať mně nikdo nevypravuje,“ rámusil, až srubem hučelo, a plácal lopatou otevřené dlaně na stůl, v němž přes jeho dubovou bytelnost nebezpečně praskalo jako před chvílí v židli. „Já ještě nepoznal chlapa, co by si nechtěl namazat kapsu, a pak co nejdál dolů do teplejch krajin, kde celej rok nespadne jediná zatracená vločka sněhu, kde nikdo neví, co je mráz, a kde za penízky můžeš mít všecko na světě, co si jenom umíš představit.“

I Pruďas Lulu má tedy své sny, řekl jsem si překvapeně a Lulu v té chvíli slastně přivíral svá malá očka. Ale napadlo mě podezření, že všecky zmíněné představy, kterých je jeho mozek schopen, se omezují nejvýš na měkkou postel, hromadu lahůdek, zhltaných bez ladu a skladu, a na celé soudky kořalky. A samozřejmě uspořádání rvačky vždycky, když si zamane, bez nucených půstů v době, kdy po ruce není jediný muž, nebo třeba je, jako například já, ale není ochoten pustit se s ním do zápasu.

Při mém přesvědčování se mu jeho mělké oči naplnily podezřívavostí lidí až příliš prostých, kteří v širokém rejstříku argumentů a v lepší vyjadřovací schopnosti, než je ta jejich, cítí nebezpečí a vidí podfuk. A čím více slov, tím hlubší nedůvěra. Ale aspoň mě napadlo jakési řešení. V obavě, abych nevzbudil další podezření, přivedl jsem ho na myšlenku, aby navrhl dohodu, a hlavně, aby věřil, že na tenhle nápad přišel sám. Nejdřív jsem se však dost zapotil, než jsem ho odvedl od jediného jeho zájmu, zlata, a všelijakými kličkami a odbočkami, kterými se mi pokoušel uniknout, ho k tomu nápadu zase zatlačit zpátky. A když se mu konečně rozbřesklo, rozsvítilo se mu zároveň v přesně stejném okamžiku v

očích a on si ode mne se zchytralým výrazem vynutil slib, že si budu hledět svého lovení a čmárání po papírech a nepokusím se mu zasahovat do jeho výsostného práva na hledání a kutání jakéhokoliv drahého kovu. Na oplátku mi slíbil, že on zase bude lovit jenom pro obživu, což stejně dělal i dosud, takže nic neztrácel.

„Ale je to jasný, jo?“ ujišťoval se. „Jestli tě u něčeho nachytám, vynesu tě z tohohle kraje jako chcíplou myš.“ A pohrozil mi pěstí u hlavy.

„Tak už s tím dej pokoj, člověče,“ vrčel jsem na něho skoro bezmocně. „Copak neumíš myslet na nic jinýho?“

„Já tu nejsem na myšlení,“ utrhl se, vstal, sebral z kavalce svou pláštěnku a nemotorně se do ní soukal. „Já tu jsem kvůli zlatu, jestli ti to ještě nedošlo. A co se tady široko daleko najde, je moje.“

„Ale no jo,“ řekl jsem už otráveně.

„Tak si to moc dobře pamatuj,“ neodpustil si ještě a bez pozdravu vypadl.

Psi venku ho přivítali novým rámusením, ale nechal jsem je štěkat, až sami přestali. Bylo to znamení, že se konečně ztratil a okolo srubu je zase čistý vzduch. Úplně se zapomněl zeptat na mé jméno a pak už na mě vždycky volal jenom „hej“ nebo „ty, poslouchej“ či nějak podobně, a zřejmě mu vůbec nevadilo, že pro něj zůstávám beze jména.

Oddechl jsem si, ale jeho přítomnost mi na ten den docela zkazila náladu, a jak se dalo očekávat a jak se taky potom ukázalo, právem. Mohli jsme se rozejít ve shodě a dobré pohodě a taky tomu tak zdánlivě téměř bylo, jenomže Lulu nepřestával kroužit kolem mne, přirozeně se skrýval, ale byl bych musel být slepý, abych ho nezpozoroval. Úmyslně jsem však nedával najevo, že o něm vím, a nechával ho hrát si na schovávanou. Jenom když už nebylo zbytí a my jsme se někde neočekávaně srazili, neodpustil jsem si na to téma udělat pár poznámek, ale Lulu jako by neslyšel.

„Člověče,“ říkal jsem mu, „není ti líto mít souseda a nepoklábosit si, když na člověka padne samota?“ Nebo něco jiného v tom smyslu, a někdy se mi zazdálo, že Lulu by byl na chvilku ochoten či schopen o mých nabídkách kamarádství, nebo aspoň slušných sousedských

vztahů uvažovat, ale jeho podezřívavost byla silnější a vždycky vyplula na povrch jeho vědomí jako splávek na hladinu. Lulu nechápal, že by se konkurenti mohli stát přáteli, a za konkurenta mě pokládal tím víc, čím častěji jsem ho přesvědčoval o opaku. Nakonec jsem nechal pokusů a jenom litoval, že mi není dopřáno žít tu zase sám jako v těch dávných, a zároveň nedávných dobách. A trpce jsem uvažoval, jak jsem někdy za svého pobytu v tomhle kraji toužil po lidské společnosti, po lidském hlasu — právě tady jsem si taky navykl mluvit se psy jako s lidmi —, a nakonec děkoval náhodě, že mi sem tenhle exemplář neposlala už tenkrát. Stačilo to teď, když jsem tu žil v úplně jiném postavení, a měl jsem jistotu, že přijde čas, kdy odsud odejdu. A říkal jsem si, jak by asi Lulu kulil oči, jaký podstatně větší zmatek by zavládl v jeho nepružných mozkových závitech a jak by asi reagoval, kdybych se mu přiznal, že jsem mu lhal. Že tady působím jako jedno očko velice, velice řídkého síta, v němž se měla zachytit aspoň první znatelnější stopa po darebácích, kteří sem vozí ten zhoubný jed. A napadlo mě, že bych měl taky navštívit svého nerudného souseda, abych omrkl, jak je na tom on s ohnivou vodou, a hlavně s jejím případným přísunem. Pokud se zásobil na celou dlouhou osmiměsíční zimní sezónu a pije si sám, nic mi po tom není. Jestli však má nějakého dodavatele, bude mě ten člověk velice zajímat. Začít o tom při Pruďasově památné návštěvě by však nebylo bývalo taktické, a ani pozdější jeho nálady při občasných setkáních nebyly podobným důvěrnostem nakloněny.

A stále jsem vyjížděl všemi směry daleko do kraje, zůstával venku dva tři dny, spojoval vyjížďky s lovem a zase se vracel. Žádné cizí stopy nekřižovaly planinu, stále nikde znamení po táboření. Několikrát jsme se pustili dolů po říčce Záchrany, která spojovala jezero s Mackenzie, a po nelidském trmácení se dostali až k ní, na několik dní jsme se tam vždycky v úkrytu hustého podrostu nad příkrým břehem utábořili, ale opět bez výsledku. Sledoval jsem, co se děje na zamrzlém povrchu toho obrovitého veletoku, který jsem od prvního setkání před několika málo lety zbožňoval, který jsem obdivoval, a zároveň před ním pociťoval posvátnou úctu, hraničící s bázní. Na té obrovité zimní cestě se však nedělo skoro nic, co by mě

zvlášť zaujalo. Občas přejel indiánský psovod se saněmi, lehce našlapoval, jako by ani neběžel, jen se vznášel, ale náklad na saních měl plochý, skrývající nejvýš cestovní potřeby, několikadenní skromnou zásobu jídla a ještě ubožejší trošku krmení pro psy. Jindy se objevil běloch, pevně a pravidelně dusal do sněhu a práskal bičem a jeho hlas se do daleka rozléhal. Ani on však nevypadal podezřele a já jsem brzy zavrhl nápad pustit se za ním a při večerním táboření si ho prohlédnout zblízka.

Sedával jsem pak u malého ohýnku sám a sám, rozvaloval se na kožešinách, naslouchal mrazivému tichu a díval se do černočerné tmy. A když se potom nad lesy vznesla panovačná a krutá fanfára vlčí smečky, pronásledující někde nedaleko kořist, pomlaskával jsem na psy, kteří ostražitě zvedali hlavy, a brzy jsem zalézal do spacího pytle pod tenkou stříškou stanu.

A pak jsme se vždycky nedočkavě vydávali zpátky a říčka Záchrany nám nachystala své překážky, které jsme už sice důvěrně znali, ale nadřeli jsme se pokaždé stejně. Klouzali jsme a sjížděli bokem po příkrých březích tam, kde jsme se museli vyhýbat balvanům trčícím z ledu, klopýtali přes skaliska, vytahovali saně i sebe navzájem přes zledovatělé skalnaté prahy a třpytivé ledové vodopády, beznadějně sjížděli zpátky a znovu se drali vzhůru a dál, stále dál, až nám praskalo v kloubech. Když jsme pak dorazili domů, psi se po mně dívali vyčítavě do té doby, než jsem je odstrojil a odvedl na jejich místa. Ani se moc neotočili kolem své osy, jak to dělávali jindy, a natáhli se, zavřeli oči, a jen občas mžourali, jestli se už nese jídlo. A já se někdy nejdřív svalil na kavalec a dobu odpočíval, než jsem byl schopen další práce. Ale přitom jsem se cítil báječně, spokojený, šťastný, a síly se mi rychle vracely.

3

Po celou dobu jsem pozoroval, jak dne neznatelně, ale neustále ubývá, ranní šero zůstává na bělostném jezeře pod srubem ležet déle a déle, a večer přichází dřív. A slunce, pokud bylo bezmračné počasí,

drželo se na obloze stále kratší dobu. A kraj, hluboko promrzlý, a němý, stále měnil tvář. Jiný byl za krutého ranního mrazu, čistý a jakoby vymydlený jako strejcové u nás doma v neděli za počasí naprosto odlišného, za teplého dopoledne, kdy práce byla pro tuto chvíli hotová a na oběd ještě brzo a oni si vyšli jen v bělostných košilích a kalhotách od svátečního obleku na kšandách před vrátka pobesedovat s kolemjdoucími. Jinak se kraj tvářil, když srub i prostranství kolem nás bičoval vítr, který pročesával borovicím ve stráni nad námi koruny krutým hřebenem a rámusil jako opilý kočí. A opět jinak se nám předváděl, když tiše padal sníh, narůstal v nadýchaných čepicích všude, kde se udržel, a člověk by se byl dal snadno přesvědčit, že zítra bude Štědrý den. Všecky ty proměny jsem mnohokrát viděl a prožil a stále pro mne byly nové, neopakovatelné. A když se někdy rozzářila večerní obloha všemi myslitelnými barvami od jasně rudé, vystřelující ohnivými šípy od obzoru k obzoru, po jemňoučkou žluť kuřecího peříčka, když fialové drapérie jako obrovská opona odhalovaly to neuvěřitelné divadlo, aby je pak opět přikryly před zvědavými zraky a ponechaly na obloze jen jablečné zelené či narůžovělé obláčky jako pozůstatek po obrovitém požáru, v němž zahynul celý vesmír, v takových chvílích jsem stával na zápraží a v posvátné úctě se sám před sebou ztrácel a připadal si tak nevyslovitelně nepatrný jako nikdy jindy. Polární záře. Dvě slova, ale co se za nimi skrývá... S jakými pocity potom člověk uléhá, když ji právě přistihl při jejím nenadálém parádním představení...

Jednou odpoledne přijel Indián neurčitého věku se smečkou děsivě vyhublých psů. Představil se jako Ooanaki z kmene Psích boků a přinesl zprávy od Josse McCoye, který tábořil v oblasti stanice Fort Providence. Ani tam ještě mnoho nezjistili a zatím si jenom spíš hráli s mozaikou, do které přikládali jednotlivé kamínky vědomostí, případně je zase vyhazovali, pokud se ukázalo, že stopa je falešná. A přitom pozorovali, že se do teritorií dostává stále víc kořalky, a začaly se množit i jiné zločiny, které s sebou alkohol přináší. Při častých rvačkách docházelo v některých indiánských leženích, kde náčelník nevládl pevnou rukou, k těžkým zraněním,

nebo dokonce k vraždám. Nebo prostě jenom někdo zmizel a nebyl k nalezení.

Naši lidé postupně prolézali dřevařské tábory, šachty, které jako přízraky skoro ze dne na den vyrůstaly po celém Severu, navštěvovali indiánské vesnice. Všude to bylo stejné. Podezření, ale pořádná stopa žádná. Za bílými dělníky se jako pijavice táhli hospodští, a kde se shromáždilo třeba jen pár desítek lidí, okamžitě vznikaly kantýny a nálevny, a zřejmě se vyplácely. Tomu druhu podnikatelů povětšinou nezáleželo na tom, jak vydělávají peníze. Mnohý z nich by se asi k bandě pašeráků přidal, kdyby se nebál vysokého trestu, a někteří jistě riskovali i to, ale chyběly jakékoliv důkazy. Oni se svými obchody nechlubili a Indiáni, kteří kořalku kupovali, mlčeli taky, stejně jako náčelník Potomimao a jeho lidi.

Ooanaki přivezl i krátkou zprávu od Tomáše Laurena, určenou všem našim mužům. Žádal podrobná hlášení, co se v přiděleném kraji děje, a pokud se neděje nic, je aspoň to území možno zatím vyloučit z pátrání a zaměřit pozornost na ostatní. Nikdo však zatím nemá bez vážného důvodu svoje stanoviště opouštět.

Pokyvoval jsem nad těmi řádky hlavou a uvažoval, že tu nejsem skoro k ničemu a že mi vlastně Kanadská jízdní platí překrásnou dovolenou.

Indián byl mlčenlivý a moc zábavy jsem s ním neužil. Až při večeři se na mne zahleděl a řekl: „Já znát Bílá vydra.“

„Jo?“ povídám. „Už jsme se někde potkali?“

„Já tenkrát vrátit do život. Bílá vydra přivézt život, když už všichni skoro mrtvý od hlad.“

„Tak ty jseš z toho Ottanawova tábora?“ řekl jsem a pocítil jsem tichou, hřejivou radost. „Tak se na to podívej! Kde by se člověk nadál, že se zase sejdeme, viď?“

„Ty pořád špatnej na jedna noha. My vědět. Ty nemuset špatnej, kdyby ne ta daleká cesta, když tvoje noha ještě moc nemocná.“

„Ale kdepak, člověče,“ bránil jsem se. „Byl bych kulhal stejně.“

„Ty znát Ottanawa,“ řekl.

„To přece víš. Jsme přátelé.“

„Ty myslet, tvůj přítel lhář?“

„Samozřejmé že ne, ty chytráku,“ povídám. „A už si ty řeči nech. Já vím, kam míříš.“

Ale nedal se. „Ottanawa ne lhář? Ale Ottanawa vypravovat, že ty ne těžká noha, když nechat naše lidi umřít.“

„Ty mně radši pověz, jak se jim všem daří. Co Ottanawova matka?“

„Moc stará a moc živá,“ zamával oběma rukama. „Přežít všecky mladý.“

„Rád slyším, že se jí vede dobře. A co ostatní?“

„Moc dítě u nás narodit. Když my spojit s kmen od Unkatak, už nikdy potom hlad.“

S radostí jsem se na něho díval a dodatečně jsem vzdával díky jakési neznámé síle, která mi nedovolila vrátit se z poloviny cesty, jak jsem tehdy měl už jednu chvíli v úmyslu, když se mi zdálo, že to nedokážu, že nedovezu do jejich vymírajícího tábora potraviny.

Ooanaki pak už opět zmlkl, jen celý večer bezvýrazným pohledem sledoval každý můj krok, brzy zalezl na kavalec a časně ráno vyjel.

Při jedné z objížděk okolí jsem asi den cesty od nás, v hluboké zátoce na protějším břehu jezera, narazil na stopy po lidské činnosti. Stalo se to navečer, když jsem se ještě za světla utábořil a vypravil se s brokovnicí do lesa, podívat se, jestli bych neulovil něco čerstvého k večeři. Asi po pěti minutách chůze, když jsem obešel příkrý svah, zpozoroval jsem jakýsi nízký domek, nebo spíš přístřešek z větví, šikmo opřených o skalní stěnu. Zůstal jsem stát a rozhlížel se, naslouchal, ale všude kolem bylo ticho, nic se neozývalo, střecha byla zasněžená, a ani nikde v okolí se na sněhu nerýsovala jediná stopa. Pomalu jsem se pustil blíž, obešel to podivné staveníčko a našel dveře ze smrkových kmínků, propletených houžví z kůry. Když jsem se jich dotkl pažbou pušky, překotily se dovnitř. I tam ležela vrstva sněhu, dál už panovalo přítmí. Vytrhl jsem ze stříšky kus smolné větvičky, zapálil ji a nakoukl dál. Vpravo do skalní stěny vedl úzký rozeklaný vchod. Spustil jsem se na všecky čtyři a vlezl pod přístřešek a pak skalní škvírou do jeskyně dostatečně vysoké, že jsem se v ní mohl narovnat. Měřila aspoň třikrát čtyři metry. V jednom koutě se vršila hromádka dávno uschlého chvojí, z něhož

opadalo všecko jehličí, a na ní pár ztvrdlých kožešin. Rozhrnul jsem je nohou. Nic se pod nimi neskrývalo a jinak, kromě ohniště poblíž vchodu, tu nic k vidění nebylo. Hledal jsem aspoň nějaké stopy po zvěři, a podivil jsem se, že jsem žádné nenašel. Takovým útulkem by vzal zavděk i medvěd.

Ještě jsem postával a hádal, kdo tu asi kdysi bydlel, ale kostrbaté skalní stěny, místy očouzené zřejmě od loučí nebo pochodní, jimiž si neznámý svítil, nehodlaly vydat žádné svědectví, a moje větvička už mě skoro pálila do prstů. Vylezl jsem ven a díval se kolem, nic však nenasvědčovalo tomu, že by se tu byl v poslední době někdo objevil. Rozhodl jsem se, že se sem podívám ještě jednou, až sejde sníh, a postavil jsem dveře do původní polohy.

Návštěvu u Lulu Pruďase jsem naplánoval na den, kdy jsem očekával příhodné počasí. A jen jsem se s náručí ryb vykulil ze srubu, ukázalo se čiré tiché jitro, které zatím úplně neopustilo noční šero. Co nejdřív jsme se vypravili na cestu, abych měl jistotu, že se Lulu ještě nevydal na jednu ze svých pochůzek. Už jsem si dříve okoukl, kam míří jeho stopy, a teď jsme uháněli mrazivým vzduchem po jezeře k západu. Těch patnáct dvacet kilometrů jsme po zmrzlém sněhu urazili za necelé dvě hodiny.

Všecky stopy saní Lulu Pruďase za poslední dobu se tu sbíhaly ke stráni, po jejímž úbočí měl vyježděnou pohodlnou, bezpečnou, mírně se svažující cestu dolů k pásu lesa, na jehož zčásti zasněžené koruny jsme se dívali jako z rozhledny. Pustili jsme se po pěšině, projeli přirozeným lesním průsekem a před námi se otevřelo malé kruhové jezírko uprostřed s ostrůvkem, porostlým zakrslými borovicemi. Okolní svahy pokrýval les. Zapřel jsem se patami do sněhu a psi dosedli na chlupaté zadky. Okouzleně jsem se rozhlédl. Žil jsem v tom kraji dost dlouho, abych mohl nabýt přesvědčení, že ho dost dobře znám, ale o tomhle zázraku jsem neměl tušení. Napadlo mi, jestli si Lulu uvědomuje, v jakém rajském koutě si zbudoval svoje obydlí, a pak jsem v duchu zavrtěl hlavou. Lulu jistě pozorně sleduje krajinu, pátrá, prohlíží ji do všech podrobností, ale má ji přefiltrovanou pouze vidinou toho zlatého pokušení, toho nešťastného zkázonosného kovu, který tolik mění lidi v jejich neprospěch. Takže i tady ho jistě drží

něco, co vzbuzuje jeho naději na pořádný nález. Popojel jsem dál a měl jsem za to, že vím, co to je. Mezi dvěma hrbolatými zasněženými břehy v místy bílých, místy sfoukaných zelenomodrých blyštivých ledových kaskádách prudce spadal poměrně široký potok a dole splýval s jezerem, u jehož břehů trčelo z vody zmrzlé ojíněné rákosí, jakému jsem se vždycky vyhýbal. Bylo nebezpečné, ostré jako dobře nabroušené čepele nožů. A právě kousek před ústím potoka se pod sněhem hrbilo jakési monstrum, které nemohlo být nic jiného než koryta a stávky, kde asi Lulu za krátkého léta plavil písek a horninu ze skály, která ve stráni jevila teď skoro skryté stopy po odstřelech. A pak teprve jsem zpozoroval sídlo mého souseda, téměř celé schované mezi stromy kousek stranou od potoka. Zahalekal jsem a rozjel se.

Kolem stavení se znenadání objevila řádka tmavých bodů, které se daly do halasení, div si nevyvrátily sanice. Moji hafani se rozhodli povědět jim na oplátku svoje, a tak se kouzelné ticho toho místa potrhalo a na chvíli se proměnilo v pekelnou vřavu.

Ještě než jsem v bezpečné vzdálenosti zastavil, vyřítil se ze dveří Lulu s puškou v jedné ruce a s dlouhým bičem v druhé. Párkrát švihl kolem sebe a psí hlavy jako zázrakem opět zmizely. Moji psi se postupně uklidnili taky.

„Haló, Lulu,“ zavolal jsem, zatímco jsem vázal popruhy k nejbližšímu stromu.

Lulu stál, koukal na mě a neříkal nic.

„Tak mě snad aspoň vítáš, ne?“ povídám.

Chvíli o mých slovech přemýšlel. „A na co, nevíš?“ zahučel potom.

„Vidím, že jseš stoprocentní odborník na zálesáckou pohostinnost,“ povídám. Umiňoval jsem si, že dnes ho nebudu popichovat, ubráním se lákavému pokušení říkat věci, jež pochopit Lulu Pruďase nadmíru vyčerpává, ale on si o špičkování přímo koledoval. „Když ke mně nedávno přišel ten host, co se mně válel kolem srubu, rovnou jsem ho nakrmil, ani nemusel prosit.“

„Jakej host?“ vybafl Lulu podezíravě. Pak teprve pochopil. „A jo,“ dodal otráveně, ale hned na to chytrácky zamrkal. „Ale nikdo

jinej se u tebe za ten čas nestavěl, že ne?“

„Co bys řek ty?“ zeptal jsem se ho.

Už se zase mračil, pak se podíval na ruku s puškou a na druhou s bičem, jako by se ptal, kde se tu vzaly, a olízl si vousy masitým, jasně červeným jazykem. „Ptal jsem se já,“ rozpomněl se pak, o čem byla řeč.

Díval jsem se kolem, potom na nízkou, spíš kolně na zásoby podobnou stavbu s malým, nakřivo posazeným okýnkem v boční stěně, s nepořádně ucpanými spárami, ale zároveň jsem si bedlivě všímal, jak se Lulu tváří. Všecky duševní pochody byly i na tom nezarostlém kousíčku obličeje, co vykukoval z toho drátěného roští, jasně vidět. Jako stínové obrázky, které mi táta jako klukovi všelijak poskládanými prsty za pomoci petrolejky pouštěl na zeď. Teď právě Lulu pracoval na způsobu, jak ze mne dostat přiznání o návštěvě a neprozradit, že on sám o ní ví. A že Indiána zpozoroval, to mi bylo úplně jasné.

„Už jsi snídal?“ zeptal jsem se ho nevinně.

Trhl sebou a pomalu zavrtěl hlavou.

„A budeš?“ povídám.

„Mám snad umřít hlady?“ utrhl se.

„Já se dnes s jídlem moc nezdržoval,“ povídám. „A cestou člověku dost vytráví.“

Zřejmě jsem mu zboural celou pracně budovanou myšlenkovou konstrukci a on se teď v ruinách nemohl vyznat. Nakonec situaci vyřešil po svém. „Tak co sem, kruci, lezeš, když s tebou není rozumná řeč?“ zařval a jeho psi vystrčili hlavy z dolíků, hned je však zase schovali.

„Mně se nejlíp povídá v teplíčku u prostřenýho stolu. Ale jestli nejseš na hosty připravenej, mám něco s sebou.“ Za každou cenu jsem se chtěl dostat dovnitř a mrknout se, jestli někde nezahlédnu předmět svého zájmu. Lulu mi zase po celou dobu zavile koukal do očí, pak se otočil a svou medvědí chůzí pochodoval přede mnou k boudě. Vchod měl tak úzký, že když procházel, skoro vyboural zárubně.

Zavřel jsem za sebou dveře upevněné na závěsech ze sobí kůže, a

div jsem se nevzepjal na zadní a nezařehtal jako kůň, kterému zničehonic nasadí ostruhy. Žádný zálesácký srub nevoní. Naopak. Teplo je tak vzácné, že větrání se podobá ze všeho nejvíc zločinu. Dost vyfouká vítr netěsnícími dveřmi a okny a spárami mezi trámy, kde si vždycky najde skulinku, kudy se prodere. A ve srubu se vyvrhuje a stahuje zvěř, vaří se tam, suší se kůže, ale taky ponožky, psí postroje a věčně zavlhlé mokasíny. Za třiceti nebo padesátistupňového mrazu venku představuje teplota okolo nuly učiněnou saunu, ale musí se s ní hospodařit. A taky mytí není za takových okolností žádná lahůdka, a jak zima postupuje, hromadí se kupičky špinavého prádla, které se, byť nerado, přece jen musí občas vyměnit, kazajka a kalhoty jsou vyzdobeny většími a většími ozdobami z omastku, až se nohavice na kolenou lesknou jako vyleštěný kov, a ovzduší ve srubu postupně houstne. Sám sobě člověk taky nesmrdí, je na sebe zvyklý. Ani druzí muži stejné ráže mu nezavánějí, i když aroma je třeba poněkud odlišné. Co však Lulu prováděl ve svém chlívku, to jsem si nedovedl vysvětlit. V ledově studeném vzduchu stála směs nejhorších pachů, jakou si člověk dovede představit, a nejjemnější a nejpřívětivější z nich byl pach podobný řádně zkaženým vajíčkům.

„Co ti tu hnije?“ vydechl jsem a Lulu se ohlédl přes rameno, jako by to hledal.

„Dobrý, viď? Suším maso.“ Ukázal ke stropu, který ho šimral rovnou na temeni, kde na trámcích z neotesaných kmínků ležely cáry čehosi, co připomínalo špinavé hadry na podlahu.

„Páni!“ povídám a přešla mě chuť na jídlo. Dýchal jsem jenom velice zpolehoučka, jen tolik, abych se neudusil, a pomalu jsem si zvykal. Lulu měl jenom stůl a jednu židli, v rohu pelech s hromadou kožešinových přikrývek, zcuchaných a umolousaných, jako by si do nich utíral nohy, a v druhém malá železná kamínka, jakým se u nás doma říkalo bubínek. Červenala se žárem, ale možná i studem nad svou marnou snahou učinit teplotu v místnosti aspoň trochu přijatelnou. A přitom si Lulu tenhle srub stavěl skoro na míru a místem neplýtval. Být o něco užší a nižší, mohl mu posloužit i za rakev a já měl dojem, že když se Lulu jen trochu neopatrně otočí,

vymáčkne mě ze dveří nebo mnou vyboural stěnu.

„Jo — kdo že jsi povídal, že u tebe byl?“ řekl vychytrale.

Už jsem neměl svědomí ho trápit. „Ale — jeden Indián, co nás objíždí, aby páni profesoři věděli, jestli něco nepotřebujem a jak si vedem v malování.“

„Jo?“ řekl Lulu a pak mu do očí pronikla stará podezřívavost a on vyhrkl: „Ale moc jsi toho těma tvejma pastelkama zatím nepomaloval, že ne?“

„Pár hotovejch papírů si ten Indián odvez,“ začal jsem a pak jsem si uvědomil, že tentokrát zase já mám delší vedení. „Poslouchej,“ vyrazil jsem ze sebe, „že tys mně slídil v chaloupce jako zloděj! Kolikrát jsi tam byl, přiznej se!“

„Jenom jednou,“ řekl nevzrušeně Lulu. „Nepovídals pokaždý, když jsme se náhodou srazili, že bysme se měli častějc vidět? Tak jsem se k tobě vypravil, a můžu za to, žes nebyl doma? Měl jsem chroustat jídlo venku jako chudej příbuznej, když jsem si k němu moh sednout?“

Ta odpověď zněla svou pohotovostí dost pravděpodobně, ale spíš bych věřil, že Lulu dost promrzl, když si vyčihoval, až odjedu, a pak spojil příjemné s užitečným. Prohlédl si můj srub a zároveň se v teploučku u mých kamen, která ještě hřála, pohodlně nakrmil a nechal se rozmrznout. Proti tomuhle jeho slídění jsem však byl bezmocný, ledaže bych za dveře nastražil některou z pastí, ale to bych mu zase nedokázal udělat.

Prohlížel jsem si nevábné prostředí, v němž Lulu trávil své volné chvíle. Nikde v místnosti by se neschovala ani pošlá ondatra, natož bedny či krabice s láhvemi. Na pašerácké doupě to tu rozhodně nevypadalo.

„Ty nemáš zásobárnu?“ zeptal jsem se. „Kde schováváš sobí maso a ryby pro psy?“

„Venku. Co se s tím mám párat? Vyhrabu vždycky v závěji jeskyni a tam to naházím.“

„A co vlci nebo tak?“

„To musíš kapku polejt vodou a pak se tam nedostane ani čert.“

„To jsem teda ještě neviděl,“ zalhal jsem. „Tohle mně musíš

ukázat, ať se poučím.“ Vyrazil jsem ze dveří a čirý vzduch mě skoro porazil.

Lulu klidně vyšel za mnou a vedl mě pěšinkou ke svahu, u něhož stála jakási nizoučká vrátka, smontovaná ze silných březových větví. Vzal je, postavil je vedle a ukázal rukou. Musel jsem se spustit na všecky čtyři a vlézt tam po kolenou. A když jsem se rozkoukal, viděl jsem, že jeskyně je dost prostorná a v ní bez ladu naházené sobí části, při jedné stěně zmrzlá hromada ryb až skoro do stropu, ale žádné zakázané zboží. Mimoděk jsem si vzpomněl na svou bytelnou zásobárnu, kde na stěnách spořádaně visí sobí čtvrtě a kýty a na bidlech pečlivě rozvěšené svazky ryb, přikryté čerstvým chvojím. A zároveň jsem pocítil úlevu, že tu Lulu nemá žádný kontraband. Nepředpokládal jsem to, ale v každém případě by mi bylo velice líto, kdybych právě na něho musel Tomáše Laurena upozornit.

„Dobrý,“ pochválil jsem mu jeho dílo, když jsem vycouval a narovnal se. „Parádní lednice.“ Ale přes předešlé myšlenky jsem se díval, jestli ještě někam nevede nějaká udusaná pěšinka.

Nevedla.

„No jo,“ řekl a stál a nehýbal se a vypadal, že se snad nepohne do večera. Zásoba jeho pohostinnosti a družného sousedského chování byla už asi vyčerpána do dna.

„Tak jsem ti teda oplatil návštěvu,“ povídám, „a abych snad zase jel, co?“

Lulu nic.

„Nejvýš bych s tebou vypil skleničku něčeho pro zahřátí,“ zaváhal jsem.

„Ty něco máš?“ řekl bystře Lulu a očička mu zajiskřila.

„Já ne, já jsem host,“ povídám. Těžce jsem ho zklamal.

„Já už kořalku neviděl, ani nepamatuju,“ řekl lítostivě. „Ze stanice jsem si vez jenom dvě bedýnky, víc se mně nevešlo, ale já to nevydržel. Přemohlo mě to hned na začátku.“ Bezmocně rozhodil rukama a naprázdno zapolykal.

Krátce po nevydařených táčkách u souseda jsem se vydal do míst, kde měl stát nejbližší lovecký srub. Svůj okrsek jsem měl projetý na tři denní pochody kolem dokola, teď jsem se chtěl podívat kousek

dál.

Kraj, kam jsem mířil, jsem znal jenom povrchně, ale byl jsem si jist, že nezabloudím. Tomáš Lauren mi popsal cestu podle líčení indiánských zvědů, a ta bývají naprosto přesná. Indiáni mají vrozený smysl pro orientaci, úžasný pozorovací talent a výbornou paměť. A dovedou těchto darů používat. V zemi, porostlé obrovskými lesy s milióny stromů, dokážou najít právě na těch stromech tolik odlišností, že člověk cestuje jako podle turistických značek. A co teprve ostatní význačné body krajiny. Podle uražené větve dva metry nad zemí v řadě osik podél vodního toku přesně najdete místo, kde máte odbočit. A pokud by si někdo nebyl jist, potvrdí mu správnost pozorování sousedství dvou vrbiček, z nichž jedna má bleskem rozštípnutou palici. Další postupný bod určuje třeba borovice na kraji lesa, kterou se kdysi pokusil povalit vítr, ale ona se ubránila, jen od té doby roste nakřivo, jako zdvižená závora u železničního přejezdu. A kopce nebo vystupující skaliska se při trošce fantazie dají přirovnat k nejrůznějším věcem, zvířatům nebo ptákům, jen stačí mít otevřené oči. A co tisíce jezer, jezírek, říček a potoků a nesčíslně podob, které vytvářejí! Nedá se zabloudit.

A tak jsem čtvrtý den našeho putování sjížděl klikatým řečištěm potoka mezi mělkými plochými břehy, zarostlými hustým vrbovím a olšemi, a čekal, kdy narazím na zlomenou břízku, která mi přehradí cestu. A když jsem k ní dojel, dal jsem se vpravo do mírného táhlého svahu a zamířil k cípu lesa asi hodinku cesty od nás. Na dohled od toho bodu měl stát srub, kam jsem mířil, a on tam taky skutečně na břehu jezera stál a z komína stoupal řídký namodralý dým. Byla asi polovina odpoledne. Měl jsem tedy štěstí a přijel v době, kdy lovec po objížďce pastí odpočívá.

Sjížděl jsem prudkou strání a přidržoval saně, aby psům nepochroumaly zadky, a zároveň si všímal okolí. Byl odsud daleký a utěšený výhled na zvlněný kraj až po vzdálené bílé pohoří na obzoru a pro srub si ten, kdo ho stavěl, vybral ideální místo. Blízko vody i lesa, s možností zdaleka vidět každého, kdo se blíží, a v krajině, která určitě ukrývala spoustu zvěře.

Ještě jsme nebyli v polovině svahu, a už nás zdola vítal obvyklý

koncert psích hrdel. Zatím jsem psy nikde neviděl, kotce ležely někde za srubem, ale zato se na rohu objevil muž v modrožluté kostkované košili a krátkém kožešinovém kabátě a s puškou zlehka postavenou vedle nohy a přihlížel našemu příjezdu.

„Buď pozdraven," zvolal jsem a obloukem stáčel saně na rovinku vedle srubu.

„I ty," řekl a zvedl levici na pozdrav. Byl o něco málo menší než já, štíhlý, skoro hubený, a zvlněná světlá kštice mu spadala až na ramena. Narezlé vousy měl zastřižené do špičky a kníry jako mrož. Nic komického na něm však nebylo a oči měl bystré, čilé a přímé a podivuhodně modré, jako letní obloha. Člověk z něho měl pocit sebejistoty a síly.

„Uvaž si je tady," řekl a ukázal na skobu v trámu na rohu stavení. „A pojď dál."

Vyhrabal jsem z nákladu příruční vak a pušku. Čekal, až projdu kolem něho, a ukázal na pootevřené dveře. Vstoupil jsem a vykulil oči. U kamen, opřená zády o stěnu, seděla na bobku žena, a když mě spatřila, pomalu vstávala. Byla to mladá Indiánka, měla lehce zešikmené oči a tmavé vlasy, ale jaké to byly vlasy! O barvě indiánských vlasů se mluví jako o černé do modra, ale u téhle dívky by se muselo říct, že má vlasy tmavomodré, aby se přesněji vystihl ten zvláštní odstín. Její rysy byly podivuhodně pravidelné, na Indiánku jemné a — dalo by se říct — ušlechtilé.

Muž vstoupil za mnou a zabouchl dveře. „Připrav něco k jídlu, ženská," řekl a postavil pušku do kouta.

Něco se ve mně naježilo. Nemám rád, když někdo jedná s Indiány jako s méněcennými tvory.

„A ty si sedni," řekl. Měl lehce ochraptělý hlas, ale nemluvil hrubě.

„Já jsem Tony," řekl jsem, opřel pušku o zeď a vedle položil vak. Vybral jsem si židli tak, abych na děvče viděl. „Tony Siskou," dodal jsem. Měla na sobě kožešinové kalhoty a podobný krátký kabát jako muž, oblek však byl prošitý červenou nití a na mokasínech se blýskaly různobarevné korálky.

„Ne!" řekl muž. Právě si sedal proti mně, ale nedosedl a zůstal

napůl stát s pokrčenými koleny.

„Co ne?“ zeptal jsem se překvapeně a skoro jsem taky vstal.

„Fort Chipewyan,“ řekl a pozoroval mě.

„Aha,“ povídám, „tebe mate shoda jmen. Josef, co dělal správce ve Fort Chipewyanu, je můj strýc.“

„Nic mě nemate. Já jenom, žes mě připravil o práci.“

„Ty jseš jedna hádanka vedle druhý,“ povídám a pohled mně mimoděk zaletěl ke kamnům.

„Jaká hádanka? Už dávno jsem si s tebou chtěl promluvit.“

„Jo? A proč?“

„Abych ti vynadal. A stisknul ti ruku.“

„Tak tohle všecko bys mně snad měl vysvětlit. Zatím ti nerozumím ani slovo.“

Zdálo se mi, že mužovy modré oči potemněly. „Měl jsem ženu,“ řekl. „Indiánku. Nejlepší ženská na světě.“ Odkašlal si. „Jednou, když jsem vyjel na okruh, nastěhovali se sem dva chlapi. Ona tu tehdy nebyla,“ ukázal hlavou na děvče. „Říkali, že jsou lovci. Žena je pohostila, myslela si, že odjedou, ale oni si na ni začali dovolovat. Podařilo se jí utýct ven a zakolíkovat dveře. Tenkrát fičelo a padal sníh, takže než se ty chlapi dostali ze srubu, její stopy už byly zavátý. Odjeli až druhej den ráno. A ona vyběhla jenom nalehko.“

Děvče na muže upřeně hledělo a černé oči se jí snad ještě zvětšily.

„Když jsem se po třech dnech vrátil, našel jsem ji v horečkách. Zápal plic. Do rána mně umřela.“ Otočil se k děvčeti, jako by mu nebyl příjemný jeho pohled. „Tak bude to jídlo?“

„Kdo to byli — ty dva?“

„Ten jeden Frank O’Brian.“

Připadalo mi, že vedle mne uhodil hrom. „Frank...,“ řekl jsem jenom.

„Jo, právě Frank. A já ho jel hledat, ale chytilo mě jaro. Pak jsem se dozvěděl, že je ve Fort Chipewyanu, a já čekal jenom na sanici, abych se tam dostal.“

„Kdy to bylo?“ zeptal jsem se, ale něco mi říkalo, že odpověď znám.

„Ten začátek zimy, co jsi mě předešel.“

Tak přece. Kdybych se byl s Frankem nepopral já, zakrátko by se byl objevil tady ten muž... A celý můj život by byl dostal jiný směr. Nemusel jsem utíkat na Sever, protloukat se divočinou — ale — ale nebyl bych poznal všecku tu krásu, Roberta, lidi, s kterými je mi dobře...

„Rád bych ti ho byl přenechal," řekl jsem.

„Snad ti ho není líto?" řekl tvrdě. „Byla to veš — i když bych byl taky radši viděl, abys to nebral tak zprudka."

„Já vím, kdo byl Frank O'Brian, ale — no — nijak mě netěší pomyšlení, že mám na svědomí lidskej život — a třeba se mně vysměj."

„Není proč. Já ti rozumím."

„I když jsem si pak mnohokrát říkal, že Frank to zasluhoval dávno — třeba už jenom za ty dva Indiány."

„Neznám," řekl.

„Jednou na konci sezóny se vracel skoro s prázdnou a potkal dva indiánský lovce. Vezli plný saně kožešin. A Frank se s nimi pokoušel podělit, a jak mně to vypravoval jeho kamarád, s kterým se krátce předtím srazili, Franka strašně rozzlobilo, že se lovcům nechce. Frank se s ničím nepáral. Jednoho vzal pažbou do hlavy a druhýho střelil ze dvou kroků brokovnicí do břicha. Dost prej se s těma dvojíma saněma nadřel, než vyhublej jako bič dojel do stanice, ale nezahodil ani kožku a Ned vzpomínal, jak si celý léto za výdělek užívali."

Muž ztuhl. „Říkal jsi Ned?"

„Jo," povídám. „Ned Mallory..."

„To bude on!" vykřikl muž. „Ten druhej. Jak vypadá?"

Popsal jsem mu Neda Malloryho, jak jsem si ho pamatoval, a muž nedočkavě přejížděl prsty po hraně stolu.

„Je to on," řekl. „Je to on. Tak mně ho vylíčila, než umřela..." Díval se do stolu a pak ke mně pomalu zvedl oči. „Kde bych ho našel, nevíš?"

„Leda v pekle," povídám. „Ale v tom nejhlubším, jaký znáš."

Přimhouřil oči. „Taky ty?" zeptal se tiše.

„Kdepak, ale byl jsem blízko."

„Je to tajemství?“

„Ne. Neznáš náhodou náčelníka Unkataka, co?“

„Slyšel jsem o něm.“

„Má dceru, jmenuje se Beatrice. Žila nějakej čas v misii, a když se vracela, zastavila se v táboře, kde najednou vypukla chřipka. A víš, co dělá chřipka s Indiány.“

„Vím,“ řekl. „Nemají proti ní kapičku obranných látek, a tím pádem ani žádnou naději.“

„Jeden mládenec z Unkatakova kmene, nějakej Noatak, ji odtamtud odvez. Byla v horečkách a já na ně narazil v mlze poblíž svýho srubu. Ten chlapec nevěděl, kde je, a ona by byla umřela, kdyby se honem rychle nedostala do tepla. Tak žili se mnou a jednou se stalo něco podobnýho jako tady. Přijel Ned Mallory, tenkrát sám, namazal se a začal se sprosťárnama. Tak jsem ho vyhodil. Kvůli jeho chování i kvůli němu samýmu. Bylo by dlouho netrvalo a Noatak do něj s chutí vrazil kudlu.“

Dívka mi přinesla naplněnou plechovou misku a tiše ji přede mne postavila.

„Děkuju — páni — pemmican, ten už jsem dávno nejed.“

„Dobrou chuť,“ řekla a měla čistý, jasný hlas a bezvadnou výslovnost.

„Děkuju — děkuju...,“ opakoval jsem nepřítomně a najednou, jak stála vedle mě, jsem si uvědomil, že voní nějakými bylinami a stejně jako její hlas vypadá i ona čistě, ne jako některé indiánské ženy, a že všude okolo je pořádek a nepáchne tu, jako bych ani neseděl v loveckém srubu.

„Vylož saně, ženská,“ řekl netrpělivě můj hostitel.

„Teď ne,“ řekla a zasvítila na něho očima. „Chci to taky slyšet.“

Nerudně se po ní ohlédl, ale neodporoval.

„A kdo jseš vlastně ty?“ zeptal jsem se ho. Uvědomil jsem si, že se mi nepředstavil.

„Říkají mně Henry Fin, ale stačí Henry. Ale co ten Mallory?“

„Jo, Ned Mallory. Počkal si, pacholek, až jsme odjeli, vrátil se a nečekaně přepad Beatrici, svázal ji a odvez.“

Děvče hlasitě vydechlo, spustilo se na židli vedle Henryho a

nespouštělo ze mě oči. Trochu mě to mátlo.

„Naštěstí jsme se ten den vrátili a domysleli se, co proved. Dostihli jsme ho až druhej den, ale přál bych vám ten obrázek vidět — já si ho často připomínám, Beatrice seděla na saních a šlehala bičem Neda, kterýho měla zapřaženýho jako vedoucího psa, a šlehala teda, kam se jí šiklo, a na záda mu mířila jeho vlastní flintou, kterou ho v noci, když se dostala z pout, vzala po hlavě. Jela nám naproti. Ted byl se silami v koncích a samá krev, a nakonec štěstím bez sebe, že mě vidí, i když věděl, že mu tu lumpárnu nedaruju.“

„A pak ho ten Noatak dostal,“ řekl Henry dychtivě a jako v obavě, že hádá správně.

„Ne, já ho na Neda nepustil. Víš — od toho Franka se mně každá taková věc příčí... Zkrátka, donutil jsem Beatrici, aby Noataka odvedla. A večer u ohně mi Ned, kterej nevěděl, že jsem to já, kdo ho připravil o kamaráda, řek, že tu věc tenkrát brali jako sebeobranu, a že se teda vlastně nemusím schovávat. Že můžu dolů k tátovi, ke strýci Josefovi a k Betty. Jako by ze mě všecko spadlo. Ale v noci se objevil Noatak, kterej Beatrici utek, a kdybych ho byl nepřemoh, srovnal si to s Nedem, a snad i se mnou. Tenkrát jsme totiž moc velký kamarádi nebyli, přestože žil v mým srubu. A Neda jsem vyhnal, ať radši jede dál.“

Henry sykl a znechuceně se odvrátil. „Člověče...,“ řekl jenom.

„Tak jsem ho teda vyhnal, ale on udělal, co neměl. Noataka jsem měl svázanýho a Ned ho švihl bičem přes obličej, ještě dnes tam má šrám. A ujel. Tak nás našla Beatrice celá bez sebe strachem, co Noatak vyved, ale když ho viděla, první, na co se zeptala, bylo, jestli se to Noatakovi stalo při zápase. A pak už nechtěla nic slyšet, rozvázala mu pouta a sama mu dala flintu. Ne že by to byla potřeba, on by si ji byl stejně vzal. A Noatak se zkrátka pozdě odpoledne vrátil, na nikoho z nás se nepodíval, jen si leh k ohni a Beatrice mu dala jíst. No — a my jsme se pak skamarádili.“

Dívka znovu vydechla a s pohledem upřeným na Henryho řekla:

„Doufám, že neumřel moc rychle.“

Ta slova mě právě od ní překvapila, ale muž jenom pomalu přikývl. „Já taky,“ řekl a bezmyšlenkovitě si kousal konečky knírů.

„Ty dva měli ještě jednoho kamarádíčka,“ povídám. „Podle vypravování stejný kvítko, ale já jsem se s ním nikdy nesešel. Jmenovali ho Kudrnatej Pete, ale byl prej úplně plešatej.“

Muž se ke mně prudce otočil. „Plešatej!“ vykřikl a kývl na děvče. „Ten, co o něm mluvil Setikinaga, byl taky plešatej!“

„Setikinaga,“ povídám, „počkej — není to ten náčelník jedný odnože kmene Otročích Indiánů?“

„Je,“ přikývl Henry. „Ty ho znáš?“

„Ne, ale jednou jsem našel polomrtvýho chlapce z jeho kmene a vzal ho k sobě. Jmenuje se Nikipi.“

„Nikipi,“ řekla s radostí v hlase i v očích dívka. „Nikipi...“ Zarazila se. „Ale ty potom — ty jseš teda ten člověk, co mu říkají Bílá vydra.“

„No jo — to si vymyslel Ottanawa, jeden přítel z kmene Psích boků, co si potom vzal Beatrici za ženu.“

„Bílá vydra,“ opakovala. „Jsem ráda, že tě poznávám. Celej kmen náčelníka Setikinagy o tobě nepřestává mluvit.“

„To, co já, by přece udělal každej...“

„Kde je Nikipi? Jak se mu daří?“

„Copak Nikipi, to je báječnej kluk. A bojovník. Naposled jsme se viděli u jedný šachty, co jsme tam to — měli nějakej zástoj.“

„Moment,“ řekl Henry, „jestli je to ta šachta, co tam tak tejrali Indiány, tak o týhle věci už tady taky víme. Jeden lovec přines ze stanice štos novin — ale musela to být hrůza, co?“

„Radši o tom nemluvit,“ povídám. „A vedli to lidi druhu Franka O’Briana a Neda Malloryho. Ale počkej. Povídal jsi něco o náčelníku Setikinagovi a nějakým plešatým.“

„Nikipiho kmen v tomhle čase táboří asi jeden denní pochod odtud. Náčelník se tu stavoval, je to asi čtrnáct dní, a vypravoval o nějakým plešatým chlápkovi, co jim nabízel kořalku.“

„Tak to byl určitě on,“ skoro jsem vykřikl. „Ned Mallory, když se tehdy u mě objevil, měl plný saně bílejch lišek. Pomohli mu je nachytat Indiáni někde nahoře na hranici lesů a tundry. Za kořalku.“

„Svinstvo,“ řekl Henry s netajeným odporem a pak na mě s pootevřenými ústy zůstal koukat. „Ale počkej, počkej,“ řekl potom.

„Mezi těma, co tu šachtu vybrali, byli jenom dva běloši. Oba příslušníci Kanadský jízdní.“

„A už je to venku,“ povídám. „Co se dá dělat. Tobě bych to byl asi stejně řek.“

„Takže jsi k nám nezavítal jenom tak náhodou. A mně se zdálo, že jedeš nějak moc najisto.“

„Nic takovýho jsem netvrdil.“

„To ne — ale po tom nám konečně nic není.“

„Máš ještě hlad?“ zeptala se mě dívka, odnesla misku a postavila přede mne hrnek s kávou, jejíž vůně mi už chvíli dráždila nos. Na tuhle dobrotu Tomáš při zásobování srubu nějak zapomněl, i když sám bez ní těžko vydržel.

„Ne, díky, najed jsem se báječně,“ povídám. „A jak to bylo s tím plešatým?“ A dal jsem si první doušek, až se mně přivřely oči.

„Setikinaga ho vyhnal, a ještě za ním poslal pár lidí, aby se ujistil, že ho má z kraje venku. Některý chlapi by si byli dali na kořalku říct.“

„Pořád stejný,“ povídám. „Ještěže jsou takoví jako Setikinaga nebo Unkatak. A já lituju, že jsem nepřijel před čtrnácti dny. Byl bych se s tím Kudrnatým Petem, jako že to byl určitě on, strašně rád sešel.“

Henry se na mě po očku podíval a pak opatrně sklopil oči na své ruce, složené na stole. Dívka to postřehla a zdálo se mi, že ví, co Henrymu táhne hlavou.

„Co je?“ povídám. „Se mnou se dá hrát na rovinu.“

„Ten druhej běloch u šachty,“ řekl Henry, „ten Tomáš Lauren — já ho teda nikdy neviděl, ale slyšel jsem o něm tolik, že vím, kdo on je. A k sobě by si určitě nevzal někoho, kdo neuvažuje jako on.“

Neodpovídal jsem a čekal. Henry váhal, přejížděl dlaní po vyhlazené, doběla vydrhnuté desce stolu. „V jedněch novinách se zmiňovali o tom, že dva hlavní viníci při přepadu šachty zahynuli, ostatní vězňové že ale ze začátku vypovídali něco jinýho.“

„Vystydne ti káva,“ řekla dívka.

Henry pátral v mých očích. „Povídal jsi, že se s tebou dá hrát na rovinu. S námi taky.“ Na vteřinku se odmlčel a pak se rozhodl.

„Jestli na všech těch zvěstech o Tomáši Laurenovi něco je, tak to teda potom dovede posoudit, co si kdo zaslouží, že?“

Opět jsem neodpovídal, ale ani jsem mu neodporoval.

„Takže třeba lidi z kmene Chilcotinů taky mají důvod vzpomínat na Tomáše Laurena v dobrým,“ dodal.

„Byli by chtěli všechny.“

Henry porozuměl. „A já se jim nedivím,“ řekl. „Náčelník Setikinaga — to je, řek bych, stejná sorta jako Tomáš Lauren.“

Trochu se mi zatajil dech. „Moh bych znát aspoň směr, kterým ten plešatej odjel?“ zeptal jsem se. „Moment,“ zarazil jsem Henryho, který se mi chystal odpovědět. „Já tu nejsem proto, abych chytal drobný obchodníčky, i když nakonec taky všichni dostanou svoje. Jde tu o větší kšeft, a právě přes tyhle se můžeme dostat tam, kde ta lumpárna začíná.“

„Mířil na jih,“ řekl Henry.

„Víš kde — teda — kde ho Setikinagovi lidi viděli naposledy?’;

„Říkáš to hezky,“ lehce se usmál Henry a mně už bylo jasné, že Kudrnatého Peteho, jestli to byl on, kdo se Indiánům pokoušel prodat to svoje zboží, nedal Setikinaga sledovat jenom proto, aby se ujistil, že se mu už netoulá po revíru. Henry řekl, že náčelník je stejná sorta jako Tomáš Lauren, a tím mi dal velice jasně najevo, že o plešatého obchodníčka s tekutými jedy se už dál nemusím starat.

Odešel za svými kamarády Frankem O’Brianem a Nedem Mallorym.

„Setikinagovi lidi ho ztratili z očí několik denních pochodů od Fort Providence. Zdálo se, že míří tam.“

„Harper,“ povídám. „Pan baron, kdyby tu byl , na minutku by nezapochyboval, že v tom má prsty.“

„Harper — toho znám,“ řekl Henry. „A pan baron — pan baron — tak volal na toho mrňavýho černýho míšence, co mu tam dřel. Prej nějakej mazavka.“

„Je pravda, že i pan baron kdysi podleh, ale už léta se kořalky nenapil. Právě pro ni se u Harpera zadlužil, a správně jsi povídal, že tam dřel. Dřel jenom za jídlo, a dluhu kupodivu neubývalo.“

„To na Harpera sedí. Pěknej vydřiduch.“

„Pan baron se přidal ke mně a Nikipimu a jsou spolu u tý šachty. A něco ti povím. Jestli bych si měl vybrat lidi, co bych s nima šel třeba do pekla, tak jsou to kromě Tomáše Laurena Noatak, Ottanawa, Nikipi a s nimi pan baron.“

„Nikdy bych byl neřek, že je tak dobrej — ale proč na něj vlastně Harper volal pan baron, víš to?“

„Pan baron má spoustu předností, ale jednu nade všecky. Vaří líp než hromada kuchařů z prvotřídních hotelů dohromady. Dokáže připravit pochoutky z věcí, do kterejch bys vůbec neřek, že se můžou jíst. A tenhle pan baron tvrdí — a já myslím, že každej máme něco, pro co si z nás druhý můžou dělat legraci —, že ten dar má po svých francouzských předcích a že jeden z nich byl pravej nefalšovanej baron.“

Henry se rozesmál. „To je výborný,“ vykřikoval. „Má obličej indiánštější než opravdickej Indián.“ Zarazil se a pak se rozesmál znova. „No — nekoukej tak, já se nevysmívám jemu. Já taky nevidím v Indiánech pohany a divochy a méněcennou rasu. To bych si mezi nimi nevybral ženu. A poměr mých kamarádů bude u mě asi stejnej jako u tebe. Jmenoval jsi jedinýho bílýho. Tomáše Laurena. A pak čtyři Indiány, jestli jsem dobře počítal.“

„Ale jí říkáš ženská,“ řekl jsem a podíval se na dívku, která se na mě usmála. „Ani vlastně nevím, jak se jmenuje.“

„Marie,“ řekl.

„Marie,“ opakoval jsem. „To je hezký jméno. Moje máma se taky jmenovala Marie.“

„Taky jí říkám Marie, ale když zlobí, tak jenom ženská.“ V očích mu žertovně zablýsklo. „A není to vlastně tak dávno, co jsem jí musel nařezat.“

„No...,“ řekl jsem a cítil, jak se mi do očí hrne krev, „docela se mně zdálo, že jseš správnej chlap...“

„Jen to dopověz.“

„Řek bych, že není potřeba.“

„Tobě táta nikdy nedal na zadek? Nebo pár facek?“

Marie se na mě usmívala pořád stejně, jako by se ani nemluvilo o ní.

„Co?“ uvědomil jsem si, co Henry řekl. Asi jsem vypadal dost vyjeveně, protože Henry se znova začal chechtat, a co víc, zdálo se, že se i Mariin úsměv změní v nevázaný smích. Štíhlými prsty lehce bronzové barvy si přejížděla po rtech, jako by je uklidňovala a krotila.

„Co — co — co,“ opičil se po mně. „Co sis myslel? Je to moje dcera, no!“

„Ale — to není možný,“ vyhrkl jsem. „Přeci nejseš tak starej...

„V létě mně bude padesát.“

„Já bych ti hádal tak o deset víc než je mně — něco málo přes třicet.“

Henry se výborně bavil.

„To sis mě teda safra špatně prohlíd. Prej něco přes třicet...“ Plácal si dlaněmi na kolena. „A už tě neuráží, když jí říkám ženská?“

„Být na mým místě, taky by se ti to asi nelíbilo.“

„A ještě nějaký výhrady ke mně?“

„Už ani jednu. Jsem rád, že jsem tě poznal. A — tadyhle — slečnu Marii taky.“

„Cha — chá,“ vyletěl Henry. „Slečnu Marii! A přitom si od začátku tykají. Nech toho, člověče, ona není na žádný takový opičky zvyklá. Říkej jí Marie, a je to.“

Zdálo se mi, že se Marie trochu začervenala, ale její tvář zůstala nepohnutá. „Tak dobře, rád,“ řekl jsem jí. „Ale proč tadyhle Henry — teda váš táta, povídá, že ho zlobíte — zlobíš?“

„Tak o tom jsi neměl začínat, člověče. Já na to na chvíli zapomněl a vypadalo to na pěkný pobesedování...“ Henry vstal, přinesl si nůž a z plechovky na polici vylovil podlouhlý smotek tabáku a začal ho na stole krájet na tenké nudličky. Ale dělal to nějak znepokojeně a jeho dobrá nálada se vytrácela.

„Já zase myslím, že se nám hodí, když tu máme nestrannýho člověka, co nás rozsoudí,“ řekla Marie.

Prohlížel jsem si ji, ale nenašel jsem mezi ní a jejím otcem ani stopu podoby. A ještě víc. Neměla v sobě vůbec nic bělošského, jak se u některých míšenců stává. Vypadala jako čistokrevná Indiánka. Jako hrdá, hezká a chytrá čistokrevná Indiánka.

„Nemůžu se přece plést do vašich rodinných záležitostí,“ povídám.

„O nic nejde. Jen abys nám řek svůj názor.“

Henry se mračil. „Odkdy potřebujeme rozhodčího?“ ptal se. „Vždycky jsme si všecko vyřídili sami. A dobře, ne?“

„Jistě,“ kývla a po vlasech jí přeběhl odlesk bělostného světla z okna. „Protože jsi rozhodoval ty a já jsem jenom poslouchala.“

„Rozhodoval — no tak třeba rozhodoval, ale řekni — špatně?“

„Jistěže ne, to bych se byla vzbouřila už dávno.“

„Cože?“ napůl se zvedl Henry.

„Jako teď,“ řekla statečně a Henry si zase sedl. „Já ti to povím,“ obrátila se ke mně.

„Když už to musí vědět, povím mu to sám,“ rozhodl Henry. Dokrájel smotek do konce a drtil tabák mezi drsnými, rozpraskanými dlaněmi, až tiše šustil. „Představ si, že tahle moje holka byla nejlepší dcera, jakou si můžeš přát. Všecko jsem ji učil sám. Číst, psát, počítat, úkoly dělala jako ve škole — zkrátka jsem si ji vypiplal a myslel jsem, že je toho vzdělání na ni až dost. Před časem viděla v novinách nějakej zatracenej inzerát na knížky a pár si jich objednala. Ráda si četla pohádky, i nějaký romány tamhle na polici má, tak si povídám — no prosím, je tu často sama, a i když má dost práce se stahováním, s čištěním a napínáním a vydělávání kůží, a samozřejmě s vařením, s dřívím a podobnejma ženskejma záležitostma — taky má tady po okolí položenejch pár vlastních pastí — ať si teda něco přečte. Ale co myslíš, že si koupila? Lékařský knížky. Domácího lékaře a povídání o léčivejch bylinách a kdovíco všechno.“

„Nevidím v tom nic špatnýho,“ povídám. „Naopak. Takovýhle vědomosti se vždycky můžou hodit.“ Maně jsem si vzpomněl na Roberta.

„Když má Setikinaga v táboře někoho nemocnýho, už pár let vždycky posílá jenom pro mě,“ řekla Marie a vystrčila na otce bradu. „Někdy ale vidím, že tyhle moje vědomosti nestačí.“

„To by bylo v pořádku,“ kývl Henry. „Jenomže se mně z těch knížek zbláznila.“

Nacpal si krátkou dýmku a rozzlobeně udusával tabák zhrublým začernalým bříškem palce.

„Nic nepozoruju," povídám a prohlédl jsem si ji. A znovu jsem měl dojem, že se Marie začervenala, a vzápětí jsem si uvědomil, jak vypadám. Člověk zapadlý v pustině nepotřebuje zrcadlo, takže si ani nemá možnost všimnout svého zevnějšku. A já už dlouho nenabrousil lovecký nůž za účelem zušlechtění, které spočívá v tom, že se trochu okudlají vousy a vlasy. A teď jsem si skoro zoufal. Já mám porost po tátovi, černý, kudrnatý a nepoddajný. Hrábl jsem si do vlasů a zajel prsty do vousů na bradě a Henry si toho samozřejmě všiml a na vteřinku se ušklíbl.

„Taky jsem nečekal, že bys něco zpozoroval," řekl. „Ono to na ní totiž není vidět, a o to je to nebezpečnější."

„O čem mluví?" zeptal jsem se Marie.

„Rozhodla se, že půjde študovat, představ si!" Koukal, co tomu řeknu, a když jsem zklamal jeho očekávání a nezačal se divit, vybafl: „Medicínu. Slyšíš mě? Chce študovat na doktora."

„Slyším," povídám, „ale proč ne?"

„Co? Proč ne? Podívej se na ni. Copak je to možný?"

„Že vypadám jako čistokrevná Indiánka?" vzplála Marie a teď jí snědé tváře zrudly docela znatelně. „Jsem jenom ráda. Nechtěla bych tu tvoji bledou pleť ani zanic..." Zmlkla, ohlédla se po mně a trochu provinile dodala: „Promiň..."

„To nic," povídám, „já taky nejsem zrovna nejbělejší a poznal jsem Indiány, co byli dokonce světlejší než já."

„Koukni se, Marie," řekl Henry naléhavě. „Proč tyhle debaty vždycky musí skončit hádkou? Kdyby mně vadila barva kůže, nikdy jsem si tvoji mámu nevzal. A ty dobře víš, že nám spolu bylo dobře."

„Vím to," řekla najednou nešťastně, „ale taky vím, kdyby tu teď byla, že by uvažovala stejně jako já. Ty vědomosti mám přece ponejvíc od ní."

„Fakt je," řekl Henry pomalu, „že ani ona nikdy nechtěla být jen obyčejná indiánská squaw. Taky se často bouřila."

„A u ní se ti to líbilo, viď? U mě je to něco jinýho?"

„Nezlobte se, že se vám pletu do řeči," povídám, „ale oč jde? Co

ti jako tátovi vadí, Henry?“

„Chci ji ušetřit zklamání. A hořkosti a posměšků. Co myslíš, že udělají, až se přijde přihlásit na studie? Zeptají se jí: Indiánka? Jak si to představuješ?“

„Jak dlouho jsi nevystrčil nos z teritorií, Henry?“ povídám. „To snad bývalo... I když teda,“ dodal jsem opatrně, „je pravda, že bys musela všelicos překousnout. Ale na druhou stranu, já si nemyslím, že by to bylo tak nemožný. Ale počítám, když na nic nemáš žádný vysvědčení, že bys musela složit řadu zkoušek...“

„Ničeho se nebojím. Ani zkoušek — a lidí už vůbec ne. Jsem hrdá na svůj původ — a hrdýho člověka přece nemůžeš urazit, nemyslíš?“

„Je hezký, co říkáš,“ povídám, „ale lidi dokážou být strašlivě zlý.“

„Kdo to může vědět líp než Indián? Ale někdo přece musí našim i bílým ukázat, že my, s tmavou kůží, jsme taky schopni něčeho jinýho, než k čemu nás odsoudili.“

„Svatá pravda,“ řekl Henry. „Jenomže každej průkopník obvykle špatně dopad. Pro něj samýho bylo to průkopnictví neštěstí.“

„Nebyla bych první. Nebyla bych ten tvůj průkopník. Už dost našich přece vystudovalo vysokou školu. A jde tu ještě o něco jinýho. Dát lidem příklad. Zvednout jim sebevědomí, který tak často ztrácejí — sebedůvěru, důvěru ve vlastní krev. To je důležitý, možná hlavní. A nemyslíš, že jako poloviční Indiánka bych mohla našim lidem spíš pomoct v nemoci než bílej doktor? Není to choroba těla, co někdy Indiány ničí, ale nemoc duše. Beznaděj, apatie, však to víš. A běloch jim nerozumí. Nechápe, že tyhle pocity vznikají z vědomí, že ve vlastní zemi žijí v nesvobodě. Že se stali opovrhovanými žebráky. Nerozuměl by, kdybys mu vypravoval, že už se mnohdy vzdali. Bílej tomu říká nevypočitatelnost, vrtkavost, náladovost, nechuť k pořádný práci, prej nikdy nevíte, kdy se na Indiána můžete spolehnout...“ Její slova zněla hořce, příliš hořce, než aby nezapůsobila i na Henryho.

„Tak to slyšíš, člověče,“ řekl mi nešťastně. „Já ji chci ušetřit trápení... Copak jí tady není líp? Proč myslíš, že jsem se tu zahrabal, Marie? Proč jsem utek od lidí? Pro jejich — protože jsem to už mezi nima nemoh vydržet.“

„Tohle chápu,“ řekl jsem mu. „Když jsem loni v létě musel zůstat v Edmontonu, myslel jsem, že se zblázním. Rámus, smrad, hlava na hlavě... Ale na mě se neohlížej, Marie. Já totiž o sobě vím, že jsem propad Severu a všemu, co k němu patří. Proti gustu žádnej dišputát.“

„Já jsem poznala, že je ti tu dobře. Ale já tam přeci nechci zůstat. Jak bych skončila školu a trochu se otrkala, vrátila bych se. Mně by se taky stýskalo.“

„No prosím, a takhle to končí pokaždý,“ řekl Henry.

„Jde jenom o pár roků, táto,“ řekla Marie, jako by uklidňovala dítě.

„Poslouchej — že se znova míchám do vašich záležitostí, ale teď už těžko můžu mlčet — nebráníš ty se proto, že se bojíš, aby ti tu nebylo smutno?“

„Ale poctivě, táto,“ přidala se Marie.

„Poctivě — poctivě...,“ hučel Henry, „to víš, že by se mně stejskalo... A dej nám ještě kafe, ženská,“ utrhl se, ale ne ve zlém, spíš jenom cítil, že prohrává, že ji nepřesvědčí, a ještě se nechtěl vzdát.

„Kde myslíš, že bys študovala?“ zeptal jsem se.

„Nejblíž je Edmonton, a tak asi tam.“ Postavila před nás hrnky a došla si pro svůj.

„Tohle taky...,“ řekl Henry. „Kde bys bydlela? Někde mezi cizíma lidma? Jo? Nikde kouska přátelskýho slova, cizota, samota — umíš si to představit? To pak jsou tejdny pěkně dlouhý.“

„Každej se jednou musí pustit mezi cizí lidi, táto,“ řekla měkce a Henry ke mně jenom otočil oči, najednou bezradné a trochu poplašené, „tys taky přeci musel...“

„Jestli ti jde o tohle,“ řekl jsem mu, „měl bych nápad. Sešel ses někdy se strýcem Josefem?“

„Asi dvakrát jsem s ním mluvil ve Fort Chipewyanu.“

„Co si o něm myslíš? A zase můžeš mluvit na rovinu. Já nejsem na svou rodinu háklivej.“

„No,“ zaváhal Henry, „Josef Siskou je především dobrej obchodník, ale tím nechci říct, že by šidil. Jinak je to, myslím,

správnej chlap.“

„V Edmontonu jsi někdy byl?“

„Párkrát jsem se tam dostal.“

„A Webbs’ House?“

„To je nějakej hotel, ne? Tak ten neznám.“

„Hotýlek,“ povídám. „Majitelka byla nějaká Betty Webbsová, vdova, a její matka byla taky Indiánka. A Betty vyrostla v indiánský vesnici. Předloni se se strýcem Josefem vzali. Betty je taky načichlá Severem. Víte, co dělá, když tam přijedu? Popadne mě tak, v loveckým, ještě než se stačím převlíknout a vykoupat, očuchává mě a říká: ‚Ty smrdíš, člověče, ty tak krásně smrdíš, já to tu jednou všecko nechám a uteču s tebou, uvidíš‘.“ Oba se na mě pozorně dívali, Marie s jakousi zpola chápající nadějí, Henry přimračeně. „Napadlo mě,“ povídám, „že pokud byste se dohodli a tys Marii pustil, cítila by se ve Webbs’ House jako doma. A ručím ti za to, že Betty by byla štěstím bez sebe, že tam Marii má. Vlastní máma by se o Marii nepostarala líp.“

„Ty jsi sem snad neměl jezdit,“ řekl Henry.

„Ani nevíš, jak je dobře, žes přijel,“ řekla Marie.

„Jo, a u Betty je její bratranec, Indián Napoleon. Měl chycený plíce, sem už nesmí, a tak ho Betty nechala u sebe.“

„Tebe mně byl fakticky čert dlužnej,“ zavrčel na mě Henry, kterému teprve teď začalo docházet, jakou jsem dal Marii proti němu zbraň. A Marie šla a objala oběma pažema jeho hlavu a Henry bojoval mezi odporem a dojetím a sám nevěděl, co v příští vteřině převládne.

Na tohle všechno a na mnoho jiného jsem myslel, když jsem se druhý den ráno s oběma rozloučil a ujížděl zpátky k domovu. Ještě večer jsem za Henryho neustávajícího bručení, ale zároveň s jeho pomocí, napsal Josefovi a Betty dopis s prosbou, aby Marii opatřili všechny možné informace o studiu, a zároveň se vyjádřili k mému nápadu s ubytováním Marie u nich. Odpověď měli poslat přímo Marii.

„Dopis poveze na stanici nejrychlejší psovod z tábora,“ ujišťovala mě Marie. „A Setikinagovi nedám pokoj. Každý dva týdny tam zase

musí někoho poslat, jestli už nepřišla odpověď.“

„Ještě než dopis zalepila, zeptala se, jestli ho může maličko doplnit. A hezkým kulatým rukopisem připsala: *Snažila bych se, abyste se mnou neměli vůbec, ale vůbec žádné starosti* — a pár podobných slibů.

A Marie už pak nedala dopis z ruky, několikrát si ho ještě přečetla a přitiskla si ho na prsa jako nejmilejší panenku.

„Děkuju ti, Tony,“ řekla a položila mi dlaň na rukáv. Div jsem neucukl, tak jsem se lekl, aby se o mne neumazala. „Ty pověsti, co o tobě jdou, nelhaly...“

„Moment, moment,“ třepal Henry rukou. „Vy už tady o škole mluvíte jako o hotový věci. Takhle daleko teda zase ještě nejsme.“

„Ale táto,“ pomrkávala na něj Marie jako školačka, „copak tohle není úžasná příležitost?“

„Je,“ broukl Henry, „ale ještě tě tam ta Betty s Josefem Siskou nevzali — a pak taky...“ Odvrátil se od nás. „... taky co by to stálo.“

„Tohle já ti nepovím,“ řekl jsem, „ ale jmění by to snad nebylo.“

„Táto,“ řekla Marie s důrazem, „myslíš, že zrovna pro tebe je tahle věc tak důležitá?“

„Ať je nebo není, nechme to zatím tak, jak to je. Počkáme si, co nám odpovědí.“

„Aspoň tak...,“ řekla Marie s úlevou.

Taky jsem ještě jednou zavedl řeč na plešatého obchodníčka, jestli třeba včera Henry něco nezamlčel, ale nic nového jsem se nedověděl. A Henry byl zřejmě informován líp, než jsem si původně myslel. Aspoň když tvrdil, že muž u sebe neměl nic, podle čeho by se dala určit jeho totožnost, ani kde ke svému zboží přišel, vypadalo to, že ví, o čem mluví. A slíbil mi, že projedná s náčelníkem Setikinagou, aby příště, pokud by k nim ještě někdo za podobným účelem přijel, toho člověka zadrželi a poslali pro mě, nebo mi ho rovnou přivedli. Nechal jsem Henrymu popis cesty do svého srubu a oba pozval, aby si taky jednou udělali volno a přijeli se na mě podívat. „Co možná brzy,“ řekl jsem Henrymu, ale odpověděla Marie.

„Rádi,“ řekla, a mně se nejdřív zdálo, že řekla: „Ráda,“ ale pak jsem si zase připadal moc domýšlivý.

Za tu dobu, co jsme cestovali k domovu, nám příroda ukázala kousek ode všeho, co dovede, a od jednoho představení až příliš. Půl dne padal sníh tak hustě, že jsem musel natáhnout sněžnice a prošlapávat cestu. Když přestalo sněžit, přitáhl na pláně vražedný mráz a hryzal a kousal jako vzteklý. Koukaly mi z kapuce jenom oči, ale měl jsem dojem, že i ty mi musí každou chvíli omrznout. Pak začal fičet ostrý vítr, a když se do rána vyřádil, poslední den, kdy už jsme měli dorazit domů, se přidala mlha, zlehounka usedala na stromy a namrzala a namrzala, až se pod tou váhou s praskotem lámaly větve jako špejličky. Vlhká mrznoucí jinovatka pokrývala i mě, usedala psům do kožichů a utvořila jím na hřbetech hotové krunýře — a mlha se zdála nekonečná a velice nás potrápila, přece jen jsme však našli srub a dojeli unavení, ale šťastní, že už jsme zase doma. A já celou tu dobu musel myslet na Marii. Na Henryho samozřejmě taky. Ale víc se mi líbila její bronzová kůže než syrová bělost jejího táty.

A pak jsem si uvědomil, že nějak straním těm s tmavší barvou pleti. Ale já jsem pro to měl důvod, a dokonce mnohem dřív, než jsem poznal Marii, už v době, kdy jsem v Indiánech přestal vidět exotické bytosti a kdy jsem se s nimi sblížil. Pravda, jejich jména znějí zpočátku nezvykle, ale jim konečně naše taky. A když se tady někdo jmenuje Rychlý sob, Divoký orel a podobně, doma jsem znal třeba pana Lišku, pan Beran měl u nás pekařství a v Rasoškách řezničil pan Vlk.

Náš život se vrátil do starých kolejí. Opět jsem plánovitě křižoval krajem, vyjížděl a vracel se, a týdny ubíhaly jako splašená smečka. Dny už téměř odešly, za poledne se na jihu ukazoval jenom proužek oranžové záře, a pokud bylo jasno, na hodinu vykouklo načervenalé, podivně maličké slunce, které se odvažovalo pouze kousíček nad obzor. Jinak se krajem od rána do večera ploužilo šero, které rychle přecházelo v předlouhou noc, trvající nakonec až šestnáct hodin. A na tenhle můj rajón jako by všichni lidi zapomněli. Jen kořist v pastech, nad jejímž množstvím by se ovšem pořádný lovec uchechtal k smrti, se mi zdála nad očekávání bohatá a já jsem se s pýchou díval po stěnách, kde se sušily kožky ondater, vlků, lišek, a měl jsem i

kuny a mnohem větší pekany a vydry.

Vyjížděl jsem tedy a vracel se, a když jsem tak po návratu z cesty seděl v teple u kamen, ve kterých praskalo, a v klidu a pohodě jsem tupou hranou nože oškraboval a čistil kožky, foukal na ně, až se srst rozkládala do pravidelných jemňoučkých vějířků, cítil jsem ničím nezkalené štěstí, spokojenost se sebou samým, s celým světem — pokud jsem ovšem někde cestou nepotkal Pruďase Lulu na jedné z jeho křivolakých poutí. Jeho podezřívavé zahlížení mi bralo náladu, ale zároveň mi možná pomáhalo překonávat pocity samoty, která někdy na člověka zapadlého v divočině krutě doléhá. Znal jsem je ze svého minulého pobytu v tomhle srubu z doby po útěku. Nejenže jsem si povídal s neexistujícími lidmi jako se živými. Občas mě popadaly jakési horečnaté stavy, a když jsem se z nich pak třeba po několika dnech probral, děsil jsem se, jestli se mě nezačíná zmocňovat šílenství. A někdy jsem nevěděl, jak se bránit, jak se ubránit.

A opět den za dnem mizel jako listy z trhacího kalendáře a přišel čas, kdy se nám slunce viditelně začalo vracet, šplhalo po obloze stále výš a vylévalo na zimní krajinu nezvyklé teplo. Nekonečná plocha jezera jiskřila jako bílý oheň. Bez sazí na víčkách a kolem očí se nedalo vyjít ven. A smuteční barva bariér podél břehů dostávala teplejší nádech. Ale přitom mrzlo jako v nejhlubší zimní noci a dech se srážel nad hlavami psů, kteří neklidně poštěkávali. Rozechvívala je radostná předtucha proměny, jež očekává ztuhlou, promrzlou zem. Hlásilo se předjaří, i když do skutečného jara bylo ještě daleko a sníh zaléhal širou zemi, jako kdyby si ji navždycky přivlastnil a nikdy ji nehodlal opustit.

4

Do srubu nám zbývalo sotva dvacet kilometrů, necelý půlden poklidného klusu, sanice byla tady na planině výborná, udusaná větry a do hloubky zkamenělá mrazem, skluznice vesele šelestily a zlehka drtily zrníčka zledovatělého sněhu, zářícího ve slunci jako zrcadlo, a

na saních se vršila další hromádka nalovených zvířat. Všechno důvody ke spokojenosti a k radostnému vytržení, které se člověka zmocňuje vždycky, když tak svobodně, volně a nikým neomezován uhání čirým, jasným povětřím nekonečných plání. A návrat do srubu je vždycky spojen s očekáváním tepla a horkého jídla, které nevystydne, než je člověk donese tam, kam patří. Navíc jsme tentokrát zajeli až daleko do kraje, kam jsme se nikdy předtím nedostali, a protáhli pobyt pod oblohou o několik dnů a nocí. Opět jsme nepřišli na nic nového. Až s podivem byla skutečnost, s jakou smůlou se doposud setkával náš zátah.

Planina počala klesat. Nořili jsme se do strže se stráněmi stále vyššími, porostlými smrky a borovicemi, které si na hlavy nasadily sněžné čepice, a postupně jsme se octli v polovičním přítmí. A jako nějakým kouzlem, jako bychom se probořili do jiného světa, čekalo nás po necelé půlhodině na opačném konci lesa všecko jiné, jenom ne ten jásavý slunečný den, který nás provázel od rána. Proti nám se hnala šedočerná hradba, jejíž spodní potrhané okraje se téměř dotýkaly země, a čišelo z ní syrovostí a chladným vlhkem. Polekal jsem se a pln starostí obhlédl obzor. A trochu jsem se uklidnil. Podle směru větru jsem usoudil, že jestliže se dáme vlevo, ta nepříjemnost nás může minout a my se moc neodchýlíme od svého směru. Na chviličku jsem sice pocítil šimrání v zádech, které mi napovídalo, že nejlepší by bylo vrátit se do lesa pod ochranu stromů a hustého podrostu, ale jak se někdy i nejopatrnějšímu stává, tenhle tichý hlásek jsem uvnitř sebe zadusil a ke své škodě neposlechl. A brzy jsem se znovu přesvědčil, že bych mu měl vždycky věnovat dostatek pozornosti, a také o tom, co vteřinka nerozvážnosti či lehkomyslnosti může způsobit. A taky jsem si potvrdil svou tolikrát potvrzenou zkušenost, že co v normálních podmínkách, v civilizaci, znamená pouze nepatrnou lapálii, kterou je možno odbýt mávnutím ruky, to zde, v divočině, často znamená přímé ohrožení života. „Reku, do toho," zavolal jsem. „Haryku, Puňto, zaberte!" Psi se nedali pobízet, jen Míša s Azorem se krátce poohlédli, jako by se ptali, proč jsem je vynechal, ale hned zase čiperně uháněli dál. I oni, stejně jako já, co chvíli nepokojně pokukovali po mračnu, které už zakrývalo polovinu

oblohy a stále narůstalo. Ale zdálo se, že můj původní odhad je správný. Letěli jsme z mírného svahu jako na křídlech, psi poštěkávali rozkoší z rychlého pohybu. A pak se všecko naráz změnilo. Mrak se nafoukl, roztáhl se a přehradil nám cestu a v dálce celým roztřepeným břichem přilehl k zemi. Mimoděk jsem se ohlédl. Za námi stále ještě zářil a jásal předjarní mrazivý den, jen les se jaksi jako v bázni přikrčil a stál daleko, bohužel příliš daleko, a zároveň se najednou jednotlivé kmeny stromů rýsovaly nezvykle, nepřirozeně jasně, se všemi podrobnostmi.

A v tom okamžiku, jako by čekala, až se na vteřinku přestanu dívat, přihnala se ta hrůza, spadla jako lavina, vrhla se na nás ze všech stran, podrazila mi nohy. Zvedl jsem se tak rychle, jako snad nikdy, a projelo mnou leknutí. Kdybych se byl nedržel přívěsného řemenu, saně by mi byly zmizely v nepropustné šedobílé stěně, která nás naráz obklopila. Zůstat sám, bez psů a saní, uprostřed toho rozběsněného živlu...

Psi se shlukli do zmateného klubka a v mžiku beznadějně zamotali postroje. Stále jsem se přidržoval boku saní a prodíral se větrem a sněhem k nim a snažil se jim pomoci. S rukavicemi jsem nic nezmohl, ale jen jsem je stáhl, zahryzl se mi do prstů mráz, který s příchodem sněhové bouře nabyl na síle. Sykal jsem bolestí a pak už hlasitě pokřikoval a pachtil se se psy i zmrzlými řemeny, a konečně jsem byl hotov, ale psi se stále drželi v sevřeném hloučku, uléhali a ohony si přikrývali čumáky. A mně se zdálo, že mi za tu poměrně krátkou dobu ruce až k zápěstím zmizely, necítil jsem je. Bil jsem se jimi do stehen, po ramenou, do kožešin na saních, až se mi zase pomalu rozproudila krev a cit se mi do nich vrátil. Prsty mě však i v rukavicích zábly a bolely a svědily, ale to teď nebylo důležité.

Celý svět se změnil. V takové chvíli člověk ztrácí schopnost orientace, uvažování, rozhodování. Nevěděl jsem nic, jenom jaksi vzdáleně jedno jediné: Že musíme dál, někam do úkrytu, a to co nejrychleji. Tady na otevřené pláni nás čeká jenom smrt. Ale kam dál? A kde je ten úkryt? Trpce jsem zalitoval svého neuváženého rozhodnutí a na okamžik mi hlavou prolétla představa poměrné tišiny co nejhlouběji v lese, pod ochranou některého z rozložitých smrků,

jejichž husté větve dosahují až na zem a tvoří přece jen jakousi střechu...

„Vstávejte, jedeme," začal jsem pokřikovat a cítil jsem v prsou vzmáhající se paniku. Moje hulákání dokonale pohlcovalo hučení vichru a jen jsem otevřel ústa, měl jsem je plná sněhu, který se sypal v nepřetržité chumelenici a pod prudkými poryvy zalézal do rukávů, pod kožešinovou kapuci i za krk a oslepoval oči.

Dlouho mi trvalo, než se mi podařilo postavit psy na nohy. Jindy tak poslušná zvířata, spíš přátelé než tahouni, kteří pokládali možnost vyhovět mým přáním a povelům za radostnou hru, tahle zvířata se teď vzpírala uposlechnout. Nechtělo se jim. Nechtělo se jim do toho strašidelného tance, kde nebylo vidět ani o krok dál. A když se pak psi konečně postavili a pohnuli se, vykročil každý jako vrtohlavý jiným směrem, strkali se a trhali postraňky, jako kdyby ještě nikdy nestáli před saněmi.

Pokoušel jsem se určit směr a otočil jsem saně zpátky, tam, kde měl být les. A pak jsme tedy přece jen vyjeli. Ale jaká to byla jízda! Proti předchozínu letu jsme se těžce brodili narůstajícím sněhem, mučil nás mrazivý prudký vítr, a ještě víc ostré jehličky, ve které se rychle měnily prvotní nadýchané vločky. Slyšeli jsme jen skučení a hukot, neviděli skoro nic a já jsem chvílemi nedohlédl ani na předek saní a psi se mi ztráceli v nepropustném zmateném víření, a když jsem pak na okamžik zahlédl chlupatou oháňku posledního psa, ztratil se prchavý pocit, že jsem zbyl na světě úplně sám, pocit, který se mě začínal, doprovázen tupou úzkostí, zmocňovat. A když se někdy zmatené chuchvalce na mžik zvedly, viděl jsem, jak psi pohazují hlavami, zavírají oči a frkají a kýchají. Ale už nezastavovali. Instinkt a znovu nabytá rozvaha jim říkaly, že nesmíme zůstat na místě. Zpomalovali sice, když se do nás vichr opřel větší silou, bez velkého pobízení však vždycky znovu vykročili, klouzali a vichr je strhával stranou, ale prodírali se dál se slepou zuřivostí a úporností, kterou jsem u nich vždycky tolik obdivoval. A my jsme tedy postupovali a plazili se vpřed, ale vlastně jsme nevěděli kam.

Nedokázal jsem posoudit, jak rychle plyne čas. To, co se dělo

kolem nás, zkreslovalo veškeré vjemy. A pak už jsem si přestal cokoliv namlouvat. Věděl jsem, že bloudíme. V okamžiku, kdy bouře začala, nemohli jsme být dál, než čtyři pět kilometrů od lesa. Něco mi říkalo, že tu vzdálenost, pokud by se nám bylo dařilo zachovávat víceméně přímý směr, jsme museli dávno urazit. A před námi pořád stála pouze jednolitá zeď vířícího zmrzlého sněhu a po nějakém náznaku prvních větviček podrostu ani památka. Točíme se možná v kruhu, nebo jedeme dál do volného kraje, napadlo mě, a uvažoval jsem, jestli nemám odvázat psy a zalézt s nimi do úkrytu za saně, naštěstí jsem si však zachoval zbytek soudnosti a zdravého rozumu, který člověk za podobných okolností tak snadno ztrácí. Bez pohybu bychom pronikavý chlad dlouho nevydrželi a metelice může zuřit třeba několik dnů. Jediná naše naděje je jenom v pohybu. A ještě potřebujeme kupu štěstí, abychom našli kryté místo, které nás uchrání před nejhorším. A začínala se hlásit únava.

Obočí a vousy jsem měl slepené zmrzlým sněhem a z řas jsem si co chvíli stíral narůstající námrazu, která mi bránila ve výhledu a dřela v očích. A pořád jsme se potáceli někam do bílého pekla, které ve svém dorážení nepolevovalo ani na chvilku a nedovolovalo mi vydechnout. Zalykal jsem se a lapal po dechu a psi na tom nebyli lépe.

Čas už přestal existovat úplně. Nedokázal jsem ani přibližně odhadnout, jak dlouho ten náš neskutečný stav trvá. Mnohokrát se mi zdálo, že už nedokážu udělat ani krok. Ty divoké nápory větru neustále měnícího směr nemilosrdně vysávaly teplo z údů a nesmírně unavovaly. Kdo zažil takovou zuřivou metelici, vzpomíná na ni s oprávněnou hrůzou. Člověk by zešílel, je sotva schopen uvažovat, a nakonec skoro neví, co se s ním vlastně děje. Jen jde a jde, přemáhá smrtelnou únavu a touhu vzdát se a ulehnout do sněhu, ať se potom stane cokoliv, a už se ani nesnaží udržovat směr a orientovat se. Nemůže myslet na nic, než jak zabránit vichru a sněhu, aby ho neoslepoval a neudusil.

Často jsem byl nucen potvrdit starou pravdu obytatelů Severu o dobrodiní, kterým jsou pro cestovatele v divočině psi. Nebýt jich, moje naděje na vyváznutí by se byla asi rovnala nule. Pojednou

zabrali, div jsem se znovu nesvalil do sněhu a nezůstal pozadu, a z posledních sil se vrhli kamsi stranou. Hrabali jsme se závějemi, co chvíli jsem padal na kolena a už nedokázal téměř nic jiného než se jen pevně držet. Pak přišel nejtěžší úsek. Polomrtví únavou jsme se rvali s táhlým svahem, který, jak jsem později zjistil, byl ve skutečnosti docela mírný, ale v našem zubožením stavu vypadal jako nepřekonatelná překážka. A po nějaké předlouhé době, kdy jsem nahlas naříkal zoufalstvím a bolestí v údech i v celém těle, se vítr maloučko zmírnil, někde výše nad námi však burácel s nezkrocenou silou. Našli jsme ho. Našli jsme les.

Podobnou bouři, skoro stejně prudkou, jsem tady na Severu a shodou okolností právě v tomhle kraji, poblíž našeho současného obydlí, už jednou zažil, tenkrát, když jsem se poprvé pustil do divočiny. Měla mnoho společného s dnešní, jediný rozdíl byl v tom, že dnes už jsem měl své zkušenosti se zálesáckým životem. Ale zjistil jsem, že v přímém boji se živly je zkušenost sice důležitá, ale sama o sobě nestačí. Je potřeba mít hodně štěstí, a pak už jenom vůli a houževnatost a sílu nedat se. Bez nich bych byl tuhle situaci už nezvládl. Když jsme konečně zastavili, vysílení mi zavíralo oči. Psi se schoulili do klubíčka, a snad usnuli tak, jak padli. I ve větru, když jsem se k nim dostal blíž, jsem slyšel jejich přerývaný dech. Oni udělali svoje, teď už všecko záleželo jenom na mně. Jako tenkrát dávno, a zároveň zcela nedávno jsem se nejdřív pokoušel uvolnit ze saní stan, přivázaný namrzlými řemeny, a pak jsem ve sněhu rozbaloval jako prkno ztuhlé plátno a zápasil s větrem, který mi je zuřivě trhal z rukou. Stěží jsem byl schopen přemýšlet, jen jsem se s posledním vypětím vůle upínal na nejbližší úkoly, vykřikoval zmatené výhrůžky a vydával nejasné skřeky, a chvílemi jsem zůstával bezmocně ležet. A znovu jsem se pouštěl do zápasu a sil mi ubývalo. Mnohokrát se mi zdálo, že podlehnu, že nikdy nedokážu zbudovat přístřeší. A potom jsem se vždycky honem rychle sebral a mocí zaháněl pocit ochablosti a s rozbolavělými údy a s rukama už skoro necitlivýma jsem se dával do dalšího zápasu.

Než jsem stan konečně vztyčil, přivázal jsem čela mezi dva stromy, jinak by mi byl vítr celou práci určitě odnesl. Sházel jsem ze

saní všechny kožešiny i rance, rozestlal po stanu přikrývky a všechno natahal dovnitř. Na chvojí nebylo ani pomyšlení. Zahnal jsem do stanu i psy a oni nadmíru ochotně poslechli, přestože se jim zprvu vůbec nechtělo hýbat. Schoulili se a opět ihned usnuli.

Odvážil jsem se zapálit petrolejová kamínka, přestože pronikající vítr co chvíli nebezpečně srážel plamínky stranou. Ale podařilo se mi na nich uvařit ze sněhu kotlík silného černého čaje, důkladně jsem jej osladil a srkal ten nápoj tak horký, jak jen jsem vydržel. Málokdy v životě jsem pil něco tak lahodného, tak posilujícího. Připadalo mi, že jsem se topil, a právě se prvně nadýchl. Mezitím jsem na pláty kamínek kladl vždycky po dvou třech rybách, a zatímco se prohřívaly, pokoušel jsem se vytrhat psům ze štěrbin mezi drápy zkrvavané hrudky zledovatělého sněhu. Psi, přestože je ta operace jistě pořádně bolela, drželi trpně a otevírali oči teprve ve chvíli, kdy ucítili, jak se ryby odspodu začínají připékat. Ale ani potom se nezvedli a ryby chroustali vleže, skoro bez zájmu, ani vlastně na krmení nečekali jako jindy, jen přijímali, co jsem jim podával. Nakonec jsem opekl pořádný kus masa pro sebe, osolil a zhltal. Nejdřív jsem myslel, že se mi únavou nepodaří vpravit do sebe ani sousto. Pak bych byl snědl celou sobí kýtu na posezení, ale chtělo se mi spát, tolik — tolik spát...

Kamínka jsem uhasil, až když jsem se uvelebil ve spacím pytli. Nechal jsem je hořet dlouho, ne pro to, že by hřála — vítr dokázal každý závan tepla okamžitě vyfoukat a ve stanu panoval mrazivý chlad —, ale přece jenom tu blikaly živé plamínky, které dojem tepla aspoň vzbuzovaly, a kromě toho svou existencí potvrzovaly, že jsme prošli, že žijeme. Šoupl jsem pod sebe do spacího pytle mokré mokasíny a ponožky a uložil se s tak nekonečnou, obrovitou úlevou, jakou člověk zakusí v životě málokdy. Spali jsme pak celou noc jako mrtví a nebudilo nás ani hvízdání a skučení vichřice, ani hlasité harašení a vrzání větví nahoře v korunách stromů, které jsem jako tichnoucí a v naší situaci už docela přívětivou, dokonce lahodnou hudbu slyšel mizet spolu s příchodem vše zahalujícího spánku.

Probudili mě psi. Už zřejmě odpočinutí a čilí začali se vrtět a protahovat s prvními známkami dne. Doposud temné stanové plátno

nad námi pozvolna šedlo. Den se tedy rodil, ale do stejné hrůzy, jaká si pokořila krajinu včera. Poryvy větru nic neztratily na síle, zvuky zvenčí se nezměnily, zrovna jako bychom si byli jenom na minutku zdřímli, jen stan pomalu zapadával sněhem, který už ležel na plátně skoro do poloviny jeho výšky. O to však bylo uvnitř tepleji, o to méně se otřásal, a jak jsem měl spací pytel ze všech stran obložený psy, bylo mi tak báječně teplíčko, že se mi nechtělo vystrkovat jediný prst. Ale musel jsem, psi projevovali netrpělivost. Zároveň s tím, jak odešla únava, se jim přihlásil včerejší hlad a chlupáči po mně začali vyčítavě zahlížet.

„Dejte mně pokoj, kluci," bručel jsem ještě v polospánku. „Po včerejšku mě ještě všecko bolí a vy byste měli svědomí tahat mě z postele?"

Psi odpovídali po svém, rozuměl jsem jim stejně dobře jako oni mně, ale to, co mi naznačovali, by se ani při nejlepší vůli za lichotku pokládat nedalo. S nevrlým zakňučením jeden po druhém odvraceli oči, vzápětí je na mě upřeli s tím větší naléhavostí a všetečka Míša po svém zvyku zvedal čumák, otáčel hlavu na všechny strany a s pohybujícím se černým knoflíkem hlasitě čenichal, jako by pátral, jestli odněkud nepřiletí něco dobrého.

„Nemáte slitování, lumpové," ulevoval jsem si, ale sám už jsem taky cítil, že by bylo záhodno něco sníst, a to jsem zdaleka nebyl takový jedlík jako oni. A přestože mě ještě po včerejšku doopravdy bolely snad do jednoho všecky svaly v nohách, měl jsem taky chuť do nějaké činnosti. A Haryk, největší hltoun z mé smečky, už měl mého váhání dost, víc, než mohl snést, a nevybíravě do mě vrazil čumákem, a zároveň zavrčel tak nevrle, že zvedl ostatní psy na nohy.

„No tak se snad nezblázním, ne?" ptal jsem se a jejich citlivé uši samozřejmě okamžitě postřehly mé dobré rozpoložení a psi usoudili, že by snad zase jednou mohla vypuknout naše častá ranní zábava. Vrhli se na mě všichni najednou a zacvakali tesáky. Při takovém zvuku by za jiných okolností člověku vyskočil studený pot na zádech. Chňapali po mně i po sobě navzájem, tahali mě za vlasy a za uši a rvali ze mne spací pytel. Celý upachtěný a usmátý jsem je konečně zahnal do koutů dřív, než se jim podařilo porazit stan, ale

bavili se dál. Slintající jazyky jim visely z mord jako rozjařeným ďáblíkům a z přítmí jako pobavené korálky zářilo pět párů očí, pokud korálky mohou vypadat pobaveně. Jejich výraz se nedá popsat jinak než jako zadržovaný, potutelný, a tu a tam neskrývaný smích, možná dobrosrdečný, přátelský posměšek.

„Vy uličníci," pokřikoval jsem na ně, zatímco jsem na sobě rovnal oblečení a hledal mokasíny, které měl samozřejmě Míša pod širokým zadkem. „Já se s vámi holt moc mazlím, lotři lotrovský. Ale jenom počkejte, já vám dám do těla, až ta činěnice přejde." A psi na mě blaženě cenili zuby. Já na ně vlastně taky.

Připravil jsem bohatou, přímo rozmařilou snídani jako díkůvzdání za včerejší záchranu a oslavu skutečnosti, že jsme tu všichni, všichni zdraví, bez úhony, když právě tak mohlo všecko dopadnout úplně jinak.

„Jen si dávejte, kluci," pobízel jsem psy. „Chcete ještě?" Přirozeně jsem se vyptával docela zbytečně. „Tak tady je zvláštní příděl," rozprávěl jsem a psi se nacpali k prasknutí právě tak jako já. Svalili jsme se, kde jsme právě seděli, ztěžka odfukovali a pozvolna a blaženě znovu usínali.

Bouře trvala pět dní. Déle, než jsem čekal. A zásoby, určené na mnohem kratší dobu, nám začaly nebezpečně docházet. Moje počáteční rozmařilost se nám skoro nevyplatila, jako konečně každá rozmařilost, a kdyby se byl nečas u nás zdržel, byli bychom asi zažili nepěkné chvilky.

Bouře ustávala tak pozvolna, že jsem zpočátku skoro nepozoroval žádnou změnu. Trvala ještě téměř celý další den, ale najednou už tolik nehučela, nestrašila meluzínovým hlasem, a ráno nás probudilo takové ticho, že jsem div nevyskočil. Po kolenou jsem se došoural ke vchodu a rozmotával namrzlou šňůru a psi se mi pletli pod rukama a drali se ven. A jen se nohama dotkli sněhu, překulili se a s rozkoší se váleli v závějích, běhali dokolečka, skákali na mě a zase odbíhali a já jen stál a zíral. To mnohokrát viděné divadlo mě znovu překvapilo, vyrazilo mi dech. Všude po stromech i pod nimi vysoká sněhová nádhera, neskutečně bělostná do modra, jako když máma doma vymáchala prádlo ve šmolkové vodě a pověsila je na sluníčko,

nádhera bělostná a neporušená, nepodobná ničemu, co člověk zná, a zdůrazněná čirým, průzračným, opojným vzduchem. A všechno sjednocoval nepohnutý mráz stahující chřípí a pak ještě ticho, takové ticho, až bolí v uších a zdá se, že zní jako táhlý nepřerušovaný hvizd parní píšťaly, zároveň však příjemný, hladký, uklidňující, mírný. A do toho všeho usmířeného radování pronikly tenoučké sluneční prstíky, které si všetečně našly cestičky mezi zapadanými větvemi a označkovaly bělobu roztančeným jiskřením, které mi přivíralo světlu odvyklé oči.

Rychle jsem připravil ze zbytku zásob jídlo, abychom se co nejdříve pustili na cestu, a brzy jsme vyrazili. A znovu jsem okouzleně vydechl, když jsme vyjeli z lesa do volné krajiny. Všude, kam jsem dohlédl, zářící bílá plocha, neporušená a ničím nepřerušovaná, sotva znatelně se v dálce vlnící mírnými oblými hřbety. Tam vedla naše cesta, kousek před nimi stál můj opuštěný srub s vychladlými železnými kamny, s kavalcem, vysoko nastlaným měkkými kožešinami, a za srubem zásobárna, kde se bidla prohýbají svazky ryb a po stěnách jsou v krásném pořádku rozvěšeny sobí čtvrtě a kýty, jen po nich vztáhnout ruku a pustit se do vaření. I přes tu krásu před očima jsem se mimoděk zabýval těmi nepoetickými, přízemními záležitostmi. Život na Severu vyžaduje sílu a odolnost, kterou člověku dává masité, tučné jídlo, a právě jídlo zároveň patří k jednomu z mála požitků, které tu jsou k mání. S tím větší chutí a s potěšením se mu osamělý obyvatel věnuje, tím více si ho váží a oprávněně je pokládá za jeden z hlavních a nejdůležitějších aktů života.

Ujížděli jsme po zmrzlém sněhu, opět jednou se krásně houpali na táhlých závějích a každým krokem se blížili k domovu. A pak už jsem zahlédl temný pás dlouhé zalesněné stráně za naším srubem, a čím blíž jsme se dostávali, tím víc přívětivé představy vzbuzujících podrobností jsem rozeznával. A konečně se z temného pozadí vyloupl i srub sám, slunce blesklo na malém okně a my se spustili na naše jezero a uháněli přes jeho široký cíp, až se za námi bíle prášilo. A jen jsme plní dychtivosti vyjeli na nízký břeh, ozval se výstřel. Před Rekem vystříkl malý bílý gejzírek.

Prudce jsem zarazil saně a ničemu jsem nerozuměl. Klamaly mě snad uši i zrak? Při druhém výstřelu mi kulka zahvízdala nad hlavou a psi už sami otáčeli a řítili se se saněmi i se mnou pod ochranu břehu zpátky na jezero. Tam jsme se zastavili a já jsem ze všeho nejdřív vyhrabal z nákladu na saních pušku s hrstí nábojů a chvíli v ustrnutí stál. „A už je to tady," řekl jsem si potichu, ale sám jsem nevěděl, co by tu mělo být. Snad že jsem neustále podvědomě očekával srážku s Pruďasem Lulu, nebo jsem čekal, že přece jen padnu na stopu té bandy — přesné představy mi chyběly. Ale i kdybych jí nakrásně padl na stopu, uvažoval jsem, oni by přece nevěděli, že jsem tu od toho, abych je prohánět. Takže přece jenom Lulu? Ale proč?

„Zůstaňte tady," řekl jsem psům docela zbytečně, když jsem se konečně trochu vzpamatoval. Běžel jsem kus cesty k pásu hustého vrboví a pak se po břiše plazil vzhůru. Získal jsem pohled na průčelní stěnu srubu i na boční s dveřmi a na celé prostranství před srubem. Jako první jsem zaznamenal jakýsi pohyb v podrostu na úpatí stráně, kde se asi skrývali cizí psi, a rozeznal nejasný zadek saní. A pak jsem postřehl, že z pootevřených dveří trčí hlaveň pušky, a zároveň taky kouř, mírumilovně se vinoucí z komína. Divil jsem se, že jsem si ho nevšiml už z dálky, ale byl téměř bezbarvý a na pozadí stromů ve stráni se skoro ztrácel. Kromě toho jsem ho nečekal a to pak člověk všelicos přehlédne.

Stále jsem nechápal, co se děje. Tohle přece nemůže být Pruďas Lulu, přesvědčoval jsem sám sebe. Muselo by mu znenadání přeskočit v hlavě.

Pomalu jsem vysunoval pušku a hledal mezi větvemi výhled. Zatím jsem nevěděl, jestli bych vystřelil, i kdyby se mi neznámý ukázal. Ale jak se bránit? Mám přece právo hájit to, co patří jenom mně a na čem jsem v této chvíli závislý celou svou existencí. Rozvažoval jsem a nemohl se rozhodnout, co dál. Bylo odpoledne a nejvyšší čas něco sníst. Na saních už nemám skoro nic, čím bych nakrmil psy, a v pytlíku zbývá pár ubohých kousků sušeného masa pro mne. A za chvíli bude večer a támhle kousek dál je plno báječného jídla.

Obhlížel jsem okolí srubu, ale moji předchůdci, kteří ho stavěli, byli zkušení zálesáci. Zbudovali stavbu tak, aby ji mimo jiné bylo možno dobře hájit proti případnému vetřelci, a samozřejmě co nejhůř dobývat. A já se teď měl zmocnit vlastní pevnosti. A uvědomil jsem si, že je to vlastně podruhé, co o tenhle srub musím bojovat.

Vyhlížel jsem křovím, ale člověk stál ve stínu, v krytu pevných dveří, a stále jsem z něho neviděl nic než jeho pušku. Co ale zamýšlí? Musí mu být jasné, že jestli budu chtít, jednou ho musím dostat. Nemůže se věčně skrývat. Musí krmit psy, jít do zásobárny. Taky bych mu mohl jeho smečku postřílet a pak už mi bude vydán na milost a nemilost úplně. Nebo se domnívá, že jsem jen náhodný cestující, který tu chtěl přenocovat, a že mě mráz vyžene dál, protože se v blízkosti srubu budu bát rozdělat oheň?

Bylo mi jasné, že z téhle strany od jezera nic nesvedu. Jestli mám vůbec nějakou naději, potom jenom překvapivým útokem zezadu, od stráně. Vzápětí se však i tahle naděje ukázala klamná. Vítr vál přes srub na jezero, ke mně, psi nahoře by tedy určitě ucítili moji přítomnost a spustili by rámus.

Dávala se do mne krutá zima. Takhle bez pohybu ztuhnu a za chvíli nebudu k ničemu. A zároveň mě popadl vztek. Vztek na bouři, která nás zdržela, takže jsme vyjedli poslední zásoby, co jsme vezli s sebou, vztek na skutečnost, že tohle se musí přihodit zrovna mně, a nepříčetný vztek na toho lumpa, co se mým dřívím ohřívá u mých kamen, lebedí si mezi mými čtyřmi stěnami pod dobrotivým začernalým stropem, který mě spolu s nimi vždycky spolehlivě chránil před nepohodou, na pacholka, co si užívá z mých zásob, zatímco já tu div nešilhám hlady, a z mých dveří mě ohrožuje puškou. V té chvíli bych se byl nejraději rozběhl přímo a pokusil se s ním vyrovnat bez ohledu na to, jak zápas dopadne.

A pak jsem při letmém poohlédnutí postřehl ještě něco jiného. Po mé levé straně se v dálce na sněhu mihla drobná čárečka a vzápětí zmizela. Sjel jsem břichem po svahu kousek níž a zaměřil pozornost tím směrem. A opět se přes vzdálenou zmrzlou zátoku jezera mihl stín a mně bylo jasné, že přijíždějí saně, psovod že si však počíná poněkud podivně. Zkracuje si cestu přes výběžky jezera, ale na

jezero samo se nepouští, přestože by si v přímém směru ušetřil mnoho námahy i času. A uvažoval jsem, proč se asi raději drží pod ochranou břehu. A kdo to asi je. Nebýt toho, že jsem mimoděk mrkl stranou právě v okamžiku, kdy přejížděl nechráněné místo, neměl bych o něm tušení. A taky mě napadlo, že jsem docela nedávno přemýšlel, jak je v mém kraji pusto, že se tu nic neděje, a teď najednou je tu vzrušení až dost.

Mrkl jsem po psech, ale cizí smečka byla ještě příliš daleko, zatím ji nemohli postřehnout. Ani já jsem dosud přes rychlost, s jakou se saně blížily, nerozeznal mnoho podrobností, jen cosi kmitajícího před saněmi a droboučkou černou postavičku vzadu. A pak ve mně hrklo. Takže ne jeden, napadlo mě. Patří k sobě, a ten druhý se právě odněkud vrací. A jestliže jsem já zpozoroval jeho, on už jistě taky na bílé zasněžené ploše jezera vidí moje saně, přestože se nepohybujeme. A tahle skutečnost mě přiměla k činnosti. Tiše jsem sykl na psy a ti se okamžitě pustili ke mně. Chytil jsem se saní a jel pod samým břehem vstříc příchozímu, až nás před ním skryl dlouhý ostroh, kde břeh úzkým zalesněným chobotem zabíhal do jezera. Tady, dostatečně daleko od srubu, jsem zavedl psy do lesa, kam až mi podrost dovolil, pro jistotu přivázal saně ke stromu a uvolnil Rekovi popruh a přidržel si psa za obojek.

„Jdeme, Reku," šeptal jsem mu u samé hlavy a Rek zastříhal ušima. Šepot pro něho znamenal signál k zvýšené pozornosti, příchod něčeho neobvyklého, nebezpečí. Vycvičil jsem si ho jako pomocníka při lovu a spolu jsme uštvali nejednoho soba, který byl příliš daleko, než abych ho mohl rovnou zastřelit. A měli jsme vypracovaný svůj systém. Doufal jsem, že Rek nezklame ani tentokrát.

Přeběhl jsem zpátky k ostrohu a pod ochranou křovisek vyhlédl. Saně už se přiblížily na necelého půl kilometru. Jely těsně při břehu, a kdybych o nich byl nevěděl, pravděpodobně bych si jich teď nevšiml. Ten člověk věděl, jak se pohybovat krajinou a být přitom co nejméně viděn. Pak zahnul v ostrém úhlu do lesa. Něco podobného se dalo čekat. Jestliže nás skutečně z dálky zpozoroval, bylo pochopitelné, že se chce pojistit pro všechny případy a bude si nás

chtít zblízka prohlédnout. A jestli patří k tomu ve srubu, bude opatrný tím spíš.

„Pojď, Reku," šeptal jsem a rozběhl se krajem lesa dál. Asi po dvou stovkách metrů jsem zpomalil, a nakonec za nízkým houštím přisedl na bobek. Rek s vyplazeným jazykem a s chlupy na zátylku zježenými jako hřebíky napjatě stál vedle mne. Ten muž, uvažoval jsem, se jistě půjde podívat, kam jsme zmizeli, a tak blízko nás čekat nebude. Nemohu ho minout. I kdyby šel někde výš lesem, Rek by ho ucítil. A kromě toho bychom ho slyšeli. Křoví uvnitř v lese bylo skoro neprostupné. A Rek se pojednou přikrčil a stáhl ohon mezi nohy. Uši mu přilehly k hlavě a v kosmaté kštici se úplně ztratily. Vypadal teď nebezpečně a krvelačně jako šelma připravující se ke skoku na kořist. Ještě jsem čekal, přikrčen bez pohybu, téměř bez mrknutí, a mráz už opět konal svoje dílo na mém obličeji, na nohách ve vlhkých mokasínech a zalézal do rukavic, přestože byly ušity z dvojité psí kůže. Pak se za stromy cosi mihlo, a zakrátko jsem ho mezi křovím nejasně zahlédl, nebo snad jenom spíš vytušil. Pohyboval se od stromu ke stromu, krčil hlavu mezi ramena a puškou ohledával les před sebou.

„Běž, Reku," ukázal jsem. „Zezadu, Reku! Běž..." Rek se ponořil do křoví. Větvičky slabě zašelestily, sníh pod Rekovými tlapami nepatrně skřípl — a muž zmizel. Nedovedl jsem si to vysvětlit. Zvuky byly tak nepatrné, že je na tu nejméně dvacetimetrovou vzdálenost nemohl postřehnout. Pomalu jsem se vztyčil a rozhlížel se. Nikde nikdo, ani po Rekovi nebylo slechu.

„Pusť tu flintu," ozvalo se za mnou. „A rychle."

Lekl jsem se, že jsem pušku zapomněl odhodit.

„Zastav toho psa, nebo to do něj napálím," řekl hlas.

Rek se s vyceněnými zuby řítil přímo k nám a vydával tiché výhrůžné vrčení.

„Stůj, Reku. Stůj!" křikl jsem. „Lehni — no tak lehni!" Zdálo se, že Rek neuposlechne, ale pak přece jen žuchl břichem do sněhu a setrvačností popojel ještě kus dopředu, než se zarazil.

„A teď tu flintu," řekl hlas za mnou a mně nezbylo, než zbraň položit na sníh.

„A můžeme se otočit,“ řekl hlas a já znovu uposlechl a pusa se mi otevřela údivem.

Na deset kroků ode mne stál muž s bílou pletí a zároveň s plochou širokou indiánskou tváří a výrazně šikmýma očima, a mířil mi na břicho. A vším, co bylo pod kožešinovou čepicí a nad límcem sobí pláštěnky vidět, se usmíval, široce, upřímně, šťastně, láskyplně, jako na bratra, kterého dlouhá léta neviděl, nečekal, že ho potká, a teď na něho najednou narazil.

„Tak copak?“ ptal se a úsměv mu nemizel z obličeje, spíš se vždycky, když promluvil, ještě o trošku rozšířil. „Hrajeme si na vojáčky?“

Oba současně jsme zpozorovali Rekův pohyb. Pes se neznatelně přikrčil ke skoku, zadní běhy se mu napnuly jako pružiny, ale muž se ani teď nepřestal usmívat.

„Usaď ho, nebo ho doopravdy picnu,“ řekl mírně. „Byla by ho škoda.“

„Reku, lehnout,“ křikl jsem skoro v poslední chvíli. Rek už byl opět téměř ve výskoku, jen se odrazit. Teď znovu přilehl celým tělem na sníh a zmateně na mě mrkl. Vyceněné zuby mu v bezhlasém výhrůžném vrčení odhalovaly červené dásně.

„Tak kdopak jsme?“ zeptal se s neuvadajícím úsměvem muž, jako by se nic nedělo, a mně najednou bleskla hlavou vzpomínka na vyprávění Červeného Samuela za minulého léta na stanici Fort Resolution u Velkého Otročího jezera. Nevěnoval jsem mu tenkrát valnou pozornost, a taky to v té vřavě a halasení nebylo nic divného. Pod nízkým stropem srubu správce Společnosti Hudsonova zálivu zvučely hlasy hloučku lovců a každý z nich se chtěl s ostatními jako první podělit o své zážitky z minulé lovecké sezóny a vypovídat se z nedobrovolného osmiměsíčního mlčení. Ale přece jenom mi něco ze Samuelova vyprávění utkvělo v hlavě a teď se dobývalo ven. A pak se mi rozsvítilo.

„Poslyš, nejseš ty ten, co mu říkají Sunny Sun?“ vyhrkl jsem. „Ten, co teď jezdí s poštovními saněmi místo Malýho Boba?“

„Trefa hned napoprvé,“ roztáhl muž ústa o kousek víc. „Sunny Sun, to jsem já. A my ráčíme?“ Maličko pohodil puškou a Rekovi

zahřmělo v hrudi.

„Tony Siskou," řekl jsem. „Správce ze stanice Fort Chipewyan, teda bývalej správce, je můj strýc. Toho bys moh znát."

„Josef," skoro zazpíval usměvavý muž, i když jsem žádný důvod k jásotu neviděl. „Josef Siskou je můj přítel," tvrdil. „Můj velikej přítel." Mrkl jedním okem. „Ale ty ses tam u vás taky jmenoval jinak, jako on, ne?"

„Jo, Tonda Žižka," řekl jsem skoro mimoděk. „A ty už bys moh..."

„Jenom nepospíchej, nepospíchej... A copak jsem to vlastně — jo, tys taky přijel z — jakpak se to tam u vás vlastně jmenuje .

„Z Čech," povídám.

„No ano, to ano," usmíval se tentokrát nějak povzbudivě, „ale já myslel tu vaši vesnici. Jakpak on to Josef jmenoval?" Přemýšlivě krčil knoflíku podobný nosánek, rozrytý mnoha usměvavými vráskami a rýhami.

Bylo mi jasné, že mě zkouší. „Ze Smržova," řekl jsem, a už jsem nevydržel zůstat vážný. Už jsem se taky smál. Při pohledu do toho obličeje člověk nedokázal zůstat jako ledová panna. „A jestli jsi Josefa vyzpovídal trochu víc, jistě ti pověděl, jak chodil tancovat do Hubilesa, do Lejšovky nebo do Libřic, a taky samozřejmě do Rasošek a někdy do Smiřic..."

Odmítavě zamával oběma rukama, div se neklepl pažbou do hlavy, a Rek znovu zahromoval a vzápětí zakňučel a olízl se. „Stačí, stačí," smál se Sunny Sun, a už si Reka nevšímal. „Něco takovýho Josef povídal, ale je to k nezapamatování. Žádnýmu indiánskýmu jazyku se to nepodobalo, co sis tady rozprávěl s tímhle svým pejskem, a přeci na Severu všecky znám. A s Eskymáky se taky domluvím, takže já hnedka věděl..." Znenadání si hodil pušku na rameno a s nataženou pravicí ke mně pokročil. „Moje velký potěšení," řekl. „Moc velký."

„Moje ještě větší," povídám, potřásl jsem mu rukou a zvedl pušku. „Ani nevíš, jak se mně ulevilo."

„Ale to já přeci vidím," smál se a Rek se pomalu zvedl a šel si ho očuchat. Nevycházel jsem z údivu. Tohle Rek ještě nikdy neudělal, a

že k tomu došlo, znamenalo, že si muž bůhvíčím získal Rekovu důvěru právě tak jako moji. „Hodnej pejsek,“ řekl Sunny Sun a znalecky Reka hodnotil. A Rek k němu obracel hlavu a smál se, jako když se baví se mnou.

Sunny Sun. Sunny znamená anglicky slunečný, světlý, radostný, a Sun je slunce. Slunečné slunce nebo taky Radostné slunce, kombinace trochu komická, ale k tomu člověku se hodila jako žádné jiné jméno. Všecky ty názvy či přívlastky jako by na něho byly ušity. Nejenom ústa, tváře, čelo a oči, ale snad i uši, pokud jsem je napůl skryté pod čepici mohl vidět, se mu neustále smály a zářily štěstím a radostí, jako by Sunny Sun s každým douškem vzduchu vdechoval i čiré neředěné potěšení ze skutečnosti, že žije, z toho, co právě dělá, z každé probíhající vteřiny. A vzpomněl jsem si, že Červený Samuel tenkrát prohlašoval, že se tak Sunny Sun samozřejmě určitě nejmenuje, ale že je mu v tomhle jménu náramně dobře a o pravém se odmítá bavit.

„Nějaký nesnáze?“ obrátil Sunny Sun svůj rozzářený obličej od Reka ke mně. „Nebo že by se synovec mýho velkýho přítele zaučoval na přepadání pocestných?“

„Čerta starýho,“ povídám a hádal jsem, jestli se k němu doneslo, že patřím ke Královské jízdní. „Zdržela mě venku sněhová bouře, někdo se mi zatím nastěhoval do chaloupky a na uvítanou po mně pálí jako o honu.“ ‘

„Jo, díky bouřce jsem si taky odpočinul,“ kývl šťastně. „A ještě ke všemu — to se mně už dávno nestalo — jsem zabloudil, najednou koukám, kde jsem, a jsem někde úplně jinde, než jsem chtěl. Ale kdopak se nám to asi schovává pod rodnou střechou?“

„On se nepředstavil,“ povídám. „Jenom vystrkuje flintu.“

„A tak to je potřeba mu ji vzít,“ řekl tónem, který znamenal, že jde o nepatrnou maličkost, se kterou není třeba si dělat velké starosti.

„Já vím. O tom jsem taky přemýšlel, když ses objevil na jezeře.“

„Ale!“ podivoval se. „Taky postřeh a dobrý oči, co? Ale já i dobrý uši. Lepší než rys. Já slyšel, jak ten tvůj pejsek vystartoval, tak jsem vystartoval taky. V opačným směru.“

„To není možný,“ vydechl jsem. „Na takovou dálku...“

„Na takovou dálku,“ přikyvoval s nekonečným potěšením. „Ale teď jde o to, jak kamaráda uprosit, aby nechal vtipkování.“

„Copak o to, ve dvou to zvládneme líp. Já už myslel, že budu přenocovat venku znova a k večeři si schroustnu pár větviček jako bobr.“

Sunny Sun se smál nahlas a tváře se mu natřásaly. „Nakresli mně, jak to kolem srubu vypadá.“

Rýsoval jsem prutem do sněhu a Sunny Sun se tentokrát usmíval přemýšlivě. „No jo,“ řekl nakonec, „tak to je jasný. Půjdeme oba ze zadní strany, co není okno. Ty potom podél předního štítu a já okolo zadního. Netuší, že přijdou dva, a bude si myslet, že psi štěkají na tebe.“ Podrbal se pod huňatou čepicí, „Ty se jako budeš ochomýtat za rohem, trošku tam dělej rámus, a já po něm hmátnu zezadu. Nejjednodušší finta bývá nejlepší. Jak je daleko od zadního rohu ke dveřím?“

„Asi dva metry,“ povídám. „Ale moment, je to můj srub, tak snad bych měl spíš riskovat já, ne? On tu věc totiž bere dost vážně.“

„Ale to my přeci taky, ne?“ smál se Sunny Sun. „A tvým směrem bude mířit, nezapomeň, a když se mu zachce vystřelit, uhýbat budeš ty. Mě budou krýt dveře. Kde je teda větší riziko?“

Ještě jsem váhal. Nesmírně se mi ulevilo, když se ukázalo, že Sunny Sun nepatří k muži v mém srubu, a naděje na večeři v teple stoupla, ale nechtěl jsem, aby kvůli mně riskoval víc, než je potřeba. Jeho plán však vypadal jako nejlepší ze všech, co jsme tu v krátkosti mohli vymyslet, a do tmy se mi čekat nechtělo, i když by pak možná dobývání srubu bylo snadnější. Ale vlastně nebylo, řekl jsem si potom. Vetřelci by stačilo vzít si psy dovnitř a sedět potmě a hlídat si okno a dveře. Odstřelil by mě jako sněžného králíka, jen bych se o něco pokusil.

„Tak dobře,“ povídám, „ale...“

„Ale dost řečí, na rozprávku je trochu chladno,“ přerušil mě. „Jdeme.“

„A co tvoje smečka?“

„Ta si přímo libuje, když se mě zbaví. Svoji tu nech radši taky. Někde ji tu přeci máš, ne?“

„To víš — jenom k ní přidám Reka.“

„No...,“ zamyslel se Sunny Sun a s uznáním se ohlédl na psa, ale pak přikývl. „Vlastně to bude lepší. Ve třech bychom se vzájemně pletli pod nohy.“

Netrvalo dlouho a krčili jsme se ve vrbinách, odkud jsem už jednou pozoroval srub. Dveře byly zavřené a z učouzeného komína pokojně stoupal namodralý, skoro čirý dým. Co dalo práce, než jsem ty soušky zporážel, natahal ke srubu, rozřezal a rozštípal na špalíky, a ten lotr s nimi tady plýtvá, jako by zásoba byla k nevyčerpání.

„Pánovi byla zima,“ liboval si Sunny Sun, „šel se ohřát.“ Ještě jednou přelétl pohledem prostranství. „Pojďme.“

Sklouzli jsme na led a kryti břehem jsme tiše běželi pod srubem na druhou stranu. Podrostem, který tu sestupoval až k nám, jsme vyšplhali do lesa a pokračovali, a zároveň se stáčeli, až jsme se ze vzdálenosti nejvýš třiceti metrů koukali do bytelných, stářím a nečasem ztmavlých trámů zadní stěny.

Sunny Sun se nezdržoval.

„Jdeme na to,“ broukl a vykročil. „Jenom se moc neukazuj,“ dodal přes rameno.

Vetřelcovi psi, jako by si udali takt, všichni naráz spustili koncert. Slabounký, téměř neznatelný vánek k nim zřejmě zanesl náš pach tak, jak jsme potřebovali. Vrzání zmrzlého sněhu pod našimi mokasíny se v tom rámusení téměř ztrácelo a ten uvnitř je nemohl slyšet, i kdyby měl stejně výjimečný sluch jako můj společník.

Sunny Sun běžel rychle jako lasička a pak několika skoky zmizel za rohem zadního štítu. Nečekal jsem a ve chviličce jsem přidřepl u přední stěny, vedoucí na jezero, po čtyřech se proplížil pod oknem a zastavil jen na chvilku, abych si stáhl čepici.

Potom jsem těsně u země vykoukl. Muž, z něhož jsem na setinku vteřiny zahlédl ve stínu dveří jenom nejasný obrys, reagoval bleskově. Hlaveň pušky se prudce sklonila a rána surově protrhla ticho. Psi snad zešíleli. Ucukl jsem a sníh přede mnou vyletěl v prašné sprše. Podruhé už jsem svůj manévr raději nezkoušel.

Vstal jsem, narazil si čepici, než mi umrznou uši, a několikrát jsem ťukl pažbou o stěnu. Pak jsem trochu povystrčil a zase stáhl

hlaveň a doufal, že pozornost nezvaného návštěvníka odvádím dostatečně, aby Sunny Sun měl volnou ruku. Psi nepřestávali rámusit, šramotili v křoví a tlapami dusali do sněhu, takže muž za dveřmi jeho kroky může přeslechnout. A pak jsem zaslechl krátký výkřik, vyjukl jsem a ve stejném okamžiku mě napadlo, že to mohl být úskok, který měl vyvolat právě to, co jsem udělal, totiž vystrčit hlavu, a zároveň jsem viděl smyčku řemínku ze sobí šlachy, jaká se používá na oka k chytání menší zvěře, a ta smyčka se bleskově navlékla na hlaveň pušky, trčící ze dveří, šlacha se napnula a vytáhla ze srubu spolu s puškou nejdřív ruce a pak tu nejudivenější tvář, jakou jsem kdy viděl, a za ní tělo, které se složilo u nohou Sunny Suna. Nebyl tu Pruďas Lulu, a vůbec nestačil podruhé stisknout kohoutek, a Sunny Sun s nemizícím věčným úsměvem sekl hranou dlaně na zátylek pod sebou pohybem, jakým se zabíjejí králíci. Postava na zemi se poslušně natáhla, zvláčněla a o svou zbraň právě tak jako o celý svět přestala jevit zájem. A Sunny Sun bez váhání svlékl smyčku z hlavně, podal si mužovu pušku, vytáhl zpod ležícího těla paže, zkroutil je muži na zádech a v zápěstích je pevně svázal, a všecko to dělal jako dělník, co přesně nacvičenými pohyby provádí pracovní operaci, kterou za dlouhá léta dokonale ovládá. Potom muže otočil na záda a vesele na mě zamžikal.

„Čistá práce," řekl jsem uznale. „Ani ses nezadýchal."

„Znáš ho?" zeptal se Sunny Sun místo odpovědi.

„V životě jsem ho neviděl," povídám. „Je to přeci Indián, ne?"

„Indián," přikývl a rukavicí trochu smetl zajatci z obličeje sníh, který se mu na něj při pádu nalepil.

Rysy té tváře byly na Indiána vzácně pravidelné, a téměř hezké, přestože i v bezvědomí mu kolem úst seděl sveřepý výraz. Jeho oblečení však bylo ošumělé a spravované, kožený kabátec se ve švech páral a mokasíny už dávno potřebovaly zahodit.

„Odneseme ho dovnitř," řekl jsem.

„Kdepak, půjde sám," veselil se Sunny Sun a ukázal prstem na lehce se zachvívající zajatcova víčka. „Je vzhůru a jenom čeká, co se bude dít." Předklonil se a poklepal muži po rameně. „Vstávej, slyšíš? Už ses naležel dost. Je potřeba si trošku popovídat."

Indián ještě chvilku předstíral bezvědomí, přivřenýma očima si nás zřejmě prohlédl, pak je naráz otevřel, bez dalšího pobízení se vyhrabal na kolena a vstal. Byl mnohem menší než já, neměřil víc než sto sedmdesát centimetrů, a jeho rovná, štíhlá postava vzbuzovala dojem křehkosti. Ale pod tenkou kůží kabátce mu při sebemenším pohybu hrály svaly a nohy našlapovaly jako vlčí běhy. Konečně jsem se octl doma, a dokonce v teple, ne jako při jiných návratech, kdy mě vítal srub promrzlý a jen pomalu se zahříval.

„Tak snad abys řek: Vítejte, chlapci, ne?“ zubil se na mne Sunny Sun a postrkoval Indiána ke stolu, kde ho usadil na židli a připoutal ho k ní za nohy. Indián se trpně podvolil, vůbec se nebránil a v jeho obličeji se nic nepohnulo. Jenom oči neustále pozorně sledovaly všecko, co se kolem děje.

„Tak — takhle ti to sluší,“ liboval si svoji práci Sunny Sun. „Tak kdopak jsme, co?“

Indián se podíval na druhou stranu a mlčel.

Sunny Sun si pomalu svlékal pláštěnku a s čepicí ji hodil na kavalec. Byl ještě menší než Indián, ale statnější, podsaditý, široký v ramenou. „Leknutí,“ řekl mi. „Tohle dělá leknutí, zvlášť když jde o zbabělýho Indiána.“

Muž se nedal vyprovokovat, seděl jako vyřezaný ze stejného materiálu, z jakého byla vyrobena židle, s níž teď tvořil jeden celek.

„No jo,“ rozhodil rukama Sunny Sun a předstíral, že si neví rady. „Střílel po tobě?“ zeptal se mě a sám si odpověděl „Střílel. Celkem třikrát. Potřetí z největší blízkosti. Tak co s ním jinýho?“ Došel si ke dveřím pro pušku a odjistil ji. „Vlastně — proč bychom nezačali psy? Každej den jednoho k večeři? S tímhle si pohrajem, až se posilníme.“ Postavil pušku zpátky ke stěně a natáhl ruku po pláštěnce. Zatím jsem do ničeho nezasahoval, nechal jsem Sunny Suna jednat po svém a čekal, jak se situace vyvine.

Indián se prvně pohnul. S nedůvěrou, a možná i trochu s leknutím mžikl do rozzářeného obličeje a zřejmě si nemohl ujasnit, jak se ten výraz srovnává s krvelačnými úmysly, které Sunny Sun projevil.

„On se tak tváří vždycky,“ řekl jsem mu. „I když třeba zrovna musí někoho podříznout.“

Sunny Sun už se soukal do pláštěnky. „Ale nemáš je moc hubený, že ne?“ ptal se zajatce.

„Psy ne,“ řekl tiše Indián. Prvně jsme slyšeli jeho hlas, nezvykle zvučný a na tu štíhlou postavu trochu příliš hluboký.

„Stejně ti k ničemu nebudou, když tě potom pošlu k tvým slavným předkům,“ uklidňoval ho zvesela Sunny Sun.

„Běloch nestřílí zajatce,“ odpověděl Indián a zvedl hlavu. „Běloch je předá soudu.“

„Ten toho najednou ví, co?“ řekl mi Sunny Sun. „Ale je to tak,“ přikývl Indiánovi, „jenomže my se s tebou přeci nebudeme nikam tahat, máme svý práce dost.“

„Vy nejste od Kanadský jízdní policie?“ zeptal se Indián a v jeho obličeji se prvně objevil nějaký výraz. Tenhle snad znamenal pochybnost či mírný údiv.

„Kam ten chlapec chodí na takový nápady?“ vyptával se mě Sunny Sun. „Proč bychom měli být?“

Indián mlčel, pak se narovnal v ramenou. „Tak to mě můžete rozvázat. Já pojedu dál.“

„Ale — ale, to je najednou spěchu,“ podivoval se Sunny Sun. „Zatím o tobě víme jenom to, že bys docela rád jel dál, což chápeme, a že si pálíš tady po kamarádovi, což chápeme už míň. A jakpak to, že mluvíš tak dobře anglicky? Že neříkáš vy mě rozvázat, a já proti vám nic nemít — kdepak ses naučil tak hezky mluvit?“

„V misijní škole — kde jinde?“

„No, prosím, docela vzdělanej, a přesto střílí po lidech jako divoch. To se dělá?“

„Já se asi splet. To se přeci stane.“

„Jo, to je pravda. Ale když se člověk musí bát policajtů, tak to asi někde něco vyved, ne?“

„Čí je srub?“ zeptal se Indián.

„Můj,“ povídám.

„Jeho,“ potvrdil Sunny Sun. „A moc se hněval, že ho nechceš pustit domů.“

„A kdo jsi ty?“ vyptával se Indián dál.

„Pěkně zvědavej mládenec, co?“ divil se Sunny Sun. „Já?“ hleděl

s nezřízeným pobavením. „Copak jsi oslep?“

Indián se nadechl a zřejmě mu něco došlo. „Muž, který se směje,“ vyrazil ze sebe. „Muž od poštovních saní. Mohlo mě to napadnout.“

„To dělá ta rána za uši,“ zářil Sunny Sun. „A když už jsme v tom představování, snad abychom tak rychle nepřestávali, ne?“

„Ve škole jsem dostal jméno Jim Redy,“ řekl s nepatrným zaváháním Indián. „Jinak se jmenuju Takimo.“

„Fí, snad ne?“ udělal si překvapeně Sunny Sun. „Člověče,“ řekl mi, „kdyby mluvil pravdu, tak tohle by byl syn náčelníka jedný z kočovných odnoží kmene Krí. A slavnýho náčelníka.“ Ukázal na Indiána nataženým ukazovákem. „A copak že ty ses dal na kradení srubů?“

„Muž, který se směje,“ řekl opět trochu opatrně Indián, „je znám jako správnej muž.“

„Ale,“ podivil se Sunny Sun, jako by to pro něho byla překvapující novinka. „Já chtěl mluvit o tvý pověsti, ne o mojí.“

Indián se rozhodl. „Potrestal jsem jednoho bělocha za to, že našim lidem dával kořalku, aby od nich dostal kůže laciněji.“

Zdálo se mi, že mě zabrněly uši.

„Prosím tě,“ vrtěl nad ním Sunny Sun hlavou a přitom se široce usmíval, „to sis nedokázal spočítat, že to nemůže dopadnout jinak než špatně? Proč jste ho neohlásili?“

Indián se na něho tentokrát jenom upřeně, trochu skepticky, trochu výsměšně zahleděl. Sunny Sun nepokojně potrhl rameny.

„No jo, tak dobře, já vím, že to často nebývá nic platný,“ řekl neusmířeně, „ale stejně. A proč tě někam neulejou vaši?“

„Budou mě tam hledat. Všichni naši by to odnesli a otec by ztratil čest i důvěru. Radši jsem odešel.“

„Poslouchej, u vás máte jednoho mládence, co se strašně rád pere s medvědy a jeden prej ho krapítek poznamenal.“

Indián napůl nerozhodně, napůl s pobídkou mrkl dolů. Sunny Sun čile přikročil a rozhalil mu kabátec. Od hrdla po břicho se na Indiánově hrudi rýsovaly hluboké bílé jizvy, pět pruhů jako namalovaných hlinkou,

„Tak on je to doopravdy on,“ řekl Sunny Sun, obešel ho a

rozvazoval mu pouta. „Ale kamaráde,“ rozprávěl přitom, „takhle se daleko nedostaneš, i když my dva budeme nakrásně mlčet...“ Zarazil se a ohlédl se po mně.

„Na mě se můžeš spolehnout,“ řekl jsem a rychle uvažoval, jak se zachovat, „mockrát jsem měl chuť provést totéž co ty.“

A pořád jsem nevěděl, co udělám.

„Copak se to nedalo zařídit tak, aby tě nepoznal?“ zeptal se Sunny Sun a smotával pouta do ruličky. Indián se na ně díval a třel si zápěstí.

„On mě nepoznal, ale zahlíd mě jeden míšenec a prodal mě tomu bělochovi za dvě láhve kořalky.“

„Tak moment — moment, já jsem taky míšenec, aby bylo jasno,“ zahlaholil Sunny Sun.

„Ale máš svou čest,“ řekl vážně Indián.

„Jen ty tu s tou ctí pořád nemávej. Kolik je ti vlastně let?“

„Asi tolik jako tobě, hádám, mně je sedmnáct.“

„Cože! Tobě že je sedmnáct?“ vyjevil jsem se. „A tobě taky?“ Sunny Sun přikývl. „Takoví kluci,“ kroutil jsem hlavou, „a střílí to po lidech a...“

„A mlátí lidi za uši jako králíky,“ dodal rychle Takimo, masíroval si dlaní zátylek a pak se oba, on i Sunny Sun, začali nezřízeně chechtat a já se k nim zanedlouho přidal. Bylo dost těžké zachovat vážnost už při pohledu na obličej Sunny Suna, ale dva chechtající se blázni, to už by bylo moc i na zarytého škarohlída.

„Ale moment,“ na chvilku se zarazil Sunny Sun. „Kolipak je vlastně tobě, že se tady tolik pohoršuješ nad tou zkaženou mládeží?“

„Proti vám jsem úplnej stařeček.“

„Tak kolik?“ A s dychtivým očekáváním se na mě zubil stejně jako Takimo.

„Něco málo přes dvacet.“

A chechtot vypukl znova a s tím větší silou a vytrvalostí. Sunny Sun tloukl pěstí do stolu a Takima po zádech a po tvářích se mu koulely slzy. Indiáni jsou prosté duše a dovedou se smát všemu, a třeba bez zjevné příčiny, a hlavně nekonečně dlouho jako malé děti. A já jsem věděl, že tohle veselí hned tak neskončí a že ho na mne

přece jen asi bude za chvilku trochu moc. Broukl jsem něco o tom, že si skočím pro psy, kteří už dávno potřebují nakrmit, ale neslyšeli mě. Vypadl jsem ven, kde Indiánovi psi znovu vyhrávali, tentokrát nad zvuky, které slyšeli ze srubu, ale ještě cestou lesem jsem se pochechtával a sám jsem vlastně pořádně nevěděl čemu. Snad to byla i reakce na všechno, co mě v posledních dnech potkalo, i na dnešní nebezpečí, které jsem ve zdraví přestál, ale s největší pravděpodobností i jakýsi projev potěšení nad tím, že jsem zase potkal lidi a že to jsou zřejmě opravdoví, správní chlapíci, a ne zabedněnci jako Lulu Pruďas. A že jsem potkal nejen tyhle dva, ale i Henryho a Marii. Neuplynul den, kdy bych si na ně nevzpomněl.

Při návratu se spřežením jsem potkal Sunny Suna, který taky klusal pro své psy. Zřejmě se už vysmáli do sytosti.

„Hej," zarazil mě, „jak jseš na tom se zásobami?"

„Proč?" povídám. „Ryb i sobů mám ve sroubku tolik, že je do konce sezóny nespotřebuju. A jaro už je na krku."

„Tak to je výborný," pokývl radostně Sunny Sun. „On totiž nemá ani chcíplou veverku."

„Ať tu teda se mnou zůstane," navrhl jsem a pokládal ten nápad na všechny strany za nejlepší řešení. Zajímala mě ta Takimova kořalka, Tomáše Laurena by zaujala taky, a případ toho s největší pravděpodobností právem potrestaného bělocha by jistě vyšetřil se svým samorostlým smyslem pro spravedlnost.

Sunny Sun zavrtěl hlavou. „Jseš tady moc nízko. Zdravější podnebí pro něj bude nahoře na Mackenzie, kus pod Aklavikem. Mám tam jednoho kamaráda, kde přečká, až se vrátím. Tak vysoko na severu ho nikdo hledat nebude. A já, jak se zase dostanu dolů, zaletím si do Edmontonu. Můj bratranec tam pracuje u vládního zmocněnce pro teritoria. Tak snad pro Takima může něco udělat, ne?" Úsměv jako by mu zněžněl. „Ten kluk potřebuje pomoct — když už pro nic jinýho, tak aspoň pro jeho tátu. On totiž jednou moc pomoh mýmu tátovi..."

„Teda víš," řekl jsem mu, „nic ve zlým, ale na tebe když se člověk podívá, nedokázal by ti odříct ani poslední kousek jídla, co šetří pro svoje hladový dětičky."

„Že ne?“ radoval se Sunny Sun. „Tak běž, já jsem hnedlinko za tebou.“

Můj obvykle tichý, přečasto až příliš tichý srub hlučel ten večer hovorem a smíchem a podávala se večeře o nepočítaném množství chodů. A jak zábava pokračovala, měl jsem pocit, že ty dva znám celá léta. A taky mě napadlo, že u nás kluci v sedmnácti jsou vlastně ještě napůl děti. Tady se o sebe starají sami a mají starosti dospělých. A někdy takové, s jejichž řešením by si možná ani dospělí honem nevěděli rady.

„Mě sem do kraje zahnala sněhová bouře jako tadyhle Sunny Suna,“ vysvětloval Takimo. „Jinak bych se byl tvýmu srubu zdaleka vyhnul. Zahlíd jsem ho nedlouho před tím, než jsi přijel. A když jsem zjistil, že je tu prázdno, a potom viděl tu spoustu jídla, samozřejmě jsem vyskakoval radostí. Já myslel, že se mně jenom něco zdá. Já — teda — já totiž nějak neměl čas ulovit si něco k snědku.“

„Jen to řekni,“ chechtal se Sunny Sun. „V takový situaci člověk radši upaluje, až se mu kouří od gatí, co?“

„Abych pravdu řek, byl jsem na tom tak, že nenajit tenhle srub, musel jsem se pustit do psů. No — a když jsem tě zahlíd, ještě jsem nestačil kousnout do prvního sousta — bylo mně jasný, že tě musím zdržet, aspoň co se najím, i když jsem teda tušil, že tu jseš doma.“

„Takovejhle zoufalej hlad já znám,“ řekl Sunny Sun a jeho hlas zazněl vážně, přestože tváře neopouštěl široký úsměv. „Člověka napadají nejnemožnější bláznivinky.“

„Mně se to v tý chvíli jako bláznivina nezdálo,“ řekl Takimo. „Říkal jsem si, že v tom mrazu přeci nezůstaneš jenom tak venku, že teda se stáhneš někam dál, kde si budeš moct zapálit oheň, a tam že se pro tuhle noc utábořiš. A já že budu mít čas se najíst, nakrmit psy a trochu si odpočinout...“

„A nabrat si zásob z plný špajzky,“ dodal Sunny Sun.

„Taky,“ přikývl Takimo. „Co bys dělal ty?“

„To samý,“ řekl Sunny Sun. „Jenomže jak jsem viděl tvoje zvířata, jsou tak ztahaný, že bys daleko nedojel. On by tě brzy chytil.“

„Já chtěl ještě před nocí ujet a doufal jsem, že se mně nějak podaří

zmást stopy.“

„No jo, vidiny z hladu,“ řekl Sunny Sun. „Ale pravda je, že není vyloučený, že by se ti to bylo povedlo.“ Změřil si mě postranním pohledem. „Zrovna tak jako že není jistý, že by se za tebou honil.“

„Teď sám dost pochybuju,“ ozval se Takimo po chvilce, „že bych ty stopy dokázal pořádně zmást, ale já doopravdy hlady viděl dvakrát...“ Podíval se na mě najednou vážně a s vděčností. „Díky — a byl bych rád, kdybych ti to někdy moh splatit...“

„Nech toho,“ řekl mu Sunny Sun, „to on přece ví. A jídlo mu nechybí, povídal. „No, a navíc jsi ho dokonce ani nezastřelil, takže ti má být za co vděčen, ne?“

„To je vlastně taky pravda,“ rozřehtal se s ním Takimo. „Příště musím mířit líp.“

„Vy jste teda oba dobráčkové od kosti,“ přidal jsem se k nim. „Člověk aby vám ještě poděkoval, že ho necháte naživu.“

„To jo, to jo,“ horlivě souhlasil Takimo. „Ale to dříví, co jsem tu spálil, ti nasekám,“ prohlašoval.

Zdrželi se dva dny a pak s čerstvými zásobami z mého skladiště vyrazili dál na sever. A já jsem vzpomínal a začouzená místnost v mé chatě si věrně uchovávala památku na tolik přátelství a pohody, jaké v ní snad nikdy předtím a nikdy potom už nepanovaly. Ale i to byl dar, ke kterému jsem se mohl ve chvílích nejhlubšího osamění vracet, který mi pomáhal překonávat údobí depresí a smutků, časy pocitů naprosté opuštěnosti, které občas přepadají každého poustevníka, zapadlého jako ta nejtitěrnější vločka sněhu v krásné, surové, nepředstavitelně rozlehlé divočině, a nevyhnuly se ani mně. Ti dva odešli, ale zároveň zůstali se mnou a já jsem věděl, že kdykoliv se sejdeme, sejdeme se jako přátelé, kterým není pro druhého nic zatěžko. A přátelství — opravdové přátelství — je jedna z nejvyšších hodnot, kterými život může člověka obdarovat. Nejenom na Severu.

5

Teprve po odjezdu hostů jsem měl čas na promýšlení všeho, co se stalo a co jsem se dověděl. V tom ruchu a shonu, které ty dva dny — hlavně díky neposedné čilosti Sunny Suna — ve srubu a okolo něho panovaly, moc příležitosti k přemýšlení nebylo.

Znovu jsem byl nucen uvažovat o tom, jak přejímám způsob nazírání Tomáše Laurena a většiny svých indiánských přátel. Správně bych byl měl proti Takimovi zasáhnout za napadení bělocha, přestože ten člověk obchodoval se zakázaným zbožím, i za střílení, kterým mě vítal, ale copak jsem mohl? V prvním případě vzal spravedlnost do svých rukou, protože se dost oprávněně domníval, že by se bělochovi mnoho nestalo, pokud by nebyl chycen rovnou při činu, a on už by si dal pozor, aby si to nějak zařídil. V mém případě jednal Takimo v nejvyšší nouzi.

Důkladně jsem Takima vyzpovídal a ke svému překvapení jsem se dozvěděl, že k jeho srážce s bělochem došlo ve stanici, kde už léta provozoval svou spíš nekalou činnost správce stanice — ten samý Pete, kterého Robert za podobnou lumpárnu a za šizení Indiánů kdysi strašlivě spráskal. Pete se Roberta od té doby bál víc než celé smečky vyhladovělých vlků, ale když se zřejmě dozvěděl o Robertově smrti, se svými kousky asi znovu začal. Těžko by se dalo čekat, aby takovýhle člověk odolal vidině snadného výdělku, který plyne z kořalky.

Nakonec, když jsem si dodatečně dával dohromady Takimovy informace, jsem si řekl, že nebylo na škodu, že ho nepohoda zahnala do mého srubu. Stanice, kde působil Pete, se začala jevit jako velice zajímavá stejně jako Pete sám a s ním i onen míšenec, který prodal Takima za dvě láhve kořalky. Nikdy jsem neslyšel, že by byl Pete někoho podobného na stanici měl, a podle Takima tam ten chlapík byl usazen, jako by chtěl zůstat na věčné časy.

Na věčné časy se na zemi chtěla usadit i zima, aspoň se tak tvářila, ale ve vzduchu už se chvělo tušení čehosi nového, co její krutou, krásnou vládu slibovalo ohrozit. Slunce už nezůstávalo stát v dálce nad obzorem, šplhalo teď výš a výš, a když se člověk usadil někde v závětří a dal si dobrý pozor, přistihl na mrazem a fujavicemi rozpukaných hřbetech rukou lehoulinké zašimrání teplých paprsků.

Stále ještě krutě mrzlo a země se zimomřivě krčila pod sněhem, ale kanadské jaro, když už se chopí činu, proměňuje krajinu do rána a za dva tři dny ji přetvoří k nepoznání. Tak daleko ovšem zatím nepokročilo, bylo potřeba ještě trochu trpělivosti, ale dávalo vědět, že už je blízko.

Připravil jsem dopis pro Josse McCoye a doplnil svou zprávu o pozorování Indiánů usazených kolem stanice, kterému však Takimo příliš nevěřil. I někteří lidé z jeho kmene však tvrdili, že vždycky druhý den nato, co se míšenec vydá se saněmi na cestu, přeletí nad tím územím letadlo. Přistát je sice nikdo neviděl, ale jeden mladý lovec prý vyprávěl, že letadlo zahlédl, když se snášelo za nějaký vrch, ale než se vyškrábal nahoru, bylo pryč. Já jsem tu zprávu na rozdíl od Takima pokládal přinejmenším za zajímavou.

Taky jsem Jossovi psal, že jsem sice uvažoval o tom, že tu Takima zdržím, ale pak jsem se rozmyslel, jednak proto, že už bych neměl takovou volnost a mohl bych se prozradit, jednak prostě proto, že jsem se od něho dozvěděl všecko, co bylo možné, a Sunny Sun mi bez zdráhání prozradil místo, kam Takima veze. V případě potřeby bychom ho tam snadno našli.

O týden později přijel Ooanaki a spěchal. Joss čekal Tomáše Laurena a do té doby chtěl mít všechna dostupná hlášení na stole.

„Neříkal Joss něco o tom, že bych měl přijet s tebou?“ vyptával jsem se Ooanakiho a byl bych dal nevím co za to, kdyby byl přikývl.

„Ne,“ odpověděl Ooanaki s určitostí. „Každej máš zůstat pořád dál na tom samým místo. Možná přes léto.“

„No tak ti teda děkuju,“ řekl jsem mu zklamaně, ale když jsem si uvědomil, jaká krása mě za ty tři měsíce, kdy se odbude jaro s létem a podzimem, v tomhle kraji čeká, přestal jsem bručet. Strávil jsem na Severu dvě letní sezóny, kdy všichni lovci jsou na krátké dovolené někde dole na stanicích nebo ve městě, a nikdy na ně nezapomenu.

Ooanaki ani nezůstal na noc, jenom si vyměnil mokré mokasíny a doplnil zásoby a po obědě vyrazil. Stále měl stejnou vyhublou smečku, která vypadala na to, že po pár krocích svorně popadá a vypustí duši. Ale saně uháněly, jen se prášilo.

A pak už se jaro dalo slyšet. Stalo se to několik dní po Ooanakiho

odjezdu. Brzy ráno, kdy jenom pomyšlení na svítání by se zdálo opovážlivé.

Jednu setinku vteřiny jsem ještě spal jako andělíček a druhou jsem rovnýma nohama vyletěl z kavalce, zamotal se do spacího pytle a žuchl sebou na podlahu, až zaduněla. Teprve potom jsem se probral a zpitoměle pátral kolem sebe, co mě to vlastně vyburcovalo. Nic mimořádného jsem nepozoroval. Ve skrz naskrz prochladlé místnosti dosud panovala černočerná tma, ani okna se nerýsovala, jak to dělávala, když ohlašovala přicházející ráno. Jen zvenčí z psích kotců znělo utichající poštěkávání, a to jediné se mi zdálo divné. Znal jsem však projevy všech psů, dovedl jsem rozeznat štěkání potěšené či nevrle od varujícího nebo od vydávání signalizujícího blízké nebezpečí. To, co jsem slyšel teď, znamenalo nanejvýš náhlý úlek, který už přešel, reakci na něco, pro co si není třeba dělat starosti. Přesto jsem se rozhodl podívat se na věc blíž. Natáhl jsem na sebe kožešinové kalhoty a kazajku, vjel do báječně teplých měkkých mokasínů, které se hřály se mnou ve spacím pytli, a přes ramena jsem si přehodil pláštěnku. A pak už jenom rukavice, a samozřejmě pušku, a tichounce jsem na škvíru pootevřel dveře. A skočil jsem zpátky jako po úderu palicí mezi oči. Rána z dalekonosného děla otřásla srubem a zahučela vzadu ve stráni a psi se vzbouřili znovu. A já si naráz uvědomil hned dvě věci najednou. Tohle že bylo ono, co mě probudilo a taky zvedlo smečku na nohy, a dále, a hlavně, že do kraje se nám dobývá skutečné jaro. A jako na potvrzení další petarda proletěla kolem srubu a vzápětí se ze stráně vrátila. Jaro. Na jezeře pod chatou pukaly ledy. Znamenalo to, že tuhle kanonádu si užijeme ještě nejméně celý den a další noc, než se jezeru podaří potrhat do hloubky zamrzlý krunýř, aby mohlo volněji vydechnout. A že ten úkaz začal v noci, kdy zatím vždycky silně mrzlo, znamenalo, že přišla náhlá obleva, že na cestu, kterou jsem chtěl podniknout, se raději vydávat nebudeme, a že nás tedy čeká aspoň jeden den sladkého lenošení, povalování a nicnedělání, a takových dnů je v táboře osamělého zálesáka za dlouhou sezónu pomálu, protože je stále co dělat.

Po dalším výstřelu se psi rozeřvali už docela vztekle. To neustálé

vyrušování ze spánku je rozčilovalo.

„Jenom klid, uličníci," vykřikl jsem na ně ze dveří. „Ať to pálí jako o manévrech, zato nás brzy ohřeje sluníčko."

Odpovědělo mi nevrlé zabručení a Puňta vyštěkl krátkou výzvu. V jeho řeči znamenala, ať si nechám to svoje utěšování, a když už jsme tedy jednou všichni vzhůru, ať koukám připravit něco na zub.

„Ale no jo," odbyl jsem ho. „Ty taky nemyslíš na nic jinýho než na to svoje panděro." A zabouchl jsem dveře. Puňta si neodpustil opakovat svůj příkaz, tentokrát daleko rezolutněji, a ostatní se samozřejmě hned přidali.

„A dejte mně pokoj," bručel jsem si pro sebe, ale při pomyšlení na blížící se slávu se mě zmocňovala sváteční nálada. Rozsvítil jsem petrolejku a psi nažloutlé světlo padající oknem na zasněžené prostranství před srubem s uspokojením vítali. Pak jsem zatopil a nakladl na pláty kamen ryby, které jsem si už večer připravil, abych hned ráno nemusel do mrazu. A jak se ryby zvolna rozehřívaly a místností se šířil libý pach, rozdrtil jsem ve vědru led a postavil na kamna svou obrovskou očazenou čajovou konvici, na pánev nakrájel tlusté řízky ze sobí kýty a z mouky a vody zamíchal těsto na placky. Tenhle den bylo potřeba začít jaksepatří, pořádně ho oslavit, a nejlepší, a vlastně jediný způsob oslavování je v divočině vydatné jídlo o mnoha chodech. Pokračoval jsem v té radostné práci, až se chlupatých ledových květů na okně tenkým prstíkem dotkl první sluneční paprsek. Psi už mezitím nasyceni leželi v teplých peleších a já jsem se posadil ke svému hrubému pohostinnému stolu a připadal si jako velmož, kterému kuchaři snesli vše, co bylo v dosahu dobrého.

Celé dopoledne jsem se povaloval a nedělal skoro nic, jen jsem si vymýšlel další dobroty a pokoušel se dostihnout své představy. A po obědě jsem u stolu dřímal, a div si o desku nerozbil čelo. Nebylo nic, co by mě trápilo, co by mě rušilo, nad krajem i nad srubem samým panovalo nepohnuté ticho. Ale jenom do určité chvíle. Znenadání začali psi řádit jako pominutí. Vyletěl jsem jako ráno. Druhé leknutí za jeden den mě rozpálilo doběla. Skočil jsem ke dveřím, že psům řeknu od plic, co si myslím o jejich věčném rámusení, a jen jsem

otevřel, díval jsem se do rozesmáté Mariiny tváře. Za ní se šklebil Henry.

„Lidi," vykřikl jsem, „kde se tu berete? Vy snad umíte lítat..."

„Kdepak lítat," volala Marie do štěkotu tří psích smeček, „ale ty jseš pěknej zálesák. Tys nás vážně neslyšel?"

„Ne," řekl jsem zahanbeně. „Já myslel, že jenom tak podřimuju, a zatím jsem asi spal jako pařez." Ale důvod, proč jsem jejich příjezd propásl, jsem viděl v korunách stromů. Vítr čile fičel od stráně za srubem na jezero, moji psi tedy nezvětřili cizí zvířata, a začali štěkat, až když je viděli přibíhat na prostranství.

Marie krotila svou smečku, jak mohla, a Henry Fin nad svým potahem zapráskal bičem. Rámus pomalu ustával.

Pomohl jsem Marii s ranci a s Henrym jsme potom vyhrabali díry pro psy. A brzy nato jsem začal nosit na stůl.

„Tys nás musel čekat, nelži," řekla Marie, která mi pomáhala. „Jinak to není možný. Leda by sis tu vždycky takhle vyvářel."

„Kdepak, to jenom, že vítám jaro."

„Od rána to kolem nás práská jako při dělostřeleckým cvičení," kývl Henry.

„Já tátovi pořád říkala, že je nejvyšší čas, a teď nás nakonec cestou chytne obleva."

„Tak rychle to zase nepůjde," povídám. „Klidně se můžete pár dní zdržet a za dobrý sanice se dostanete domů."

„Ani zanic," řekla Marie. „Zrána se jede."

„Snad ne." Bodl mě trneček zklamání. „To vám potom ani nestálo za to, podnikat takovou cestu."

„Ty jseš ale pěknej." Potutelně na mě mrkla. „Já myslela, jakou ti udělám radost — a vůbec, měl by sis vážit, že podnikám tuhle túru, jen abych tě na pár minut mohla vidět."

„Ale to jo," breptal jsem, „radost mám velikou, ale..."

„Neposlouchej ji," radil mi Henry Fin. „Je to ještěrka falešná. Slyšíš, ženská? Tak mu to řekni."

Najednou zvážněla, ale oči jí zářily, když se ke mně celým tělem otočila. „My se tu jenom stavujeme cestou do Edmontonu,

Tony. Betty psala — přesně, jak jsi říkal. Tadyhle je dopis pro mě

a tenhle je pro tebe.“

Stál jsem s obálkami v ruce a díval se z Marie na Henryho a zase zpátky. „To je báječný,“ řekl jsem potom a nad rozsvícenýma Mariinýma očima jsem pocítil radost, ale vzápětí ji překryl lehký smutek.

„Nějak obzvláštní potěšení z tý noviny teda nemáš, jak tak koukám,“ rýpl si Henry.

„Přečti si to,“ pobízela mě Marie. „Nebo ne. Ten svůj si nech na potom. Mně Betty píše, že se na mě těší, že si vždycky přála dceru a že už obíhá obchody s parádou...“

„Ženský,“ zabručel Henry Fin. „To ty studie hezky začínají.“

„Nemůžu tam přeci chodit v tomhle,“ ukázala na sebe Marie a já jsem si ji nedovedl v ničem jiném představit. Když se před chvílí na mě před srubem smála, pláštěnku ze sobí kůže neměla jenom proti zimě. Ta věc, která vždycky a na každém vypadá trochu neforemně, jí dokonce slušela. A to nemluvím o chlupaté čepici z liščí kůže.

„Už chápeš, proč tolik spěchá?“ zeptal se mě Henry.

„Proč nejíš?“ dodala hned nato Marie.

„Vždyť já už jím...“ Ale už mně tolik nechutnalo. Přestože jsem Marii viděl jenom jednou v životě, připadalo mi, že odjede-li z kraje, bude mi tu něco scházet.

„Táta nedal jinak, a že pojede se mnou,“ vykládala a jedla s chutí mladé vlčice. „Až do Edmontonu, představ si.“ Zasmála se a z každého jejího pohybu, z každého slova jsem cítil radost a dychtivé očekávání všeho nového, co ji čeká. „On musí na vlastní oči vidět i postel, co na ní budu spát, jinak by neměl klid.“

„Ale čerta,“ odbyl ji Henry. „Ale povídám si — holka si jede na výlet, proč bych nevyrazil s ní. Kvůli ní jsem vlastně už pomalu deset let nevytáh z teritorií paty — abych ji tu nenechával samotnou. No — a taky, aby nemusela zpátky sama.“

„Zpátky?“ povídám. „Copak tam nezůstane?“

„Jistý to není,“ řekl. „Až uvidím co a jak...“

„On mě jenom tak zlobí,“ řekla Marie a pohladila Henrymu hřbet ruky svou malou dlaní, ale stínek obav jí přece jenom přeletěl po čele.

„Ta holka si to nedá a nedá vymluvit,“ řekl mi. „Ale já v tom Edmontonu přinejmenším zůstanu do tý doby, dokud se nepřesvědčím, že je všecko tak, jak má být. A když nebude, šupajdum domů, a hotovo. Není to rozumný?“

„A co zásoby na zimu?“

„Setikinaga,“ řekl. „Pasti si snad už stačím položit sám.“

„Jeden rok bys mohl úplně vysadit,“ řekla mu Marie. „Celý léta jsi pro sebe nic neutratil.“

„Tak bohatý zase nejsme,“ odporoval Henry. „Stačí jedna špatná sezóna, a všecko je pryč.“

„Ty dobře víš, že to není pravda. Zatímco jiný lovci stačili za léto všechen výtěžek probendit, tys každej dolar ukládal. Jen si nemysli, že to nevím.“

„Na všecko má odpověď, všim sis? A nic jí neuteče.“

„Takže uznáváš, že jsem chytrá holka, co?“

„Nikdy jsem o tom nepochyboval,“ přiznal Henry s trochou špatně ukrývané pýchy.

„A nebylo by škoda, kdyby taková chytrá holka nešla študovat? Setikinaga si ten nápad pochvaluje.“

„Vidíš to?“ otočil se na mě.

Některý ze psů venku zaštěkal a ostatní se k němu samozřejmě okamžitě přidali. Koncert začal znova.

„Co je?“ zeptal se Henry a ohlédl se, kde má pušku.

„Toho si nevšímej,“ povídám. „On zase odtáhne.“

„Snad tě nechodí navštěvovat medvědi?“

„Něco podobnýho, jenom o něco většího. Dovnitř se ale obvykle neodváží.“

Psi nepřestávali řádit, jinak se však nic nedělo. To svědčilo jenom o jednom, a sice že větří něčí přítomnost, s největší pravděpodobností někde nahoře ve stráni, a co jiného by tam mohlo být než Lulu? Soused, který zase už asi slídil kolem, viděl saně a dvě smečky a je celý pryč, jestli mu sem nezavítala konkurence.

„Ty se ani nejdeš podívat ven?“ zeptala se mě Marie a neskrývaný obdiv v jejím pohledu mi dělal dobře, přestože jsem si ho nezasloužil.

„To nemá cenu,“ povídám. „On, když nechce, tak se neukáže.“

„O čem to vlastně mluvíš?“ řekl Henry Fin.

„Vlastně — proč já bych vám ho vlastně nepředved?“ povídám. „Ať vidíte, jaký tu mám povyražení.“ Zvedl jsem se, vyšel ze dveří a nechal je za sebou otevřené. Popošel jsem, a zároveň jsem okřikoval psy. Pak jsem se otočil a šlapal zpátky ke srubu. Lulu se neukazoval — a byl jsem přesvědčen, že je to on, kdo tu divočí smečky — ale určitě moje divadýlko sledoval vykulenýma očima. „A kde jsi povídal, že s tím chceš začít?“ volal jsem ke srubu. Ve dveřích se ukázal Henry a přes rameno mu vykukovala Marie. Dívali se trochu vyjeveně, když jsem pokračoval: „Nebo bys radši, abych ti poradil, kde je to nejlepší?“

Doufal jsem, že jako vějička těch pár slov Lulu Pruďasovi postačí, a byl jsem zvědav, co vyvede.

„Co jsi to povídal?“ divil se Henry Fin, když jsem ho postrkoval do srubu. „S čím bych měl kde začínat?“

„Na to zapomeň. U nás používali myslivci při honech všelijaký vábničky. Tohle bylo něco podobnýho.“ Divil jsem se, že Lulu už se cesta necesta neřítí ze stráně, ale asi měl zase jeden ze svých pomalejších dnů, kdy mu myšlení jde zvlášť darebně. „Aha, už je tady. Teď pozor.“

Zvenčí se ozval dusot a psi se mohli ztrhat. Pak se rozletěly dveře, na mžik pustily dovnitř odražené sluneční světlo a zatměly se. Lulu podle svého zvyku nejdřív vrazil do srubu pušku, potom skloněnou hlavu, a nakonec se vecpal celý. Mračil se jako sedm chlupatých čertů.

„To je dost, že jdeš,“ povídám. „Kde jseš tak dlouho?“

„Co?“ zeptal se Lulu.

„A jéje,“ povídám. „Já dobře hádal, že to dneska bude zase krapet těžší. Tak zavři a dobře poslouchej. Ptal jsem se jenom na jednu jedinou prostou věc. Kde — jseš — tak dlouho.“ Všiml jsem si, že Henry se zvedl a kočičím krokem se přemísťuje ke stěně, o kterou měl opřenou pušku. Posunkem jsem ho zarazil a ukazoval mu, aby se zase klidně posadil. Henry nerozhodně postával a bylo vidět, že nebude klidný, dokud neucítí tlak pušky v ruce.

„Proč?“ řekl Lulu.

„Co proč?“

Lulu si zase chvíli nevěděl s odpovědí rady. „Proč to — jak jsi tu povídal...“

„Povídal jsem, že je dost, že jdeš, a kde jseš tak dlouho.“

„No právě,“ rozpomněl se Lulu. „Proč kde jsem tak dlouho?“

„Protože tě čekám a protože nemám rád, když mně plašíš psy. Tys je neslyšel?“

„Jak to, že mě čekáš?“

„Nepřipadáte si náhodou jako někde ve školičce pro dětičky, co jsou drobet to — pomalejší?“ otočil jsem se na Henryho s Marií.

Marie vyprskla do dlaně, Henry stáhl obočí, až se mu pod ním oči skoro ztratily.

„Kdo to je?“ zeptal se Lulu, kterého se má poznámka nestačila dotknout.

„Přátelé,“ povídám.

„Jaký přátelé?“

„Moji. A každýho slušnýho člověka, kterýho cestou potkají. Na zlý je ale tenhle můj kamarád jako pes,“ ukázal jsem na Henryho.

„Něco jsi mu povídal,“ vzpomněl si Lulu.

„To nebylo jemu, ale tobě.“

„Jak to? Já tu přeci nebyl.“

„Tak jak to, žes to slyšel?“

Lulu se najednou rozpálil a byl div, že to neudělal dřív. Konečně mu došlo, že si z něho střílím. Otevřel ústa tolik, že mu v tom jeho houští byla skoro vidět, a chystal se dát do křiku.

„Pššt.“ Položil jsem prst na rty a Lulu překvapeně sklapl. „Je tu dáma, jestli sis nevšim. V dámský společnosti se neřve.“

Ale Lulu se rozeřval stejně. Soptil, ječel, potřásal pěstmi a jeho puška v nich vypadala jako neškodná dětská pistolka.

„Tohle on dělá často,“ snažil jsem se ho překřiknout, „jinak je to ale docela slušnej mládenec.“

Lulu se zarazil a vykulil na nás oči. „Já tě dobře slyšel. Ptal ses ho,“ ukázal puškou a Henry mimoděk uhnul, „kde by chtěl začít a jestli mu nemáš poradit. Nic mu nebudeš radit! Máme spolu dohodu

a já ji dodržuju. Ty budeš taky!“

„Tak se usaď a něco zakousni,“ povídám, a Lulu poslechl, ani si toho nebyl vědom.

Marie si ho prohlížela otevřenýma očima a náramně se bavila. Henryho to divadlo taky zaujalo, jen si nepřestával dávat pozor na pušku, kterou Lulu ani vsedě neodložil a věčně s ní šermoval.

Nezdržoval jsem se drobením jídla na porcičky. Donesl jsem na stůl pořádný hrnec plný masa s omáčkou a všecky zbylé placky. Vedle jsem položil lžíci. Lulu po ní hrábl a podal si pod vousy obvyklé soustečko. Zmizelo jako malina a za ním půl placky. S bontonem si Lulu nikdy moc starostí nedělal. Co spadlo mimo, spadlo.

„Teď, když nemůže mluvit, tak vám o něm něco povím. Tohle je jeden zlatokop, co se bojí, aby se mu do rajónu někdo nenastěhoval. Proto jsem venku vyvolával to, o čem jsem věděl, že ho sem vyláká, aby se sám přesvědčil, co jste zač. Mně on vůbec nevěří, a i kdybyste nakrásně zejtra odjeli, dennodenně by mě otravoval vyptáváním. A jak se umí ptát, jste sami slyšeli. Řekni mu, Henry, kdo jseš, buď tak dobrej.“

Henry poslechl a Lulu na chvilku přestal žvýkat. „A tohle?“ ukázal lžící.

„Marie, moje dcera,“ řekl Henry.

Lulu několikrát otočil oči z jednoho na druhého. „Ale bez legrace, jo? A proč jste přijeli?“ A podal si novou dávku.

„Jedeme do Edmontonu.“

„Proč?“ položil Lulu svou oblíbenou otázku.

„Protože se blíží jaro, jestli sis nevšim,“ odpověděl jsem za Henryho. „Tak aby stihli sanici.“

„Spokojenej?“ zeptal se Henry.

„Jak se jmenujete?“ zeptala se Marie.

Lulu se zakuckal a vykulil na ni oči. „Co? Já?“ Zase přestal kousat a já myslil, že už nikdy nezačne. „To přece ví každej,“ řekl trochu zdráhavě. „Lulu.“

„Prosím?“ zeptala se Marie.

„Lulu,“ vykřikl Henry a Lulu se lekl a vybryndal trochu víc. „Lulu

Pruďas, samozřejmě, co? Tak to jseš ty!“

„Ty mě znáš?“ divil se Lulu.

„Tebe zná kdekdo, stačí když si trošku čuchne k teritoriím. Když ne osobně, aspoň podle vypravování.“

„Jo?“ řekl Lulu, ale ta zpráva ho nijak nedojala, ani se ho vlastně nedotkla. Sklouzla po něm na zem jako ty jeho drobečky, co potom, až je zametu, nakrmí aspoň jednoho psa. Lulu dorazil zbytek a ohlédl se ke kamnům. „Máš ještě?“ zeptal se.

„Kýtku ze sněžnýho králíka a kotlík bobů. Ale je to studený.“

„To je jedno,“ řekl Lulu a podal mi hrnec.

„Tobě teda vytrávilo,“ povídám, donesl jsem mu kotlík a Lulu se s ním v mžiku vypořádal.

„Tak dobrý, jo?“ zeptal se a jednoho po druhém si nás prohlédl. „Ale žádnej podraz.“ A zvedl se.

„Měj se dobře,“ kývl na něho Henry Fin.

„No jo,“ odpověděl mu Lulu a šel.

„Panebože, co to bylo?“ řekla Marie trochu ustrnule.

„Jak jsem povídal, soused. Takovýhle scény mně dělá v jednom kuse.“

„To se divím, že máš ještě všechny kosti v pořádku,“ řekl Henry.

„Já jsem se neptala proto, že bych nevěděla, kdo je Lulu Pruďas. Ale tohle přesahuje všecky moje představy. A chápání.“

„Aspoň vidíš, jakej jsem chudák,“ povídám. „A navíc nám nezbude nic jinýho, než se pustit do vaření.“

„Že si z něj teda střílíš,“ řekl Henry a mně se zdálo, že z jeho hlasu cítím kapičku nesouhlasu.

„To ale není ze škodolibosti,“ povídám. „Ani abych ukazoval, jakej jsem proti němu chytráček. Mně nic jinýho nezbývá. S mírností a kamarádstvím s ním nic nepořídíš. Já to mockrát zkoušel, ale v tu ránu jsem mu byl podezřelej. Hned ho napadlo, že na něj něco chystám.“

„Tak na něj řvi jako on na tebe.“

„Copak o to, týhle řeči on rozumí, jenomže on si to ke mně může dovolit spíš než já k němu, protože má ještě něco, čím to řvaní může podepřít. Všim sis ho, ne? Má sílu jako slon.“

„To je fakt, to se pak se řvaním musí opatrně," souhlasil Henry.

„Tak vidíš. Co mně teda zbývá? Musím ho nějak zmást. Zblbnout. A nejlepší jsou na to tyhle legrácky."

Skutečně se zdrželi jenom do rána. Marie spěchala, a taky Henry připouštěl, že jaro letos přijde dřív. Prý to cítí v kostech. Alespoň odpoledne však uběhlo v pohodě a přátelské zábavě a na ten večer potom jsem vzpomínal ještě dlouho, když jsem sedal u stolu zase sám, a někdy, když jsem se mimoděk zaposlouchal, slyšel jsem pod stropem zvonit Mariin smích.

Za svítání jsem je vyprovodil ven, pomohl jim zapřáhnout, a pak už mi nezbylo nic jiného, než jim popřát dobrou cestu. Jejich saně se vršily hromadami kožešin, které chtěl Henry prodat až ve Fort Chipewyanu, kde mohl dostat nejlepší ceny. Odtamtud měli pokračovat letadlem do Edmontonu. Vezli i můj dopis, který jsem večer napsal, a v něm jsem Betty znovu prosil, aby na Marii dala pozor. A ujistil jsem ji, že Marie je skutečně hodné děvče, které si to zaslouží. A kdyby se mě byl někdo zeptal, jak to po dvou setkáních mohu vědět, byl bych se s ním hádal, že mám pravdu. Že to vím.

Než jsem se z té památné návštěvy vzpamatoval a trochu se rozkoukal, slunce už zase vylézalo výš na nebeskou báň, občas přišly prudké lijáky, které nemilosrdně bičovaly jezero, srub i lesy kolem a zaháněly nás na celé dny do úkrytu, znovu namrzlo a napadal sníh, ale pak už se zima neubránila.

Začalo to úchvatné divadlo a psi se nestačili divit. A já s nimi. Jaro se vrhlo na sníh a pod ním i na povrchu začaly tenounce vyzvánět drobné pramínky vody. Na noc sice opět často přimrzaly, ale druhý den se pustily svou cestou ze svahu k jezeru o to čileji, a najednou se stalo, že se mi zničehonic probořila noha a já jsem pod sněhem objevil celé skryté jezírko. Z třpytivých rampouchů, nahoře tlustých jako moje paže, kanuly těžké kapky a hloubily ve zvětralém sněhu tmavé trychtýřky, pak se kapky proměnily v čůrečky, v proudy, a zároveň se ta čirá skleněná krása, která po celou zimu zdobila srub jako v pohádce o ledové královně, začala zkracovat a špičaté konce se zaoblovaly. Malé trychtýřky se prohloubily, roztáhly se do šířky a vytvořily kolem stavení tmavou mokvavou

rýhu — jako všude, když se blíží jaro, stejně jako třeba u nás doma ve Smržově. A slunce rychle smetalo okolním kopečkům a vršků bílé papachy a měnilo je na rozmařilé šohajské kloboučky, ozdobené parádami z borůvčí, vřesu, z keříků brusinek a klikvy. A křivolaké brázdy na jezeře se násobily a slunce pak konečně osvobodilo a otevřelo zátoku pod srubem a modrým prohřátým vzduchem přišustila hejna divokých husí, breptavé kachny se zelenými zrcátky na křídlech připleskaly jen s malým zpožděním za nimi, potápky s červenými nebo rudými krčky a další a další ptačí havěť, kterou jsem si pamatoval z domova, z Čech, začala hýbat jezerem i lesem. Datlíci se ujali svého díla, sýkorky babky a lindušky, kolihy, sojky...

Chodil jsem kolem vší té krásy jako vrtohlavý a nemohl se vzpamatovat. U nás doma přicházelo jaro pozvolna, rozvážně jako hospodář, který si jde prohlédnout pole, co kam zaseje. Se změnami, které přinášelo tady, se člověk nestačil vyrovnávat.

Vydávali jsme se se psy na pěší procházky a vraceli se unavenější než po celodenním běhu za saněmi. A já jsem taky měl co dělat. Než jsem se stačil vzpamatovat z toho divadla, nahromadila se mi spousta práce. Bylo třeba něco provést s nepořádkem, který okolo srubu panoval. Odcházející sníh odhaloval nové a nové nedostatky a krámy, které dosud skrýval a které hospodáři právě nelichotily. Ale ještě jsem nemohl. Ještě jsem měl jednu povinnost. Než slezly poslední zbytky sněhu, které se na stinných místech stále ještě odmítaly vzdát, nevydržel jsem, nemohl jsem si pomoct, neodolal a musel jsem ji vidět, setkat se s ní znovu volnou, vrácenou životu, bez těžkého ledového brnění, s tou mohutnou krasavicí, o níž lovci i Indiáni vypravují tolik krásného i hrůzostrašného, s řekou Mackenzie, královnou kanadských toků, která valí své vody na sever, aby je kdesi vysoko nahoře smísila se slanou vodou Severního moře.

Vypravil jsem se na dvoudenní výšlap a psy jsem vzal samozřejmě s sebou. Zatímco nám jaro znemožňovalo cestování, opakoval jsem s nimi cvičení, jímž jsem je tolik potrápil, ale vždycky i rozdováděl v jakýchsi dávných dobách ve Fort Chipewyanu, kdy to byla ještě hravá štěňata, i později, když mi před očima vyrůstali ve statná dospělá zvířata. V poslední době se chovali trochu

neukázněně, teď se však obnovily vzpomínky spjaté s jejich mládím. Uposlechli na jediný povel či zapísknutí, ať byl pach zvěře jakkoliv lákavý, dovedli bez pohybu ležet v úkrytu a nevydat hlásku, i kdyby se jim sněžní králíci prohánělitřeba přímo před čenichy, a na rozkaz se drželi v zástupu v mých stopách a neodvážili se mě předběhnout. Lovci se mi vždycky smáli, že si místo tahounů a psů do nepohody a špatného počasí vychovávám cirkusové hvězdy. Tehdy jsem naštěstí vytrval. Nemusel jsem se teď bát, že se mi psi zatoulají a ztratí, a v případě nebezpečí dokázali zůstat stranou nebo zaútočit, jak jsem si přál.

Nesl jsem batoh se spacím pytlem a pušku a každý ze psů měl na zádech připoutaný deseti patnáctikilový ranec s potravou. Řeka Záchrany se od našeho jezera valila ještě příliš prudce, nebylo ani pomyšlení na cestování kánoí. Loď by se snadno mohla roztříštit o balvany. Prodírali jsme se tedy lesem a křovinami podél břehů, přelézali skaliska a spouštěli se do skalních rozsedlin, jimiž šuměly zpěněné peřeje. Na pozadí temných borovic zvedaly břízy nad bílé kmeny kytice větví s něžně zeleným oparem, který se měl vbrzku přeměnit ve šťavnaté lupení. Podél řeky a po okolních stráních stály strážné šiky smrků, jedlí a modřínů, ještě blíž k vodě se v celých shlucích tlačily nízké vrby, které mi připomínaly své sestry u nás doma, z jejichž větví jsme si vyráběli píšťaličky. A mezi vší tou divokou nespoutanou krásou všude kolem zakládaly osiky na první drobné pupeny a vůně otevírající se země omamovala snad stejně silně, jako daleké zasněžené pláně v zimě nebo jako první jarní slunce.

Původně jsem zamýšlel ulovit něco čerstvého k snědku, teď jsem si netroufal tiše, a zároveň bouřlivě se probouzející přírodu vyrušit jediným nepatřičným zvukem. Les zvučel neustálým ruchem a shonem. Ustavičný spěch mě provázel celou cestu podél říčky a zdálo se, že naspěch mají i ryby v čiré vodě, která si mezi vysokými břehy zpívala okouzlenou písničku. Tři čtyři měsíce na jaro, léto a rychlý podzim, než si kraj znovu podmaní bílá královna. Příroda ani její děti neměly čas otálet.

K Mackenzie jsme celí utrmácení dorazili pozdě odpoledne.

Slyšel jsem ji už zdaleka. Tiché brumlání sílilo v temný řev, a jak jsme se přibližovali, hluk postupně nabýval výhrůžného tónu. A když jsem konečně prošel poslední cíp lesa a rozhrnul křoví, zůstal jsem v ustrnutí stát. Obrovské spousty vod se vysoko vzpínaly proti břehům a mohutné vlny se prokusovaly hliněnými přírodními hrázemi, jako by se chtěly prodrat do samého nitra divočiny. Jen skály, vystupující tu a tam z břehů, se z plných sil bránily bouřlivým náporům a řeka se na ně vrhala s dvojnásobnou zuřivostí, vířila a pěnila kolem jejich úpatí a olizovala je chtivými bělostnými jazyky, kam až dosáhla. Celé kusy břehů i s křovinami a lesem se propadaly do divočícího živlu, který si na nich s hlučným mlaskáním pochutnával. Mohutné stromy se mezi krami ledu hnaly o závod s proudem, překulovaly a otáčely se a v jakési strašidelné hře s vlnami nadnášely a opět ponořovaly umírající koruny pod kypící vodu. Mezi nimi jako hnáty kostlivců tu a tam vykoukly jiné, sedřené z kůry a vysvlečené do běla. Temná šíře zvlněné hladiny se zdála nekonečná. Jako tělo obrovitého plaza vinula se řeka svou královskou cestou, široká několik kilometrů, pánovitě roztínala divočinu na dvě části a nestarala se o její nekonečnou rozlohu, jako by věděla, že země jakkoliv rozsáhlá nedokáže ohrozit její panství, že nikdo na světě se nemůže postavit její síle, pokusit se nasadit jí pouta.

Utábořili jsme se na vyvýšenině pod hustým shlukem jedlí. Mackenzie nám zpívala svou krásnou obhroublou písničku při jídle i po celý zbytek večera a bohatě nám s večerními červánky a s polosvětlem stmívání předváděla své proměnlivé půvaby. Vplynula mi s drzou vtíravostí do snů a brzy ráno nás ve spojenectví s křikem ptáků donutila vstát.

Loučení s řekou Mackenzie jsem zkrátil tak, jak to má být s každým loučením, ale slíbil jsem jí, že přijdu znovu. Její rámusení jsem slyšel ještě značný kus cesty zpátky, a když zaniklo, připadalo mi ticho příliš mocné, nesnesitelné, přestože pokřikující a štěbetající život mezi stromy a v křoví pulsoval s neztenčenou silou.

Vracel jsem se s pocity podobnými těm, které jsem míval, když jsem se u nás doma jako kluk ploužil z pouti unavený, přejedený sladkostí a ještě oslněný světly kolotočů a houpaček a ohlušený vší

tou muzikou kolem. A jako by osud vždycky čekal jenom na chvíli, kdy je člověku nejlíp, aby mu vyvedl tu největší zlomyslnost, setkání s jediným příslušníkem lidského rodu v celém dalekém širokém okolí mi opět zkazilo celý den a nedávné zážitky.

Procházeli jsme právě po úzké kamenné římse těsně nad hučícím proudem mé říčky a mně se zdálo, že jsem ve skalní rozsedlině zahlédl ptačí hnízdo s vajíčky. Zastavil jsem se a opatrně nahlížel do přítmí, když psi začali podrážděně štěkat někam do spleti křoví nad námi. Strhl jsem z ramene pušku a natáhl závěr. Neměl jsem chuť nečinně čekat, až mi za krk skočí rosomák.

„Jen s tím honem rychle přestaň," ozval se jeho hrubý chraplavý hlas. „Slyšíš? Zaklapni si tu svoji flintičku, nebo ti ji vystřelím z ruky."

Poznal jsem ho po první slabice, kterou vypustil z úst. Jak taky jinak. „Lulu...," odfoukl jsem otráveně. „To tě, kruci, musím potkat zrovna dneska?"

„Dneska nebo jindy," utrhl se. „Já taky radostí neskáču, že tě mám v jednom kuse za sebou. Nehledě k tomu, co jsi mně slíbil, a pokaždý svatosvatě ujišťoval..."

„Však taky nic nedělám, hrome, co ti teda straší v makovici?"

„Koukej se, já tě pozoruju už hezkou chvilku a to, co vidím, se mně teda ale vůbec nelíbí. Tak jenom si to strašení v makovici hezky nech."

Uvědomil jsem si, že to dnes Lulu Pruďasovi nějak líp zapaluje, a říkal jsem si, že se musím trošku mírnit. Ale copak to člověk při rozprávce s Lulu Pruďasem dokáže? „A co se ti teda nelíbí?" zeptal jsem se ho. „Jdu si klidně domů, to je celý, tak co?"

„Jo? Jdeš si klidně domů, jo?" opičil se Lulu. „A co to šťárání ve skále, to nic? Co tam máš co hrabat?" Do hlasu se mu vmísilo podezření. „Heleďse, cos tam vlastně našel?"

Obracel jsem hlavu nahoru, ale dosud jsem ho nezahlédl. Až teď, když se zřejmě pohnul, začaly se na nás sypat kamínky a hrudky hlíny a mezi křovím asi deset metrů nad námi vykoukl obličej hloupého a věčně zakaboněného čerta.

„Tak cos tam teda našel, slyšíš?" dožadoval se Lulu odpovědi.

Psi celou dobu našeho besedování zuřivě vyskakovali na hladkou skálu, klouzali zpátky, a div se z úzké pěšiny nezřítili do vody.

„Nechte toho, kluci, ten vám za to nestojí," okřikl jsem je.

Lulu měl sluch v pořádku. „Co nestojí? Jak to — za to nestojí? Co si o sobě myslíš, ty — ty — přivandrovalče?"

„Moc otázek najednou na jednoho utahanýho pocestnýho," povídám. „A tamto bylo pro psí uši, ne pro tvoje."

„Ty — ty...," dusil se Lulu záchvatem vzteku. „Jen je sem pusť, ty tvoje ratlíčky. Dvěma prstama je popadnu, jenom takhle do špetiček je vezmu, párkrát škubnu a máš po pejskách." Ukázal nám své prsty jako uzenky a předváděl, jak bude mé psy cupovat. A oni, jako by věděli, že jde o ně, spustili rámus, až zaléhaly uši.

Znenadání práskla rána. Psi na vteřinku ztichli, pak začali tím víc. A druhá rána. Lulu odněkud vyčaroval pušku a vztekle pálil do vzduchu. Dělal jsem, co jsem mohl, ale přivést psy k rozumu bylo těžší než kdy jindy.

„Zbláznil ses?" pokřikoval jsem nahoru, a zároveň jsem psům uštědřoval žduchance, které přece jen trochu zapůsobily. „Jseš jako malej kluk."

„Tobě ještě lez cumel z kalhot, když já už tady hledal zlato," řval na mě. O tolik starší ovšem zase nebyl, nejvýš tak o deset let.

„Já se s tebou o to nehádám," odpovídal jsem mu. „Já jenom myslím, že ve svým věku už bys moh mít rozum."

„Cože?" hulákal. „V jakým to — o jakým věku mluvíš? Abych neslez dolů a nevyprášil ti kožich."

Rychle jsem odhadoval jeho možnosti a doufal jsem, že se po té hladké a skoro kolmé stěně nepustí. Lulu, jakmile se jednou dvakrát za rok dostal někam na stanici, ve chviličce do někoho zaryl a v další se s ním pohádal a ve třetí se popral. Nakonec ho vždycky vyhodili na mráz, ale je nutno přiznat, že k tomu bylo potřeba nejméně tří silných mužů, raději však víc. A je taky třeba ocenit i jeho výdrž. Muž méně odolné konstituce by se těžko vzpamatoval tak rychle, a možná vůbec ne. A Pruďas Lulu dal pak vždycky na čas pokoj, jako by byl s průběhem své návštěvy lidí nadmíru spokojen, a než zase dostal roupy, už se znova musel vypravit ven do divočiny. Sám bych

se s ním nepotýkal za nic na světě. Tak, jak předváděl, by ovšem mé psy trhat nemohl, ale těmi svými lopatami by mi bez nesnází zlomil vaz, pokud by se na chvilku přestal ovládat. A dnes byl vedle toho zlepšeného zapalování i vzteklejší než jindy, snad že mě přistihl nahlížet do nitra země.

„A já asi přeci jenom slezu a mrknu se, co to tam máš," rozhodl se Lulu. „A jestli je to, co si myslím, že to je, tak už ti žádný sladký řečičky nepomůžou. Poženu tě z kraje tak rychle, že ztratíš gatě."

Mlčel jsem, jenom jsem na něho nahoru bezradně vrtěl hlavou.

„Povídám, že tě poženu z kraje..."

„Až ztratím gatě, já tě slyšel," přerušil jsem ho. „A já ti — poslouchej dobře, a hlavně se to, prosím tě, snaž pochopit — já ti teda odpovídám, že jsem tu nehledal a nenašel žádný zlato, žádnou žílu nebo hromádku valounů či třeba jenom žlutej prášek. Stačíš mě sledovat? Jestli ne, tak si řekni, já ti to zopakuju."

Lulu konečně ztichl a s otevřenými ústy a vykulenýma očima na mě nedočkavě civěl.

„Tak můžu dál, jo?" ujišťoval jsem se a čekal, kdy se Lulu zase rozběsní. „Tak pozor, teď přijde to hlavní. Tak tadyhle v tý štěrbince," ukázal jsem prstem, „jsem něco zahlíd, a právě, když jsi na mě začal hulákat, jsem se pokoušel uhádnout, jestli to v tom šeru je ptačí hnízdo s vajíčky, nebo ne. Je ti to jasný?"

To málo, co bylo z obličeje visícího z křoví nade mnou vidět, začalo rudnout. Zrudla mu dokonce i bělma očí a vypadalo to, že se Lulu co nevidět zřítí nebo na mě skočí.

„Pojďte, kluci," pobídl jsem spěšně psy, kteří se už dávno starali o všechno jiné, jenom ne o Pruďase Lulu. Zřejmě jím v určité, jen jim samým známé chvíli začali pohrdat, a tím pádem ho přestali brát na vědomí. Hnul jsem se první.

„Ty — ty — ty...," breptal nade mnou Lulu a postupně zesiloval hlas a vzteky nebyl s to přijít na to, co říct. „Já ti dám hnízdo," zařval, když se vzpamatoval. „Já ti dám ptačí vajíčka!" A rejdil očima okolo a hledal, kudy by se dostal dolů. Lulu zkrátka za to nemohl, že nepoznal, kdy končí legrace a kdy začínám mluvit vážně.

„Když s tebou je to těžký, kamaráde," řekl jsem mu co nejklidněji

a nakročil. „Kdyby ti člověk nalhával něco, co ti vyhovuje, uvěříš mu jako nemluvně. A když ti povídám pravdu, div mě nezamorduješ. Dostaneš už někdy rozum?“ A rychle jsem se vzdaloval. Chlupáči se lhostejně kolébali za mnou.

„Já ti dám ptačí hnízdo,“ rozeřval se do správné tóniny Lulu. „Rovnou teďka si to jdu prohlídnout a pak si tě najdu, kdybys pod zem zalez.“

Trochu mě zamrazilo a uvědomil jsem si, že své škádlení někdy přece jenom trochu přeháním. Lulu zase nebyl tak padlý na hlavu, aby — třeba se zpožděním — nepoznal, že si z něho někdo dělá legraci. Ale to hnízdo tam asi opravdu bylo. Už jsem se o tom ve spěchu nestačil přesvědčit, ale hádal bych, že jsem se nemýlil. To však ještě neznamenalo, že Lulu zapomene na zlost, i když třeba zjistí, že jsem mluvil pravdu. Jeho vztek má tuhý život, záviděníhodnou výdrž a na logiku nedbá.

„Alá, uličníci,“ zavelel jsem. „Za námi to zavání.“ A jen se pěšina vyšplhala na stráň, dali jsme se do klusu. A vůbec mi nevadilo, že by někdo mohl říct něco o utíkání. Zkušenost mě naučila, že zápasit má člověk jenom v tom pádě, když jde o něco vážného. Dělat hrdinu tam, kde člověk nikomu nepomůže, ničemu neprospěje, je nesmysl. A zápolit s Pruďasem Lulu v téhle jeho náladě už nebylo vůbec k ničemu.

Jak jsme ubíhali stále vzhůru k místu, kde se za dvě tři hodiny objeví srub, s potěšením jsem si prohlížel svoje hafany, které jsem pojmenoval po jejich předchůdcích u nás doma. Reka s huňatou červenavou srstí a s mohutným chvostem, vůdce smečky, který, když jsem ho zapřáhl do saní, táhl za dva. Měl vlastnosti v divočině neocenitelné. Neomylný orientační smysl, ostražitost, rozvahu. Druhý pes, kterého jsem zapřahal za Rekem, Punťa, byl zářivě bílý s černou maskou na obličeji a na zadku. Když se mohutnou hrudí opřel do postraňků, saně přímo poskočily. Třetí, Míša, byl střapatý, bělošedý uličník, který mě vždycky nejvíc prohnal, když jsme si rozdávali svůj téměř pravidelný ranní zápas. Nezkazil žádnou legraci a obvykle to byl on, kdo dával popud k nejbláznivějším lotrovinám, ale když ho někdo rozzlobil, stával se z něho ten nejzuřivější

protivník. Nejraději se vrhal na hrdlo, a pokud by se byl Pruďas Lulu o něco pokusil, musel bych i v tom zmatku po Míšovi dávat moc dobrý pozor. Černý huňatý Haryk se leskl do modra jako krtčí hřbet a střapatou čupřinou sotva viděl. A konečně Azor, skromný a zdrženlivý, ale neméně dobrý než ostatní. Měl jsem dobrou smečku, a ani takový rváč jako Lulu by proti nám všem neměl naději. Ale proč riskovat třeba jenom poranění některého z mých chlupatých kamarádů?

6

Čas uháněl jako polekaná vlčice a jednou skoro přes noc přitančilo do kraje opravdové rozzářené léto. Ještě před několika dny ležel na krytých místech sníh a najednou člověk nestačil žasnout. Kanadské jaro se svou mocnou živelností, s nepotlačitelnou vůlí tvořit, do rána obalí včera ještě holé, sotva ochmýřené stromy novým listím, zatím ještě drobným, ale počkejte si do zítřka. A co teprve až se dvakrát třikrát vyspíte. A léto? Mechem pokryté planiny a lesy se koupají ve slunci tak nenasytně, až se všude rozžehnou syté barvy nejrozmanitějších květin, jaké by tady na Severu člověk nečekal. Krajina je k nepoznání. Na každém kroku na člověka doráží sladká, přesladká vůně. Nad svěží trávou se třepotají motýli, podobní mým starým známým z domova. A kolem neustále bouří život a havranů, strak a sojek je ve stráni za srubem tolik, že se zdá, že se tam všichni nevejdou. A já jsem zahájil svou oblíbenou zábavu, popřával jsem si rozkoš, na kterou jsem si zvykl za pobytu v Robertově chatě. Skoro denně jsem se koupal v ledové vodě jezera a psi na břehu se mohli zbláznit.

Pozoroval jsem, že samým lenošením ztloustli a zpohodlněli stejně jako já a hned tak nám něco nechutnalo. Chytal jsem na udici štiky nebo jezerní pstruhy, delší než moje předloktí, a v jezeře žili i lipani, bělice, mníci, candáti, jejichž břicha se v průzračné vodě leskla jako vyleštěné stříbro. Připravoval jsem je venku na otevřeném ohni a psi vždycky už předem slintali blahem.

Pruďas Lulu nám dával pokoj, přestože jsem stále podvědomě čekal, že na mě znenadání odněkud vyjukne. Odpočívali jsme, vyráželi si do lesa nebo jsme za světlých polárních večerů sedávali na břehu u jezera, pálili jsme na ohýnku zelené lupení a zaposlouchávali se do tepu divočiny. Slunce přeputovalo svůj denní oblouk a pak se za obzorem jako červená rozpálená koule na hodinku ponořilo do potemnělých vod jezera, psi se líně rozvalovali kolem mne a bavili se se mnou svou němou řečí, které jsem se naučil tak dobře rozumět. Bylo nám blaze v tom klidu, jenom občas nás vyrušily příliš krotké kachny, které se odvážily skoro k nám. Psi se pak za nimi rozběhli a s varujícím štěkáním sledovali po břicha ve vodě brázdy, jež kachny vyrývaly do klidné hladiny, než se pak zvedly a s křikem odlétly dál.

Jenom komáři, ta k šílenství dohánějící zběsilá metla kanadského jara a léta, drobné nenasytné bestie, které se začínají objevovat, ještě než sleze poslední sníh, a vydrží do prvních mrazů, ta mračna ztělesněného bzučícího utrpení, nám ztrpčovala za bezvětrných dnů život. Naštěstí fouká vítr téměř pořád, ale i tak jsem měl stále po rukách i obličeji pálící ranky, a když jsem si nedával pozor, drbal jsem se jako blázen a kůže potom svědila o to víc.

To však nebylo jediné trápení, co na mě s teplem přicházelo. Každé jaro se mi vždycky znovu hlásily omrzliny. Na patách se mi tvořily hluboké praskliny, takže jsem po nějaký čas každý večer musel věnovat léčení.

Při svých toulkách po okolí jsem narazil na několik bobřích hrází, které jsou tady v těch končinách velice vzácné. Jedna z nich právě vyrůstala. Dlouhé hodiny jsem se krčil v úkrytu a bavil se horečnou činností pod vodou i na souši. S obdivem jsem přihlížel tisícihlavému společenství, které si s mimořádnou schopnosti a inteligencí stavělo důmyslnou stavbu, která je bude chránit před nebezpečím a poskytne mu možnost živobytí. Jednotlivá zvířata jsem odhadoval až na třicet kilo váhy. Jejich silné hlodáky se zakusovaly do olší, osik a topolů a poradily si i s duby silnými víc než půl metru. Kuželovité pařezy stromů jako obrovité špičaté houby tvořily celé mýtiny, poseté čerstvými třískami delšími než mé prsty. A nepatrný ztracený

potůček se za mohutnou hrází z kmenů a spletených větví, zatížených kameny a kusy drnu, najednou začal rozlévat do šířky. Ke stavbě se po souši vinuly ušlapané cestičky a postupně se ve vlhčí půdě měnily v široké rovné ulice.

Celé to hemžení mělo pevný řád a přesný cíl. Zatímco část těch čilých dobromyslných zvířátek porážela stromy, jiní překusovali mladé větve, jejichž kůrou se bobři živí, připravovali je do zimní zásobárny a zapichovali do dna. Z vody poblíž hráze se vynořovala podivná stavba, bobří hrad. Jednou později jsem měl možnost prohlédnout si opuštěné sídlo. Skládá se z poměrně velkých komůrek vystlaných trávou, třískami a rákosím. Vstup je pod vodou a pelechy pěkně v suchu těsně nad hladinou. Pochopil jsem, proč bobři tak úzkostlivě pečují o stálé udržování hrází. Regulují tím výši vody, aby jim nezatopila obydlí, a naopak při poklesu hladiny neodhalila vchod a zásoby na dně. Stál jsem nad tím dílem dětí přírody v údivu a nabýval jsem k těm chlupatým stavitelům stále větší respekt. Nikdy jsem pak už nepokládal železa poblíž bobřích hrází a odepřel jsem si i pochoutku z kýtek a tučných bobřích ocásků. Byl bych si připadal jako vrah.

Už dlouho jsem se připravoval na kopání nové jámy na kosti a všelijaké odpadky, kterých se hlavně kolem psích kotců povalovaly hromady. Stará už přetékala. Něco podobného dá i v létě dost práce, půda rozmrzá jen na povrchu a v půlmetrové hloubce už krumpáč od hlíny odskakuje jako od skály. Pachtil jsem se, a zároveň se zuřivě oháněl a pot mě štípal v očích i v nových drobných rankách. Ten den bylo bezvětří a už jsem měl chuť praštit nářadím a utéct do srubu, když jsem ve stráni zpozoroval cosi, co tam nepatřilo. Mezi stromy stoupal sloupek dýmu a v korunách mizel. Okamžitě jsem věděl, o co jde. Určitě tam dřepí Lulu a jako velice pochybnou ochranu před komáry si topí ohýnek. A už si zase myslí, že tu zakládám zlatý důl. A že jsem docela zabedněný a nevidím si na špičku nosu. Vydrážděn píchanci a k šílenství přivádějícím neustávajícím bzučením, dostal jsem vztek jako zřídkakdy.

„Hej, ty tam," zařval jsem, až mě zabolelo v krku, „to mě máš za takového pitomce, jako jseš sám? Ještě nikdy jsi neslyšel o něčem

podobným, jako je odpadková jáma?“

Stráň zůstávala tichá.

„Kdyby ses neschovával a slez, moh bys mně pomoct a viděl bys zblízka ty poklady, co se tu v nich hrabu.“

Zase žádná odpověď. Lulu se nedával vyprovokovat. Každému druhému by dávno došlo, že už nemá cenu se skrývat, ale Lulu je zkrátka Lulu.

„Možná když se podíváš pod zadek, na kterým si sedíš zrovna tak jako na mozku, najdeš pod ním valoun jako mičudu. Jako už víckrát.“

Tohle Lulu nevydržel. Právě pro ty příhody mu taky říkali Smolař Lulu. Hmoždil se neúnavně a opravdu nebyl líný, Sever znal jako málokdo, a jediné, co potřeboval a co se mu zřejmě neustále vyhýbalo, bylo štěstí. Jenom si s ním hrálo krutou hru na schovávanou. Vyprávělo se, že Lulu kopal a kopal, celé měsíce se dřel jako mezek, a pak se jednou zkrátka vzdal a v zoufalství utekl. A přišel druhý, párkrát na jeho díle hrábl a stal se z něho milionář. Nebo prý Lulu padl na žílu, podle všech známek nadmíru vydatnou, a jedna velká společnost se o tom samozřejmě neuvěřitelně rychlou, nikým neorganizovanou severní poštou okamžitě dozvěděla a nabídla mu velice slušné odstupné, které by bylo tomu nejnáročnějšímu milovníkovi sladkého života zajistilo dostatek až do smrti. Lulu si však postavil hlavu. Vypočítal si, že když si zlato vytěží sám, vyzíská nejméně desetkrát tolik. A přestože asi stejně neměl žádnou jasnou představu, co si s takovým množstvím peněz počne, nedal si říct. Zástupce společnosti za ním vážil cestu ještě jednou a Lulu znovu hrdě odmítl, a to se stalo den předtím, než žíla úplně vyschla. A Lulu se dále tloukl divočinou a dřel se, a když někde pytlíček zlata přece jenom vyhrabal, sotva mu ten majeteček stačil na zaplacení starých dluhů na stanici a na nákup nejnutnějších potřeb, které mu umožnily jakžtakž přetlouct další rok či dva, než zase trošek vyrýžoval.

A právě na tyhle žertíky, které s ním jakási jeho osobní škodolibá potvůrka štěstěna prováděla, byl Lulu navýsost citlivý, a teď, když jsem mu ji tak neomaleně připomenul, Lulu se vzbouřil. S

nesrozumitelným řevem se hnal z kopce šustícím loňským listím a za praskotu větví a švihání prutů křoví jako lavina a já už nabíral do běhu, když se Lulu vyřítil na okraj prostranství na úpatí stráně takovou rychlostí, že nestačil kmitat nohama a najednou, jako když mu je podtrhne, jak dlouhý tak široký se svalil. Žuchlo to, jako když táta shazoval z vozu pytle mláta, které si z josefovského pivovaru vozil na krmení pašíka. A Lulu zařval a rychle se posadil a vykřikoval jou — jou — jou hlasem vysokým jako naříkající indiánská stařenka a držel se za kotník. Psi se samozřejmě během té scény přihnali a teď kolem něho stáli s hlavami na stranu, sledovali každý jeho pohyb a konečky uší s. jim pohybovaly. Míša na zkoušku vydával stejné zvuky, jako když mě provokoval k našim hrátkám.

Nejdřív jsem se ujistil, že se zlost Lulu Pruďase obrátila správným směrem, a pak jsem se ve vší patřičné obezřelosti přiblížil. Jak jsem věděl z doslechu, a částečně i z vlastní zkušenosti, u Pruďase Lulu člověk nikdy neví, kdy ho co chytne. Společně jsme mu vyzuli mokasín velký jako menší kánoe a pohled na otékající a zamodrávající kotník nepotěšil ani mne, natožpak jeho. Tak dlouho nepřetržitě klít a nadávat a přitom se neopakovat jsem v životě nikoho neslyšel. V tomhle jediném oboru byl Lulu vynikající, bez konkurence. Týden pak sedával na prostranství, pálil si na ohýnku, který mu hořel přímo mezi koleny, lupení a syrové haluzky proti těm drobounkým bestiím, které pronikaly i kouřem, z něhož jsme oba kašlali a kýchali, a přihlížel, jak pracuju na výkopu nebo řežu do zásoby dříví, a neustále něčemu nebo někomu spílal. Na mě si v prvních dnech netroufl, protože mé ruce mu přikládaly chladivé obklady a připravovaly mu jídlo z mých zásob. Jak mu však otok začínal scházet, takže se mu noha zase vešla do mokasínu a Lulu se mohl o berli belhat kolem, začal si dovolovat. Nakonec jsem byl nucen zabalit mu raneček s jídlem pro první čas a ve vší zdvořilosti ho vypakovat ze svého království. Ulevilo se mi a psům zřejmě taky. Jeho pobyt u nás jim nešel pod nos už dávno, přestože k němu neprojevovali dřívější vyloženě nepřátelské city. O našem setkání na řece Záchrany jsme se ani jeden ani druhý slovem nezmínili.

Zase jsme si vyráželi do okolí a já jsem se neustále připravoval na

cestu přes jezero do místa, kde jsem v zimě našel stopy po lidské činnosti, a na druhou, dolů k Mackenzie, ale pořád mě od mého plánu něco zdržovalo. Potom si Rek rozřízl o ostrý kámen tlapku a já jsem ošetřoval dalšího pacienta. Nemohl jsem ho nechat u srubu samotného a s ostaními psy na několik dnů odejít. A tak jsem musel výlet znovu odložit. Až když se Rek skoro úplně uzdravil, naložil jsem kánoi tábornickými potřebami a jídlem a pak jsem v ní usadil psy. Naštěstí jsem měl velkou bělošskou, s širokými, ladně vykrouženými boky, takže jsme se do ní všichni vešli. Jenom jsme se nesměli moc vrtět. S lehkou indiánskou kánoí z březové kůry bychom se potopili, jen bych naložil bagáž. O to víc jsem se však cestou nadřel.

Vypluli jsme za krásného slunečného rána. Psi, které jsem často takhle povozil, zvědavě vykukovali přes okraje, a zřejmě se cítili docela dobře. A mně činilo nesmírné potěšení slyšet šplouchání pádla, pozorovat rozšiřující se brázdu za lodí a dívat se do průzračné vody, jíž bylo vidět dno několik metrů pod námi.

Jezero bylo tak rozsáhlé, že jsem nedohlédl na protější břeh. Znal jsem je v zimě a věděl jsem, jak dlouho mi asi potrvá, než je se saněmi přejedu, ale po vodě jsem mohl jenom hádat. Soudil jsem, že poplujeme až do odpoledne. Jak však dne ubývalo a zátoka se srubem a strání nad ním se stále víc ztrácely, až z nich nakonec na obzoru nezbývalo vůbec nic, naše tempo se zvolňovalo. Každou chvíli jsem pokládal pádlo do lodi a protahoval si záda a zdřevěnělé paže. Kolem nás, kam až jsem dohlédl, rozkládala se jenom širá vodní hladina, proti slunci stříbřitě lesklá, na opačnou stranu temně zelenomodrá, a řídké bílé obláčky tu barvu jenom umocňovaly.

Psi pospávali, a jak jim sluníčko pražilo do kožichů a oni byli vysokými boky lodi chráněni před větříkem, který čile pročesával vlnky, blaženě se jeden přes druhého rozvalovali. Všichni jsme se cítili tak báječně už i proto, že sem, na volnou vodu, se nedostal jediný komár, kolem uší nám nebzučel ten soustavný, útočný, krvelačný signál a do těla se nezavrtávaly sosáky, ostré jako jehly.

Opět jsem pádloval dál, a když jsem měl chvílemi žízeň, stačilo zvednout pádlo listem k nebi a druhý konec přiložit k ústům. Čirý

chladivý pramínek nejčistší vody, jakou si člověk dovede představit, mi po rukojeti stékal přímo do hrdla. Naučil jsem se tomu způsobu pití od Ottanawy a jeho lidí.

Obědvali jsme na studeno někde uprostřed jezera. Začal jsem si připouštět, že jsem si asi troufl na víc, než bylo rozumné. Zatím jsem se mohl orientovat podle slunce, ale co jestli nás noc zastihne na vodě? Měl jsem sice jakési ponětí o rozložení hvězd, ale jiná věc je vědět a opět jiná spolehnout se na některé z těch mihotavých světýlek, která si je možno tak lehce splést s jinými. Taky mě zmáhala únava a psům už bylo to poléhávání dlouhé. Stále častěji jsem je musel okřikovat, aby sebou nevrtěli. Zavazadla jsem měl sice připoutaná, ale o to těžší by asi bylo loď plnou vody obracet, kdybychom se převrhli.

V polovině odpoledne už mě popadla panika. Uvažoval jsem, jestli skutečně dodržuju přímý směr, jestli se třeba nestáčím do půlkruhu. A stále jsem zaháněl představu přenocování na volné vodě.

A pak se konečně na obzoru ukázal nějaký nejasný stín, ještě dlouho však trvalo, než jsem rozeznal vršky stromů na protějším břehu, který se zatím ukrýval za vypouklou hladinou, potvrzující poučku o zakulacenosti zemského povrchu. A přibližovali jsme se pomalu, příliš pomalu, svaly už se bránily soustavné námaze a do lýtek mě chytala křeč. Na smůlu se utišil i vítr, který mi vál do zad, a přece jen mi trochu pomáhal.

Doploužili jsme se za šera a ze všeho nejdřív se na nás vrhla mračna těch nelítostných mrňavých bestií. A když jsem projel rákosím a pokoušel se přistát, psi mě div nezvrhli. Skákali do vody jeden přes druhého, už aby se dostali na pevnou zem a mohli si protáhnout nohy.

Kolem nás stála hradba lesa. Nedalo se rozeznat, kde jsme se vlastně octli, ke které části jezera jsme zabloudili. Ale to teď nebylo důležité. Nejdřív jsem rozdělal oheň a živil ho zelenými haluzemi a trávou, hustý bílý kouř však pomáhal jenom zčásti. Vypadalo to, že komáři v tomhle kousku kraje od loňska nepotkali nic živého a čekali jenom na nás, aby se trošku nasytili. Div jsem se neudusil, ale oni zřejmě přivolávali další a další kamarády z dalekého okolí. Každého,

kterého jsem zabil nebo který spadl do ohně, nahrazovali dva noví. Nakonec mi nezbylo, než v rychlosti naházet psům něco k zakousnutí a se svým jídlem se uchýlit do stanu pod síť. Tak vzteklé bzučení jsem snad slyšel jenom jednou v životě, když se u nás panu Matouškovi rojily včely a roj přeletěl nízko nad naší zahradou. A zvenčí se co chvíli ozvalo vykviknutí a zacvakání tesáků.

Ráno už naštěstí zase fičel svěží větřík, takže boj přestal být tak úporný. Uvařil jsem snídani a potom jsem se pokoušel najít místo, odkud bych měl nejlepší rozhled. Ale musel jsem naložit a znovu vyjet značný kus na vodu, než jsem si mohl prohlédnout aspoň kousek pobřeží.

Nebyl jsem si jist, ale zdálo se mi, že místo, které hledám, leží nejspíš někde mezi vršky jižněji od nás. Pamatoval jsem si, že z přímého pohledu připomínaly dva sousední kopce velbloudí hrby a hřeben vedle nás vypadal jako natažený krk. Ale krajina pod sněhem vypadala úplně jinak než tahle a já jsem pádloval dobré tři hodiny podél pobřeží, než jsem objevil zátoku, která mi připadala povědomá. Když jsem vystoupil na břeh, viděl jsem, že jsem se nemýlil. Našel jsem svah a za ním tu stříšku z větví, teď bez sněhové čepice, a dvířka tak, jak jsem je postavil. Se zapálenou větví v ruce jsem znovu prolezl jeskyni, rozhrabal hromádku opadaného chvojí pod zpuchřelými kožešinami, která sloužívala za lůžko, ale nikde se neskrývalo nic, co by mi o bývalém obyvateli něco prozradilo. Z ohniště poblíž vchodu zbýval jednom kruh očouzených kamenů a pár napolo rozpadlých zvětralých uhlíků. Stál jsem a rozhlížel se po holých stěnách, po hrbolaté skále pod nohama. Nezbyl tu jediný předmět, kus mokasínu nebo nepotřebný, rozbitý hrnek, smotek řemenu, nic. Ten, kdo tu přebýval, se asi odstěhoval s celým svým majetkem a kdovíkde je mu konec.

Ale — člověk přece s sebou nebere krámy, které už nepotřebuje. Vždycky po něm něco zůstává.

Vylezl jsem ven do oslnivého světla, které jako chrámovými okny šikmo pronikalo korunami borovic a zahřívalo zatím ještě jenom slabě zbarvenými plody obsypané borůvčí a keříky brusinek. Mezi stromy se míhali motýli v celých hejnech a ptačí zpěv a pokřikování

dodávaly lesu domácký, přátelský ráz.

S puškou v ruce a se psy kolem sebe jsem se brouzdal lesem, vyhlížel nahoru na stráň a připadal jsem si skoro jako na procházce lesem svého dětství, kousek za hospodou pana Rajchrta, u kapličky se studánkou. Jenom pískem vysypaná pěšina křížové cesty tu scházela a les tam u nás byl jako vymetený, bez křoví a popadaných suchých větví a vývratů, které se teď válely kolem mne. A stromy ve smržovském lese stály ve vyřízených řadách jako vojáci, a když člověk procházel kolem, vypadalo to, jako když se probírá obrovským začarovaným vějířem, který nemá začátek ani konec. Tady jsme se místy prodírali téměř neprostupnou spletí podrostu, chrástu a zahnívajících zbytků stromů a často se museli vracet a hledat jinou skulinu, pěšinku vyšlapanou zvěří nebo přirozený průsek.

Znenadání jsem narazil na skalnatý břeh, který jsem postřehl, teprve když jsem se dostal až k němu. Přetínal mi klikatě cestu a spadal ke kamenitému neširokému dnu, které asi kdysi dávno za dlouhá léta vyhlodal nějaký potok, který se potom zase ztratil. A tam dole, dva tři metry pode mnou, mi něco padlo do oka. Ve skále v boku koryta zela díra, která rozhodně nevypadala na přírodní útvar.

Spustil jsem se po příkrém břehu a raději si nejdřív připravil pušku. Nevěděl jsem, jestli na mě nevybafne nějaký obyvatel divočiny. Pomalu jsem postupoval blíž a sykal na psy, kteří by byli rádi seběhli se mnou.

Nemýlil jsem se. Sluj byla necelé dva metry vysoká a stejně hluboká a směrem do skály se snižovala. Zdálo se mi, že poznávám stopy po odstřelech a po dlátu, kterým se hloubí díry pro nálože. To by vysvětlovalo, proč ten člověk nahoře v jeskyni přebýval.

Klikatící se dno koryta zarůstalo nízkým křovím, které znesnadňovalo chůzi, přesto jsem se jím pustil do mírného svahu, odkud se kdysi hnala voda. Našel jsem ještě několik různě hlubokých rozrážek a sesypaných stěn. Potom stopy kutání přestaly. Vrátil jsem se a pokračoval okolo první sluje, a znovu nacházel pozůstatky usilovné práce, která však zřejmě nepřinášela výsledek, alespoň ne trvalý. Nikde se asi nenašla žíla, pokud neznámý prospektor vůbec

na nějakou narazil, která by stála za další práci. Obešel jsem další zákrut a naskytl se mi pohled na zpuchřelé dřevěné koryto. Ten člověk si tu postavil primitivní propírací zařízení. Nad ním zurčel shora z lesa pramínek vody, který zlatokop zřejmě pouštěl na stávky. Obhlížel jsem to zařízení a zahlédl za korytem něco bílého. Natáhl jsem se a ze vzdálenosti necelého půldruhého metru jsem se díval do prázdných očních důlků lidské lebky. Pod ní se porůznu povalovalo několik kostí. Stál jsem tiše, bez pohybu, a jen se díval. Narazil jsem na jednu z mnoha tragédií divočiny, na tragédii tak častou, až byl div, že se lidi znovu a znovu pouští do zápasu s přírodou, která se netají svou krutostí a nesmiřitelností.

Muž zřejmě původně ležel na mírném svahu a nohy měl na dně řečiště. Zvěř se však postarala o všecko, co se dalo zužitkovat, a kosti roztahala kolem. Obešel jsem koryto a přidřepl, pak jsem vzal lebku do ruky a otočil ji. V temenní kosti zel otvor se zubatými olámanými okraji. Hlava, která tuto lebku skrývala, narazila na něco hodně tvrdého, čemu neodolala. Možná její nositel spadl ze skály, nebo do ní udeřil někdo druhý... Nedokázal jsem to posoudit.

Opatrně jsem položil lebku na místo, kde bůhvíjak dlouho odpočívala, a hledal jsem kolem. Avšak nic, pranic — stejně jako v obydlí — neprozrazovalo, co se tu stalo, cokoliv o mrtvém. Šel jsem ještě kus dál po proudu nepatrného potůčku, který mi cvrlikal pod nohama, nikde jsem však už nenašel stopy po lidské činnosti, ale nikde taky neležely krumpáč nebo lopata, nic, co tu kdysi k provozování té činnosti sloužilo. Zdálo se mi, že z té okolnosti by se dalo uvažovat, která z příčin smrti je pravděpodobnější. Kdyby byl ten člověk umřel na zranění, které si způsobil nešťastnou náhodou, muselo by tu něco zbýt. Pravda, věci mohl odnést někdo, kdo sem někdy později náhodou zabloudil, ale snad by se byl aspoň postaral o důstojnější uložení toho, co z ubožáka zbylo...

Vyškrábal jsem se na druhou stranu koryta a našel napůl rozpadlé stavidlo, které kdysi přehrazovalo cestu potůčku, vynořujícímu se odkudsi z hloubi lesa, takže se tu rozléval do nádrže ze stran vytvořené terénem, než se jeho vody pustily na propírací stávky, ale ani tady nezůstala památka po něčem, co patřilo mrtvému

prospektorovi. Někdo odnesl všecko, všeličko, a nenechal tu jedinou věc, jedinou stopu po tom, kdo kdysi býval živoucím člověkem. Nedovedl jsem si tu důslednost vysvětlit. Ani kdyby sem byli zabloudili Indiáni, kterým se hodí skoro všecko, nesebrali by nepotřebné krámy, které se vždycky okolo lidí za čas nahromadí.

Sklouzl jsem zpátky do řečiště, a ještě jednou prohlédl okolí, prošťáral jsem křoví daleko na obě strany, rozhrnoval nohou trsy trávy a borůvčí, všecko marně. Našel jsem jenom pár dalších kostí. Všecky i s lebkou jsem zanesl do jedné z vyrubaných jeskyní a zarovnal kameny. Víc jsem pro toho chudáka udělat nemohl. Pro jistotu jsem pak ještě křížem krážem prochodil les podél koryta, a nakonec jsem se vrátil na pobřeží. A uvažoval jsem o tom, kdy asi k těm událostem došlo, a napadlo mě, jestli to nebylo v době, kdy jsem se tady v kraji na útěku skrýval, a že jsem tedy možná měl souseda, o kterém jsem nevěděl. A potom jsem si vzpomněl na Lulu Pruďase a sám jsem se polekal toho, co mě v té souvislosti napadlo. Copak by Lulu Pruďas dokázal zabít člověka? Ale vlastně — nedokázal by to, kdyby se rozzuřil? A rozzuřil by se určitě, kdyby se domníval, že až sem zabíhá jeho hájemství, a ten druhý by tomu nechtěl rozumět. Zkušeností toho druhu s Lulu Pruďasem jsem měl dost a dost. Ale zase — zabít? Na vyhrožování je Lulu pašák, ale šel by takhle daleko? A vrtěl jsem hlavou, ale myšlenky samy se zabývaly touhle otázkou a nedokázal jsem se jich zbavit.

Po obědě jsem naložil zavazadla a psy a vydal se zpátky domů. Tentokrát jsem se držel na dohled břehu. Cestou jsme sice museli přenocovat venku, ale mohl jsem si aspoň prohlédnout celý úsek pobřeží a ujistit se, že tu s největší pravděpodobností nikdo nikde netáboří, a taky jsem se cítil bezpečnější než na volné vodě. Zvedal se ostrý vítr a vlny začaly šplouchat nebezpečně vysoko. V noci po našem návratu domů se pak spustil liják a rámusil na střeše a švihal do oken, jako by litoval, že se opozdil a nemohl nás prohnat po jezeře. Vydržel řádit ještě celý další den a komáři zůstali zalezlí někde ve svých úkrytech. A my jsme pak polovinu týdne prolenošili a odpočívali. Znovu a znovu jsem se v duchu zabýval nešťastným prospektorem a mně místo komárů nedávalo pokoj jednou slabší,

jednou sílící podezření, že vím, kdo by mi o něm mohl povědět něco víc. A pak už psi začali být až příliš odpočatí a bujní.

„Potřebujete zase pořádně prohnat, kluci," řekl jsem jim jednou při ranním krmení. „Takže si vyrazíme." Psi cvakali zuby a chytali ryby v letu, jak jsem jim je jednomu po druhém házel, a na moje povídání neměli čas. Jen jsme však posnídali, netrpělivě obíhali kolem a každým pohledem mi dávali najevo, že zbytečně zdržuju a nebýt mě, mohlo se už dávno vyrazit.

Tyhle výlety milovali. Cestou nacházeli nové dráždivé pachy, bylo možno prohnat neopatrného králíka nebo se rozběhnout za veverkou, a když někde zvětřili vlčí stopu, kožichy se jim na zádech zježily a oni si mohli dosyta vyhrát na neohrožené lovce.

Dali jsme se do kraje severně od jezera, kam jsme se v zimě moc neodvažovali. Čekala nás tam samá strž, stráň a kamenitá moréna, tedy žádná pohodlná procházka, ale potřeboval jsem se tam podívat. Měl jsem dojem, že na sklonku lovecké sezóny jsem někam do těch končin viděl mizet medvěda, a bylo potřeba zjistit, jak daleko od nás přebývá a jestli není nebezpečí, že by se nám za naší nepřítomnosti vloupal do zásobárny. To místo bylo podle mého odhadu v současných letních podmínkách vzdáleno asi půl denního pochodu. Ale nikdy jsme tak daleko nedošli. Asi po třech hodinách nás cesta vedla úzkou úžlabinou. Skoro pod vrcholkem se otvíralo úbočí s nedávno vyhrabanou dírou. Zaváhal jsem, koukal po stopách kolem, ale nebyl jsem z nich ani trochu moudrý. Míša, který se k otvoru přiblížil, zavětřil, přikrčil se a začal vrčet. Připravil jsem si pušku a pomalu a zlehka našlapoval řídkou trávou blíž. Ostatní psi se už srazili do hloučku a potom, jako když se právě poradili, roztáhli se do loveckého vějíře a drželi se mi po boku. Míša stále kus před námi jistil a několikrát po nás přes plece mžikl ostražitýma očima, jako by se ubezpečoval, že jsme připraveni.

Škrábali jsme se do svahu stále volněji. Zároveň jsem obhlížel možnost ústupu, pokud by bylo potřeba se rychle ztratit. Už jsem se dostal na pár metrů od otvoru, když mi cosi zasvištělo přes hlavu a cvrnklo do skály vedle Míši. Do křovisek nad skálou švihla sprška odštípnutých kamínků. Pak teprve někde v dálce práskl výstřel. Míša

odskočil všema čtyřma na stranu a já jsem se skulil na břicho a sjel ze stráně. Psi už uháněli dolů, až jim vlály uši. A já jsem se dodatečně sám sobě divil, že mě podle druhu materiálu a podle způsobu, jakým byl vyrubán, hned nenapadlo, že jsem padl na dílo lidských rukou. A kdo jiný tu mohl kutat než můj kamarád z nejmilejších, Pruďas Lulu? Ale konečně, čirou náhodou tu mohl zkoušet štěstí ještě někdo jiný, tento jiný by však určitě nebyl tak nedůtklivý, aby na mě pálil jako na škodnou, jen se mu k dílu přiblížím. Kromě toho by ho tu Lulu určitě ihned vyslídil a vyhnal. A jako odpověď na moje úvahy zazněla druhá rána, ale tu už střelec zřejmě vypálil jenom nazdařbůh, na zastrašení. Kulka letěla kdovíkam. A my jsme se tedy po vlastních stopách pěkně rychle vrátili do srubu a já jsem se až do večera divil, proč se mě Lulu nepřichází zeptat, co jsem na jeho díle hledal, co si vlastně myslím, a podobné věci. A dodatečně mě polil pot, když jsem si uvědomil, jakou má Lulu mušku. Vystřelil z daleka, a přesto náboj letěl nejvýš půl metru ode mne a Míšu skoro trefil. Co kdyby byl Lulu počkal, až se dostane na kratší dostřel nebo třeba jenom náhodou pohnul puškou o vlásek stranou? Ne, s tímhle kamarádem nebyly žerty. Ani zblízka, ani na dálku. Celou noc jsem skoro nespal a natahoval uši, jestli ty tiché zvuky, bzučení komárů na síti nad lůžkem nebo ostré houkání sovy či zádumčivé, truchlivé vyvolávání výra z venku nepřeruší kroky.

Vody řeky Záchrany už dávno opadly, dravý proud se proměnil v mírnou říčku s četnými mělčinami a nepříliš prudkými peřejemi, která se skoro pokojně ubírala dolů k řece Mackenzie. Věděl jsem, že budu nucen loď často přenášet, až se vydám po proudu, a cesta zpátky mi připraví pořádnou túru, přesto jsem se rozhodl vzít s sebou kánoi. Bylo potřeba okouknout ruch na řece, která je v létě jedinou spojnicí jižních krajů se severem, jedinou cestou, která umožňuje přepravu lidí i nákladů celou tu tisícikilometrovou vzdálenost nahoru k Aklaviku. Letadla létala nepravidelně a nebylo jich mnoho, takže masová doprava se provozovala jenom po Mackenzie. A říkal jsem si, že by neškodilo prohlédnout i kousek území na druhém břehu.

Naložil jsem zásoby na týden a jednoho bílého rozjásaného rána

jsem vyjel po proudu. Psi mě sledovali podél břehu, prodírali se křovinami, rozpustile štěkali, předbíhali mě a čekali někde ve skále vysoko nade mnou, až pojedu kolem, aby se mi s vyplazenými jazyky vysmáli pro mou pomalost. Cesta plná překvapení mezi zubatými břehy mě naplnila radostí a nejasným očekáváním čehosi dobrého a veselého. Kdybych byl tušil, jak velice se mýlím!

Mackenzie se stále valila mocným proudem, ale nějak usmířeně, nevzdouvala se a nerámusila jako výtržník, jak jsem ji viděl na jaře. S rozkoší jsem se projel po jejích hladkých zrcadlových vodách, vyhlížel na vzdálený protější břeh a nemohl se nasytit proměnlivým obrazem skalisek, prudkých hlinitých břehů a mnoha druhů zeleně, od našedlých lupenů osik po šťavnatou zelenomodrou trávu všude, kde se udržela. Teprve únava mě vyhnala na břeh, kde už mě psi netrpělivě čekali. Vytáhl jsem kánoi na plochý svah a s udicí v ruce se posadil vedle ní a nachytal hromadu ryb k večeři. Den přecházel v bílou noc, když jsem se v táboře nad strání rozvaloval u ohně, uprostřed ranců a v klubku hafanů, v klíně té divoké nedotčené přírody, pleskal se po obličeji a po krku, a stejně jako psi se olizoval nad vůní těch krásných hladkých tělíček, která se pomalu opékala nad nízkými plameny.

První den jsem na řece zpozoroval několik kánoí, ale byly příliš daleko, než abych s plavci navázal rozprávku. Vzal jsem si na pomoc dalekohled. Na nákladu, pokud jsem mohl posoudit, jsem nenašel nic mimořádného. Druhý den jsem od rána znovu obhlížel širou hladinu. Těch několik lodiček, co nás minulo, patřilo většinou Indiánům. Až odpoledne plula po proudu v blízkosti našeho břehu velká cestovní kánoe se dvěma bělochy. Viděli nás, zamávali a něco volali, ale zdálo se mi, že ani oni nemají v nákladu uprostřed lodi žádný kontraband. Množství i druh zavazadel odpovídaly dlouhé cestě, kterou měli zřejmě za sebou, a možná i před sebou. Byl bych uvítal, kdyby byli zastavili, abych si s nimi mohl popovídat. Při takové náhodné besedě se člověk někdy dozví víc než při nejhorlivějším čmuchání. Ale pluli dál a už se neohlédli. Jenom ten zadní si před sebe do lodi shodil široký klobouk, otřel si předloktím čelo a znovu mocně zabral pádlem. Přední vyhlížel něco daleko před sebou.

Po večeři jsme si ještě jednou zašli dolů na břeh. Seděl jsem, jenom se díval a nemohl se pohledu nasytit. Psi se rozkošnicky protahovali kolem mne, mžourali ospalýma očima a drbali se v kožiších. Jenom neustále nepokojný uličník Míša rejdil mezi stromy, hrabal v zemi nebo předními prackami vyskakoval na kmeny borovic a větřil veverky. Nevěnoval jsem mu pozornost. Okolní klid a mír mě ukolébávaly do sladkého polospánku a nenapadlo mě, že by se někomu z nás mohlo něco stát. A pak ke mně dolehlo polekané zakviknutí. Líně jsem otočil hlavu a vzápětí vyskočil. S ustrnutím jsem se díval, jak se pod Míšou utrhl kus převislého břehu, jak se pes snaží zachytit na drolícím se hlinitém svahu a pak se propadá do pětimetrové houbky a mizí pod hladinou.

Rozběhl jsem se podél břehu. Psi za mnou. Míša se vynořil kus níž a zuřivě hrabal nohama, proud však byl nečekaně silný, obloukem se odrážel od břehu a táhl psa na volnou řeku. Letěl jsem zpátky, strhl loď na vodu a pádloval jsem, co mi síly stačily. Sehnat v divočině nového psa není právě jednoduché, ale v té chvíli jsem na Míšu nemyslel jako na jednoho z tahounů. Míša slyšel šplouchání pádla a vyděšeně po mně otáčel hlavu. Několika záběry, které mi div nevytrhly paže z ramenou, jsem loď dohnal až k němu, naklonil se a za kůži za krkem jsem se ho pokoušel vytáhnout do lodi. Ale zapomněl jsem na jeho váhu a na překvapení, kterých má řeka v zásobě nespočet. Právě když jsem se narovnával a vší silou vlekl psa přes bok, narazil jsem dnem na nějakou překážku trčící ze dna. Náraz překotil loď a pes byl znovu ve vodě a já s ním. A než jsem se vyhrabal, proud popadl kánoi a odnášel ji dál a dál, otáčel jí a pohrával si s ní jako rozpustilé dítě. Nasadil jsem závodní tempo. Zbytečně. Vzdálenost se neustále zvětšovala. Neměl jsem naději, že loď dohoním, a s pocitem hořké lítosti jsem se vzdal. Míša se čvachtal několik metrů přede mnou. Doplaval jsem k němu a pokoušel se ho postrkovat ke břehu.Voda nás stále strhávala. Rval jsem se s proudem i se psem, který namáhavě chrčel a hrabal po mně drápy, každou chvíli jsem byl pod vodou a napolo utopený jsem se zase vynořoval a dodnes nevím, jak se mi tenkrát podařilo dostat se i s Míšou do klidnější vody. Pocítil jsem, že proud poznenáhlu slábne,

a pak jsem psa pozvedl a odhodil ho stranou do tišiny. Mne ten pohyb znovu ponořil a já už se žaludkem z dřívějška plným vody jsem cítil, jak se bez výstrahy jakýsi spodní proud ovíjí kolem mne jako hadí tělo a vleče mě ke dnu. Mával jsem rukama a zběsile kopal nohama, vší silou jsem se pokoušel dostat se nad hladinu, ale už se mi nedostával dech a plíce jsem měl na roztržení. Pak jsem pod chodidly ucítil cosi pevnějšího a zoufale se odrazil. Když jsem se pak s kašláním a frkáním snad v posledním okamžiku vynořil a podařilo se mi vytřít si z očí kalnou vodu, s úlekem jsem si uvědomil, že mě proud opět zavlekl dál na vodu, kánoe z hladiny jako kouzlem zmizela a odněkud zpředu se, sice stále ještě zvolna, ale neodvolatelně, blíží sílící řev. A vzpomněl jsem si, že jsem tam někde jednou objevil vodopád. Teď už mě popadala panika. Namířil jsem ke břehu, ale postupoval jsem jenom neznatelně a proud mě bokem snášel stále níž. Psi běželi podél břehu, vystrašeně štěkali a ti odvážnější skákali do vody, ale jakmile zpozorovali tu sílu, která se jich zmocňovala, spěšně se škrábali na pevnou zem. Míša ležel jak široký tak dlouhý na kousku plochého břehu, a jak byl promočený, vypadal ubohý, hubený, o polovinu menší.

Jak jsem se neustále rozhlížel, zpozoroval jsem jakýsi divný úkaz a zamířil jsem k němu. Proud kus přede mnou jako by se o cosi rozrážel, vlnil se v tom místě a rozděloval jako pěšinka v dlouhých ženských vlasech. Snášel jsem se k tomu vodnímu hřebínku blíž a blíž a čím dál rychleji a najednou jsem ucítil prudký náraz, který mě znenadání překulil a na minutku jsem zase polykal blátivou vodu. Podvědomě jsem se chytil něčeho pevného, co se však na hladině ukazovalo až o kus dál, a pod dlaněmi jsem nahmatal drsnou kůru stromu a pak několik krátkých odnoží, zřejmě olámaných větví nebo kořenů. Rukama i nohama jsem se křečovitě přimkl k tomu nečekanému zázraku, který se tu kdysi zachytil dna jenom proto, aby mi teď aspoň chvilku dovolil vydechnout, než omdlím a voda mě strhne dál. Sesoukal jsem se po šikmo položeném kmenu níž a ponořil se až po bradu, abych vodě kladl co nejmenší odpor. Proud pod hladinou však byl stejně silný jako nahoře a popotahoval mě dál. Noha mi několikrát uklouzla a kůra taky nebyla tak drsná, jak se mi

zprvu zdálo. Byla ohlazená a slizká a voda mě po milimetrech opět posunovala nahoru. Hrabal jsem nohou pod sebou, hledal jsem nějakou oporu, a nakonec se mi podařilo zaklesnout se podkolením za silný ohnutý výstupek tak, že jsem na něm sice poněkud nepohodlně, ale přece jen jakžtakž seděl a zády se opíral o další, který péroval a chvěl se a zařezával se mi do masa, váhu mého těla však udržel.

Psi stáli v hloučku s předními tlapami ve vodě, viděl jsem je v hladině tišiny zdvojeně, a s otevřenými tlamami sledovali moje počínání. Nebyli dál než dvacet metrů, ale jakých dvacet metrů — pro mé vyčerpané paže, s mocným proudem, který mi hrozil utrhnout hlavu od těla. A pak mě osvítil nápad, při kterém mi zároveň zatrnulo v zádech. Ale cítil jsem, že věčně se na svém problematickém hřadu neudržím, a už jsem nevěřil své kruté lásce Mackenzie, že mi dovolí zdolat tu krátkou, ale najednou nepřekonatelnou vzdálenost ke břehu a uvolní mě ze své drsné náruče.

„Reku," zavolal jsem a hlas mi podivně přeskočil. „Reku, řemen, řemen. Řemen," opakoval jsem. „Přines řemen!"

V táboře mezi ranci a ostatními věcmi ležel kotouč vždycky pečlivě stočeného řemenu ze sobí kůže, který jsem tentokrát chtěl použít při zpáteční cestě ke koníčkování kánoe proti proudu. Uvědomoval jsem si, jak absurdní je můj nápad. Ale nacvičoval jsem se psy nejrůznější kousky a oni vždycky pochopili, co se od nich chce. Absurdní nápad, ale jiný nebyl po ruce. Musel jsem ho vyzkoušet, a to bez zbytečných průtahů. Cítil jsem, jak jsem v ledové vodě prochladlý, zuby mi počínaly drkotat. A v prstech jsem pozvolna ztrácel cit.

„Reku, aport, přines řemen," volal jsem znovu. „Zápas. Bude zápas!"

Rek nerozhodně přešlápl. Naléhavost v mém hlase ho zřejmě vyburcovala k napjaté pozornosti. Zoufale jsem doufal, že porozumí jen samotným slovům, že nebude třeba, aby nejdřív viděl předmět používaný k našim oblíbeným hrám.

„Zápas, Reku," křičel jsem. „Puňto! Míšo!"

Uličník Míša, který už se zřejmě z leknutí vzpamatoval, pochopil

první, vyskočil, ve výskoku se otočil, a jako by se byl ani důkladně nevymáchal, uháněl zpátky k táboru. Rek se dal v mžiku za ním a ostatní psi se po krátkém zdržení přidali.

Stále ještě jsem po předchozí námaze ztěžka oddechoval, a zároveň uvažoval, že ta myšlenka je skutečně šílená, a jestli bych přece jen neměl zkusit přeplavat. Hučení odkudsi zpředu však znělo příliš hrozivě a zblízka a já jsem nevěděl, jestli bych dokázal dosáhnout břehu dřív, než by mě stále sílící a zrychlující se proud strhl s sebou k vodopádu. Vlastně jsem si byl skoro jist, že bych ho nepřemohl.

Vyburcovalo mě podrážděné štěkání. Psi se hnali po břehu, Míša vlekl svazek řemenu a ostatní se mu ho snažili vytrhnout.

„Stát," volal jsem, než dosáhli přibližně místa, které jsem si vybral. „Stůjte! Stát!" volal jsem znovu a znovu, až mě ve vlastním ňafání uslyšeli. „Roztáhnout řemen," pobízel jsem je. „Táhnout! Táhnout!"

Psi vždycky s nadšením hráli tuhle hru. Na jedné straně řemenu já, na druhé oni v neuspořádaném chumelícím a přeskupujícím se hroznu a tahali jsme se a tahali, až praskla větev, za kterou jsem řemen zaklesl, nebo mi uklouzly nohy a oni mě s radostným halasem vlekli cestou necestou přes prostranství před srubem až někam do lesa, kde jsem se raději pustil, jinak by mě utloukli o stromy a vystupující kořeny. Na tuhle pochybnou možnost jsem teď musel vsadit. Jiná mi nezbývala.

Psi se potýkali se řemenem, ale k mé hrůze ho začali zamotávat. Vzmáhala se ve mně úzkost. Nevěděl jsem, jak je zarazit, jak jim nařídit, co mají dělat. Jen jsem dál pokřikoval, pak už vlastně jenom sípal zmatené výzvy, a nakonec vydával pouze jakési skřeky. A psi měli z řemenu dokonale zmotaný uzel. Moje naděje rychle odumírala. A stejně to asi byla skutečně jenom bláhová naděje. Natáhnout řemen byla jenom první a ta nejlehčí operace. Druhou by bylo přinutit některého ze psů výš proti proudu ke skoku do vody. Měl se pokusit aportovat mi konec řemenu. A třetí, a konečnou, přimět psy, aby popadli druhý konec a jako při přetahováni mi pomohli ven z vody. Teď teprve jsem dokonale pochopil

nesmyslnost svého plánu, ale co všechno člověka nenapadne, když jde o záchranu života? Daleko absurdnější, šílenější nápady mohou přepadat strachem rozjitřené, o bytí se třesoucí stvoření, které se ještě před chvílí dalo pokládat za rozumného, myslícího jedince.

Cítil jsem, jak umdlévám nejen ztrátou sil a pronikavým chladem, ale i ztrátou jediné naděje, kterou jsem si bláhově dělal. Nezbývalo mi, než se pokusit o téměř nemožné a se ztuhlými a nepohyblivými údy ještě jednou svést zápas s proudem, zápas zjevně už předem marný, prohraný. Roztřásl jsem se a nedokázal jsem chvění zastavit. Ani jsem se raději už po psech neohlížel. Nechtěl jsem vidět jejich snažení, které se postupně změnilo v samoúčelnou hru, jež jim dávala zapomenout na mou hlavu, trčící z hučícího proudu. Za krkem jsem měl kus těžkého ledu, který se mi zařezával až do obratlů. Pravé chodidlo mi náhle zkroutila křeč. Konec, říkalo něco ve mně a překvapilo mě, že mnou to pomyšlení neotřáslo víc. Byl jsem tak zaujat sám sebou, zahleděn do svých pocitů, že jsem si ten hlas uvědomil, až když se rozeřval naplno.

„Tak kruci, pitomče, copak tys ještě ke všemu ohluch? To se tu mám ukřičet k smrti?“

Ani se mi po té halucinaci nechtělo otáčet hlavu, pak jsem si však s prudkým leknutím uvědomil, že ten hlas je mi nadmíru povědomý, že to hrubé, chraptivé hulákání vlastně dobře znám a je mi najednou milejší než nejkrásnější zpěv, než cokoliv na světě. A na břehu přešlapoval Lulu a pohupoval v ruce mým řemenem. Mimoděk mě napadlo, jak se mu ho asi podařilo vzít psům, že se nebránili, ani nezaštěkali, jak je možné, že neucítili Pruďasův příchod a nepostavili se mu na odpor, ale okamžitě jsem ty myšlenky zapomněl. A já se druhým leknutím div nepustil a nesklouzl ze svého slizkého trůnu, ale tohle bylo leknutí radosti. Leknutí z náhlého pochopení, že už tu nejsem sám, že jsem po minutách hluboké a naprosté beznaděje blízek zachránění. Je tu někdo, kdo mi jistě pomůže — a vůbec mi nepřišlo na mysl, jaká je to náhoda, že právě ve chvíli největšího nebezpečí se v pustině, kde celé týdny nepotkám človíčka, jako zázrakem v posledním okamžiku přece jen jeden objeví.

„Tak už ti ráčilo dojít, že tu na tebe čekám?“ ječel teď vztekle

Pruďas Lulu. Nad hlavou točil smyčkou řemene, jako když se rozcvičuje, a zároveň si hraje, a psi, sedící s otevřenými tlamami na zadcích kolem něho, kroutili v kruzích dozadu vyvrácenými hlavami. „Takhle zvednout ruku by se ti nechtělo? Nebo chceš přiškrtit?“

„Jo,“ spíš jsem zakokrhal, než zachraptil, a zkusil jsem se pustit. „Ne,“ vyjekl jsem potom. „Počkej moment.“

„Copak o to, já mám času dost,“ rozkládal teď najednou klidně Lulu a dál si točil smyčkou nad hlavou. „Jenom jestli se mně povede strefit, šoupni si tu smyčku pod ramena, abych ti třeba neutrh ruku.“

Přemáhal jsem křeč, a zároveň se pokoušel zachytit se druhou nohou a jednou rukou větví. Pak jsem pomalu opatrně zvedal ruku, a než jsem ji vztyčil, zasvištěl řemen a smyčka mi hladce a téměř bez doteku sjela až k rameni. Měl jsem ještě chvilku co dělat, abych ji uvolnil a stáhl si ji přes hlavu a pod druhou paži, a přitom se nepustil a neutopil, a taky už byl nejvyšší čas, déle bych se byl na stromě neudržel, ale pak jsem cítil, jak se řemen napíná a začíná mi svírat hruď.

„Tak se pusť, hrome! Nebo si chceš tu vzácnost, co tam máš, vzít na památku?“ hulákal Lulu nadšeně. Úspěšný vrh ho zřejmě velice rozjařil. „A nemlať sebou tolik,“ krotil mě, když jsem se konečně odvážil do proudu, který mě okamžitě popadl a prudce odnášel. Teď už jsem bezpečně věděl, že sám bych ho určitě nepřemohl. „A nějaký tempo, ne?“ pokřikoval Lulu. „Nebo neumíš plavat?“

„Vždyť nemůžu,“ chtěl jsem zavolat, ale bylo slyšet jenom nějaké žbrblání a já se znovu nalokal. Lulu dnes naštěstí neměl dlouhé vedení.

„Tak moment — a koukej držet hlavu nad vodou.“ Otočil se, hodil si řemen přes rameno a svým medvědím klusem se rozběhl po plochém břehu ke stráni. Znovu jsem se nalokal, div jsem se neutopil, jak jsem se na chvilku ponořil, a pak jsem byl pro změnu po břiše vlečen přes písčitý břeh a Lulu uháněl dál, jako by se nikdy nechtěl zastavit a mou váhu na druhém konci řemenu vůbec necítil. Podařilo se mi zařvat a Lulu udělal ještě několik skoků a pak s jednou nohou ve vzduchu se jako dětská káča otočil a tvrdě dosedl. „Herdek,“ řekl si procítěně, „člověk se tu kvůli němu ještě zchromí.“

Pomalu se narovnával do své hromské výšky. Koukal na mě, jako by mě hledal a nemohl mě mezi těmi kamínky a větvičkami na břehu rozeznat. „Jseš celej?“ A přidusal a pomáhal mi uvolnit řemen, který mě div neudusil.

„Je to dobrý,“ vyhekl jsem, popadl dech a pak jsem se rychle otočil a na všech čtyřech dávil neuvěřitelné vydatné proudy žlutohnědé, do zelena přecházející vody.

Lulu se hluboce předklonil, a s dlaněmi opřenými o kolena s nelíčeným zájmem zblízka přihlížel. Pak se podrbal pod čepicí. „Člověče,“ řekl obdivně, „do tebe se toho vejde — to bych byl nikdy neřek.“ A dál se díval a nakláněl chlupatou hlavu na stranu zrovna jako psi, kteří mi věnovali stejnou pozornost. Nepřestával jsem se třást.

Nový záchvat křeče mi náhle zkroutil chodidlo a já jsem vyletěl a začal skákat po písku. Psi se rozutekli a Lulu strnul a vzápětí se jeho tlusté prsty rozeběhly po řemenu a v překvapivě krátké chvilce vytvořily přesnou smyčku, která se sama roztočila vedle jeho spuštěné ruky.

„Neblázni,“ vyjel jsem, než stačil hodit. „To jenom křeč.“

„A jo,“ řekl skoro zklamaně. „Já teda taky neslyšel, že by se někdo z topení pomát, ale...“

Zkroutil jsem se na bobek a pažemi objal ramena. Byl jsem do kosti prokřehlý, studilo mě snad všecko, i žaludek, byla mi větší zima než za nejtužších mrazů.

„Chceš odnýst?“ zeptal se Lulu.

„Mám tam loď,“ drkotal jsem zuby.

„Měls — a nemáš ji,“ řekl nevzrušeně. „Já ji zahlíd. Tak pojď, zatopíme a dáme ti něco teplýho do žaludku.“

„Ne.“ Zvedl jsem se a ztěžka a toporně jsem se rozběhl. Psi se přidali a Lulu nakonec taky a pak se mnou klusal rameno na rameni, jako by se bál, abych mu neupadl.

Nemuseli jsme daleko, snad nějakých padesát metrů, ale mohl jsem si ušetřit námahu a vyvarovat se smutné vzpomínky. Obrázek, který se mi naskytl, mě znovu roztřásl. Řeka se v těch místech vrhala do hloubky nejméně dvaceti metrů mezi zubaté balvany, hrozivě

trčící ze zpěněné vody, a pak s řevem spadala prudkou šikmou peřejí k místu, kde jako v obrovitém kotli zuřivě vířily vlny. Kánoe snad čekala jenom na okamžik, až se s ní přijdu rozloučit. Visela s děravým dnem obráceným vzhůru na skalisku, a jak ji zpěněné jazyky zespodu olizovaly, pozvolna klouzala dolů, pak se postavila zpříma jako jedle, klesla, zatočila se a sjela pod vodu. Sledoval jsem ji, jak proklouzla na hlubinu a už se nevynořila. Nechtělo se mi domýšlet, co by se bylo stalo se mnou a s Míšou, kdybychom se byli nezvrhli, nebo potom se mnou, kdybych se byl čirou náhodou nezachytil, a konečně kdyby se byl neobjevil Pruďas Lulu. Ustrnule jsem se k němu otočil. Lulu stál lehce předkloněný, nepohnutě hleděl dolů a jeho široce otevřené oči pozvolna dostávaly skoro šílený výraz. A já jsem se tomu nijak nedivil. Psi se zachovali chytřeji než my. Jen nakoukli dolů a spatřili to ohromující divadlo, zamlžené oblaky vodní tříště, přikrčili se a po břiše se stahovali zpátky, a jen měli pocit bezpečí, otočili se a několika skoky zmizeli v křoví.

„Tak abychom snad taky šli," hlesl jsem. „A díky, Lulu."

„Co? Ale no jo," utrhl se, jako by se probouzel. „Copak je zač?" A vykročil k tábořišti.

Plameny šlehaly na dva metry vysoko, byl jsem převlečený do suchého, vypil jsem kotel vařícího čaje a výjimečně jsem si do něho dopřál hlt rumu z Pruďasovy ploché lahvičky, kterou mi tedy při mé návštěvě zapřel, ale chlad mě neopouštěl. Snad už to nebylo ničím jiným než vzpomínkou na okamžiky beznaděje, na ten krůček, který mě dělil od věčného zapomenutí. „Ty, Lulu," řekl jsem a přisedl ještě blíž k ohni, „kde ty ses vlastně naučil házet? To přeci byla dálka."

„No," zarazil se Lulu, který toho do téhle chvíle taky moc nenamluvil, jako by o něčem přemýšlel, nebo snad vycítil, že mě má nechat sobě samému, „já jsem si teda taky nějak moc jistej nebyl..." A opatrně dodal. „Já to kdysi zkoušel jako honák, ale právě proto, že jsem to s tím lasem ne a ne pochopit, musel jsem kovbojování nechat. Jinak s koníčkama to bylo docela pěkný..."

Myslel, jsem, že v tu ránu omdlím. „Cože?" vyjevil jsem se.

„He?" zeptal se Lulu. „Jaký cože? Zkrátka mně to s lasem nešlo, no. Je to tak těžký pochopit?"

„To jo — ale o pochopení tu přeci nejde...“ Dodatečně jsem se znovu vyděsil.

Lulu kupodivu porozuměl. „Aha — nojo — ale copak jsem ti tohle moh vypravovat, když jsi tam koukal z vody jako rosnička? To chtělo si nic nepřipouštět, ne?“

Div jsem nevlezl do samých plamenů, hladil je dlaněmi a jenom jsem kroutil hlavou ze strany na stranu.

„No a co?“ hádal se Lulu. „Nevyšlo to snad?“

„No jo, vyšlo,“ hlesl jsem bezmocně.

„Tak vidíš. Ale já přitom na něco přišel. Poslechni si to. Ono je to asi tak, že člověk se něco naučí, ani o tom neví, aspoň ne v tý chvíli. A pak se to v něm rozleží a najednou by v tý věci moh závodit.“ Lulu se potěšeně zasmál. „Člověk by kolikrát sám neřek, co v něm je, co? Já když jsem na tebe házel, tak jsem vůbec nepomyslel, že by to nemuselo vyjít. Jako když vím, že to mám v ruce. Dobrý, co?“

„To je všecko hezký, Lulu, ale na další hod bych ti byl už asi nepočkal.“

„To si jenom myslíš. A já teda byl přichystanej, že řemen kousek výš uvážu a hupsnu s ním za tebou, kdyby to už jinak nešlo. Teda — že by se mně tam nějak moc chtělo, to teda ne...“

„To bys fakt udělal, Lulu? Leda bys byl blázen.“

„Jaký udělal? Jakej blázen?“ utrhl se.

Chvíli jsem o jeho povídání i o něm samém přemýšlel, a pak mě ještě něco napadlo. „Ty, Lulu, a jak dlouho jsi tam ve stráni nebo kde seděl a koukal, jak se koupu?“

Lulu potrhl rameny.

„No — chvilinku,“ broukl neochotně. „Než mě to přestalo bavit.“

„Odkdy teda?“

„A nechtěl by bys mně dát pokoj?“ loupl po mně očima.

Trochu jsem se zastyděl. „Máš pravdu, Lulu, promiň. A poslyš — ono by se ti to ani s tím hupsnutím do vody nemuselo povést.“

„Tak to máš ale se vším, ne? Hop, nebo trop.“

Tentokrát to tedy bylo hop, napadlo mě, a skoro jsem se zapotil, když jsem si vzpomněl na jeho druhé přízvisko. Smolař Lulu. Smolař Lulu — a já byl odkázán na něho, na jeho ruku. Ale ta smůla šla

tentokrát možná mimo jenom proto, že to byla moje smůla...

Psi, kteří leželi opodál, se přišli podívat, jestli ještě nezbylo něco dobrého. „Copak byste chtěli, uličníci?“ zeptal jsem se jich a pocítil k nim nával něhy. „Taky už jsme se nemuseli sejít, všimli jste si?“

„Ty, kamaráde,“ ozval se Pruďas Lulu a mluvil na mne nezvykle mírně, i když to v jeho podání znělo, jako když se lžící přejíždí po struhadle, „zatím ještě nikdy nebylo kdy, ale já se tě už mockrát chtěl zeptat, jaký je to nářečí, co s ním tady se svejma pejskama čaruješ. Nějaký čipevajský, který neznám?“

„Žádný čipevajský. To je česky.“

Lulu zmateně nakrčil čelo.

„Česky, povídám,“ řekl jsem. „Tak se mluví v jedný malý zemi v Evropě. Taky se jí říká srdce Evropy.“

„Aha, jako Francie, viď?“ S pochopením pokýval hlavou. „Moji starý odtamtud taky přišli — je to nějakejch dvě stě let.“

„Já si hned podle toho Luciena myslel, že patříš k francouzskejm Kanaďanům. Naše země je kousek dál.“

„Aha,“ řekl se stále stejným, teď už zřejmě předstíraným pochopením. Alespoň jsem pochyboval, že by měl nějakou představu o mapě Evropy.

„Ale poslyš, Lulu, teď mě napadá, co mě mělo napadnout už dávno. Kde ty ses tu vlastně tak najednou vzal?“

„Kde bych se tu bral?“ začal zhurta svým starým tónem, ale zarazil se, jako by si uvědomil, že si na dnešek uložil nezvykle smířlivou náladu, a zároveň jako když se trošku stydí, to už ale vypadalo na patnáctý div světa. „Teda — já tohle...,“ nemohl najít to správné vysvětlení, a pak se rozhodl: „No — zkrátka — jak ses mně tehdá hrabal na tom novým díle, tak jsem si řek, že si po tobě dám trošku pozor, no!“

„Myslíš, jak jsi po nás střílel?“

„Co? Střílel? To bylo jenom tak pánubohu do oken,“ řekl lehce.

„Já si to hned myslel, když mně hvízdla takhle blízko kolem hlavy.“

„Tak vidíš,“ začal smířlivě a pak mu to došlo. „Cože?“ vykulil se. „To není možný.“

„Tak se zeptej támhletoho psa,“ řekl jsem a on se po Míšovi ohlédl, jako by chtěl poslechnout. „On ji skoro koupil.“

Lulu s nevírou v očích mrkl po své kulovnici, ležící vedle něho v trávě, a zřejmě si mou informaci nemohl srovnat v hlavě. „To snad vážně není možný,“ bručel si pro sebe.

„Povídal jsi, že sis mě chtěl trošku pohlídat — a to ses za mnou trmácel až sem?“

„No,“ řekl se známou průhlednou vychytralostí, „jak sis bral loď, povídám si: Ale — ale — v tomhle něco je. Přeci se s tím krámem nebude tahat jen tak pro nic za nic dolů a pak zase tu sakramentskou cestu zpátky.“

Takže Lulu schopně kombinuje, napadlo mě. Ale co se to stalo, že je dnes úplně jiný? Stav, v jakém mě našel a ze kterého jsem se ještě úplně nevzpamatoval? Nebo ho jenom přepadla chvilková dobrá nálada? Záchvěv družnosti?

„Tys přeci nechtěl nikam jet, že ne?“ zeptal se a jeho úzkostlivá snaha skrýt zvědavost mě skoro rozesmála.

„Ani mě nenapadlo,“ povídám. „Kam taky?“

„Pravda, kam taky, viď?“ opakoval potěšené. „A koukni se — teda — od toho mýho novýho díla jsem tě vyhnal, jen jsi k němu dorazil, co?“

„Já k němu ani nedošel. Já vlastně ani do teďka nevěděl, že je to tvoje dílo. Já původně myslel, že tam hrabalo nějaký zvíře, a psi se taky chovali tak divně...“

„Tak tys ani nenahlíd dovnitř?“

„Kdepak, jak se někde střílí, radši vždycky koukám zmizet.“ Viděl jsem na něm, jak se mu ulevilo, a najednou mě napadlo vysvětlení. „Moment,“ řekl jsem. „Že tys tam kápnul na to tvoje žlutý potěšení, přiznej se.“

Lulu seděl, jako by náhle ohluchl, a s očima obrácenýma vzhůru sledoval párek bělohlavých orlů, kteří do tmavě modré oblohy vetkávali fantastickou krajku. Svým mlčením mě utvrdil v přesvědčení, že se nemýlím.

„Proto!“ pokračoval jsem s pochopením. „A mně vrtalo hlavou, že máš tolik času chodit si za mnou po lesích, místo abys pracoval. A ty

ses vlastně bál, že jsem ti to zlato vyčenichal a teď uháním s kánoí na jih, abych si to tvoje dílo dal zaregistrovat. Ale koukej — nevytáh tys mě z tý řeky vlastně taky jenom proto, aby ses mě na tohle moh zeptat?“

Lulu se změnil v sochu. V sochu toho starého nevrlého zamračeného Lulu Pruďase, co vypadal jako přihlouplý čert z pohádkové knížky.

„A to vlastně bylo moje štěstí, co? Protože nemyslet si něco podobnýho, nešlapal bys mi na paty a nedorazil bys k Mackenzie právě včas.“

„Máš sakra pitomý řeči,“ vzmohl se Lulu konečně na odpověď, ale scházel jí ten správný říz.

„Takže teďka, když víš, jak to je, a když jsem přišel o dopravní prostředek, můžeš zase klidně spát.“

Podíval se po mně se směsí nedůvěry a naděje, ale mlčel.

„Ty, Lulu, já vím, že co se týče zlata, dokážou být lidi velký prevíti,“ řekl jsem a položil mu dlaň na koleno. „Ale já ti od samýho začátku mluvím pravdu. Po žádným zlatu netoužím, a po tvým zvlášť ne. A přál bych ti, abys už jednou zakop o pořádnej důl — zvlášť po dnešku, Lulu. Přál bych ti hromskej kopec plnej zlata, jen ho takhle rukama hrabat ven.“

Znovu ke mně otočil svůj lichoběžníkový obličej a teď pro změnu vypadal jako přihlouplý čert čímsi hluboce zmatený. Známky nedůvěry však z něho pozvolna opadávaly. Zhloubi objemné hrudi si hromově odkašlal. Psi sebou trhli, zvedli hlavy, chvilku ho pozorně sledovali a pak si položili čumáky na natažené přední pracky. Oči z něho nespouštěli v očekávání, zda se ten zvuk neozve znovu.

„Asi to teda ode mě bylo fakticky trochu pitomý — tenhle nápad...,“ začal skoro v rozpacích, ale duch důvěrnosti a družnosti, který mezi námi zavládl, jemu velice cizí, ho nutil pokračovat. „A já jsem teda asi fakticky kapánek prudší, ale copak já za to, kruci, můžu?“ Na chvilinku se zase rozpálil. „Nemůžu!“ Jeho nové zakašlání znělo tentokrát trochu dojatě a psi jenom položili uši dozadu a zase je zvedli. „Já dobře vím, co se o mně povídá, neboj se,“ ujišťoval mě a uhnul očima, jako by nemohl vydržet můj

překvapený pohled, „ale chlapa zajít nenechám, to teda ne, ať si o něm myslím, co chci.“

„To já poznal, Lulu,“ povídám. „A máš to u mě, vážně.“

„Proto to neříkám, kruci,“ trochu se utrhl. „Já jen, že to — že nejsem to — žádnej vrahoun. A voda, to je teda něco, co mám ze všeho na světě nejmíň rád — už odmalička. Z vody bych pomoh každýmu.“ Trošičku se otřásl.

„Třeba nepříteli?“

„Nepříteli? Jakýmu nepříteli? Copak ty jseš nějakej můj nepřítel? Jseš přeci soused, ne? A že se někdy kapánek poškorpíme — to je toho, ne? To se přeci mezi sousedama stává.“

„Máš pravdu, Lulu, ale měli bychom si slíbit, že příště při tom škorpení vynecháme střílení, co ty na to?“

„Co?“ nerozuměl Lulu. „Vynecháme střílení? Ty jako myslíš, jak jsem po tobě picnul?“ S pochopením se zasmál. „To přeci nic nebylo, už jsem ti to povídal.“

„No jo, ale stejně,“ řekl jsem bezmocně a Lulu se ke mně najednou naklonil a natáhl ruku, jako by tentokrát on chtěl důvěrně položit dlaň na koleno mně, ale pohyb nedokončil.

„Ty,“ řekl tajemně, „tenkrát — víš, v tý skále — tam fakticky bylo ptačí hnízdo. A vajíčka. Pět. Modrejch. Dovedeš si to představit? Pět krásnejch modrejch vajíček.“

Než jsme se druhý den rozloučili a pustili se po řece Záchrany domů, nedalo mi to a zavedl jsem řeč na to, co mi už od zimy nedávalo pokoj.

„Za jezerem?“ ptal se Lulu a vrtěl hlavou. „Za tím, co u něj máš srub? Kdepak, tam jsem se v životě nedostal. Já měl v jednom kuse dost co dělat na tý naší straně.“ A tvářil se tak bezelstně, jak by asi nedokázal, kdyby mi lhal. „Tak se měj,“ dodal, hodil si přes rameno odrbaný ranec se svými věcmi a šel po svých. A ten smutný nález zůstával záhadou.

7

Krátké léto ubíhalo jako vyplašený sob. Slunce sice hřálo pořád stejně mile, ale už překonalo nejvyšší bod, kam až se mu podařilo vyšplhat, a zdálo se, že svůj oblouk den ode dne nenápadně snižuje. Občas navštívil kraj liják, obvykle doprovázený větrem, nadělal venku kaluží a rozbahnil prostranství před srubem, hluboko se však nedostal. Půda zůstávala i v tomto období do hloubky promrzlá.

Neměl jsem teď žádný dopravní prostředek, nemohli jsme se tedy pouštět nikam dál. Vycházeli jsme na dvou třídenní pěší túry a několikrát jsme se znovu vydali k Mackenzie. Míša si dával pozor, držel se v uctivé vzdálenosti od vysokých břehů, dokonce i po plochém břehu, u něhož byla tišina, se k vodě přibližoval skoro po břiše. A já jsem si se zamrazením v zádech vždycky znovu prohlédl místo, kde se vodní proud čeřil jako stezička v ženských vlasech, a zašel jsem i k peřejím. Stával jsem tam a dlouho si prohlížel tu přirozenou propusť, uzavřenou skálou, která odolala, když si tu řeka vyhlodala kus pobřeží. Za ní, dál směrem ke vzdálenému druhému břehu, běžel proud volně a nerušené a leskl se celou širošírou plochou mírně a mírumilovně.

A pak se jednoho dopoledne znenadání objevil Tomáš Lauren. Něco jsem dělal před srubem a oháněl se po komárovi, který mi bzučel kolem uší, ale on bzučel čím dál silněji a pak se ukázalo, že to není komár, ale motor letadla. Seběhl jsem na břeh, abych měl volný výhled, a stroj se už vynořil za stromy na stráni, naletěl daleko nad vodu a širokým obloukem se snášel ke mně. Červeně natřené plováky dvousedadlového hydroplánu jemně dosedly na vodu, ani ji příliš nerozčeřily, jenom vrtule bičovala hladinu, jako by do ní každou otáčkou švihala zrníčka písku.

„Buď pozdraven, poustevníku," volal někdo už z dálky, a já poznal hlas Tomáše Laurena.

„To je dost, že se ukážeš," hulákal jsem a skákal po břehu plný radosti, že ho zase vidím. „Já myslel, že mě tu necháš do penze."

Pilot roloval až na mělčinu. Psi stáli ve svých kotcích na zadních, a div nepřetrhali řemeny.

Tomáš čekal, že se stroj pomaličku přiblíží ke břehu, sešplhal na plovák a skočil ke mně. Dlouho jsme si potřásali rukou a všelijak se

na sebe šklebili a plácali se po zádech.

„Jak dva opičáci,“ ozvalo se shora.

Otočil jsem se, jako když mě bodne, a vykulil oči. „Joss McCoy,“ řekl jsem ustrnule. „To snad ne!“ Díval jsem se, jak si pilot stahuje koženou kuklu a září na slunci svou zrzavou čupřinou. „Ať jsem blázen, jestli tohle není ten zatracenej, mrňavej Skot s makovicí jako pomeranč. Ale jak to,“ zeptal jsem se Tomáše Laurena, „že se mu svěříš do rukou? Copak on tu čertovu mašinku umí kočírovat?“

„Viděls, ne?“ chechtal se Joss McCoy. „Sedla si jako peříčko.“ A jako veverka šplhal dolů a hodil mi lano.

„A já myslel, že jenom špatně jezdí se psy...“

„Jak málo známe svoje bližní, co?“ nepřestával se smát Joss McCoy. „A už to někde uvaž — nebo to tu podržíš do zejtřka, než vyřídíme svoje?“

„Tu máš,“ vrazil jsem Tomáši Laurenovi lano do ruky a běžel nahoru, vyhledal bytelný kolík a se sekerou zase letěl dolů.

„Pořád stejně zbrklej,“ vrtěl hlavou Joss McCoy a se založenýma rukama pozoroval moje snažení. Jak stáli vedle sebe, vedle Tomáše Laurena vypadal jako nedorostlý školáček.

Hodil jsem sekyru před něho do písku. Joss oběma nohama vyskočil.

„No, vždyť to povídám,“ dodal.

„Tak dost kočkování, štěňata,“ okřikl nás Tomáš Lauren a popadl mě kolem ramen. „Jak si tu vedeš, vojáku, co?“

„Pomalu jako na dovolený,“ povídám. „Mrtvo, žádný pašeráci, nic. Ale pojďte dál, něco zakousneme.“

„No prosím,“ řekl Joss McCoy. „My se honíme, div se nepřetrhnem, a on si tu odpočívá. Je tohle spravedlivý?“

„Stačilo, co nám napsal, ne?“ řekl Tomáš Lauren.

„Ale já přeci jenom jednoho skoro chytil,“ povídám a vypravoval jsem o návštěvě u Henryho Fina. Zároveň jsem připravoval jídlo a navařil čaj a podal Tomášovi podrobné hlášení o tom, co se tady dělo.

„Tak Kudrnatej Pete, ten syčák, už to má taky za sebou,“ řekl nakonec Joss McCoy. „Ty jseš vlastně nebezpečnej člověk...“

„Já? Rád bych věděl proč.“

„Taková vykutálená trojice, a když některej z nich končí svoje pozemský putování, vždycky jseš někde poblíž.“

„Přeháníš,“ povídám. „Od toho posledního jsem byl hezky daleko.“

„Co tě bere?“ zeptal se mě Tomáš Lauren.

„Jak to?“

„V jednom kuse se ohlížíš a natahuješ uši ke dveřím.“

„Samota ho naučila ostražitosti,“ řekl Joss McCoy.

„Ani nevím, že bych se ohlížel,“ povídám, „ale sami možná uvidíte.“

„Jak u poustevníků bývá zvykem, chodí ho navštěvovat divá zvěř,“ pošklebovalse Joss McCoy.

„Skoro jsi uhod. Ale zase na druhou stranu, nebýt tý dravý zvěře, už jsem tu takhle neseděl a vy byste do smrti hádali, kam jsem se vám poděl.“

„Tak, a teď čeká, že budeme hádat,“ mrkal na Tomáše Laurena Joss McCoy. „Víš, jak to je, nebo se dáme poddat?“

„Ještě jsem vám nevypravoval u svým sousedovi,“ povídám. „Všeobecně známým Lulu Pruďasovi...“

„Cože, Lulu je tady?“ skočil mi do řeči Tomáš Lauren. „Proč jsi to nenapsal do hlášení?“

„Když jsem posílal poslední, ještě jsem toho o něm zrovna moc nevěděl. Chtěl jsem počkat, až zjistím víc — a kromě toho Lulu dokáže všelicos, ale na pašování nemá buňky.“

„To je jedno. My ho hledáme jako blázni a on ho má tady!“

„Copak, někde někoho zmrzačil?“

„Ne, ale...“ Nedokončil.

Psi venku se dali do zpěvu. „Tak ho máš tady s celou parádou a můžeš si s ním popovídat,“ řekl jsem. „Já věděl, že tu někde obchází. A když teď najednou slyšel letadlo, má určitě jazyk na vestě a oči navrch hlavy.“ Poslouchal jsem, ale zatím nebyl slyšet. „Jo, mimochodem, tys mně taky nenapsal, že ten Henry Fin tam nežije sám, a já pak vypadal jako pitomec.“

A už zadusaly rychlé kroky, dveře se otevřely a dovnitř se opět

nejdřív vsoukala hlaveň kulovnice a za ní lichoběžníková hlava pokrytá smotky černých drátů, které se jen náhodou podobaly vlasům a vousům. Podezřívavé oči, tentokrát opravdu trochu vykulenější než jindy, obhlédly místnost. Potom se zatmělo úplně. Lulu skoro do posledního centimetru zavalil dveřní rám. Zřejmě běžel, co mu síly stačily, a teď nemohl popadnout dech.

„Pánové, to je habán," ujelo Jossu McCoyovi.

Přestože jsem proporce Lulu Pruďase znal, znovu mi puška v jeho rukou připadala titěrná jako dřevěná dětská flintička. Tomáš Lauren je zřejmě neznal. Pomalu vstával a s obdivem si prohlížel tu horu masa a svalů v potrhaném a ušpiněném koženém oblečení s třásněmi ve švech. Sám byl jen o několik málo centimetrů menší, ale daleko štíhlejší.

Lulu, jako vždycky v mírném medvědím předklonu, s pažemi před tělem a s prsty pokrčenými, jako by se měl za okamžik spustit na všechny čtyři, si nás stále znovu všechny tři prohlížel.

Dech se mu pomalu uklidňoval.

„Co ten spěch?" povídám. „My bychom byli počkali."

„Co?" zeptal se Lulu. „Na co?"

„Na jednoho potrhlýho zlatokopa, ke kterýmu se ale musím chovat slušně, protože mě vytáh hrobníkovi z lopaty. Jenomže jsem si myslel, že už mi věříš. A ty nepřestáváš slídit kolem."

„Co tu chce?" šel Lulu přímo k věci a ukázal na Tomáše Laurena. „A tenhle taky," přenesl pohled i ukoptěný ukazovák na Josse McCoye, na kterém mu už chvíli něco nedávalo pokoje, a zůstal koukat na jeho zářící kštici. „Ať jsem pes," řekl s obdivem. „Jako zlato."

„Přirovnávali ty moje kučery k všeličemus," zašklebil se Joss McCoy, „ale takhle hezky o nich ještě nikdo nemluvil."

„Tak si pojď přisednout," povídám. „Máš přeci zase hlad jako vždycky, když vstoupíš do týhle pohostinný chaloupky, nebo ne?"

„He?" udělal si Lulu.

„Kruci, nech si to svoje he, už jsem tě o to stokrát prosil. A vůbec, proč se ptám, že jo?" Vstal jsem a narovnal mu na největší misku, co jsem našel, ode všeho vrchovatou hromadu.

„Kdo vy jste?“ zeptal se Lulu. „On ví, že to tu mám propachtovaný já.“

„Co že Tony ví?“ zeptal se Tomáš Lauren a sedl si.

„Jakej Tony?“ vyptával se Lulu.

„No přeci on. Jmenuje se Tony. To nevíš?“

„Jo?“ zeptal se Lulu a ohlédl se po mně s lehkým zmatkem v očích.

„Takový maličkosti Lulu přehlíží, co, starej kamaráde?“ povídám. „On mě totiž skoro pokaždý, co jsme se potkali, tak prohnal, že jsem nikdy nestih se mu představit.“

Lulu se na nás díval z jednoho na druhého a už se zase začínal mračit. Toto matení pojmů na něj bylo zřejmě moc. Neměl je rád. Chtěl mít jasno hlavně v jedné věci, ostatní ho nezajímalo.

„Kdo jsou?“ zeptal se mě.

„Jo, já ti to řeknu a ty mně polámeš kosti, protože si budeš myslet, že si z tebe střílím.“

„Poslouchej, ty sis před dvěma roky dal zaregistrovat díl nahoře ve východních výběžcích Franklinova pohoří, co se tam říká U tří sobů, je to tak?“ zeptal se ho Tomáš Lauren.

Lulu ztuhl a do téměř prázdných očeк se mu vloudilo nové podezření. Chystal se, že si sedne k jídlu, ale místo toho ustoupil o krůček zpátky.

„Teď si pro změnu myslí, že si z něj střílíš ty,“ řekl jsem Tomáši Laurenovi. „On je totiž Lulu drobet oprávněně citlivej na ty pády, kdy se zmýlil v odhadu.“

„Ty se do toho nepleť,“ odbyl mě Lulu a soustředil se jen na Tomáše Laurena. „Co to bylo s těma Třema sobama, srandička?“ zeptal se zavile.

„Vůbec ne...,“ začal Tomáš Lauren.

Lulu ho nenechal domluvit. „My jsme se už někde srazili?“ pokračoval v dotazech. „Měl bych tě znát?“

„Taky ne,“ řekl Tomáš Lauren. „Ale snad by sis měl sednout...“

„To je fakt,“ povídám. „Tadyhle toho divnýho malýho pána,“ ukázal jsem bradou na Josse McCoye, „už bolí za krkem, jak na tebe v jednom kuse vzhlíží jako na borovici.“

„He?“ řekl Lulu, ale hned na mě zapomněl. V té chvíli pro něho existoval jenom Tomáš Lauren.

„Prosil jsem tě, aby ses usadil, tak mě pro dobrou vůli poslechni. Vypadáš, že na něj každej moment skočíš, a já bych nerad, abyste mně rozkotali hnízdečko.“

„Sklapni,“ řekl Lulu stále stejným tónem, ale můj proslov přece jenom pomohl. Lulu si nohou odtáhl stoličku a spustil se do ní — tentokrát zvolna, že ani moc nezasténala. Stále si nechával místo na případnou manipulaci s puškou.

„S nataženýma rukama se špatně jí,“ povídám. „Kdo to má potom zametat?“

„Slyšels?“ zeptal se Lulu Tomáše Laurena.

„Jako co?“

„Co jsem se tě ptal.“

„Ne,“ řekl Tomáš Lauren. „Ani si nedělám srandičky, ani jsme se nikde nesešli. Ptám se tě jako úřední osoba. My tě totiž hledáme.“

„Jaký my?“

„Jsme od Kanadský královský jízdní.“

Lulu se nejdřív chvíli díval a pak teprve se lekl. „Co?“ zeptal se.

„Slyšels dobře,“ kývl Tomáš Lauren.

Lulu Pruďase něco napadlo a lekl se podruhé. „A já jsem tam něco — to? Jako proved? U těch Třech sobů?“

„Snad ne, aspoň o ničem nevím. Mně šlo o ten tvůj díl, co sis tam zabral.“

„No jo,“ mávl Lulu rukou, jako by nad něčím dělal kříž. „Úplně hluchej.“

„Takže jsi ho nikomu neprodal?“

„Neprodal? Copak by ho někdo koupil?“

„Je tam zlato.“

„Není,“ řekl s určitostí Lulu. „Přeci jsem se koukal.“

„Nešel jsi dost hluboko.“

„Šel. Aspoň tři metry.“

„Musel bys dvakrát tak hluboko.“

„A tam je?“

„Je, a dost.“

„A proto mě hledáš?“

„No vidíš,“ povídám. „Už nám svítá, co?“

„Ty to chceš koupit?“ nedal se vyrušit Lulu.

„Já nemůžu, ale celý okolí vykoupila společnost a už začala s těžbou, jenom ten tvůj díl jim zchází. Chtěli by ho teda taky.“

„Jo? A za kolik?“

„Nabízejí pěknou hromadu peněz. Pro mě nepředstavitelnou. Chceš to slyšet?“

„Ne,“ překvapil mě Lulu. „Nechci.“ Zdálo se mi, že posmutněl.

„Člověče,“ povídám, „říkal jsi mně, jak poženeš dolů do tepla, až uděláš svůj velkej nález, a teď, když to vypadá, že zničehonic zbohatneš, koukáš jako sněžná sova, a ani nechceš vědět, co to vynese?“

„To chce přeci vědět každej,“ osopil se na mě, ale jeho útok byl nějak nedomrlý.

„Souhlasím. Jenomže se mně zdá, že ty ten každej nejseš.“

Pomalu se i se židlí přisunul ke stolu, postavil si pušku mezi kolena a odstrčil talíř. Nevycházel jsem z údivu. Z jídla mu stoupala pára rovnou pod rozložitý nos, ale Lulu najednou ztratil svoji žravost. „No jo...,“ řekl jenom a nad něčím ztěžka dumal.

„Takže by ses měl sebrat a co nejdřív zaskočit do Edmontonu dát tu věc se společností do pořádku,“ řekl Tomáš Lauren.

„No jo...,“ řekl s týmž truchlivým přízvukem Lulu.

„Já ti tadyhle napíšu adresu, chceš?“

„To je jedno,“ řekl Lulu. „Třeba.“

„Panenkomarjá, co je tohle za odpověď?“ vyjevil se Joss McCoy. „Takhle mluví člověk, co se právě dozvěděl, že našel poklad?“

„Jakej poklad?“ trochu se probral Lulu.

„Ale nic, mě si nevšímej,“ vzdal se Joss McCoy. „Bavte se dál.“

Lulu chvíli čučel na jeho vlasy, brzy o ně ztratil zájem a vzal si od Tomáše Laurena kousek papíru, který mezi jeho prsty vypadal jako semínko pampelišky. Držel ten lístek v natažené paži, jako by se ho štítil, a ani se něj nepodíval.

„Lulu, vzpamatuj se,“ povídám. „Já na tvým místě prorazím hlavou strop, i když nejsem žádnej chamtivec.“

„Tak — tak,“ přikývl Lulu svou těžkou lichoběžníkovou hlavou.

„Pro tohle ses přeci léta honil po celým Severu a dřel se, jako se nadře málokdo na světě,“ povídám. „Mrznul, hladověl jako indiánskej pes, rval se s povětřím a s dravou zvěří...“

„Že jo?“ vzhlédl ke mně Lulu potěšené.

„... a mě jsi div nezabil, když sis myslel, že ti tu chci konkurovat,“ dodal jsem už skoro mechanicky.

„Viď?“ řekl a vousy se mu podivně zježily. Vypadalo to, pokud by to člověk mohl očekávat, že se pod nimi něžně usmívá. Podobný výraz jsem u Lulu Pruďase ještě nezažil.

„To snad není možný!“ Chytil jsem se za hlavu. „Vidíte to co já? Vždyť on vlastně nechce najít žádný zlato! Nebo jo, ale nechce peníze! On je tu jenom rád. Je šťastnej, že se dře a mrzne a tak dále, jak jsem povídal! Že je sám! A já ho dokonce začínám podezřívat — ale to už by snad byla ta největší pitomost, jakou kdo slyšel...“

Vyvalil jsem na Lulu Pruďase oči a zařval na něj:

„Přiznej se, bídáku! Že tys už kolikrát pad na žílu jako hrom, potěšil se s ní jako holčička s mrkací panenkou a zase ji zahrabal, abys mohl hledat další! Že je to tak?“

„Tohle ne. Tohle ať mně nikdo nepovídá,“ řekl Joss McCoy rozhodně, ale jak se díval na Lulu Pruďase, jeho výraz postupně prozrazoval celou škálu pocitů. Poslední představoval čirou nevíru. „Nebo — nebo jo?“ dodal ustrnule. „Kde to jsem?“ vyskočil najednou a Lulu se lekl a hrábl po pušce. „V blázinci?“ ptal se Joss McCoy stropu.

„Nech to stát,“ okřikl jsem Pruďase Lulu. „On ti nic neudělá, jenom se z tebe pomát.“

„Jo?“ otázal se Lulu, a s hlavou na stranu jako pes se soustředil na Josse McCoye, který si v rozrušení oběhl kolečko po místnosti a zase se vrhl do židle.

„A ty se divíš?“ hulákal jsem na Lulu přes stůl. „Já už z tebe byl mockrát celej vrtohlavej, ale dneska jsi mě dorazil.“

„Tak abych teda zase šel.“ Lulu se znenadání zvedl, sebral svou flintičku a s pomalým medvědím přešlapováním se otáčel.

„Moment, chasníku,“ zarazil ho Tomáš Lauren a zvedl se taky, po

něm maličký Joss McCoy a já se přidal. „Já měl nařízený tě najít a dát ti zprávu.“

Lulu se zastavil, ale obrátil k němu jenom hlavu. V té chvíli to vypadalo, že mu roste obráceně. „Jo?“ řekl se známou vychytralostí.

„Jo, k sakru,“ utrhl se Tomáš Lauren. „Copak tady se všecko musí opakovat desetkrát?“

„A udělal jsi to?“

„Co si tak vzpomínám, tak udělal,“ řekl jsem za Tomáše Laurena.

„Tak je to přeci v pořádku, ne?“ kývl na něho Lulu povzbudivě a pýcha nad vlastní chytrostí z něho přímo kapala. Pak už jsme zase viděli jenom jeho rozložitý hřbet v hladké odřené kůži a pod sloními tlapami v obrovských mokasínech zasténal srub od základů do bytelného krovu. Dveře mi však ani tentokrát při zavírání nevyvrátil.

Tiše jsme stáli a poslouchali, jak psi venku řádí.

„Kdybych začal skučet,“ řekl Joss McCoy skoro vyděšeně, „tak mě chvíli nechte.“ Stočil pohled na mě. „A Tomáš se tě vyptával, proč se pořád ohlížíš...“

„Tak teď už to víte, ale ještě jste neslyšeli o těch pěti modrých ptačích vajíčkách, nebo jak umí Lulu střílet a jak se na mě učil házet lasem — a jiný věci taky. Ale snad abychom si už sedli.“ Vypravoval jsem a Joss McCoy se chvílemi drbal ve vlasech, chvílemi se chechtal, když jsem se však dostal k momentu, kdy jsem seděl na svém mokrém koni po krk ve vodě a Lulu na mě pokřikoval, chytil se hrany stolu a nespouštěl ze mě oči.

„No, a to je vlastně skoro všechno,“ končil jsem. „Jenom později, když už jsme seděli u ohýnku, se mně Lulu přiznal, že zkoušel štěstí jako honák, ale protože se ne a ne naučit házet lasem, šel od toho pryč.“

„Co?“ řekl Joss McCoy.

„Slyšel jsi dobře,“ řekl jsem mu. „Lulu možná není jedinej zabedněnec v tomhle kraji. Ty jseš druhej, co se umí stejně chytře ptát.“

„Neměl jsi to tu zrovna lehký, viď?“ řekl Tomáš Lauren a maličko se pochechtával. „Ale ten habán — on snad vážně prospektoruje jen ze sportu, jako třeba někdo hraje na burze nebo karty.“

„Ale já se stejně musím v jednom kuse ptát,“ řekl Joss McCoy, „je tohle všecko vůbec pravda? Nezdá se mně jenom něco?“

Dveře se otevřely. „Teda — vy tu fakticky nejste kvůli zlatu?“ ujišťoval se Lulu ještě jednou.

„Fuj, to jsem se lek,“ povídám. „Nemáš na práci nic jinýho než pořád jenom děsit lidi?“

„Ne?“ chtěl mít Lulu jistotu.

„Krucinál ne!“ vykřikl Joss McCoy, až mu přeskočil hlas. „To mají příslušníci Kanadský jízdní zakázaný.“

„No jo,“ řekl Lulu mudrlantsky, „ale jenom když fakticky patří ke Kanadský. A jestli poslouchají. Některý neposlouchají.“ Odmlčel se a v hlavě mu viditelně zrálo rozhodnutí. „No, já si dám pro jistotu stejně pozor,“ dodal a zmizel i se svou flintičkou.

„Koukni se radši z okna,“ radil jsem Jossu McCoyovi. „Třeba se ti mrkne do mašinky, jestli nevezeš podezřelý nářadí. Moh by ti ji při tom převrátit, jak je hravej.“

„Kolikrát se ještě ukáže?“ zaeptal se Tomáš Lauren.

„Teď už vyřídil, co chtěl, tak ho asi nějakej čas neuvidím,“ povídám. „Nejvýš se támhle ve stráni nechá ožírat od komárů do tý doby, co odletíte, ale dolů nepřijde.“

„Jak ty ho máš odpozorovanýho,“ podivoval se Joss McCoy, a přece jen pro jistotu vyhlížel z okna na jezero.

„A stejně se skoro pokaždý spletu. Ale radši povídejte, co je novýho.“

„Správně,“ řekl Tomáš Lauren. „Odbudem to a musíme letět.“

„Cože? Já se těšil, že zůstanete do rána.“

„Kdepak. Chceme se ještě dneska dostat do Unkatakova tábora a po cestě musím udělat pár zastávek po stanicích. A zítra už abychom byli zase dole.“

„Vy jste my teda návštěvníci,“ řekl jsem zklamaně.

„Nelituj, brzy si nás užiješ ažaž,“ kývl na mě Joss McCoy.

„Tak od začátku,“ řekl Tomáš Lauren a najednou pospíchal. „Je to celá společnost. Co víme, finančně se podílí asi dvacet lidí. Mají vlastní letadlo, kterým dopravují kořalku do teritorií. Samotný akce na Severu provádí za procenta na zisku asi osm chlapů, který znají

jenom pilota, ale nikoho z těch dvacíti. Chytrý, co?“

„Jak se to vezme. Ale kdo předává pilotovi kořalku?“

„Vozí mu ji docela oficiálně rovnou k letadlu náklaďák z lihovaru.“

„A jak předává tržbu?“

„Pilot dostane zapečetěnou obálku s penězi, odevzdá ji tomu řidiči náklaďáku a ten zase v kanceláři.“

„Takže tam v tý kanceláři někdo ví, o co jde.“

„Samozřejmě. Nejspíš sám pan šéf, kterej si maže kapsu nejvíc. Takovou cenu za svoje patoky nikde jinde nedostane.“

„A tady nahoře?“

„Těch osm chlapů to samozřejmě nestačí všecko rozvézt a má hromadu pomocníků. A i když už na začátku mají pěknej výdělek, ještě navíc mění kořalku za kožešiny, nebo i za zlato, pokud Indiáni náhodou nějaký mají, a tohle všecko pak prodávají na stanici. A vydělávají dvakrát.“

„Takže, jak tak koukám, je to hotovej případ,“ povídám. „Nač se čeká?“

„Hotovej je, jenom ty lumpy musíme chytit se zbožím.“

„To by nemělo být tak složitý.“

„Jistě, jenomže teď kšefty stojí.“

„Já vím, ale až bude sanice, tak se do toho můžeme dát, ne?“ A pocítil jsem radost, že moje poustevnictví končí. „A kam to ten pilot vozí?“

„To je policajt, veliteli!“ řekl s hraným pohrdáním Joss McCoy. „Dáme mu to po lopatě, ne?“

„Jenom trochu přemýšlej,“ řekl mi Tomáš Lauren.

„Přemýšlej...,“ opakoval jsem a honem jsem si v duchu promítal, co o případu vím, obsah svých hlášení... „Počkej — snad — snad... Neříkejte, že vyšel ten Takimův tip.“

„Tahle tvoje zpráva vlastně pohnula případem dopředu, jenomže se nám všecko trochu zdrželo. Takimo najednou nebyl k nalezení.“

„Jak to? Psal jsem Jossovi McCoyovi, kam se Sunny Sunem jede.“

„Jenomže cestou změnili plány. Ale to nic. Představ si, že ten,

koho spráskal, byl jeden z těch osmi.“

„To se povedlo. Ale moment, potom ten míšenec, co Takima prodal za dvě láhve kořalky, je do věci taky zamíchanej. A hádal bych, že i správce Pete s ní má co dělat.“

„Hádáš správně. Ale poslouchej, s tím indiánským chlapcem, s Takimem, mně není všecko jasný. Hlavně mě zarazilo, že odmítal mluvit, přestože jsem mu řek, že za vejprask, co dal tomu chlapovi, ho jenom pochválím. Strašně opatrně se rozhovořil a nějak příliš nenápadně se ptal na tebe. Co jste to tu spolu měli?“

„Co je psáno, to je dáno,“ povídám, „tak mi nevyčítej, že jsem ti to nedal černý na bílým. Chtěl jsem ti to příležitostně soukromě pošeptat do ouška.“ Vyprávěl jsem o sněhové bouři a o všem, co se při mém návratu do srubu odehrálo.

„Tak se na to podívej,“ řekl Tomáš Lauren Jossu McCoyovi. „Když jsem mu povídal, že to tu neměl zrovna lehký, dělal jsem si legraci. Ale on se tu doopravdy nenudil.“

„To proto, že je takovej skotačívej,“ řekl Joss McCoy.

„Všecko jsme si potom sTakimem vysvětlili. Je to prima kluk, s kterým bych docela rád kamarádil. Zrovna tak jako se Sunny Sunem.“

„Tím chceš říct, abych na to zapomněl, co?“

„Ale, Tomáši, já uvažuju jenom tak, jak jsi mě to naučil.“

„Počkej — počkej — většinu už jsi uměl.“

„Leda od Roberta, jenomže ten smýšlel přesně jako ty.“

„Hádá se s velitelem, veliteli,“ žaloval Joss McCoy. „Dáme ho do hlášení?“

„Takimo už je zase ve svým táboře,“ řekl Tomáš Lauren. „Prvně se svez letadlem a dodneška je z toho celej pryč. Trochu nám pomůže v hledání toho místa, kde letadlo přistává.“

„Mají ty lidi aspoň přibližnou představu, kde to asi je?“ Uvědomil jsem si, jaká je to náhoda, že jsem se právě tady setkal s člověkem, který mi pověděl o nejdůležitějším místě v teritoriích, které nás v současné době zajímá, v nekonečném, místy neprůchodném terénu, kde i letadlo se může ztratit stejně snadno jako člověk se saněmi.

„Dovedou nás do těch končin, i když jejich názory se zatím trochu

různí. Ale jak přijde zima, pustíme se do toho. Ty taky.“

„Zaplať pánbu,“ povídám. „Další zimu už by mě to tu bylo kapku dlouhý.“

„On by tě Lulu rozveselil,“ rýpl si Joss McCoy.

„Jak je na tom pan Harper,“ povídám. „Nepřisadil si na výnosnej kšeftík?“

„Harper přeci nedokáže odolat, když jde o další centík do kapsy,“ řekl Joss McCoy.

„Důkazy zatím nemáme,“ poopravil ho Tomáš Lauren, „ale jeho účast se dá předpokládat. Harpera si vezme na starost pan baron.“

„To bych chtěl vidět,“ vykřikl jsem. „Pan baron od něho zkusil tolik a tak dlouho se od něho musel nechat vydírat, že mu teď jistě s náramnou chutí celej dluh oplatí. I bez úroků toho bude dost.“

„A Nikipi samozřejmě taky nechce zůstat sedět na šachtě. Domluvili se s Noatakem, že se přidají a pomůžou nám tu smečku pochytat. Uděláme z nich pro ten čas pomocný strážníky.“

„Nic hezčího si mně nemoh říct,“ povídám. „Kdy je uvidím?“

„Nikipi s panem baronem už jsou v táboře náčelníka Unkataka, a jak napadne sníh, přijedou s Noatakem sem. Společně se potom vypravíte dolů, a zatím se usadíte u Harpera ve Fort Providence.“

„Ten teda bude mít radost,“ zasmál jsem se a už dopředu viděl Harperovy oči. „Jak je panu baronovi a Nikipimu?“

„Tohle u těch lidí nepřestanu obdivovat,“ řekl Tomáš Lauren. „Na chřipku umírají, ale ze zranění se vylížou, že člověk nestačí koukat. Jeden ani druhej už neví, že do nich někdo střelil.“

„To rád slyším,“ řekl jsem. „Strašně rád.“ A vzpomněl jsem na své pocity, když jsem stál tehdy na šachtě nejdřív nad Nikipim a o několik dnů později nad panem baronem, jehož zranění zvlášť vzbuzovalo obavy z nejhoršího.

„A to by vlastně bylo asi tak všechno,“ řekl Tomáš Lauren. „Podrobnosti si povíme, než začne hon, a to už snad zase budeme trochu chytřejší. Jo — všichni tě pozdravují, a Beatrice si vyžádala, abych tě od ní pozdravoval zvlášť.“

„Díky. Jak to vypadá se šachtou?“

„Mark Harman to vzal do ruky a smlouva je podepsaná. A něco ti

řeknu. Beatrice prohnala všechny ty fikaný právníky od společnosti, že nestačili koukat. Oni si mysleli, jak jenom tak mezi řečí srazí cenu nejméně na polovinu, a Beatrice dostala plnou hodnotu, a nakonec z nich ještě vymačkala i procenta z těžby, o kterejch se předtím vůbec nemluvilo.“

„Já vím, co dokáže,“ povídám potěšené. „A co náčelník Otukamoan?“

„Už se smířil s tím, že si nemoh vyrovnat účty, jak si přál.“

„Poslouchej,“ vzpomněl jsem si, „povídal Henry Fin, že v novinách se znova zmiňovali o nesrovnalostech ve výpovědích těch lumpů, co šachtu vedli. O tom, že Vally Yatessen a Jim Norris přežili náš přepad, a pak se teprve ztratili.“

„To je pravda, začali s tím, ale ještě u nás, než se dostali k soudu. Tak jsme jim to drobet rozmluvili.“

„Už jim to spočítali?“

„Na můj vkus trochu mírně,“ řekl Tomáš Lauren. „Od pěti do deseti let.“

„No — když si představím, že bych to měl sedět já, je toho až dost,“ povídám. „Ale za tolik mrtvých je to jako nic.“

„Státní žalobce se odvolal, tak jim možná přidají.“

„Teritoria jim, doufám, zakázali.“

„Všem. Nadosmrti.“

„Aspoň to.“ Na vteřinku se mi před očima objevili jeden po druhém, každý jiný, a přece všichni stejní v lačnosti po penězích, v chtivosti mamonu za každou cenu, i za cenu lidského utrpení a lidských životů.

Když jsem po obědě vyprovázel Tomáše Laurena a Josse McCoye k letadlu, z houští se vynořil Lulu s obličejem červeným, nateklým, samá krvácející ranka. Ten den nefoukal vítr a Lulu posloužil komárům za svačinu i hlavní jídlo.

„Co že jsi nezůstal uvnitř?“ řekl jsem mu otráveně.

„Proč?“ zeptal se Lulu.

„Já se zblázním,“ řekl Joss McCoy. „Už je to tu zas.“

„Ty,“ ukázal Lulu hlavní kulovnice na Tomáše Laurena, „můžu jim říct, aby se šli picnout?“

„To je tvoje věc,“ řekl Tomáš Lauren a starostlivě sledoval ruce, které tu kulovnici držely. „Já jenom musím ohlásit, že jsem ti dodal zprávu.“

„Jo?“ zeptal se Lulu, který měl zřejmě zase svůj den. „A proč?“

„Ne!“ řekl tiše Joss McCoy, pomalu se otočil a kráčel dolů k vodě.

„Tak jim to teda ohlas, no!“ řekl Lulu škodolibě. „Stejně mě nenajdou.“ Obešel nás a nakročil do křoví.

„Je to dnes naposled, Lulu?“ zavolal jsem za ním.

„Jo,“ kývl, a ani se neohlédl. Zdálo se, že bez dalších dotazů pochopil, co jsem se ptal, a to už bylo co říct.

Řadu dní jsem pak měl o čem přemýšlet, čím se zabývat, a naděje, že se zase brzy sejdu s přáteli, způsobila, že jsem zpíval od rána do večera. Taky jsem jednou napůl vlezl pod kavalec, a když jsem nejdřív vyhrabal pár starých rozbitých mokasínů, smotky potrhaných řemenů a všelijaké jiné krámy, našel jsem konečně, co jsem hledal. Střep napůl slepého zrcadla, které tam kdysi spadlo a nikomu nestálo za to, aby je zase vylovil. Když jsem se pak na sebe podíval, na půl dne jsem ztratil náladu a těžce uvažoval, co si asi pomyslela Marie o tom zarostlém, neostříhaném a neupraveném pobudovi, co hospodaří v tomhle starém domečku. A nabrousil jsem nůž a trochu si okudlal vlasy i vousy. A snad jsem to ani tak moc nedělal kvůli svým kamarádům, ti mě konečně berou takového, jaký jsem, spíš jenom tak, z čiré radosti, že je zase uvidím, a ze světa vůbec. Přezpíval jsem několikrát dokolečka všecky písničky, které jsem aspoň trošku znal, od *Pec nám spadla* po *Cikánko ty krásná.*

A pak šlo všecko ráz na ráz. Právě tak jako jaro se odbylo za několik málo dní, ani podzim se neomeškával. Vloudily se k nám lehké noční mrazíky, komáři začali mizet. Jednou ráno jsem se probudil a podivil se, jak listnáče kolem jezera mírně zežloutly. Divil jsem se, přestože jsem tenhle úkaz znal z dřívějška a očekával ho. A boj mezi zelenou a žlutou rychle pokračoval, přidala se červená a hnědá a všechny dohromady podpálily lesy, přioděly přírodu do královského hávu, v němž svou roli hrála i bělost štíhlých bříz a modř nebe, zrcadlící se v jezeru. Dělo se to ve spěchu, ale ne v

tichosti. Všecko, co se sem zjara nastěhovalo, cítilo stejně jako každoročně blížící se nebezpečí a uhánělo k jihu. Nejdřív se připravily chloulostivé princezničky čírky. Rozvážné tety kachny a husy se na nebi seřadily do svých klínů trochu později, a když se pak kolem břehů objevil led, přelétávaly nad námi labutě, s nimi jeřábi a další a další hejna...

Přišly deště a plískanice a s prvním sněhem už i ticho, oživené jen občasným hvízdáním větru a zádumčivými hlasy mých stálých sousedů, kteří zůstávají obyvatelům divočiny věrni, sov a sýců, modročerných vran, hašteřivých sojek a několika dalších otužilců. A bílou pokrývku označkovaly první stopy ostražitých zajíců běláků, červených veverek, hranostajů a norků, slídících lišek a kanadských rysů a za nocí se krajem neslo tragické svolávání vlčích smeček, chystajících se za svým krutým, potřebným cílem. A mnoho dalších podpisů vyprávělo o tom, že tudy proběhla maličká pestrá myšivka nebo šedivý křečík, či větší bratr kuny pekan — všecky jsem je důvěrně znal a těšil se z vědomí, že i nepatrné znaménko už má pro mě svůj zcela určitý význam, že umím přesně uhádnout, co se tu dělo, proč zvířátko spěchalo nebo vyčkávalo. Jak jiné to bylo, když jsem se tenkrát skoro bez zkušeností pustil na Sever...

Jezero už dávno bezohledně spoutal mráz, vítr, který měl volný daleký rozběh, na něm udusal sněhový příkrov jako mlat, a my jsme se několikrát s rozkoší a u vytržení proběhli po té nekonečné bílé plošině, až jsme ztratili břehy z dohledu a cítili se na světě úplně sami, pár nepatrných jiskřiček života uprostřed ticha.

8

Čekal jsem, že každý den se mohou přihnat troje saně a neustále podvědomě natahoval uši, kdy se ozve rámusení psů. A taky jsem se divil, že se neukazuje Lulu. Celých těch pár týdnů od Tomášovy návštěvy jsem ho nezahlédl, a dokonce jsem ani nenarazil na jeho stopu. Pomalu jsem si už začal dělat starosti, jestli se mu něco nepřihodilo, a jednoho dne jsem se za ním vypravil. Když jsme se

spouštěli do toho utěšeného údolí, kde Lulu přebýval, netrpělivě jsem vyhlížel, kdy se konečně objeví jeho nevábné obydlí, a zaskočilo mě, že nikde okolo nebylo vidět, že by tudy někdo projel nebo prošel. Na nebi se neukázal ani ten nejtenčí proužek kouře. A srub stál na místě, ale komín i na dálku vypadal studeně a jednolitá bílá pokrývka byla neporušená i tady. Popojel jsem blíž. Chatrné dveře skoro do poloviny zavál sníh, zajišťovací kolík pevně trčel zvenčí v železném oku. Odhrabal jsem sněžnicí závěj a nakoukl dovnitř do studeného šera. Nepamatoval jsem si, kolik měl Lulu hrnců a jiných potřeb, nemohl jsem tedy posoudit, jestli něco zmizelo, a nepořádek tu panoval stejný, jako když jsem tu tehdy byl. Jisté bylo, že zmizel Lulu sám. Ani svou přírodní zásobárnu si nevyhrabal. To mohlo znamenat, že odešel, ještě než napadl sníh. Doufal jsem, že zalezl někam jinam, kam ho zavedly jeho bludné stezky, že opravdu jenom odešel, že se mu nestalo nic zlého. A že se nerozloučil? Jemnosti společenského chování nebral Lulu nikdy v úvahu. Proč by si měl dělat násilí kvůli mně? Takoví přátelé jsme zase nebyli.

Padla na mne náhlá samota. Dosud jsem věděl, že v blízkosti někoho mám, že mám souseda. A přestože jsem s ním moc zábavy neužil, byl tu přece jenom člověk, živá bytost, a jak se ukázalo, chlapík, který přes svůj nerudný vzhled je ochoten pomoci. Teď jsem tu zůstal sám.

Zakolíkoval jsem dveře. „Nedá se nic dělat, kluci," řekl jsem zklamaně. „Jedeme domů."

Ještě však bylo na návrat brzy, a když už jsme byli tak daleko, řekl jsem si, že se podívám po tom medvědovi, za kterým jsem se vypravil v létě. Teď tu není Lulu, aby si na nás zkoušel svoje střelecké umění.

Namířil jsem dál do kraje, do míst, kde se začal zvedat. Vzdálené vršky se postupně zvětšovaly, a zároveň protahovaly a asi po dvou hodinách jízdy už vyhlížely na pořádné kopce. Potom jsme se ponořili mezi lesy, a když jsme na druhé straně vyjeli, prudce jsem zastavil. V tom opuštěném kousku divočiny, odkud zmizel i můj soused, jsem znenadání narazil na čerstvou stopu saní. Mířila přibližně naším směrem a vedla kus pod námi za úzkou planinkou při

samém okraji lesa, jako by se psovod skrýval. Větvičky podrostu ho musely švihat do obličeje, někde dokonce, místo aby si zkrátil cestu volnou krajinou, zajížděl mezi stromy a prodíral se křovím. Už stopa sama o sobě mě nutně musela zaujmout, člověk vždycky potřebuje vědět, kdo se mu objevil v revíru. A když si pak někdo počíná takhle, zájem se pochopitelně změní v oprávněnou zvědavost. Nacházeli jsme se na terénní vlně, na jakési terase vedoucí po úbočí kopce, a na stopu jsem shora dobře viděl. Rozjel jsem se a pobízel psy, kteří s radostí poslechli a hnali se jako vlčí smečka za kořistí. Zřejmě cítili zvířata, která tudy nedávno proběhla, a zmocnila se jich lovecká vášeň.

Jel jsem pokud možno přímým směrem, zkracoval jsem si zajížďky toho před námi, jen jsem dával pozor, abych neztratil stopu z očí. Pozvolným obloukem jsme se stáčeli kolem jednoho z kopců a já jsem hádal, jak je asi stopa stará a kdy mohu dohonit saně, které ji vyznačily. Zdálo se mi, že jely pomalu, příliš pomalu, což spolu s předešlým pozorováním vzbuzovalo další otázky. A pak jsem je zahlédl. Daleko dřív, než jsem čekal.

Vyjeli jsme na planinu. Dálkou zmenšené saně právě zahýbaly k výběžku lesa. Přidali jsme a pokračovali, až se porost po pravé ruce začal znovu ponenáhlu zvedat do táhlého zvlněného hřebene, který se nám postupně přibližoval. Když jsme po stopách saní objeli lesní jazyk zabíhající do planiny, měli jsme konec hřebene před sebou. Ve vzdálenosti asi dvou kilometrů dole vyčníval z lesa a prudce spadal dolů k úpatí, kam vedla naše cesta. Na svahu se udržovalo jenom řídké křoví a sem tam nějaká zakrslá borovice s roztřepanou, bohatě pocukrovanou korunou. Saně právě dojížděly k úpatí. Zdálo se mi, že jsme se jim dost přiblížili, ale stále ještě byly příliš daleko, než abych rozeznal podrobnosti. A pak zmizely za cípem lesa.

Skluznice na umrzlém sněhu ostře svištěly. Ten známý zvuk doplňovalo bubnování psích tlapek a moje dusání, v lehkých mokasínech sotva slyšitelné. Mráz už mi opět vykouzlil bílou parádu na chlupech kapuce a na vousech, stejně jako psům kolem mord. A jak jsme se blížili k ostrohu, který nás zatím chránil, začínal proti nám vát rezavý ostrý vítr, který mi vháněl slzy do očí a zdál se

profukovat i dvojí kožešinu a několikeré teplé prádlo, které jsem měl na sobě.

Rek v čele smečky zničehonic v běhu zvedl hlavu, krátce zavětřil a varovně vyštěkl. Vzápětí se ozvali Míša s Punťou a Haryk a Azor jim začali přizvukovat.

„Co máš?“ zeptal jsem se tiše Reka. Znal jsem jeho ostražitost a neomylný čich a věděl jsem, že jenom tak pro nic za nic by nestrašil.

Rek po mně otáčel svou huňatou hlavu s červenavou srstí, jako kdyby mým myšlenkám rozuměl a ubezpečoval mě, že mě nezklame. Znovu vyštěkl a chystal se zastavit. Přitáhl jsem popruhy. Rek zvedl čumák, a vycenil zuby a zuřivě začal štěkat někam vzhůru do stráně, která se nad námi zvedala do výšky dobrých třiceti čtyřiceti metrů. Takhle se nechoval, když cítil jenom nějaké zvíře.

Sykl jsem a vedl smečku pod samý svah, kde nás před případným pohledem shora chránilo křoví, a ujížděl dál. Rek nepřestával štěkat, ostatní psi se však už uklidňovali. Tohle byla další záhada. Muž před námi se do stráně nemohl vyšplhat, nevedla tam podrostem jediná skulinka. Kdo se tam mohl skrývat? Nebo přece jenom zvíře?

Před námi se začal rozšiřovat pohled na kraj za kopcem. Terén tam mírně stoupal, les na obě strany se rozestupoval. Saně jsem zatím nikde neviděl. Ale věnoval jsem teď pozornost křoví, podél něhož jsme co nejtišeji jeli, hledal místo, kde bychom, shora neviděni, mohli nenápadně zastavit.

„Héj — héj,“ ozvalo se nad námi. „Zastav ty koně!“

Lekl jsem se, jako by mě znenadání švihl bičem po zádech. Stočil jsem psy proti kopci a vyjel s nimi do prudkého svahu, kam až stačili vytáhnout saně. Pak jsem zabočil a trhl saněmi dozadu. Psi padli na kosmaté zadky. Z křoví na nás spadla malá sněhová lavina, ale zato jsme byli dokonale skryti. Hrabal jsem v nákladu a uvolňoval pušku.

„Tak takhle ne, kamaráde,“ volal člověk shora. „Já tě sice nevidím, ale můžu střílet naslepo a něco určitě trefím.“

A na potvrzení jeho slov práskla nezvykle hluboká rána a kulka zasvištěla větvičkami nepříjemně blízko.

Dostal jsem vztek. To už byl třetí střelec, co si ze mne za poslední rok udělal terč. Měl jsem toho dost.

„Přestaň!“ zařval jsem vzhůru a rozhlédl se po psech, kteří cítili, že jde o kůži, a tiše se krčili pod keříky.

„Tak vylez!“ poručil hlas. „Flintu nech, kde je.“

„Ani mě nenapadne!“ zařval jsem znovu a pátral, kudy bych mohl zajet dál, přemístit se, aby náš postup nezpozoroval.

„Tak dobře,“ zavolal nevzrušeně, a zároveň vystřelil. Střela šla sice přes nás, ale malý gejzírek sněhu, který vyhodila do vzduchu, jsem zahlédl, a vůbec to nebyl příjemný pohled.

„Tak dost,“ houkl jsem. „Jsem od Kanadský jízdní a ty okamžitě přestaň s tím střílením, nebo ti urazím palici.“

Muž se krátce zasmál. „Prima,“ řekl pobaveně. „Jen si pro ni pojď a něco uvidíš.“

Opatrně jsem rozhrnul křoví a v podřepu se pokoušel protáhnout.

„Copak že jsme tak ztichli?“ volal hlas. „Jestlipak tam kamarádíček nerychtuje nějaký překvapení? Ten, co povídá, že je od Kanadský jízdní.“ A znovu se zasmál.

Posunul jsem se ještě kousek stranou, ale křoví bylo tak husté, že shora určitě viděl, jak se pohybuju, a měl snadný cíl.

„Pozor,“ zavolal, „teď to půjde blíž.“

„Nestřílej,“ křikl jsem. „O co ti vůbec jde?“

„Konečně rozumný slovo,“ pochvaloval si. „Tak poslouchej, pane policajt, kterej teda jseš asi něco úplně jinýho, hádal bych. Kampak ses to takovým trapem rozjel?“

„Je ti něco po tom?“ zeptal jsem se ho.

„Samozřejmě. Jako každýmu slušnýmu člověku.“

„Kterej střílí po lidech.“

„Ale já přece musel, ne? Když neposloucháš.“

„Dost zábavy,“ řekl jsem, ale ten nahoře chtěl rozprávku vést po svém.

„Kdepak, kdepak, ještě jsi mně neodpověděl.“

„A taky ti neodpovím!“ Začal jsem se už zase vztekat.

„Vlastně ani nemusíš. Já tě viděl. A tamtoho taky. Já vás pozoroval a dal jsem si všecko dohromady. A co mně vyšlo? Co bys hádal?“

„Já tu nejsem na hádání a vůbec tomu tvýmu plácání nerozumím.“

Pokoušel jsem se ho křovím zahlédnout.

„Ale běž! A co to střílení?“

„Kromě toho tvýho o žádným nevím.“

„Ne? A co myslíš, že tu dělám? Dávám si šlofíčka? Já tu pobíhám po hřebenu sem a na druhou stranu a z toho opačnýho konce jsem viděl, jak jeden začal střílet a jinej pak taky. A ujel a ten první se pustil za ním. Když se mně ztratili pod stromy, přeběhl jsem na tenhle kopec, a co vidím? Jeden utíká a druhej pořád za ním. Co mě tak asi mohlo napadnout?“

„Co ti mám říct jinýho než prve?“

„No dobře. Jakpak se teda jmenujem, co? Ale pozor. Já pár chlápků od Kanadský znám. Tak to nepopleť.“

„Znáš Tomáše Laurena?“

„A safra — safra,“ pochvaloval si. „To jsi šáh do tý lepší sorty... A to máš být teda ty?“

Už skoro od samého začátku se mi ten hlas zdál trošíčku povědomý a při posledních větách stále známější. Teď jsem si vzpomněl. A byl jsem si skoro jistý, že se nemýlím.

„Ne,“ zahulákal jsem nahoru. „Já jsem ten, co je hnedka navrčenej, jak jen k němu vítr zavane kousek toho tvýho ochraptělýho, v jednom kuse nachlazenýho hlasu...“

„Tak tohle si nech, nebo ji máš v kožichu!“ křikl na mě.

„Jo, něco podobnýho už jsem od tebe taky slyšel,“ hulákal jsem dál. „Tenkrát, jak jeden zlatopkop, co si říkal Arthur Fay, pálil tou svou houfnicí po Indiánovi, až ho dostal.“ Začal jsem se hrabat z roští a sklouzl po svahu.

„Co to tam breptáš?“ řekl hlas trochu nejistě.

Vyběhl jsem na volné prostranství. „Nepamatuješ se, jak jsi ze mě doloval, jestli jsem opravdu Tony Siskou?“ Koukal jsem nahoru, ale stále ještě se neukazoval.

„To jo,“ řekl po odmlce, „ale ten nikdy nebyl u policie.“

„Opatrnej pán, ten ubrečenej zlatokop Arthur Fay. A paměť mu docela slouží, jenom se mu musí občas vynadat, aby mu z palice vyfoukaly ty jeho mouchy.“

„A ty jseš asi teda doopravdy ten drzej hubatej kluk, co by

zasluhoval denně nařezat.“

„Jo, a už si konečně přestaň hrát na schovávanou. Nebo snad každýho, koho potkáš, nejdřív chvilku odstřeluješ, necháš ho skoro zmrznout, a pak teprve si s ním sedneš k ohýnku?“

„Je to on!“ řekl. „Takhle nabroušenou nemá nikdo od Velkýho Otročího až nahoru k tundře. A kulhá. No samozřejmě...“ Na kopci mezi křovím se objevila hlava v beranici. „Jeď tady za ten kopec, ale moc se neukazuj, ať se ten, co ho čekám, nevyplaší. Počkej pod tím průsekem, já tamtudy přijedu.“

Vrátil jsem se do křoví a popadl popruhy. Arthur Fay, řekl jsem si v duchu. Prospektor, který do své padesátky nezakopl o pořádný kus zlata. A když se mu to konečně povedlo, měl smůlu. Za dlouhá léta na Severu zažil celou hromadu potyček, ale žádná neskončila smrtí. A pak ho poblíž srubu, kde jsem v současné době žil, napadl Indián. Pálili po sobě, a když jsem se k tomu nachomýtl já, div mě Arthur nezastřelil. Myslel si, že jsem Indiánův společník a pokouším se ho obejít. A já zatím jenom utíkal před třemi výtečníky, kteří se mi přilepili na paty a já je za chumelenice setřásl. A dostal jsem se z deště pod okap. Pak jsme si to s Arthurem vyjasnili a obchvat provedl on a Indiána trefil. A udělal to tak nešťastně, že se Indián přes veškerou naši péči už neprobral k vědomí a umřel. A k mému překvapení byl ten Indián tentýž chlapík, který mi kdysi vykradl srub, a když jsem mu věci zase vzal a vyhnal ho z kraje, vrátil se a ze stráně nad chatou mě odstřeloval. Honil jsem se za ním několik dnů, a nakonec jsem našel jeho tábor, stříleli jsme po sobě a já jsem ho ve tmě spíš náhodou zasáhl do nohy. Indián tenkrát ujel a já jsem se s ním tedy znovu setkal, jenomže on už o tom nevěděl. A Arthur Fay byl jeho smrtí otřesen a já jsem ho hluboce chápal. Celý čas, dvacet či více let, co se potloukal divočinou, neměl s nikým tak vážný spor, a teď, když konečně padl na pořádné naleziště, že do smrti neutratí všecky peníze, které za ně dostane, při cestě na jih, kde chtěl důl přihlásit a prodat, se stalo tohle, co mu může otrávit celý zbytek života. Arthur Fay tehdy seděl v mém srubu jako hromádka neštěstí a já se už na jeho tichý utajovaný žal nemohl dívat. A pak jsem si vzpomněl na léčebné metody svého přítele, starého Roberta, a

pokusil jsem se je uplatnit na Arthuru Fayovi. Vynadal jsem mu, co se do něho vešlo, a moje zřejmě docela přesvědčivě předstíraná hrubost vzbudila jeho vztek, který mu trochu vypudil chmury z hlavy. Ale už tehdy jsem si říkal, že je to pomoc pouze dočasná.Toho mrtvého do konce života bude nosit v sobě a nikdy se té přítěže nezbaví.

Pod klikatým průsekem, který prudce šplhal do kopce, jsem zastavil a vyhlížel dál na planinu. Stopy člověka, za kterým jsem jel, mířily stále rovně, až kam jsem je stačil sledovat, ale pláň byla pustá, nikde žádné saně, jediný tmavý bod.

„Héj...," ozvalo se vzdálené volání a ze zákrutu průseku se vynořily saně, které před sebou hnaly neuspořádanou smečku psů, a řítily se k nám.

„Koukněte se na toho blázna, kluci," bručel jsem si do vousů a přihlížel, jak muž běží, co mu stačí nohy. „A to tvrdil, že je mu přes padesát."

Netrvalo dlouho a Arthur Fay zabrzdil vedle nás, až od lyžin odletěla náruč sněhu.

„Zdravím tě, pane policajte," pokřikoval udýchaně a s popruhem v ruce šel ke mně, malá, štíhlá, téměř chlapecká postava, obalená kožešinami, s chlupatou kapuci, z níž se na mne vzhůru otáčely dvě bystré oči. „Že jsi ale vyrost," řekl s obdivem. „Už tenkrát jsem si říkal, jakej jseš kus chlapa, ale teď se mně zdáš větší." A podal mi ruku. „Ale víš, že jsem tě rád potkal? Nějak jsem na tebe nemoh zapomenout."

„Já vím, zase nějaký chmury v makovici, takže potřebuješ vynadat, co?"

„Pánové, slyšíte to?" Několikrát otočil hlavu sem a tam a pak řekl: „Jak ho někdo dokáže snést vedle sebe a třikrát denně se s ním neseprat?" Zasmál se na mé. „Ale to si s tebou ještě vyřídím. Teď mám drobet naspěch."

„Najednou," povídám. „Kdo tady tak dlouho zdržuje? A kromě toho se mně zdá, že tu spěchám já."

Ohlédl se na planinu a pohazoval opratí.

„A tys měl přeci taky někam namířeno, ne?" povídám.

„Jo, jezdím si sem a tam, ale teď právě se zdá mně, že máme společnou cestu. Je někdo proti tomu?“

„Vlastně ne — ale snad bychom si teda měli něco vysvětlit.“

„Já toho k vysvětlování moc nemám.“ Stále se rozhlížel po planině a pomalu pohledem prohledával okraj vzdáleného lesa. „Jak jsem ti povídal, z druhý strany kopce jsem viděl chlápka se saněma, jak uhání, až se za ním práší. Najednou mu nadjel jinej, zalez do křoví a začal pálit. Ten první ji asi dostal, ale střílel taky a pak se odmlčel druhej. A první se teda vysoukal na saně a ztratil se mně z očí. Když jsem ho pak zase tadyhle z tý strany zahlíd, jel jsi za ním ty.“

„A tys myslel, že jsem ten, co ho přepad.“

„Co by sis myslel ty? V kožešinách vypadá jeden chlap jako druhej, zvlášť z tý vejšky.“

„A tak jsi začal podle svýho dobrýho zvyku rovnou střílet.“

„No a co? Na škodnou se střílí — a já tě potřeboval zdržet, abych se tě na všecko vyptal.“

„A já vlastně na vysvětlování nemám nic. Jenomže jsem doopravdy nastoupil ke Kanadský jízdní a že teda teď musím zkrátka okouknout, o co tu jde.“

„To samý já,“ řekl. „1 když nejsem u toho tvýho slavnýho spolku. Já bych to byl i bez tebe nenechal jenom tak.“

„Co teda radíš? Jet, nebo počkat, jestli se neukáže ten střelec?“

„No...“ Podrbal se palečnicí pod nosem. „Teď už na tom v tomhle mrazu můžou být oba dost bledě, i kdyby se byli třeba jenom škrábli.“ Nerozhodně se rozhlédl na obě strany po stopě, která asi dvacet metrů pod námi pod krátkou příkrou stránkou mířila přímo na otevřenou planinu. „Může ten vzadu zpozorovat, že jedeš před ním?“

„Spíš ne. Držel jsem se pořád takhle nahoře.“

„Takže o nás asi neví. Co teda aby tu jeden z nás na něj počkal a druhej jel dál?“

„Ten před námi jel skoro krokem, když jsi na mě začal pokřikovat. Snadno ho dohoníme a pak se vrátíme tam pro toho.“

„Zatím nám zmrzne,“ odporoval Arthur Fay a krčil bambulatý nos.

„Koukej — nezmrzne,“ zavolal jsem tiše. „Podívej se támhle.“

Na kraji lesa, asi sto kroků od nás, se rozhrnulo křoví, které se už chvíli pohybovalo, a z něho vyšel muž. Těžce se opíral o pušku, stál, díval se po stopě a clonil si oči rukou v rukavici. Potom zmizel a zakrátko se ze záhybu vylouply saně. Muž seděl na rancích a právě se halil do kožešinové přikrývky. Psi táhli ztěžka, čenichy skoro rozhrnovali sníh před svými tlapami, a kdyby je muž nepobízel, byli by zůstali stát. Křik bylo slyšet až k nám.

„Do skoku mu není,“ řekl Arthur Fay, „ale na umření taky nevypadá. Ale pozor, až se ho půjdeme zeptat, kde si udělal bebíčko. Třeba se mu to střílení zalíbilo.“

Saně se pomalu přibližovaly. Stále ještě nás kryly stromy. My jsme mezi nimi měli slušný výhled a mohli jsme sledovat každý pohyb na planině. Muž se choulil pod přikrývkou, koukal mu z ní jenom nos. A stále pobízel psy.

Čekali jsme a sykali na svoje hafany, kteří už zvětřili cizí smečku a začali se stavět na zadní. Když se muž dostal na naši úroveň, Arthur Fay se pohnul. „Tak snad pojedem,“ řekl a kopl do přimrzajících lyžin saní.

„Ale nech to na mně,“ stačil jsem zavolat a rozjel se za ním.

Muž nás okamžitě zpozoroval, a než jsme urazili poloviční vzdálenost, trčela proti nám z kožešin hlaveň pušky. Stránka byla prudší, než se shora zdálo, a já jsem div nepřevrhl saně. Měl jsem co dělat, abych je vyrovnal, a zároveň jsem slyšel Arthurův hlas.

„Buď pozdraven!“ volal Arthur tím nejpřátelštějším tónem, jakého byl schopen. Puška věrné sledovala náš příjezd. „Nějaký komplikace?“ A plavným obloukem zastavoval.

Všichni psi začali štěkat jako blázni. Dobu nám trvalo, než jsme je pokrotili. Mužova smečka trhala saněmi a on byl nucen pro tu chvíli na pušku zapomenout a hledět, aby nespadl. To už jsem stál na druhé straně jeho saní a držel ruku na pušce, zastrčené zlehka mezi ranci.

„Co je?“ zeptal se nerudně, když se psi trochu usadili.

„Nám nic,“ řekl Arthur Fay, „ale u tebe, jak se zdá, není všecko v pořádku. Jseš marod?“

„Koho to zajímá?“ zeptal se muž a blýskl očima z Arthura Faye

na mě, a zřejmě si teprve teď uvědomil, že jsme ho obstoupili.

„Pocestný jako ty. Mysleli jsme, jestli nepotřebuješ pomoc.“

„Nepotřebuju nic,“ zavrčel muž a přitáhl si na ramenou pokrývku a pohodil opratí.

„Když ne, tak ne. Ale snad tě aspoň můžem pozvat na hrnek čaje. Právě jsme si tadyhle s kamarádem vyhlíželi místo na ohýnek. Je čas k obědu.“

Muž váhal, znovu si nás prohlédl, pak zavrtěl hlavou. „Jako by se stalo,“ řekl. „Já dost pospíchám.“

Arthur Fay se zachechtal jako námořník. „Prima fórek,“ řekl.

„Jakej fórek?“ naježil se muž.

„Prej spěchá,“ oznamoval mi Arthur Fay přes jeho hlavu. „A přitom dřepí na saních a psi se mu plazí po břiše.“

Muž celou dobu přemáhal vztek, a teď se rozkřičel. „Co je ti po tom, nechtěl bys mně říct? Jedu, jak potřebuju. A už neotravujte a běžte si po svých.“

„Copak o to, rada je to dobrá.“ Arthur Fay se známým pohybem podrbal hřbetem rukavice pod nosem. „Jenomže bychom si přece jenom měli o něčem popovídat.“

„Nevěděl bych o čem,“ vrčel muž a znovu trhl popruhem. Jeho psi, kteří zchváceně leželi na sněhu, pootevřeli oči, ale ke vstávání se neměli.

Zdálo se, že jde do tuhého. Pokusil jsem se přilákat mužovu pozornost na sebe.

„Je zbytečný na sebe vrčet,“ Tekl jsem a pokročil k němu. „Chceme se tě jenom na něco zeptat.“

Nevěděl, co dělat. Pohnul puškou ke mně, ale pohyb nedokončil a ohlédl se po Arthuru Fayovi. V tom okamžiku jsme oba vyrazili, popadli pušku za hlaveň a chvilku se o ni všichni tři tahali, než jsem ji ukořistil já. Muž pokřikoval, bušil do nás pěstí, ale stisknout spoušť už nestačil.

„Pozor, aby neměl revolver,“ řekl Arthur Fay a namířil svou velkorážnou kulovnici. Muž po ní s respektem mrkl a rychle soukal ruce na přikrývku. Do křiku už mu nebylo, přestože vztek ho neopouštěl. Ale držel se.

„O co jde, lidi,“ ptal se. „Co jsem vám udělal?“

„Na tohle se zeptej toho druhýho,“ ukázal Arthur Fay bradou na stopu, která se odvíjela před mužovými saněmi.

Muž se tím směrem vůbec neohlédl. „Jakýho druhýho?“ řekl. Do hlasu se mu vmísila nejistota.

„Slez dolů,“ povídám.

„Na co?“ bránil se.

„Slyšels?“ Arthur Fay ho hlavní rýpl pod žebra.

„Ale proč, proboha?“ ptal se, ale poslechl a jen jeho oči prozrazovaly, co si myslí a co by nám nejraději provedl, kdyby situace vypadala jinak. Pomalu se sesouval ze saní a pak vedle nich zůstal stát, opíral se o ně rukou a levou nohu měl pokrčenou. Byl o něco větší než Arthur Fay, ale ramenatý, a zřejmě silný jako vlk. Bradu měl porostlou splihlými vousy.

„Koukni se mu pod pláštěnku,“ řekl Arthur Fay. „A taky do saní.“

Poslechl jsem. U sebe neměl nic. Pod ranci sekyrku a zálesácký nůž, ale žádnou jinou zbraň.

„Spokojený?“ zvedl ke mně muž napůl vztekle, napůl s nadějí hlavu. „Já sice nevím, co hledáte, ale ani to s sebou nemám,“ pokusil se o vtip a křivě se ušklíbl.

„Veselej človíček,“ broukal si Arthur Fay. „A když už je tak řečnej, měl by nám prozradit, proč tamhle za kopcem střílel po tom druhým.“

Muž se lekl. Najednou poznal, že o něm víme víc, a dohadoval se, kam až naše vědomosti sahají.

„Nechce se ti?“ pokračoval Arthur Fay. „Taky dobře.“ Hrabal v rancích a vytáhl řemen. „Vezmeš si saně do závěsu,“ řekl mi, „a jeho já si přivážu ke svým. Pak se trošku proběhneme a tamten už nám všecko poví.“

„Ne,“ vyjekl muž.

„Copak — copak,“ vyptával se Arthur Fay starostlivě. „Bojíme se procházky, nebo toho, co se dozvíme?“

Muž se pevněji chytil saní a pak se rozhodl. „Střelil mě do nohy,“ řekl temně.

„Souhlasí,“ kývl Arhur Fay. „Ošetřil sis to?“

„Prostřelený lýtko, ale naštěstí jenom sval. Stejně to ale bolí jako pes.“

„Aby ne,“ řekl s porozuměním Arthur Fay. „Ale něco za něco. Ty nám prozradíš, proč sis na něj počíhal, a my tě nebudeme honit pěšky. Nebo naopak. Vyber si.“

„Mám snad na vybranou?“ utrhl se muž a do hlasu se mu vmísil náznak jeho počáteční nerudnosti, ale vzápětí zmizel. „Můžu si sednout?“ dodal.

„Klidně, ale už vypravuj. Tamtomu je třeba hůř, tak ať dlouho nečeká. Kdo to je?“

„Parťák.“

„Lovci.“

„Ne, prospektoři.“

„A jmenuješ se?“

„Říkají mně Bob Blair.“

„Ale je to pravý jméno, co?“ povídám.

„Je,“ přikývl. „Co si myslíš?“

„A ten druhej?“

„To je Pat Ebbing.“

„A teď vypravuj, ale vážně si pospěš.“

Už jsem na něm nezpozoroval ani stín nejistoty nebo strachu. Jako by si byl svou věcí jist. „Vlastně ani není co,“ začal. „Celý roky jsme to spolu táhli, přes minulý léto jsme konečně narýžovali pořádnej pytlík a on se s ním najednou ztratil. Tak jsem se za ním pustil.“

„Tohle bych chápal,“ řekl Arthur Fay. „Ale nešlo to jinak než ze zálohy?“

„Střílí mnohem líp než já. Je vůbec ve všem lepší — já vždycky vlastně hlavně dřel, on spíš vyhledával nadějný lokality a tak...“ Postřehl jsem ukřivděný tón a nenávistný záblesk v jeho očích.

„Chceš jet s námi, nebo tady na nás počkáš?“ zeptal se Arthur Fay.

Bob Blair se zarazil a neviděl, jak se rozhodnout. Možná se bál setkání se svým společníkem, ale zároveň chtěl být u toho, až s ním budeme mluvit. A chtěl vědět, v jakém je stavu. A jistě taky uvažoval, jestli by se mu podařilo utéct, ale tím by se připravil o svůj

podíl na zlatě. Kromě toho by daleko neutekl, i kdyby smečku dočista uštval. A neměl zbraň.

„Pojedu...," řekl, a stále ještě váhal, jestli rozhodl správně.

„Tak si vlez na moje saně," pobídl ho Arthur Fay a spěchal. „Tvoje psy tu zatím uvážeme." Sebral muži z ruky popruh a pobídl smečku do stráně. S prázdnými saněmi byli ve chvilce nahoře a Arthur Fay je uvázal ke stromu. Bob Blair už seděl.

Když jsme vyjeli na planinu, opřel se proti nám vítr. Řezal do odkrytých částí obličeje a ve spojenectví s mrazem se pokoušel zalézt i pod kožešiny. Jel jsem za Arthurem Fayem, který pomáhal psům zezadu tlačit, a pohyb mě začínal rozehřívat, a možná taky dychtivost dozvědět se víc. Bob Blair sice mluvil věrohodně, ale kdo mu vleze do hlavy? Zároveň jsem uvažoval, jak je svět malý. Severozápadní teritoria — taková rozloha — a na tomhle malém, nicotném dílečku toho obrovského území, po kterém právě cestujeme, se sejdu s člověkem, který při našem jediném setkání před rokem stejně jako později Lulu tvrdil, že má Severu po krk, a když je teď bohatý, bude si užívat teplíčka a pohodlí dole na jihu. A on se vrátil a neuvěřitelná náhoda nás svedla dohromady.

Vyhlížel jsem, kdy se objeví nějaká známka po saních, bílá pláň však zůstávala neoživená, pustá a panenská, jako kdyby tu odjakživa ležela jenom takhle sama a nikdy dřív neviděla člověka. Jenomže stopa před námi byla skutečná a svědčila o něčem jiném — a pojednou začala uhýbat k lesu. A tam jsme ho našli. Stačil ještě postavit stan a u samého vchodu rozdělat oheň, ale potom omdlel. Ležel pod lehkou plátěnou střiškou, kterou nadouval vítr, pod sebou i na sobě ve spěchu natahané kožešinové přikrývky, a vypadal jako mrtvý. Hustá tmavá bradka trčela vzhůru stejně jako průsvitný bledý nos.

Arthur Fay jako lasička vjel do stanu a naklonil se nad ním. „Dýchá," řekl po chvilce.

„Udělej s ním něco," řekl jsem a se sekyrkou se rozběhl mezi stromy. Netrvalo dlouho a před stanem se vršila kruhová hromada chvojí pokrytá kožešinami a uprostřed hořel oheň. V rychlosti jsem obstaral i všechny tři smečky.

Bob Blair hned po příjezdu slezl a dobelhal se ke stanu. Po celou dobu nepromluvil, a když jsem připravil sezení, dřepl si a zamračeně koukal před sebe, jako by tu jeho společník vůbec nebyl, přestože už od Arthura Faye slyšel, co s ním jeho střela udělala. Pat Ebbing měl ránu v boku a byl div, že dokázal dojet až sem. Zřejmě ztratil mnoho krve a nikdo z nás nebyl s to odhadnout, co kulka natropila uvnitř. Jeho výkon však v každém případě svědčil o mimořádné houževnatosti a odolnosti.

Arthur Fay raněného obvázal, jak dovedl nejlépe, a pak se po mně bezradně ohlédl. „Krvácení jsem snad zastavil, ale víc pro něj udělat nemůžeme," řekl. „Bez doktora, bez nemocnice..."

„Tak co ty na to?" zeptal jsem se Boba Blaira.

„Nic," odpověděl zarytě. „On si začal. Neměl utíkat s tím, co mu nepatřilo."

„To je fakt," souhlasil Arthur Fay. „Ale byli jste přece parťáci."

„Parťáci...," odfoukl Bob Blair. „Viděls, jaký parťáci. A nemoh by ses mu kouknout do saní, jestli tam ten pytel má?"

„Že se nestydíš," řekl Arthur Fay, ale zvedl se a hrábl mezi rance, které už Pat Ebbing nedokázal složit. „Je to tu," řekl. „A je toho až dost pro oba," dodal trpce.

„Tak vidíš," řekl Bob Blair a prvně se ohlédl ke stanu, kde ležel jeho dlouholetý společník. V očích však neměl účast, ani lítost, jen nenávist a nepřátelství.

Připravili jsme jídlo. Pat Ebbing se probral asi za hodinu, když jsme se mu pokoušeli vpravit mezi rty lžíci s čajem. Pootevřel oči a něco zachraptil. Arthur Fay mu podložil hlavu smotanou kožešinou. Pat Ebbing chtěl pít. Když jsme mu přidrželi hrnek, dychtivě se k němu přisál. Arthur Fay ke mně zvedl pohled. Viděl jsem to taky. Pata Ebbinga rozpalovala horečka.

„Dík," vydechl s námahou, když vypil do poslední kapky, a pak teprve se mu do očí vloudil údiv a hned na to leknutí. „Kdo jste?" zeptal se.

„Přivezli jsme ti kamaráda," řekl Arthur Fay.

Raněného jako by bodl. Sebral v sobě tolik sil, že se zvedl na lokty a vyhlédl mezi námi k ohni, kde seděl Bob Blair, a v bezhlasém

vrčení cenil na Pata Ebbinga zažloutlé zuby jako rozzuřený pes.

„Ten lump," sípal Pat Ebbing. „Ten vrah..., podejte mně moji flintu..." Pozvolna klesl na záda a vykřikl bolestí.

„On si myslí, že lump jseš ty, když jsi ho okrad o společnej výtěžek."

„Já!" Pat Ebbing jako v bezmocné nevíře zavřel oči. „Musel jsem ujet, jinak by mě byl zamordoval."

„Ale běž," povídám. „Vypadáš větší a silnější než on." A taky chytřejší, chtělo se mi dodat.

Pat Ebbing ztěžka oddechoval. „Každou chvíli se něco stalo. Od tý doby, kdy jsme konečně padli na pořádný ložisko, jsem si v jednom kuse musel dávat pozor. Jednou se se mnou zvrátil žebřík a já poznal, že ho někdo odtrh krumpáčem. Hřebíky držely jenom za konečky. Podruhý na mě spadlo kus pažení. Kdyby mě byl ten trám vzal po hlavě, měl jsem po starosti." Podíval se ke vchodu s podobným výrazem v očích, jaký mu svítil vstříc. „Jindy jsem skoro šlápl do nastražený pasti, která tam neměla co dělat. Chodili jsme tamtudy pro vodu."

„Všecko náhody," vykřikl zvenčí Bob Blair. „Pořád si myslel, že ho chci oddělat, a přitom koukal, jak oddělat mě."

„Ta past byla taky náhoda?" zeptal jsem se ho.

„Samozřejmě. Věděl, že je tam kladu na králíky."

„Na králíky!" Pat Ebbing stáhl ústa ke straně. „Vlčí past na králíky — viděli jste to někdy?" Zvedl ruku a otřel si pot, který se mu v hustých krůpějích začal perlit na čele. „Co je se mnou?" zeptal se a hledal naše oči.

„Nejlepší to není," řekl Arthur Fay, „ale jestli máš dobrej kořínek, tak se vylížeš."

„Takže hotovo," pochopil Pat Ebbing. „Kruci — teď, když mám majetek... Ale to támhleten vrahoun, syčák, kterýmu jsem se měl zdaleka vyhnout..." Vysíleně zmlkl.

„Povídám ti, že to můžeš přečkat," uklidňoval ho Arthur Fay, ale sám svým slovům příliš nevěřil.

„Mám poblíž srub," povídám, „a bude asi nejlepší, když hned vyrazíme. Jak se cítíš?"

„Stejně bídně na to, abych zůstal pod stanem, jako abych podnik nějakej výlet... Ale já to vydržím... Já to vydržím!“ A pohled mu znovu zalétl před stan a pak stranou, kde stály jeho saně, na které však neviděl.

„Tak balíme,“ povídám. „Do večera to stihnem.“

„Pro tohle jsem se po Severu tlouk vždycky radši sám,“ bručel Arthur Fay, když jsme na saně upevňovali náklad. „Kamarádi do tý doby, než je popadne mamon. Pak se vzájemně pomordujou jako dravý zvířata.“

Cesta byla zlá, hlavně pro Pata Ebbinga. Ležel v mých saních, a přestože jsem se snažil jet opatrně, otřesů na zmrzlém terénu jsem ho neuchránil. A Pat Ebbing chvílemi omdléval, a když se probudil, nikdy se nezapomněl zeptat, jestli jeho saně se zlatem mám stále ještě v závěsu. Arthur Fay měl za sebou na dlouhém řemenu druhý potah a vezl Boba Blaira. Tak jsme skoro za tmy dorazili domů a všichni jsme té cesty měli až po krk.

Ten večer jsme už s našimi pacienty mnoho řečí nenadělali. Jen jsme jim převázali rány a já jsem ze své lékárničky vyhrabal tabletky na utišení bolesti a hojivou mast pana barona. Patu Ebbingovi jsem uvařil bylinkový čaj proti horečce, taky medicínu pana barona, a ona skutečně zabrala.

Řekli jsme jim, kdo jsme, a když slyšeli, že jsem policista, oba se vylekali, a zároveň je ta zpráva uklidnila. Těžko jsem mohl posoudit míru jejich viny, provinili se oba a oni věděli, že je čeká soud, pokud se podaří dostat je ve zdraví na jih, ale zároveň se přestali bát o svůj poklad. Jednoho i druhého asi napadlo, že bychom jim mohli ustřihnout knůtky, když je máme v rukách, a o jejich majeteček se rozdělit. Teď se pod ochranou úřadu, který jsem zastupoval, cítili bezpečni.

„Ale už žádný hlouposti, pánové,“ varoval jsem je, jak nejdůrazněji jsem dovedl. „Jenom stínek nějakýho nepřátelství a já vám to nezapomenu připočítat, až budu podávat hlášení.“ Neodpověděli a oba brzy usnuli. Pat Ebbing ze spaní chrčel a tiše sténal.

Ještě chvíli jsme si s Arthurem Fayem povídali. „Já myslel, žes už

doopravdy prospektořiny nechal, jak jsi svatosvatě sliboval,“ řekl jsem mu. „A tys snad z teritorií vůbec neodešel.“

„No jo...,“ přikývl neurčitě.

„Nebo odešel?“

„Ale to víš, že jo.“

„A jak to, že jseš zase tady?“

„To víš...,“ řekl a mně se zdálo, že se za něco stydí.

„Ty už bys bez pejsků, sněhu a trochy toho mrazivýho povětří taky ani pořádně nežil, co?“

Mrkl po mně a mlčel.

„Páni, s tebou je rozprávka. Nebo tě snad ještě trápí ten Indián, co nám tady na tom kavalci umřel? Nelituj ho, ten ani jinak skončit nemoh.“ Viděl jsem, že moje poznámka šla do živého. Arthur Fay se znenadání rozpálil.

„Študoval jsi snad na faráře? Že ze mě tady mermomocí mačkáš zpověď? Nebo o co ti vlastně jde?“

„Jasný, jasný,“ mával jsem rukou. „Už mně nic nemusíš vypravovat. Mně ten můj nešťastnej Frank O’Brian taky nepřestává strašit v makovici.“ Díval jsem se do jeho mrazem spáleného, hlubokými rýhami rozbrázděného obličeje, z něhož pojednou přátelsky a s hlubokým pochopením zazářil pár starých, moudrých očí, a věděl jsem, že jsem uhodl. A Arthura Faye teprve tohle zajiskření vzájemného porozumění přimělo k řeči.

„Víš — já si něco schoval na starý kolena,“ řekl zdráhavě a já jsem poznal, že teď asi uslyším, za co se styděl, co pokládal snad za slabost, za nedůstojné starého ostříleného zálesáka, ale o čem se ve své poctivosti zase domníval, že by mi to neměl zamlčet. „Ostatní jsem — já nevěděl, co s tím — chápej — no tak jsem to zkrátka dal k dispozici úřadu státního zmocněnce pro teritoria . ..“ Byl rád, že je to venku, a zároveň se tvářil stále rozpačitěji a najednou znovu vybuchl: „A už mně dej konečně pokoj!“ Hrabal se v přikrývkách na svém kavalci a huhlal si: „Takovýho vyptávání pořád — jako by člověk neměl jiný starosti.“

„To jsi udělal dobře,“ řekl jsem mu. „Strašně moc dobře.“ Předstíral, že mě neslyší.

V noci jsem se šel několikrát podívat na naše marody. Spali, ale Pat Ebbing už měl zase horečku. Vzbudil jsem ho a donesl mu čaj, po kterém se mu opět ulevilo. A zatoužil jsem po panu baronovi. Ten by si i s takovýmhle zraněním věděl rady, tím jsem si byl jist.

A jako by pan baron na dálku cítil mé myšlenky, druhý den okolo poledne se za bouřlivého halasu psů objevil ve dveřích a tvářil se jako andělíček ze svatých obrázků.

„Pane barone!“ vykřikl jsem, zatímco Arthur Fay pomalu odkládal pušku, kterou popadl do ruky, když se zvenčí ozval rámus. „Konečně! Kde jste tak dlouho?“

„Dobrý den, pane,“ uklonil se obřadně pan baron a očička mu zazářila. Byl spíš menší než Arthur Fay a jeho širokou temnou indiánskou tvář podobně jako Arthurovu protkávala síť vrásek, jenomže jemnějších, hustých jako pavoučí dílo. „Jsem velice potěšen, že vás zase vidím, prosím,“ přednášel svým vybraným způsobem. Uklonil se i Arthuru Fayovi a všiml si obou marodů, kteří udiveně vyhlíželi z kavalců.

Šel jsem k němu, popadl ho za ruku a levačkou ho vzal kolem ramen. „Moc jste mi scházel, pane barone. Celou dobu. Ale od včerejška po vás toužím jako vlastní máma po dítěti.“

„Opačné formulaci bych spíš rozuměl, prosím,“ uculoval se pan baron. „Ale tamhleten pán nám nějak topí, nemám pravdu?“

„Máte — jako vždycky. Můžete se na něj kouknout?“

„Rád, jen si drobet opláchnu ruce...“ A už se hrnul ke kamnům a naléval si do umývadla horkou vodu.

„Já ho podle vidění znám,“ šeptal mi Arthur Fay.

„Kromě toho, že je po všech stránkách výbornej člověk, ví snad o každý bylince, co jich kde roste, a umí s ní zacházet. A nejlepší kuchař na světě...“

„Uzardívám se nad tou přehnanou chválou, pane Siskou,“ bránil se pan baron.

„Kruci, ten má sluch,“ řekl s obdivem Arthur Fay. „Ale proč vám říká pan baron?“

Pan baron se narovnal. Ruce držel trochu od těla a voda mu z nich kapala na zem, ale i při tomto postoji z něho zářila důstojnost. „Jeden

z mých předků byl francouzskej baron, prosím," řekl skoro upjatě. „A pokud mám nějakej cit pro přípravu pokrmů, jak tady s jistou nadsázkou z vrozený laskavosti připomenul pan Siskou, pak je to dědictví po něm. My, Francouzi, jsme vyhlášený gurmáni, to je o nás všeobecně známo."

Arthur Fay na něj kulil oči a nevěděl, jestli jde o vtip či jestli pan baron myslí svá slova vážně, a div se nedal do smíchu. Pan baron byl napohled skutečně trochu komická postavička, skrývalo se v ní však tolik opravdovosti, charakteru, smyslu pro spravedlnost, statečnosti a hromady jiných dobrých vlastností jako v málokterém jiném člověku, kterého znám. Jeho jediná slabost byla snaha přesvědčit každého o své příslušnosti k francouzskému národu.

„Až pana barona poznáš," řekl jsem Arthurovi Fayovi vážně, abych zarazil jeho propukající veselí, „budeš si ho vážit stejně jako já."

Pan baron najednou neslyšel a cupital ke kavalci Pata Ebbinga. „Tak se ukažte, pane," pobízel ho. Pat Ebbing k němu s nadějí vzhlédl a poslušně odhrnul přikrývku.

„Ale kde je Nikipi s Noatakem, pane barone?" zeptal jsem se. „Pořád čekám, kdy se objeví — nebo snad nepřijeli?"

„Obstarávají psy, skládají rance — a tak podobně —prosím," řekl napůl nepřítomně a odkrýval obvaz.

„To jste nemohl říct hned?" Vyběhl jsem ven. Oba stáli za svými saněmi a pušky drželi v rukou.

„Ty pořád hluchej jako vlčí mládě?" šklebil se na mě zmrzlým obličejem Noatak a pomalu odkládal zbraň. „Neslyšet pes?"

„Jen se někde objevíš, hnedle do člověka reješ, rošťáku jeden," vykřikl jsem a už jsme si leželi v náručí. „Ale stejně tě rád vidím."

„Noatak vědět," řekl a dál mě vší silou plácal po zádech. Pak mě odstrčil. „Noatak koukat, moc pes tady. Čekat jenom tvoje smečka. Noatak pryč a ty zase malér, co?"

„Tak proto šel pan baron dovnitř sám. Na výzvědy."

„Ty pořád samej malér. Potřeba být opatrnej, když k tobě přijet."

„Nikipi," řekl jsem a chlapec, který stál dosud stranou, se váhavě přiblížil. „Tys vyrost, člověče, co jsem tě neviděl!"

Podal mi ruku a jeho oči jako černé borůvky se leskly. „Bílá vydra v pořádku?“ zeptal se.

„Jako nikdy, kamaráde. A jak ty ses měl?“

„S Noatak a Mittinaki dobrá cesta,“ řekl. „Jenom Noatak moc spěch.“

„To je celej on, pořád nepokojnej jako sobí mládě, však ho znáš. Ale honem dovnitř, lidi. Jdete právě k obědu.“

„Čí pes?“ zeptal se Noatak a ukázal kolem.

V krátkosti jsem jim vylíčil včerejší příhody a Noatak se zamračil. Trochu ztuhl i Nikipi. „Běloch...,“ řekl.

„Tím si přece nenecháme zkazit radost, ne?“ povídám. „A ten Arthur Fay, co ho za chvilku uvidíte, je správnej. Něco jako Mark Harman. Nebo Tomáš Lauren, přestože je to mrňous.“

Pomohl jsem jim odnést rance do srubu. Zastavili se u dveří a pozvolna obhlédli místnost. Byl jsem si jist, že jim neunikla jediná maličkost.

„Buďte pozdraveni,“ řekl jim Arthur Fay. „Tadyhle pan baron mi pověděl, kdo jste.“ Šel k nim a potřásl oběma rukou.

„A pan Fay mi na oplátku vypravoval tady o těch dvou,“ řekl pan baron. „Pro tu ránu jsem udělal, co jsem moh, prosím, a zdá se, že by se mohla dobře hojit. Jestli se nemýlím, kulka uvnitř žádnou velkou škodu neudělala. Lýtko jsem ještě nestačil.“

„Tak si přisedněte a budeme jíst. Lýtko počká.“

„Nikipi připravit jídlo,“ řekl chlapec.

„Teď jseš host,“ povídám. „Asi nad mým uměním budete všichni ohrnovat nos, ale jednou to musíte vydržet.“

Pan baron se však nedal rušit, a než jsem nanosil na stůl, byl hotov i s převazem Boba Blaira. „Maličkost,“ vyjádřil se o jeho zranění. „Na mrazu by z toho moh mít pořádnou polízanici, ale takhle bude za týden běhat.“

„Ještěže jsem rovnou navařil i na večeři, jinak bych vás sotva nakrmil.“ Donesl jsem taky pacientům, ale Pat Ebbing odmítl.

„Jen ho nechte, pane, však ona mu chuť přijde sama,“ řekl pan baron. „Já mu potom připravím kotlík silný masový polívky, tu si jistě dá.“ Očička mu čile rejdila kolem jako dva lumíci. „A copak to

máte támhle v rohu? Snad ne zase nějakej jed, prosím?“

Naši pacienti spolu zatím nepromluvili jediné slovo, vlastně se na sebe ani nepodívali. Varoval jsem je a oni nechtěli riskovat, že jim v hlášení zasolím. Jenom Bob Blair ráno žadonil, abych pytel se zlatem nenechával venku na saních a donesl ho dovnitř, a Pat Ebbing se přes svůj nevalný stav horlivě přidal a oběma se zřejmě velice ulevilo, když jsem jim vyhověl a jejich poklad s funěním a hekáním přivlékl a postavil do kouta, kde ho měli rovnou na očích. A panu baronovi samozřejmě neušel.

„Jed,“ přikývl jsem, „ale žlutej. Kterej jim otrávil dlouholetý přátelství.“

„O jakým jedu mluvíte?“ ptal se Arthur Fay.

„Ale to tady pan Siskou s Nikipim padli předloňskou sezónu na jednoho výtečníka, co na Sever přivez šest pytlů strychninu.“

„Cože?“ vyletěl Arthur Fay a s nevírou v očích hleděl na pana barona. „To je ale svinstvo,“ řekl s odporem. „Lovit jedem dokáže jenom ten největší ničema.“

„Správně, prosím,“ řekl pan baron. „Tím množstvím by dokázal otrávit všecko živý v celých teritoriích. Chtěl přijít lacino k penězům, a zatím přišel lacino o krk.“ Mrkl po Nikipim, který se tvářil nezúčastněně. „Nejhorší na tom je, že jsou tu takový, který by si rádi trochu odkoupili, když už někdo riskoval a dopravil to sem.“

„Za tohle každýmu slušnýmu lovci leze nůž sám z pochvy,“ ozval se z kavalce Bob Blair.

„Zrovna tak, jako každýmu slušnýmu zlatokopovi, když slyší, jak jeden druhýho kvůli zlatu morduje,“ usadil ho Arthur Fay.

„To ty nemůžeš posoudit,“ odbyl ho Bob Blair, kterému už zřejmě otrnulo.

„Cos to řek?“ rozpálil se Arthur Fay. „A co myslíš, že tu od svých osmnácti do dvaapadesáti dělám?“

„Ty jseš taky prospektor?“ divil se Bob Blair.

„Taky? Ty si troufáš říkat taky? To, že jste vy dva hledali zlato, ještě neznamená, že můžeš říkat taky!“ Arthur Fay proti němu namířil ukazovák, který se chvěl spravedlivým rozhořčením. „Opravdickej prospektor se pozná, až když najde zlato a zůstane

poctívej. Dokážeš ten rozdíl pochopit?“

Bob Blair stáhl rty do úzké čárky a otočil obličej ke stěně.

„Taková drzost,“ vrčel Arthur Fay. „Prej taky prospektor...“

Divil jsem se, že Nikipi nebo Noatak nepřipojují své obvyklé poznámky o chamtivosti bělochů a mlčí, asi se však nechtěli míchat do sporu příslušníků rasy, o které neměli valné mínění. Mě k bílým vlastně ani nepočítali. Žil jsem, a zčásti už dokonce uvažoval jako oni — a kromě toho jsme spolu prožili tolik, že jsme si připadali jako členové jedné rodiny. Poslouchal jsem hovor kolem sebe, díval se po nich a s radostí jsem si říkal, jaké jsem měl v životě štěstí, že jsem je potkal. Že je mám. Několikrát mi šlo o život, a nebýt některého z nich, asi bych tu dnes neseděl. Ale to nebyl jediný důvod, proč jsem je měl rád a cítil se mezi nimi líp než mezi svými. Naše vztahy měly kořeny daleko hlubší, založené na vzájemné úctě, na vědomí, že jsme pro sebe ochotni udělat cokoliv, že se na sebe můžeme vždycky a ve všem spolehnout, a stále to není všecko. Taky že je nám spolu dobře, že si rozumíme a máme se rádi, a pořád bych ještě mohl jmenovat další a další důvody.

Všiml jsem si, že Noatak s Nikipim začínají brát Arthura na milost. Jeho názory jim zřejmě napovídaly, že je to jeden z těch lepších, přijatelných bělochů. A pan baron se s ním bavil docela přátelsky.

„Ale jeminářku,“ vzpomněl si najednou, „vždyť my máme ráno jet a já si tu sedím jako na svatbě. Nikipi, skočíme se mrknout do zásobárny, co tam má pan Siskou dobrýho, a pustíme se do vaření. Pak taky nachystáš ryby pro psy na čtyři pět dnů...“

„Kampak se vypravujete?“ ptal se Arthur Fay.

„Ale — tadyhle s panem Siskou do Fort Providence.“

„Ty pojedeš pryč?“ zarazil se Arthur Fay. „A co tady s těmi?“

„Někdy v tuhle dobu,“ řekl pan baron, „poletí pan Lauren nahoru a bude se tu stavět, aby se kouk, jestli už jsme pryč. S dopravní mašinou, tak si je může klidně naložit.“

„Lauren — není to ten vytáhlej policajt?“ zeptal se Bob Blair.

„Právě ten,“ povídám. „A bude chtít vědět víc než já, pamatujte si to, pánové. Taky jistě někoho příležitostně pošle na vaše dílo, aby

okouk, jak to bylo se žebříkem a pastí, a takový ty věci.“

„Ať si pošle,“ řekl Bob Blair a z jeho hlasu jsem nepoznal, jestli je mu to skutečně jedno, nebo klid jenom předstírá.

Nikipi se zvedl a šel ke dveřím. Zdálo se mi, že trochu zesílil a vyrostl, ale stále to byla ta štíhlá chlapecká postavička, jakou jsem předminulou zimu prvně zahlédl, když se poznamenaná hladem a napůl zmrzlá pachtila kolem mých pastí. Uvědomil jsem si, že je mu přibližně tolik co Sunny Sunovi a Takimovi, a znovu mě napadlo porovnání mezi sedmnáctiletými mládenci u nás doma a tady těmi jejich rostenci. Nikipi do tohoto svého věku dokázal pomstít strýce, kterého zabil bílý lovec. Jenom s nožem v ruce se postavil medvědovi a taky ho dostal. A za všech okolností, kdy by často i dospělý ztratil hlavu, prokazoval statečnost, rozvahu a vůli zkušeného bojovníka.

„Kampak, kamaráde?“ zeptal jsem se ho. „Času dost, ne?“

Ukázal na pana barona. „Mittinaki poručit ryby do pytle. Mittinaki on strašně vzteklej, když Nikipi hned neposlechnout.“

V očích mu zatančily žertovné ohníčky.

„Pánbu mě netrestej, pane Siskou,“ spínal nad ním pan baron ruce, „ale já vám říkal, že jak nás opustíte, nebude s tím klukem k vydržení, prosím. Platíte na něj jenom vy.“

„Snad byste si nestěžoval, pane barone,“ povídám. „Já dobře vím, že byste jeden bez druhýho nevydrželi.“

„Svatá pravda, pane,“ souhlasil ochotně pan baron. „Ale to jenom proto, že mu všechny ty drzosti odpouštím. Kluci v jeho věku mají, abych tak řek, konečně právo na trochu volnosti v chování...“ I jemu vesele jiskřilo pod víčky.

„Já vás tady tak poslouchám, člověče, a skoro se začínám stydět, jak mluvím,“ řekl mu Arthur Fay věčně ochraptělým namrzlým hlasem.

„To ta misie, kde jsem odmalička žil, prosím,“ řekl pan baron. „Sestra představená si potrpěla na perfektní vyjadřování. Dneska už to není ono, prosím, nedávám si na řeč příliš pozor, ale měl jste mě slyšet tenkrát.“

„Radši snad ne,“ mával Arthur Fay oběma rukama. „To bych se

pak tím spíš před vámi bál otevřít to — teda zobák.“

„Hlavně že jsme si porozuměli, prosím,“ řekl pan baron. „A že si rozumíme...“ A Arthur Fay pochopil, že není řeč jenom o jeho vyjadřování, a trochu zrozpačitěl.

„No — já myslím, že tak to má být, ne?“ bručel a mrkl po mně, jestli se mu náhodou nezačnu smát.

„Koukni se,“ řekl jsem, abych odvedl řeč, „rád bych tě o něco poprosil. Nezůstal bys tu s těmi marody, než si je Tomáš Lauren odveze?“

„Ale klidně. Já vlastně ani nemám žádnej spěch. A když už jsem tady, nevadilo by ti, kdybych v tvý chaloupce nějakej čas pobyl?“

„Jak dlouho chceš,“ povídám. „Jenom nevím, jestli se špajzka moc nevyprázdní, než zejtra odjedeme. Už jsem tu měl jednu dost vyhládlou návštěvu a na tolik psů jsem taky nebyl připravenej.“

„A co s nima bude?“ zeptal se Bob Blair. „S našima smečkama?“

Prvně promluvil i za svého kamaráda, a zřejmě si to vůbec neuvědomil. Pan baron to však postřehl. „Spíš byste měl myslet na to, aby se váš partner dostal co nejdřív do nemocnice,“ napomenul ho.

„Ani mu nenapadne,“ zachraptil Pat Ebbing. „Když zajdu, shrábne všechno sám.“

„To by si hezky dlouho počkal,“ povídám. „A co se týče psů, můžete poprosit tadyhle Arthura Faye, aby vám je vzal někam dolů do stanice, jestli se s nima bude chtít tahat. Ale museli byste hrábnout do toho svýho pytlíku, aby bylo na zaplacení krmení.“

„Klidně,“ řekl Arthur Fay. „Stejně jsem se chtěl kouknout do Wrigly — to není zrovna nejdál —, ale myslíš, že se tyhle dva pánové tak honem vrátí?“

„Dost záleží na tom, co budou vypovídat,“ řekl jsem a Bob Blair i Pat Ebbing ke mně zvedli oči, nejdřív jen pozorné, ale pak se do nich vloudila naděje.

„To bychom ale museli vědět, co napíšeš do hlášení,“ řekl Bob Blair opatrně.

„Na to máte právo. Jenom pořád nevím, jak byste chtěli zdůvodnit ty svoje rány.“

„Tak moment,“ zarazil mě Arthur Fay. „Ne že bych se ti chtěl míchat do úředního výkonu — ale právě takovýhle případy vrhají na zlatokopy a lidi ze Severu vůbec špatný světlo. Noviny všecko rozmáznou a nafouknou a každej, kdo tu žije, je potom rabiják a zločinec.“

„A co teda?“

„Co teda — co teda...,“ váhal. „Že by si každej měl vylízat, co si připravil.“

„Ručím ti za to, že Tomáš Lauren si tady ty dva kamarády několikrát obrátí chlupama dovnitř a zase zpátky. Když zjistí, že už mají z dřívějška nějakej podobnej škraloupek, zatočí s nimi, že se jim do smrti nepřestane motat hlava, a ty můžeš jejich psy rovnou prodat a peníze jim poslat do basy. Ale jestli je to první případ a on pozná, že jenom ujeli a napříště si rozmyslí, co se může, a co ne, docela možná přimhouří oči.“

„Tomáš Lauren on jeden velkej moudrej běloch,“ vmísil se do debaty Noatak a přikývl si. „Spravedlivej. Někdy moc měkkej, ale spravedlivej.“

„To jsi řek hezky,“ přidal se pan baron. „A že občas přijdou ty kožený formule zákona zkrátka — to ho jenom šlechtí.“

„Vy jste mně policajti,“ bručel ještě Arthur Fay. „Ale vy jste tu konečně od toho, abyste věděli, co je správný. Já bych jenom nerad, aby mě házeli do stejnýho pytle s lidma, co se kvůli mamonu mordujou.“

„Ty, prosím tě, myslíš, že byste nás s Bobem mohli nechat chvíli o samotě?“ zeptal se mě Pat Ebbing nejistě.

„Možná později,“ řekl jsem.

„Samozřejmě, samozřejmě,“ souhlasil horlivé. „My počkáme, co, Bobe?“

Bob Blair se na něho snad prvně, co jsme je svedli dohromady, zpříma podíval. „Jo,“ kývl však jenom a v rozpacích zase odvrátil pohled.

„Ještě je necháš domlouvat,“ vrčel nespokojeně Arthur Fay. „Ale aby bylo jasno, pánové, já si vás jaksepatří pohlídám, co vás budu mít na starosti.“ Podrbal se pod nosem. „Jestli jste si ještě nevšimli,

tak vám tímto oznamuju, že vaše flinty jsem zabalil do jednoho pytle a schoval. Sekyry a nože taky. A moje flinta střílí, i když já spím, pokud se ukáže potřeba. Takže — a to se týká hlavně tebe," vystrčil bradu na Boba Blaira, „žádný pokusy o podfuk."

„Jakej podfuk?" bránil se Bob Blaire. „Na žádnej nemám ani pomyšlení."

„Já viděl dost, abych si vás oba otipoval," usadil ho Arthur Fay. „Támhleten by se daleko nedoplazil, ale tebe by třeba mohlo napadnout, že je báječná příležitost zase naložit ten váš poklad a ujet."

„Ty ses zbláznil," skočil mu do řeči Bob Blair. „S tou nohou?"

„Kvůli mamonu dokážou lidi víc než jenom přemoct trochu bolesti."

„Nám to všecko už dalo za vyučenou, viď, Pate?" řekl Bob Blair. „Přeci bych nemoh utýct, když polovička patří jemu, ne?"

„Najednou. Slyšíte to?" obrátil se Arthur Fay k nám. „To ať mně někdo vysvětlí."

„Oni jenom bát trest," řekl Noatak prudce, „ne že polepšit. Zejtra udělat znova."

„Je zbytečný o tom teď mluvit," povídám. „A díky, že se o ně postaráš."

„Není zač," odbyl mě nespokojeně. „Ale co tu s nima budu, dostanou naučení, co se do nich vejde, to mně nikdo zakázat nemůže."

„Já vám potom připravím léky a všecko, co byste moh potřebovat, prosím," řekl pan baron. „Doufám, že nedojde ke komplikacím, ale to by se konečně do rána ukázalo a my bychom pak museli znovu zvážit dobu odjezdu."

„Tomuhle už skoro vůbec nerozumím," bručel si Arthur Fay s obdivem a pan baron zase jednou náhle ohluchl.

9

Oběd druhého dne jsme už odbývali na kraji lesa nad doširoka

rozloženou zamrzlou plochou Mackenzie v místech, kde do ní v posledních ledových kaskádách vnikala řeka Záchrany. Po dlouhých měsících prosté, jednotvárné stravy mi výtvory pana barona připadaly obzvlášť lahodné. Už včerejší večeře se stala svátkem labužníků, a Arthur Fay jenom tiše vykřikoval: „Co tohleto je, co jím? Co to je?“ A dnešní oběd, přestože se cestou nedá nějak zvlášť vyvářet, představoval jednu pochoutku za druhou. A pan baron jich měl v pytlíkách připravených na cestu ještě moc.

„Já na vás pořád vzpomínal, pane barone,“ řekl jsem, když jsem se blaženě natahoval vedle ohně.

„Ne pro Mittinaki sám,“ zaryl si samozřejmě Noatak. „Jen pro svoje břicho.“

„I kdyby jen proto,“ usmíval se dojatě pan baron, „je to víc, než si zasloužím. Nejsou dávno doby, kdy jsem byl tak osamělý, že jsem neznal člověčka, co by si na mě vzpomněl, ať v dobrým nebo ve zlým.“

Nikipi omýval misky horkou vodou, kterou pak vyléval za sebe do sněhu, kde okamžitě mrzla. „Teď mít moc člověčka,“ řekl panu baronovi.

„Jenom díky tadyhle panu Siskou. Nebýt jeho, nepoznal bych ani tebe, ani Noataka — a propáníčka, když si tak pomyslím, s kolika dalšími milými lidmi jsem se prostřednictvím pana Siskou seznámil — s náčelníkem Unkatakem, s paní Beatricí, s Ottanawou, s náčelníkem Otukamoanem, s Markem Harmanem a s tím výborným potrhlým doktorem, co ho kvůli mně přivez Noatak na šachtu...“

„Víte co, pane barone?“ zarazil jsem ho. „Radši mně povězte, jak se cítíte jako boháč.“

„Boháč? Ani si to, prosím, neuvědomuju. Nebo spíš si to nepřipouštím. To není pohodlnej pocit, být bohatej, pane Siskou. Ještěže na to nejsem sám.“

„Slyšel jsem, jak si vedla Beatrice při jednání se společností.“

„Ona jedna chytrá ženská,“ řekl Noatak s obdivem. „Noatak vždycky vědět.“

„Copak se společností, ale jak si vede teď!“ řekl pan baron s uznáním. „To vám je krom jinejch věcí rozenej diplomat. Náčelník

Otukamoan z kmene Chilcotinů už zase začal trošku vyskakovat, ale ona s tím naštěstí dopředu počítala a dala si ode všech schválit stanovy, který podepsal i on.“

„Taky jsem se Otukamoana trošku bál, když se tenkrát rozhodlo, že důl, na kterým umřelo tolik jeho lidí, bude patřit oběma kmenům, Unkatakovu i Otukamoanovu. Ještěže přibrali taky vás a Nikipiho. Vy s Beatricí si určitě pohlídáte, aby bylo všecko v pořádku.“

„Jistě, pane. Taky jsme založili podpůrnej fond pro indiánský sirotky a další na pomoc těm, co se bez vlastní viny dostali do nesnází, ať je to jednotlivec nebo celej kmen. Třeba se jim ten rok nevyvede lov a podobně.“

„Já věděl, že si to bohatství nenecháte jenom pro sebe.“

„Nenechat,“ přikývl chlapec. „Nikipi posílat díl svůj kmen. Náčelník Setikinaga on rád.“

„Aby nebyl,“ povídám. „A je od tebe hezký, že myslíš na svoje lidi.“

„Všecky myslet na svoje lidi,“ trochu se na mě zašklebil, mrkl po panu baronovi a Noatakovi a všichni se začali pochechtávat, jako by řekl bůhvíjak povedený vtip. „Když Beatrice psát stanovy, všecky říkat to samý. Potřeba myslet na všecky svoje lidi. Bílá vydra a Tomáš Lauren taky všecky svoje lidi.“

„Co to breptá?“ zeptal jsem se, ale pochopil jsem.

„Vůbec nebreptá, prosím,“ zastal se Nikipiho pan baron a nepřestával se potěšené hihňat. „Zkrátka se odhlasovalo, že přestože jste vy s panem Laurenem odmítli sebemenší podíl, zasloužili jste se tolik o záchranu těch ubožáků, že je potřeba jednat i proti vaší vůli.“ Omluvně zamrkal. „Takže jsme si dovolili otevřít vám a panu Laurenovi u banky konto, na který vám automaticky nabíhá určitej díl z procent z kapitálu i z podílu na těžbě, prosím,“

„Já věděl, že jsem rozuměl, co Nikipi povídá,“ vyletěl jsem. „Řekli jste to Tomáši Laurenovi?“

„Dosud ne, prosím, a chtěli jsme vás poprosit, jestli byste mu tu zprávu šetrně nesdělil vy. Obáváme se, že by jeho reakce mohla být ještě poněkud prudší než vaše.“

„Vy jste se zbláznili,“ řekl jsem bezmocně. „Přeci jsme vám to

výslovně zakázali.“

„Běloch když hloupej, tak moc — moc hloupej,“ mával si Noatak dlaněmi kolem uší. „Ty nejhloupější,“ ukázal na mě prstem a otočil se k panu baronovi. „Já říkat nechat na Beatrice. Ona umět s hloupej běloch mluvit tak, že on už pak nemít žádný slovo nakonec.“

„Je zbytečný, promiňte mi, prosím, že jsem tak smělej, pane Siskou,“ zarazil mi další řeč pan baron, „dohadovat se o tý věci s námi. My jsme jenom tři z mnoha podílníků, a pokud byste chtěl zvrátit ono rozhodnutí, musel byste se zúčastnit valný hromady naší společnosti a přednýst svoje námitky tam. Ale pochybuju, že by to bylo co platný, prosím, už jenom proto, že stanovy jsou stanovy, a není možný je každou chvíli měnit.“

„No, to jsem zvědav, co vám řekne Tomáš Lauren. Ten si na Beatrici došlápne.“

„Sama takovou záležitost taky nemůže rozhodnout, prosím,“ mžikl po mně trochu pobaveně pan baron. „A mezi námi, prosím, pane Siskou, člověk přece klidně může zapomenout, že má někde nějaký konto, a žít si klidně dál jako dřív. Ale když se pak, nedej pánbu, něco přitrefí, může se pár dolarů vždycky hodit.“

„To je fakt,“ přikývl jsem k jeho překvapení a něco mě napadlo. „Ten Arthur Fay, co jste ho u mě našli, dal většinu svýho jmění k dispozici úřadu zmocněnce pro teritoria. Ve prospěch Indiánů.“

Všichni seděli chvíli tiše. Potom pan baron pozvolna zvedl silnou větev a položil ji do plamenů. „A já pořád přemýšlím, čím si mě tak rychle získal. A vysvětlení je jednoduchý. Ničím, co je na něm, ale co je v něm. Co z něj člověk cítí.“

Nikipi na něho v obdivu hleděl. Pak z kotlíku nabral hrnek horkého čaje a podal mu ho s obřadným pohybem, jakým se vzácnému hostu nabízí to nejlepší, co hostitel má.

Nechali jsme dohořet oheň, zabalili a zvedli se. Pak jsme sklouzli na moji nebezpečnou krásku Mackenzie, teď opět spoutanou a bez života, tichou, spící. Ale měl jsem v živé paměti, co dokáže, když se probudí.

Pan baron jako by mi četl myšlenky. „Pan Lauren nám vypravoval, prosím,“ volal od svých saní, „co se vám tu přihodilo.

Hrůza pomyslet.“ Zdálo se mi, že se lehce otřásl.

„Noatak pořád povídat — hloupej běloch,“ houkl Noatak a Nikipi se po něm s nesouhlasem ohlédl. Neměl rád naše časté slovní potyčky, a přestože sám byl někdy hubatý, ke mně si nikdy nedovolil sebemenší nezdvořilost.

„Jen ty si to už zase nech, ty skotáku, a dávej pozor na cestu, ať si nerozbiješ nos,“ zavolal jsem. A právě v té chvíli Naotak zakopl, a div se nenatáhl jak široký tak dlouhý. Ihned sice vyrovnal, ale jeho poskakování způsobilo, že nad širošírou bílou plochou se rozletěl smích, až psi zastříhali ušima. A jak cesta začala, tak v pohodě a dobré náladě pokračovala i odpoledne a nazítří a další dny.

Jenom jsem si trochu dělal starosti, že jsem v té cestovní horečce neupozornil Arthura Faye na mého souseda, který se sice ztratil, ale při svém přelétavém způsobu života se mohl zase zničehonic objevit. A jak by asi Lulu reagoval na tři nové obyvatele srubu, nota bene zlatokopy s řádnou kořistí v pytli, jsem se bránil pomyslet. Jenom jsem doufal, že se už třeba s Arthurem Fayem někdy dříve sešel a že by mu Arthur dovedl vysvětlit, co by Lulu pro svůj klid potřeboval vědět.

Počasí nám přálo, foukal svěží větřík, mráz nebyl silnější než třicet pětatřicet stupňů, takže jsme stále běželi bez sněžnic. Noatak s Nikipim se věčně daleko vpředu předháněli jako hravé děti, oni taky vybírali místo pro tábor a přenocování, a než jsme vždycky s panem baronem dojeli, měli nasekané chvojí a hromadu dříví na oheň. A já jsem se zase cítil na vrcholu blaha. Už jízda sama ve mně vždycky dokázala rozjasnit všecko, co rozjasnit šlo a potřebovalo, a teď navíc jsem jel s přáteli, s opravdovými přáteli. Co člověk může chtít od života víc?

Večer před naším příjezdem do stanice Fort Providence, ležící v místech, kde řeka Mackenzie vytéká z Velkého Otročího jezera a vydává se na svou půldruha tisíce kilometrů dlouhou sebevědomou pouť k Severnímu ledovému oceánu, zavedl pan baron řeč na správce, který tu působil.

„Vy víte, pane Siskou, že nejsem škodolibej člověk,“ začal u večeře nezvykle zeširoka, „ale moje účty s panem Harperem se snad

nikdy nedají vyrovnat. Viděl jste jenom drobeček toho pokořování a věčnýho šikanování, kdy jsem si připadal ubožejší než nejposlednější žebrák. Nedá se vypovědět, co všecko si na mě vymýšlel.“

„Viděl jsem ho jenom párkrát v životě,“ přikývl jsem, „ale úplně mi to stačilo. Ale vy jste se mu jednou taky pěkně svez po hřbetě, ne?“

„Myslíte předloni, když jsme vás sem vyprovázeli? Tomu se přece nedá říkat svezení po hřbetě, prosím. Kdybych vám byl neasistoval, dal by vám za vaše kůže aspoň o čtvrtinu méně. Takže jsem jenom panu Harperovi pro jednou zatrh okrádání lovců.“

„Pro jednou? Přeci jste mi vypravovali, jak jste potom na stanici zůstali po celej zbytek sezóny a přes léto a každýmu, kdo přivez kůže, jste líčili, jak dobrý ceny toho roku pan Harper platí.“

Pan baron vyprskl do dlaně. „Promiňte, pane. To jste řek moc hezky, pane,“ smál se potěšené. „Jak jsme v dálce někoho zahlídli, šli jsme mu kus cesty naproti a s chutí jsme mu tu novinu sdělili.“

„On křičet, on nám broky do kožichu, ten běloch Harper,“ šklebil se Nikipi. „Já říkat, my jemu taky broky do kožichu, a on zaplatit jeden běloch, aby nás vyhnat.“

„Tak to jste mi neřekli,“ zarazil jsem se. „Kdo to byl?“

„Nevíme, pane, on se nám nestačil představit,“ pronesl ctnostně pan baron. „My jsme toho večera uvázali psy na zvlášť dlouhý řemeny, ani sám nevím, co nás to napadlo, a nějak jsme zapomněli, že bychom je měli nakrmit. Byli vám vzteklý jako dravá zvěř a nevěřil byste, jak je hnedlinko všecko rozhněvalo.“

Nikipi se rozesmál a pan baron okamžitě opustil svoji pózu a přidal se k němu. „Měl jste ho vidět, pane!“ plácal se do kolen zkřížených nohou a v mihotajících plamenech vypadal jako rozdováděný čertík. „On nevěděl, kam se vrtnout. Sesypali se na něj ze všech stran a my pak měli hodinu co dělat, než jsme rozmotali řemeny a posbírali kusy kožešin z jeho gatí. A on — nu, zkrátka, do rána se vypařil. A já si pak od srdce promluvil s panem Harperem a on už podobný nápady pustil z hlavy.“

„To jste mu to léto pěkně osladili,“ povídám.

„On prosit my pryč,“ připomínal panu baronovi Nikipi. „On skoro

slzy v očích jako stará ženská.“

„Ano,“ těšil se tou vzpomínkou pan baron. „A my mu řekli, že se nám v životě nikde tak nelíbilo jako u něho a že za rok přijdeme znova.“

„Chudák pan Harper,“ povídám. „Já vím, že ho do dneška pálí pomyšlení, o kolik tehdy vaší vinou přišel.“

„To doufám, prosím. A jsme u věci. Jak vám pan Lauren jistě říkal, má důvodný podezření, že se pan Harper do obchodu s kořalkou taky aspoň trochu zamíchal. Ale dřív bych si rád — nu — vám to řeknu, jak to je, když už jsem vám svěřil, jak mě pálí pomyšlení na to strašlivý nelidský ponižování. A i když teda nejsem škodolibej člověk, jak už jsem povídal, tenhle kus mýho života potřebuje vykompenzovat, prosím, jinak si sám sebe nemůžu zase začít vážit, i když vy mi k tomu stále dáváte dost důvodů.“

„Běloch Harper nejlepší zabít jako každej takovej člověk,“ řekl bez jiskřičky veselí Noatak. „Nejde ponižovat druhej člověk a nezabít.“

„Smrt není největší trest, kamaráde,“ řekl mu pan baron. „Horší je vzít druhýmu sebevědomí. Sebejistotu.“

„A vy zkrátka chcete, abych vám zase jako tenkrát nechal volnou ruku, jestli dobře hádám,“ povídám.

„Pokud bych vás o to směl poprosit,“ řekl pan baron jako neviňátko.

„Když mu rovnou nebudete trhat řemeny ze hřbetu, prosím,“ povídám. „Ale můžete mi věřit, pane barone, vy nemáte jedinej důvod nevážit si sám sebe.“

„Díky, pane, ale když dovolíte, tenhle pocit je tak složitej, že s ním musím naložit po svým, i když, jak víte, jsem jinak vždycky ochoten přijmout vaši radu. Promiňte, pane.“

„Není co — a chápu, že se někdy těžko vysvětluje, co člověka pálí.“

„Tak je to ještě přesnější, prosím, a já jsem rád, že mi rozumíte.“

Skupinka nízkých srubů stanice Fort Providence s vysokými bílými čepicemi na střechách se před námi druhý den odpoledne objevila tichá a pokojná a přívětivá jako zapadlá vesnička někde u

nás v Čechách. Pokud jsme mohli pozorovat, kouřilo se jenom z komína srubu Společnosti Hudsonova zálivu. Pan Harper měl odjakživa rád teplo. Aspoň za těch pár hodin, co jsem tu při průjezdu vždycky strávil, honil pana barona s nůší ven a zpátky pro polena a řval na něho, že se zvěř v okruhu několika kilometrů jistě dočista splašila. Vzpomněl jsem si na jeho surový brunátný obličej a krví podlité oči, jako bych ho naposledy viděl včera.

„V támhletom srubu se máme podle pana Laurena usadit," ukázal pan baron na baráček pod samým lesem, když jsme přijeli blíž. „Ale propáníčka," zarazil se, „ono se tam topí."

Psi ze stanice nás začali vítat. Zatím jsme je neviděli, kotce se skrývaly někde za sruby, ale našim tahounům to nevadilo. Spustili svůj oblíbený koncert, v němž se mimo jiné ozývala i radost nad tím, že cesta pro ten den končí a přijde krmení a odpočinek.

Otevřely se dveře a pana Harpera jsme měli před sebou živoucího a přesně takového, jak jsem si ho pamatoval, i s těma podezřívavýma očima, které jezdily z jednoho na druhého, když trochu v předklonu přihlížel našemu příjezdu. Na hlavě měl naraženou vysokou čepici ze psí kůže a na sobě kožešinovou kazajku. Pod ní mu tvrdě vystupovalo kulaté břicho.

„Dobrý den, pane," pozdravil ho zdvořile pan baron, jen zastavil. „Doufám, že se máte dobře, pane."

Pan Harper neuvěřitelně rychle zrudl. „Proboha," vykřikl k zataženému nebi a zamával rukama, jako by zaháněl zlý sen. „Ten ďábel už je tu zas."

„Je mi líto, že nesdílíte moje potěšení z novýho setkání, pane," promluvil stále stejným tónem pan baron.

Pan Harper po nás znovu zarejdil očima a pak mě pod hustě ojíněnou kapuci poznal. „Tady jste," vykřikl. „Varuju vás, odveďte si ho, nebo za sebe neručím."

„Nemám panu baronovi co poroučet," řekl jsem. „A pokud vím, je tohle svobodný území."

„Tak jdu rovnou čárou pro flintu, a jestli ho tu ještě potom uvidím, pálím. Bez míření. Od boku." Pan Harper se zalykal vzteky.

„Nikipi střílet dřív," řekl chlapec a vyčaroval ze saní svou

brokovnici.

„Noatak taky," řekl třetí společník. I on už měl pušku v ruce.

„Co?" řval pan Harper. „To je přepadení. Na to jsou zákony." Zamával někomu za námi. „Volám vás jako úřední osobu na pomoc. Okamžitě zakročte."

U srubu, z jehož komína stoupal průzračný proužek dýmu a který pan baron označil za naše budoucí obydlí, nedbale postával Joss McCoy, taky jenom v kazajce a v čepici, zpod níž se draly nepoddajné rezaté kudrny.

„Copak, copak," promluvil rozšafně a rozhýbal se. Kráčel k nám jako pan starosta v neděli odpoledne po návsi a div si nezastrčil palce za průramky vesty. Při jeho postavičce působil ten postoj nadmíru komicky. „Buď pozdraven," řekl, když došel a natáhl ke mně pravici. „Ahoj, hoši," kývl na Noataka s Nikipim. „Dobrý den, pane, vítám vás v týhle zapadlý vísce," uctivě se uklonil panu baronovi.

Pan Harper nevěřil tomu, co slyší. „Co tohle znamená," vyrazil ze sebe. „Nevidíte, že jsem ohrožován?"

„Někdo tu povídal něco o střílení od boku," řekl Joss McCoy. „Kdo to byl?"

Mlčeli jsme, ale mlčel tentokrát i pan Harper a nevěděl, co si o té situaci myslet.

„Doufám, že jste měl dobrou cestu pane," oslovil Joss Mc Coy znovu pana barona. Napadlo mi, že se domluvili — ale nikdo z nás přece nevěděl, že tu Josse McCoye natrefíme.

„Zajisté," přikývl pan baron a náhle se před našima očima proměnil. „I se společností jsem byl nadmíru spokojen. Teď bych však nepohrdl trochou pohodlí, tepla a dobrého jídla. Myslíte, že nám ten člověk má co nabídnout?" Ukázal na pana Harpera, ale nepodíval se na něj.

Pan Harper nadskočil, až se mu břicho natřásalo. „Cože?" zařval. „Co si myslí, že je? Zbláznil se?"

„Nic mně do toho není," řekl nedbale Joss McCoy, „ale měl byste se trošku krotit. Já aspoň jsem s milionářema zvyklej mluvit krapet jinak."

„S jakýma — co jste to řek? S milionářema? Tenhle pobuda a

milionář?“

„Urážka na cti,“ konstatoval pan baron. „Před dvěma pomocnými strážníky a dvěma příslušníky Kanadský jízdní. Kdybychom nežili ve dvacátým století, pane, byl bych jako šlechtic nucen hodit vám rukavici, pane. Takto mi nezbývá, než podat na vás trestní oznámení. Písemně je vypracuje můj právní zástupce dodatečně.“

„Cha — chá,“ vyrazil ze sebe pan Harper, ale hned ztichl a v nové nevíře vykulil oči. „Dva od Kanadský jízdní?“ zeptal se Josse McCoye a podezřívavě zamrkal. „Tak se mně zdá, že si tady někdo z někoho dělá kašpárky.“

„On,“ ukázal na mě Joss McCoy. „Už druhej rok. Vy jste to nevěděl?“

„Já...,“ začal pan Harper a pak si vzpomněl. „Tak proto — proto vy jste loni i s potahem letěl nahoru eroplánem...“ Byl zřejmě dokonale zmaten, ale ještě se bránil. „Ale ten fórek tady s tím strašidlem jste si vymyslel, co?“

„Ani trochu,“ řekl Joss McCoy. „Copak jste ze mě v jednom kuse netahal rozumy, jak to bylo tam u tý šachty?“

„Přirozená zvědavost,“ řekl pan Harper. „A moc jste mně toho teda neprozradil.“

„Pan baron je jeden z těch, kdo tu zlatou horu zdědili.“

„Zase fórek. V novinách o něm nic nestojí.“

„Jejich věc. Nebo jste se špatně koukal.“

„Je tam seznam,“ hádal se pan Harper. „Jmenovitej. A podrobnej.“

„Tak si ho prostudujte znova a uvidíte.“

Pan baron zatím stál skromně stranou. Teď se přihlásil. „Pane...“ Zarazil se a zeptal se Josse McCoye: „Jak se ten člověk vlastně — aha, Harper. Tak tedy, pane Harper, zřejmě vám ušlo, že není právě teplo. Vypadá to na nedostatečnou pozornost, kterou věnujete pocestným, a tím zanedbáváte svoje základní povinnosti správce Hudson Bay Company, který jistě záleží na každým, kdo může být jejím potencionálním zákazníkem. Nabývám tedy dojmu, že nejste pravej muž na pravým místě. Budu musit se svými přáteli od Společnosti promluvit.“

Pan Harper poslouchal celou tu dlouhou řeč s pootevřenými ústy, ale stále si ještě nemohl srovnat v hlavě, co právě slyšel. Jenom něco zachraptil.

„Za nehty teda zalézá sakramentsky," řekl Joss McCoy, přitáhl si kazajku na prsou a prsty zastrčil do podpaží. „Tu debatu přeci můžeme dokončit uvnitř, ne?"

Pan Harper nejistě přešlápl a byl stále zmatenější.

„Zaveďte si psy za naši chaloupku a přijďte za námi," pobídl nás Joss McCoy, vzal pana Harpera za loket a otočil ho. Pan Harper bez námitek vykročil a poslušně capal ke dveřím. Vůbec jsem ho v té chvíli nepoznával.

„Vy ho teda roztáčíte," řekl jsem panu baronovi, když jsme vedli spřežení do svahu.

„Doufám, že mi ho nezačne být líto, prosím," uculil se pan baron.

„Ty jít roztáčet," zachechtal se Noatak. „On jeden špatnej běloch. Noatak cítit na dálku jako pes mršinu."

„Nikipi a Noatak obstarat pes," řekl Nikipi. „Vy oba jít."

Šlapali jsme zpátky. Pan baron si rukama v palčácích poplácával paci paci paličky, rozhlížel se po zasněžených lesích kolem a po srubech se zavřenými okenicemi, a div neposkakoval.

Když jsme vešli, Joss McCoy s panem Harperem se vstoje skláněli nad stolem a o něčem se s nosy v rozložených novinách dohadovali.

„Vy jste teda tady ten Siskou," zvedl ke mně pan Harper hlavu a čekal na potvrzení.

„Pan Siskou," opravil ho důrazně pan baron.

„Nech toho šaškování, skrčku," utrhl se na něho pan Harper, který už zřejmě zase našel sám sebe. „Žádnej milionář, jak se mně pokouší namluvit tadyhle ten váženej policista. Vůbec tě tu nejmenujou."

„Že ne?" podivil se pan baron. „Nemáte nějaký špatný noviny? Já tam svý jméno zahlíd." Naklonil se nad stůl.

„Rád bych věděl kde," radoval se jízlivě pan Harper. „Nemoh bys mně ho laskavě ukázat?"

Pan baron odněkud ze svého oblečení vyčaroval klůcek, zřejmě utržený z odložených teplých spodků, a z něho vybalil knížečku v

plátěných deskách. Podal ji Jossovi McCoyovi. „Můj osobní průkaz, pane," řekl. „Přečetl byste tomu člověku všecko, co v něm stojí?"

Joss McCoy průkazku otevřel a obrátil list. „Pierre Paul de France," četl. A se špatně skrývaným podivením porovnal fotografii s originálem. „Podoba souhlasí," dodal vědomě úředním tónem.

„Pierre co?" pokusil se zasmát pan Harper, ale pochybnosti už silně nahlodávaly jeho sebejistotu. Natáhl krk a s nakrčeným obočím koukal do průkazky. A já tam stál a nevěřil svým uším.

„Baron Pierre Paul de France," lehce jako starodávný velmož se uklonil pan baron, „jak slovo od slova stojí v mém průkazu. Je to tak, pane McCoyi?" Jeho tmavá vrásčitá indiánská tvář se nepohnula, jenom oči mu zářily veselím a zadostiučiněním nad výrazem pana Harpera, který se pomalu, pomaloučku vzpamatovával, jeho probuzení ze šoku však bylo ještě horší než skutečnost, která šok způsobila.

„Baron — baron...," breptal a pak se ještě jednou vzbouřil. „No a co?" rozkřičel se. „Tituly už dneska stejně neplatí. Myslíš, že si pro nějakýho barona před tebou sednu na zadek?"

„Jistě ne, nehledě k tomu, že je o vás známo, že jste nikdy nedokázal pochopit základní životní hodnoty...," řekl pan baron.

„Promiňte," omluvil se mu za přerušení Joss McCoy, „ale o titul jsme se s panem Harperem nepřeli."

„Jméno," trhl sebou pan Harper, a div nosem neprotrhl noviny už tak dost ošumělé. Asi si v nich často čítal, protože článek tučnými číslicemi uváděl odhadovanou hodnotu zlata, které kopec skrývá, a astronomickou částku, kterou společnost za důl vyplatila, a počítání mamonu pana Harpera vždycky zajímalo na prvním místě... „Lauren," drmolil netrpělivě, co mu jazyk stačil, „mmhm... náčelník kmene Krí... Ottanawa z kmene Psích boků — sakra! Tady! Je to tady!" Užasle vzhlédl, dotkl se pohledem pana barona, ucukl a pomalu dočetl: „Baron Pierre Paul de France..." Hleděl na to jméno jako očarovaný a pak se mu jeho ušmudlaný ukazovák skoro automaticky posunul o kousek výš a znovu si ukázal na částku, jejímž byl pan baron podílníkem. A pan Harper si zřejmě bleskově spočítal že se Joss McCoy asi nezmýlil, když o panu baronovi

hovořil jako o milionáři. „Proboha...," vydechl a padl na lavici.

„Spokojen, prosím?" zeptal se ho pan baron. „Vše se vyjasnilo?" Chviličku čekal, ale pan Harper zatím nebyl schopen odpovídat. „Pak tedy vás žádám, abyste nám přichystal něco k jídlu. A přiložte. Zdá se, že vám uhasíná v kamnech."

Pan Harper k němu zvedl roztřesený pohled. Jen pomalu mu docházelo, co pan baron povídá. Zřejmě se mu promítalo, co tu s tímhle člověkem celá léta prováděl, jak ho ponižoval, okrádal a týral, a zároveň mu asi začalo docházet, jak snadno se mu při svém současném bohatství může pan baron pomstít. A případně ho připravit i o jeho těžce nahrabaný a z lovců a ubohých Indiánů vydřený kapitálek. A to byla zřejmě představa tak strašlivá, že pro svou záchranu byl ochoten udělat cokoliv. Vlastní hrdost bylo to nejmenší, co mohl obětovat. Překotně vyskočil a stál skoro v pozoru. „Promiňte, pane," začal, „promiňte mi moje chování..."

„Myslíte dnešní, nebo z minulosti?" zeptal se ho pan baron, a tím správce znovu popletl.

Pan Harper nerad slyšel o minulosti a bylo mu do pláče. „Já se omlouvám a nastotisíckrát prosím za odpuštění," začal znovu a zdálo se, že je v pokušení si kleknout. Už jen pohled na jeho marnou snahu o ospravedlnění něčeho, co ospravedlnit nebylo možné, a na jeho sebeponižování, vzbuzoval pohrdání. A Noatak s Nikipim, kteří už chvíli ode dveří přihlíželi, znechuceně odvrátili tváře. Dokonce i výraz pana barona prozrazoval neskrývaný odpor.

„Dost," řekl pan baron spíš sám sobě než panu Harperovi. „Tohle je víc, než jsem čekal. Nechte toho pitvoření, pane. Všem nám, co tu stojíme, je hanba, jen vám ne. Nechce se mi s vámi debatovat. Nechce se mi s vámi setrvávat pod jednou střechou. Pohrdám vámi, pane, jestli jste to zatím nepochopil." Pan baron si mimoděk utřel ruce do pláštěnky a v tom pohybu bylo tolik štítivosti, kolik jsem v životě neviděl.

„Nevím, jak bych odčinil všecko, co jsem vám udělal," mlel plačtivě Harper, ale pan baron jako by ho neslyšel.

„Nejradši bych na vás zapomněl, pane," řekl, „ale nejde to. Za ty roky, co jste mě tu mučil, musíte zaplatit, jinak bych snad ani v hrobě

neměl klid.“

Pan Harper se lekl. Jak slyšel o placení, jako by mu zapálil střechu nad hlavou. V úzkosti sepnul ruce.

„Pane McCoyi,“ řekl pan baron, „udělal byste pro mne jednu laskavost?“

„Samozřejmě,“ kývl ochotně Joss McCoy.

„Převzal byste tady od toho člověka listinu, kterou mu uložím vypracovat?“

„Jistě, velice rád.“

„Pane?“ otočil se pan baron znovu ke správci.

„Ano, pane?“ Pan Harper se napřímil jako pěšáček před svým velitelem.

„Přesně určíte dobu, po kterou jsem byl nucen vám otročit. Podle mzdového sazebníku pro pomocníky správců společnosti vypočtete mzdu, kterou jste mi zůstal dlužen. Srazíte si odpovídající částku za stravu. Dále odečtete částku za lihoviny, který jste mi tak štědře nabízel, když jsem k vám přišel. Zbylou položku pokládejte za dluh, kterej jsem vám nedobrovolně poskytl. Spokojím se pěti procenty úroků.“

Zdálo se mi, že Harper začíná hrůzou šilhat. Už z hlavy se mu jistě podařilo odhadnout, o kolik krásných milovaných dolárků se jeho úspory ztenčí.

„A pamatujte si, pane. Každej večer od doby, kdy jsem konečně našel sílu a zřek se alkoholu, jsem se tady pod tím stropem modlil, abych se moh vrátit a říct vám, že jste zloděj a vydřiduch, pane. Ale musel jsem u vás zůstávat dál a dál, protože jsem neměl na zaplacení dluhu, co kupodivu pořád narůstal, místo aby se snižoval — a vy jste měl moje dlužní úpisy. A s nimi i mě v rukách. Byl byste mě dal zavřít, kdybych byl utek bez zaplacení.“ Pan baron vzhlédl a obličej mu zjasněl. „Teprve tímhle okamžikem s vámi teda končím, pane. Morální dluh jsme si vyrovnali. Finanční záležitosti vyřídíme způsobem, který znáte. Poroučím se vám, pane, a oznamuju vám, že tímhle momentem jsem na vás dočista zapomněl.“

„Ale — ale — ale...,“ breptal pan Harper, a dokonce popoběhl, ale pan baron už jako skutečný velmož vznešeně kráčel ke dveřím, které

mu Nikipi plný obdivu otevřel. Potom s Noatakem vyšli ven jako jeho tělesná stráž a dveře s ostentativním pohrdáním nechali otevřené.

„Konec představení," řekl nevzrušeně Joss McCoy. „Snad abychom taky šli."

„Ale co bude se mnou?" zakvílel Harper tak vysokým hlasem, že se ho sám lekl a rychle si odkašlal. „Co bude se mnou, řekněte mně?"

„To, co jste slyšel. Budete solit."

„Ježíšikriste," chytil se Harper za hlavu. „On mě má docela v hrsti. Může mě úplně zruinovat — a on mě zruinuje," dopověděl pohřebním hlasem, jako by tu skutečnost teprve teď úplně pochopil.

„Není jenom spravedlivý, když mu zaplatíte, co jste mu dlužen?" zeptal se Joss McCoy nedojatě.

„To si můžu rovnou hodit provaz přes trám," bědoval Harper.

„Pojď, člověče," pobídl mě Joss McCoy s odporem.

Prošli jsme dveřmi a Joss McCoy do nich zvenčí kopl. Zavřely se, ani moc nebouchly.

„Ty, Jossi," vyhrkl jsem ještě plný toho, čeho jsme byli v poslední čtvrthodině svědky, „viděls to co já? Řek bys to do pana barona? A ještě ten titul — on ho v legitimaci doopravdy má?"

„Má. A já jsem z toho celej pryč zrovna tak, jako ty. Já vždycky myslel, že to je jenom taková srandička, takový hraní, když jsi na něj volal pane barone..."

„No, abych pravdu řek, já to taky pokládal nanejvýš za takový to ústní podání, co se v některejch rodinách po generace udržuje a nikdo už se nepamatuje, co je na něm pravdy."

„Člověk asi nikdy pořádně neví, s kým má tu čest, i když si myslí, že toho druhýho zná jako svý boty, co? Lidi tě vždycky znova dokážou překvapit, že ti jde hlava kolem."

„Poslouchej, tys mluvil tak, že se mi chvílema zdálo, že jste s panem baronem domluvený."

„Kdepak, já ho pozoroval a jenom jsem mu tak přihrával."

Ze srubu, kam mě Joss vedl, se ozýval hlasitý smích. Joss mě pustil před sebou. Noatak představoval Harpera, Nikipi napodoboval pana barona. Skoro beze slov přehrávali scénu, které byli svědky, a

samozřejmě přeháněli.

Noatak div nelezl po kolenou a chlapec si vykračoval jako páv a rukama odsekával odmítavá gesta. Chechtali se, až jim tekly slzy. Jenom pan baron stál u stěny, nezúčastnil se a pozoroval hru s malým posmutnělým úsměvem.

„Copak, copak, pane barone," řekl Joss McCoy. „Nějak vás přešel humor."

„Toho si nevšímejte, pane, to je asi jenom taková reakce."

„Jaká reakce? Usadil jste ho, že se div nejde zastřelit."

„Já vím, pane. Já dobře vím, co jsem s ním udělal. Jenomže — zkrátka — člověk si všecko představuje jinak a ono to pak dopadne po svým."

„Co vám vadí?" vyptával se Joss McCoy. „Jenom jste si s ním vyrovnal účty."

„To ano, prosím, ale — víte, pane, ponižovat člověka, to vůbec není žádná radost..."

„Že byste si zrovna v případě tohohle Harpera dělal výčitky svědomí," domlouval mu Joss McCoy. „Takovej nafoukanec a hamoun..."

„Nafoukanec — to jo," kývl Noatak. „Ale víc zbabělej. Moc zbabělej."

„Pýcha se zbabělostí chodívá v jednom kabátě, říkala sestra představená," odpověděl mu pan baron. „A vykukuje tou hlavou, která je právě potřeba."

„No, dneska teda pan Harper střídavě vystrkoval obě, a nakonec už nevěděl, kterou má právě venku," těšil se Joss McCoy. „Že už ale dávno potřeboval dostat pořádnou mezi rohy, aby se probral. Já ho za těch pár dnů, co se tu na něj musím koukat, mám plný zuby."

„A co tu vlastně vyvádíš?" zeptal jsem se ho. „Já tě čekal někde úplně jinde."

„Už to začalo," řekl Joss McCoy a pokynul nám ke stolu. „Jedli jste?" vzpomněl si.

„Jedli," povídám. „Co začalo?"

„To letadlo. Už udělalo první cestu sem a zpátky na jih. Tomáš Lauren rozhodil všecko, co má nohy, po stanicích a čeká, co to udělá.

Někde by měl začít nějakej poplach, a jestli ne, máme se za týden začít stahovat tady do tý oblasti, kapku níž, než soudil ten tvůj Takimo.“ Rozložil mapu zasunutou ve služebním notesu na stole a chvíli jezdil prstem po spleti jezer, říček a potoků, až se zastavil na zelené plošce obklopené hnědou barvou. „Načasoval to tak, že bychom se tady do těch vršků měli sjet ze všech stran a vzít to místo do kruhu někdy v době, kdy předpokládá další let.“

„Kolik muž?“ zeptal se Noatak a dychtivě sledoval každé slovo. Posedla ho lovecká vášeň stejně jako Nikipiho, který na židli poposedával, jako by měl každou chvíli vyrazit.

„Asi třicet.“

„Řídkej kruh,“ trochu se zamračil Noatak.

„Já vím, ale víc nemoh Tomáš uvolnit. Pár lidí musí zůstat na stanicích.“

„Potřeba najít dobrý místo, odkud daleko koukat. Potřeba někdo jet hned teď a najít,“ řekl Noatak.

„Tomáš Lauren počítal s vámi. Když prej už v tom máte praxi z loňska — od tý šachty.“

„Kdy my odjet?“ zeptal se Nikipi, a už nevydržel a vyskočil.

„Zejtra. Já zatím musím sedět na zadku tady.“

„Máme se vypravit všichni čtyři?“ zeptal jsem se.

„Všichni.“

„A co zásoby?“ staral se pan baron a zdálo se, že na pana Harpera už zapomněl.

„Plná zásobárna. Ve všech stanicích je všecko, co bychom mohli potřebovat.“

„A co tady ten?“ ukázal jsem palcem za sebe na dveře. „Jak ten si stojí?“

„Harper? Nevěřím, že by si nepřisadil, když jde o peníze, ale nic podezřelýho jsem zatím nezpozoroval. Do skladu jsem se mu samozřejmě nedostal, jen — a nerad bych se mýlil — jenom nějak znervózněl, když jsem se tu najednou ukázal. A ještě víc, jak mu došlo, že se tu zařizuju na delší dobu. Ptal se, koho tu chci chránit, když všecky ostatní sruby jsou toho času prázdný.“

„On neptat, jak ty tu dlouho?“ řekl Noatak.

„Ale to víš, že jo. Jenomže jsem ho moc neuspokojil. Řek jsem mu, že nevím, a on pochopil, že lžu. A já viděl, že pochopil, takže nám oběma bylo všecko jasný.“

„Povíš nám, kudy pojedeme?“ řekl jsem mu.

„Já tu cestu zdřívějška drobet znám — koukněte se...“ A podrobně nám vysvětlil skoro každý krok. Viděl jsem, jak si moji přátelé ukládají jeho údaje do paměti, a byl jsem si jist, že nemůžeme zabloudit.

„Tak, a teď využijeme příležitosti, že máme po ruce kamna, a navaříme jídlo na cestu,“ rozhodl pan baron. „Nikipi, umýt ruce, a dáme se do toho.“ A křepce vyskočil. Tak jako někomu pomáhá v každé patálii jídlo, tak panu baronovi dávala zapomenout jeho příprava. Tahle vášeň teď způsobila, že pan baron pustil správce Harpera už úplně z hlavy, a kromě toho zakrátko vyvolala pohoršené protesty Josse McCoye.

„Kdo má tohle čuchat?“ pokřikoval. „Člověk se tu věčně cpe jenom slaninou, ke který má natvrdlý boby, nebo sušeným masem a tady je vůní jako o svátcích.“

„Jenom žádný strachy, pane, už nesu něco malýho k zakousnutí,“ volal pan baron od rozpálených kamen a mastné tvářičky se mu leskly. „A něco vám tu taky zůstane.“

Nikipi běhal pro dříví nebo do zásobárny pro nový materiál, který pan baron s jeho pomocí zručně zpracovával.

Dostali jsme na misky něco, co báječně vonělo a chutnalo ještě líp.

„Pánové,“ vzdychal Joss McCoy, „já s vámi pana barona nepustím. Zůstane tady a budeme spolu od rána do večera jenom vařit a jíst a zase vařit...“

Pan baron už měl nad tou chválou zase pusu do špetičky jako rozpačitá hospodyňka, které pochválili buchty, a jenom potěšené mrkal.

Do dveří vklouzl Noatak a už jenom pohyb, jímž se prosmýkl dovnitř, způsobil, že jsem přestal kousat.

„Copak zase máš?“ povídám.

„My mluvit o ten běloch Harper. Noatak lesem dokola a koukat.

On nosit rance na saně a při každý cestě vykukovat sem, jestli my nezpozorovat.“

„Ale,“ podivil se Joss McCoy. „Že by ho znova poplašil příchod policajtů?“

„On jenom bát Mittinaki,“ ukázal Nikipi s pýchou na pana barona.

„Kdepak, to není ono,“ třepal rukou Joss McCoy. „Přeci tu kvůli dluhu nenechá sklad, za kterej ručí a kterej má stokrát větší cenu, a kromě toho mu ani nepatří. Leda by se zbláznil. Tady jde o něco jinýho.“

„Tak to abych si pospíšil,“ řekl pan baron. „Pustíme se přeci za ním, ne? Jestli vyjede?“

„Pojďte si o tom promluvit,“ povídám. „Jestli ho poplašil náš příchod, jde tu o nějakou lumpárnu. A jediná, o který tu zatím víme a která by ho mohla popohnat, je kořalka. Takže se asi jeho cesta týká naší záležitosti a v tom případě bychom se za ním měli vypravit.“

„Taky si myslím,“ souhlasil Joss McCoy. „Kdybyste viděli, že jsme se zmýlili, přestanete si ho zkrátka všímat a pojedete svou cestou. Ale něco mně říká, že ta jeho cesta vede do stejnýho místa.“

„Zní to logicky, prosím,“ řekl pan baron. „Ještě dobře, že jsme si rance nechali na saních. Těch pár pytlíků nás nezdrží.“

„Takovej spěch snad zase není,“ povídám. „Za chvíli bude tma a v noci jistě nepojede. Spíš počítám, že se bude koukat ztratit brzy ráno.“

„My hlídat,“ řekl až příliš ochotně Nikipi.

„To je celej on,“ máchl k němu naběračkou pan baron. „Pamatujete, pane Siskou? Jak se ukáže nějaká možnost pátrání, stopování nebo lovení, musí být přitom.“

„Jakou má Harper smečku?“ zeptal jsem se.

„Dobrou,“ řekl Joss McCoy. „Hotový vlci.“

„A jak si vede za saněma, nevíte, pane barone?“

„Je silně dýchavičnej, prosím. Vždycky se většinou veze.“

„Tak to ho doženem, i kdyby nám třeba ujel.“

„Neujet,“ skoro se na mě osopil Noatak. „My každou chvíli koukat.“

„Jenom ty se taky usaď,“ krotil ho pan baron, „nebo tadyhle

našeho mládenečka úplně zblázníš. Už teďka pomalu neví, co drží v ruce. Vidíte ho? Nech to, Nikipi, prosím tě, a raději ještě nanos dříví.“

Seděli jsme, probírali jsme všechny eventuality, které by mohly změnit naše plány, a pak jsem Jossovi McCoyovi pověděl o dvou zlatokopech, které v mém srubu hlídá Arthur Fay. Po večeři předal Joss našim přátelům průkazky pomocných strážníků Královské jízdní policie. Prohlíželi si je, ale valný dojem na ně neudělaly.

„Papír,“ řekl jenom Noatak.

„Ale důležitej, kamaráde,“ řekl Joss McCoy. „Odteďka jseš úřední osoba a každej rozumnej člověk si rozmyslí, aby tě neposlech, ať už bílej, nebo Indián.“

„A zvlášť při týhletý akci,“ povídám. „Může jít o kůži.“

Už se dávno setmělo. Rozsvítili jsme petrolejku. I okno pana Harpera ještě zářilo do tmy, rozlévalo po sněhu lichoběžník nažloutlého světla, které se vzdáleností od zdroje postupně sláblo. Noatak nebo Nikipi občas vstávali a vycházeli ven.

„Běloch všeho schopnej,“ řekl Noatak. „Nechat světlo a ujet. Znát moc taková lest.“

„Přeci ale nebudeme celou noc vysedávat u stolu,“ řekl pan baron. „Já bych navrhoval, abychom šli spát a v hlídání se střídali.“

„Vy spát,“ řekl chlapec. „Nikipi s Noatak střídat.“

„No jo, já zapomněl,“ bručel pan baron a první si šel natřást kožešiny na jednom ze čtyř patrových kavalců, „vždyť ty bys ani neusnul... Vidíte ho, jak je rozčilenej, pane?“

„Ne rozčilenej,“ bránil se Nikipi. „Ale když na lov, taky nespat.“

„Tak si dělej, co chceš, já se jdu natáhnout. A vy byste, pane Siskou, měl jí taky, zrovna tak jako pan McCoy.“

„Máte pravdu jako vždycky, pane barone,“ povídám. „Stejně jsem se těmi vašimi dobrotami nacpal, že sotva držím otevřený oči.“

„Já zrovna tak,“ přidal se Joss McCoy. „A vy dva — až Harper zhasne, zhasněte taky.“

„Vědět, vědět,“ mával netrpělivě rukou Noatak a sledoval, jak se ukládáme.

„Stejně takhle budou strašit do rána,“ bručel z kavalce pan baron a

ve chviličce spal. Mně to trvalo o mnoho déle. Poslední moje myšlenka patřila přání, aby měl Harper rozum a já se takhle v teploučku a pohodlí mohl vyvalovat až do rána. Jenomže trvalo jenom několik málo minut a někdo se mnou zatřásl.

10

„Co blázníte?“ vyjevil jsem se. „Sotva člověk usne...“

„Spíš dobrejch pět hodin,“ řekl nade mnou Joss McCoy. „Je půlnoc pryč a Harper taky.“

„Cože?“ vyletěl jsem. „Oni ho nechali utýct?“

„Nic nenechali. Noatak šel kus za ním, aby zjistil, kterým směrem má namířeno. Teď právě dorazil a připravuje saně.“

„Ještěže jsme se nesvlíkli,“ řekl jsem a nazouval si mokasíny. „Kde je pan baron?“

„Nakládá rance s jídlem.“

Do srubu nakoukl Nikipi. „Psi zapřažený,“ řekl a oči mu z přítmí svítily jako rozdychtěné lištičce.

„Kam se pustil?“ zeptal jsem se Josse McCoye.

„Vcelku to vypadá na směr k tomu našemu místu, i když teda zatím jede trochu víc na jih.“

„No, koukneme se za ním a uvidíme,“ povídám a popadl jsem pušku a narazil si čepici. „Pozdravuj Tomáše.“

„Zejtra ho čekám. Pendluje teď s letadlem sem a tam každej týden.“

„A pověz mu o Bobu Blairovi s tím jeho společníkem. Ne abys na to zapomněl, nebo tam s nimi bude Arthur Fay sedět ještě za rok.“

„Jenom ty se nestarej a už utíkej. A dejte na sebe pozor.“

„No jo,“ povídám, „však se tam brzy sejdeme.“

Vyšel za mnou ven.

„Tak co, jak to půjde?“ zeptal jsem se Noataka, který klusal proti mně. Zastavil se. Zřejmě mne běžel pobídnout, abych si pospíšil.

„Jasná noc,“ tvrdil, přestože já jsem toho zatím moc neviděl. „Muset pomalu, ale stopa vidět,“ ubezpečoval mě.

Nikipi s panem baronem už stáli za svými saněmi.

„Tak jedeme?“ zeptal jsem se.

Všichni tři, jako by si řekli, vyrazili ze sebe známý vysoký, jásavý výkřik pobízející psy, a zároveň znamenající začátek cesty, a snad i vzývání všech dobrých duchů, aby chránili pocestné před zlými silami. Noatak vyjel první, za ním Nikipi. Pan baron se zařadil na konec.

„Šťastný pořízení,“ zaslechl jsem ještě za sebou Jossovo volání, a pak jsme se ponořili do tmy.

Minuli jsme tichý srub stanice i prázdné kotce Harperovy smečky, na které naši psi neopomněli vyslat neopětovanou výzvu, a pak nás pohltil les. Už jsem se sice rozkoukal, ale i teď jsem měl co dělat, abych viděl aspoň zadek saní. Nezbývalo mi nic jiného, než co nejopatrněji našlapovat a spolehnout se na psy, kteří se drželi stopy před sebou. Nebylo vlastně ani kam uhnout. Pokud jsem mohl pozorovat, les kolem nás stál v jednolitých šicích jako vojsko při přehlídce.

Uvědomil jsem si, jaký je mráz, a přitáhl si kapuci níž do čela. V nose mě záblo a každý doušek vzduchu studil v průduškách jako ledový roubík. Ale nebyl čas na to myslet.

Když jsme vyjeli z lesa, Noatak zastavil, popošel k vůdci své smečky a přisedl na bobek. „Stopa,“ volal. „My teď pomalu.“ Chytil psa za řemen a s hlavou skloněnou zvolna klusal vedle něho. Tak jsme postupovali kilometr za kilometrem, hodinu za hodinou, až se někde v dálce začalo s tmou něco dít. Nejdřív jenom trošíčku zřídla, poodstoupila, postupně jí bylo stále méně, nakonec méně než světla, které přebíralo vládu, a Noatak zrychloval, přeběhl k zadku saní, a nakonec spěchal, abychom se co nejdříve ukryli do shluku olší a bříz, které nedaleko nás zřejmě sledovaly nějaký potok, a zároveň neztratili stopu. Chtěli jsme vidět, ale nebýt viděni, a nevěděli jsme, jak rychle cestoval Harper. Jestliže se ponejvíc vezl, mohli jsme mu znenadání vjet na záda. A když se teď už zdaleka viditelné rýhy na zmrzlém sněhu přiblížily k podrostu, Noatak je opustil a vklouzl se saněmi do úkrytu. Ve chviličce jsme se tam ponořili všichni.

„Radil bych, abychom si kapku odpočinuli a něco snědli,“ řekl

pan baron, nečekal a začal ze saní uvolňovat jeden utěšeně naditý vak. „Psi už taky koukají, jako by tejden nežrali.“

Tahouni využili příležitosti, leželi a vykusovali si hrudky zmrzlého sněhu mezi drápy. Všichni jsme byli obalení jinovatkou, která nám obílila chlupy kapuci a límce kolem hlavy, a z obličejů jsme měli mrazem stažené masky.

„Jíst,“ souhlasil Noatak a vyhlížel do kraje před námi, nepřehledného, přerušovaného pásy stromů a keřů, který se vlnil a neustále stoupal až kamsi ke vzdálenému obzoru. Rozeznávali jsme tu čáru od šedobílé oblohy jenom díky lesu, který okraj země lemoval tmavší stužkou.

„Ten Harper má doopravdy dobrou smečku,“ povídám.

„Člověk Harper ne daleko,“ řekl Noatak. „Pozor na náš pes, oni možná ucítit. Vítr proti nám.“

„Nikipi kouknout,“ nabídl se chlapec horlivě. „Než Mittinaki jídlo, kouknout aspoň tam u ten malej les.“

„Dobře?“ zeptal se mě Noatak.

„Ale strašně opatrně, Nikipi,“ povídám. „Nevíme, kam Harper jel a co nás čeká.“

„Vědět,“ řekl chlapec netrpělivě a s puškou v ruce vyběhl. Držel se okraje křoví a uháněl, jako by neměl v nohách určitě aspoň dvacet kilometrů klopýtání tmou. Sledovali jsme ho až do úrovně lesíka, o kterém mluvil, ve vzdálenosti asi půl kilometru, kde se nám ztratil, a pak se znovu objevil a jako sněžný králík uháněl přes volné prostranství kolmo k původnímu směru, až nám ho ukryly nízké rozložité borovice. Noatak celou dobu stál klidně, teď tiše vydechl.

„Já to taky moc rád nevidím, že se snaží být vždycky vpředu,“ řekl pan baron a podával mi kus tučného masa, do poloviny zabaleného jako svačina od maminky, jenom s tím rozdílem, že obal nepředstavoval papír, ale čistě vyprané útržky jakéhosi tlustého spodního prádla. Vzpomněl jsem si na průkazku pana barona a díval se, jak Noatak hadříky odmotává a rovnou vrací panu baronovi. Pan baron nám každému přidal po několika plackách, přecházel, neukusoval a stále vyhlížel k lesíku, kam jsme se i my nepřestávali dívat.

„To je doba, to je doba,“ bručel, když už jsme měli polovinu jídla v sobě a chlapec se stále ještě nevracel. „Že on se šel kouknout dál? Ale jestli jo, tak si za obrázek nedá, co mu povím, kluk jeden...“

Noatak si nacpal zbytek jídla do pusy, až se mu tváře nadouvaly jako dva míčky, mrkl na další porci, kterou mu pan baron podával, a zavrtěl hlavou. „Noatak za ním,“ huhlal, vytáhl ze saní pušku a rozběhl se za Nikipim.

„Oba stejný blázni,“ neodpustil si pan baron, který měl oči jenom pro bílou planinu před námi.

„Ale škoda, že takových bláznů není víc, viďte? To by pak svět vypadal jinak.“

„Svatá pravda, pane, ale — víte — já od loňska, jak ten syčák Nikipiho postřelil, mám o kluka čím dál větší strach. Stačilo jenom kousíček stranou...“ Zavřel oči a zatřepal hlavou, aby zahnal ty představy.

„Koukněte se,“ upozornil jsem ho.

Noatak běžel, co mu nohy stačily, stejně jako před chvílí Nikipi přes volnou část krajiny k lesíku a roztřepané koruny ho ve chvilce ukryly.

„Tak, a teď abychom čekali a čekali, až se jim uráčí vrátit. Měl jste mu, prosím, nakázat, aby sebral kluka a sypal s ním zpátky. Kdopak má žít v tý věčný nejistotě, co kde provede?“

„Už jdou, pane barone,“ povídám.

„No jo, já je vidím, prosím,“ řekl neusmířeně. „Pěkně pomaloučku, jako v městským parku, co, pánové?“ dohadoval se s nimi. „Ještěže si nezaloží ruce na zadek.“

„Jdou docela svižně, skoro běží,“ uklidňoval jsem ho. „A před námi je zřejmě všecko v pořádku.“

Pan baron si zajel prsty pod čepici a drbal se ve vlasech. „Když já mám takový divný šimrání — zrovna jako mívala moje nebožka máma. A když začala takhle vyvádět, pokaždý se něco zlýho přitrefilo.“ Pan baron si brumlal skoro pro sebe a v očích měl výraz nejistoty.

Noatak s Nikipim se vůbec nekryli a šli přímo k nám. Něco si povídali, Nikipi se pootáčel a hlavní pušky ukazoval za sebe.

„Tak co je?“ volal nedočkavě pan baron, sotva se přiblížili na doslech. Na pohrůžky už zapomněl. „Zahlídli jste ho?“

„Nikipi rychle jíst,“ mával rukou Noatak.

„Tak povídejte,“ pobídl jsem je, jen dorazili.

„Od les skoro nic vidět, tam dál údolí,“ řekl chlapec, „potřeba jít dál.“ Vzal si od pana barona jídlo. „Tam dobrej terén pro nás. Moc křoví. Pak vidět na dno údolí. Přijet ještě někdo. Druhá stopa z levá strana a obě potom dál. Člověk nevidět.“

„Co to může znamenat, Noataku, co myslíš?“

Noatak v zamyšlení ohrnul rty. „Možná potkat náhodou. Ale asi ne náhodou. Noatak myslet běloch Harper dnes někoho čekat. Bát, že my vidět. Běloch Harper teda naproti a teď spolu někam jet.“

„To by mohlo být,“ povídám.

„Dohady,“ řekl pan baron, „který si tyhle dva slavný stopaři vymysleli, než se uráčili vrátit, pane Siskou.“

„Ale všecko nasvědčuje tomu, že nemusí být daleko od pravdy,“ povídám. „Jestli s tím druhým Harper odjel, musel ho znát.“

„Jet a vidět,“ řekl Nikipi a pospíchal s jídlem.

„Snad se nezblázním,“ hučel pan baron, ale čile vázal vaky na saně a v minutce stál za nimi, připravený vyjet.

Netrvalo dlouho a sjížděli jsme z příkrého svahu do kulatého údolí. Noatak jenom ukázal bičem a uháněl dál. Minuli jsme stopu, která se zleva připojovala k té, co od noci běžela před námi, a pak se dno údolí zhouplo vzhůru a poháněl nás do stejně prudké stráně, jaká nás sem přivedla. Když jsme se blížili k vrcholku, šli jsme už, co noha nohu mine, a ztěžka pomáhali psům tlačit. A jen jsme se převalili přes vrcholek, čekalo nás podobné údolí, jen o něco širší a v nejnižším bodě s rozlehlou oválnou plochou, ohraničenou křovím, osikami a vrbami, mezi nimiž zvedaly holé koruny všudypřítomné bělokoré břízky s tmavou parádou na kmenech. V létě se tu zřejmě modralo jezero a ukazovalo jim ve svém zrcadle, jak jsou pěkné. A stopa, kterou jsme sledovali, běžela dolů rovná jako podle pravítka. Noatak zarazil.

„Žádná stopa tam nahoru,“ ukázal na protější svah.

„Kdepak bys ji viděl. Je to dálka — i když jsem teda poznal, že

vidíš pětkrát líp než já,“ povídám.

„Žádná stopa,“ přidal se Nikipi. „Čistej sníh.“

„Věřte jim, pane,“ řekl pan baron. „A nehledejte dalekohled, je to zbytečný.“

Noatak přivíral oči jako před sluncem. „Jet na jedna nebo druhá strana,“ ukázal palčákem k podrostu na opačném břehu jezera.

„Nikde místo, kde oni schovat,“ řekl Nikipi. „My dolů.“

Noatakovi se nechtělo. Znovu a znovu obhlížel celé údolí, a nejvíc ho zajímal zalesněný svah na pravé straně, kde se stromy spouštěly skoro až dolů. Měřil očima vzdálenost, kousal se do ztuhlých rtů a váhal.

„Myslíš, že se mohli ztratit někde tam?“

„Možná...“

„Tak pojedeme víc vlevo a dole poznáme, kam uhnuly saně. Jestli k lesu, pokusíme se k němu dostat z druhé strany shora.“

„Asi nejlepší,“ přikývl zvolna, ohlédl se po nás a rozjel se.

Svah byl místy prudší než ty, které jsme zatím zdolali, a občas přecházel do plošiny podobné malému lyžařskému můstku a saně skákaly, že jsme je sotva udrželi. Psi klouzali a sjížděli po zadcích, ale ta krkolomná jízda skončila bez úrazu. Věděli jsme, že riskujeme, ale bylo potřeba pospíchat, dostat se co nejdříve dolů. Někde v úkrytu se mohl krčit člověk s puškou. Jestli se Harper s někým setkal, byl to s největší pravděpodobností někdo z obchodníků s kořalkou. A těm šlo o příliš mnoho, než aby si nechali do svých věcí strkat nos.

Dostali jsme se na zarostlý cípatý břeh, prodrali se houštím na zasněžené zamrzlé jezírko a hnali se přes ně na druhou stranu. A jen jsme si znovu poradili s podrostem, stopa ležela před námi.

„Stát,“ zavolal Noatak. „Jenom jedny saně.“

„Nikipi kouknout...,“ začal chlapec, ale Noatak ho tentokrát zarazil.

„Ne,“ řekl, hodil mu popruh a s puškou se vrátil na okraj podrostu. Za chvilku nám zmizel, slyšeli jsme, jak se jím tiše prodírá, a pak všecky zvuky ustaly.

„Tohle jsou mně záhady,“ bručel si ustaraně pan baron, přidřepl

na paty a zády se opřel o kmen osiky. Nikipi vyhlížel Noataka a trochu dotčeně se mračil. Přisedl jsem k panu baronovi.

Noatak se tentokrát vrátil nečekaně brzo. „Stopa po kraj lesa nahoru. Pod krajní stromy. Proto nevidět.“

„Jo,“ povídám, „ale kterej je teď kterej?“

„Vědět,“ řekl s jistotou. „Saně od Harper širší lyžina. Běloch Harper tady podle jezero.“

„To souhlasí, pane, taky jsem si toho všim,“ řekl pan baron.

„Já teda ne,“ povídám, „a měl bych se asi stydět, co?“

„Bílá vydra ne stydět,“ řekl Nikipi. „Ne velkej rozdíl.“

„Dík, kamaráde — a to jsem si o sobě myslel, kdovíjak báječnej nejsem stopař.“

„Člověk nemůže umět všecko,“ přidal se k Nikipimu pan baron.

„My za běloch Harper a vidět,“ rozhodl Noatak, který celou dobu zřejmě rozvažoval další postup.

„Tak jeď,“ povídám.

Daleko jsme však nemuseli. Sotva jsme zase překonali stoupání, tentokrát na boční, užší straně jezera, stopa saní se stočila a zamířila přímým směrem tam, odkud jsme přijeli.

„On se snad vrací domů,“ zavolal jsem na Noataka.

„Myslet,“ řekl a přitáhl saně, podíval se po nás, mrkl po stopě a pak se zahleděl přes údolí ke kraji lesa. „Kdo zpátky?“ zeptal se mě.

„Někdo by se teda měl kouknout, jestli opravdu jede na stanici,“ zaváhal jsem, „a asi bych si s ním měl promluvit sám. Ale ta druhá stopa je ještě zajímavější, řek bych.“ Uvažoval jsem o tom, jak by se asi Harper zachoval, kdyby se někde tady venku srazil třeba s panem baronem nebo s některým z mých přátel. Zbabělci jsou nebezpeční jako jedovatí hadi, proradní a zrádní, a pan Harper by možná uvítal, že má pana barona hezky stranou. A přestože pan baron není žádný nezkušený nováček, kdo ví, co by si Harper vymyslel, aby si s ním účet jednou provždy vyřídil. Pana barona jsem tedy zpátky pustit nemohl — ale Harper by si určitě nedělal svědomí ani pro Noataka či Nikipiho. Bylo sice absurdní představit si, že by je přemohl, ale co člověk dopředu ví? U mne už by si dal určitě pozor. Po jeho stopách bych se tedy měl opravdu vydat sám. Ale co čeká ostatní tam na

druhé straně? Váhal jsem a znovu jsem slyšel slova pana barona, a i když na předtuchy a takové věci nevěřím, přece jen mě nastražila.

Noatak už nevydržel.

„Škoda čas," řekl. „Kdo zpátky?"

„Co myslíte vy? Pane Barone? Nikipi?"

„Myslet Nikipi a Noatak dál. Bílá vydra a Mittinaki zpátky."

„Zpátky stačí jeden," utrhl se na Nikipiho pan baron. „A tebe teda samotnýho nikam nepustím, to si nemysli."

„Tak je rozhodnuto," povídám. „Jeďte a dávejte na sebe pozor. Ve dne můžu jet rychle a odpoledne jsem určitě doma."

Noatak se rozhlédl po obloze. „Stačí, když za námi až ráno," řekl. „Žádnej sníh dneska a zejtra. Ty dobře najít naše stopa."

„Kdyby přece jenom začal padat," řekl pan baron, „někdo z nás se vrátí a počká na vás tady na tom místě. Tamhle, jak je ten malej lesík."

„Tak na shledanou. A prosím vás, pamatujte si, co říkal Joss McCoy. Žádný samostatný akce. Jenom pozorovat."

„Všecko je jasný, pane," kývl pan baron. „A tady je něco na cestu." Přeložil na moje saně plný pytlík. „Jedem, vy nedočkavci," zavolal a vyrazil zároveň s Noatakem a Nikipim, kteří už chvíli netrpělivé přešlapovali.

Osaměl jsem a díval se za nimi, jak prudce sbíhají svah a vracejí se na stopu a bez ohlížení se po ní ženou dál. Pustil jsem se za panem Harperem.

Údolí mi zmizelo za vysokým břehem a s ním i moji přátelé. Pocit nejistoty mě neopouštěl. Nasadil jsem naše obvyklé ostré tempo a stále vyhlížel, kdy konečně uvidím saně. Nešlo mi do hlavy, že jsme Harpera stále ještě nedohonili. Podle všech předpokladů už jsem s ním měl touhle dobou besedovat.

Odhadoval jsem, že se jistě přehouplo poledne, když jsem uhýbal po stopě kolem prvního údolí. Harper se nepouštěl dolů a volil radši malou zajížďku. Objeli jsme údolí, propletli se mezi většími či menšími ostrůvky křoví a stromů a pak jsem ho konečně spatřil. Neběžel, jen pomalu, těžkopádně šlapal za saněmi, a já jsem takhle zezadu zatím nepoznával, jestli ten člověk zahalený do kožešin je

skutečně správce stanice. Popohnal jsem psy a sykal na ně, aby se nedali do štěkání, a z necelých dvaceti metrů jsem zavolal.

Muž sebou trhl a otočil se, jako když ho bodne, a div se nesvalil. Byl to skutečně Harper, ale Harper tak vylekaný, že nebyl schopen slova.

„Buďte pozdraven," řekl jsem mu, když jsem zastavil vedle něho. „Byl jste se projet?"

Několikrát otevřel a zavřel pusu, slovo jsem však neslyšel.

„Copak jste se tak polekal?" Mrkl jsem mu po saních, ale neměl na nich nic než obvyklé rance. Pušku jsem neviděl, ale mohl ji mít někde na dně saní.

„Kdopak by se nelek, když na něj někdo v takovýhle pustině znenadání vybafne," podařilo se mu konečně promluvit.

„Zvlášť když zrovna toho dotyčnýho nečeká, co?"

„Taky že jo. Kdepak by mě napadlo, že se proháníte po kraji?"

„Mě by to bylo o vás taky nenapadlo. Kdypak jste vlastně vyjel, že jsem vás nezahlíd?"

„Ale — dost brzo," řekl neurčitě. „Mám nějaký pohledávky v jednom indiánským ležení, támhle kus dál, tak jsem se tam vypravil."

„Ale nedojel jste, nebo jo?"

„Nějak se mně udělalo slabo, tak jsem radši otočil. Nejspíš po tom včerejším rozčilení," dodal žalujícím tónem a mrkl po mně, jak na mě jeho sdělení zapůsobilo.

„Je to docela možný. Nepotkal jste někoho?"

Trochu sebou trhl, ale vzpamatoval se dřív, než se prozradil. „Nepotkal? Ne, kdepak tady v těch bohem opuštěných končinách..."

„My jsme se přeci taky srazili."

„To je vlastně pravda. Ale kdepak jste jezdil vy?"

„Cestování po kraji je moje řemeslo. To víte, kam nás pošlou, musíme jet."

„Po něčem pasete?"

„Po ničem určitým — ale snad abychom se hnuli. Jedete přeci domů, ne?"

„Jo, na stanici. A jsem rád, že jsem vás potkal. Aspoň nám cesta líp uteče."

Ale neutíkala. Harper se kolébal za saněmi nebo se vezl a nechal psy, aby se skoro udřeli, než zase slezl, a to tempo mi šlo na nervy. Občasné pokusy o rozprávku nám vždycky brzy zamrzly. Neměl jsem si s ním o čem povídat, a on se často zamýšlel a zdálo se, že mu pak nikdy není do řeči. K včerejšímu výstupu s panem baronem se kupodivu nevracel, přestože jsem to čekal. Spíš ho dnes nepřestávalo zajímat něco jiného, a tedy pro něho zřejmě důležitějšího, a to už bylo víc než podivné. Včera byla záležitost náhrady mzdy životně důležitá, dnes ji něco odsunulo na druhé místo. A nedalo moc práce uhodnout, co mu dělá starosti. Byl dost vynalézavý, ptal se pokaždé jinak, snažil se jít na to z různých stran, jeho otázky se však týkaly stále jedné věci. Proč se na stanici najednou objevil Joss McCoy, když zjevně nemá nic na práci, a pak ještě já a ostatní, a jeho mimoděké podezřívavé pohledy svědčily o jeho nedůvěře v mé opakované tvrzení, že nám nejde o nic určitého. A mně v téhle chvíli záleželo jenom na tom, abych ho dostal na stanici, kde jsem se ho chtěl důkladně vyptat na jeho dnešní setkání, a abychom na tu stanici dorazili co nejdříve. A aby tam došel pokud možno sám, bez nucení.

Trvalo nám celé odpoledne, než jsme se dostali do lesa, kde jsme padli na naše ranní stopy. Pan Harper si jich nevšiml, aspoň na sobě nedal nic znát. A když jsme dorazili na stanici, byl jsem už netrpělivostí a zlostí skoro bez sebe. Nevěděl jsem, co se děje s mými přáteli venku, a tenhle člověk mi možná mohl povědět něco, co by tu věc objasnilo.

„Uvažte je a pojďte se mnou," řekl jsem Harperovi, když zastavil u psích kotců za srubem Společnosti.

„Co?" řekl nechápavě.

„Však jste slyšel. Uvažte psy, nechte všecko, jak je, a se mnou."

„Co si to dovolujete?" bránil se dotčeně.

„Nic. Potřebuju se vás na něco zeptat."

„To můžete tady, ne?"

„Potřebuju k tomu ještě jednoho."

„Rád bych věděl proč."

„Protože to chci. A už dost zábavy. Je to jménem zákona."

„Já jsem svobodnej občan a nic jsem neproved. Chcete mě

zatknout?“ Snažil se tvářit uraženě, ale z jeho tónu zaznívál strach a klubala se počínající hysterie. A začal šátrat rukou mezi ranci. Byl bych nikdy nečekal, že Harper by se dokázal někomu postavit se zbraní v ruce, navíc ještě policistovi, zdál se mi na to příliš zbabělý.

„Přestaňte s tím,“ řekl jsem mu, ale jako když neslyší. Vytáhl jsem pušku. „Dávejte pozor. Jak hned neuposlechnete, střelím. Klidně z toho udělám sebeobranu.“

Harper se vyděsil.

„Proboha, co hned takhle? Já se jen ptal, proč mám jít s vámi.

„Tak už se neptejte a hněte sebou.“ Dával jsem mu pozor po rukách, ale o nic se už nepokusil. „Jdeme!“

„Copak to tu provádíte?“ zeptal se Joss McCoy a za rohem stavení vyjukla jeho zrzavá kštice. Zřejmě neměl čas nasadit si čepici. Když mu jeho psi oznámili náš příjezd, rovnou vyběhl. I on držel v ruce pušku.

„Zažeň ho k nám,“ řekl jsem. „Tam z něj všecko dostanu, kdybych po něm měl šlapat.“

Joss McCoy překvapeně zamrkal. Pochopil, že úmyslně přeháním a že k tomu tedy asi mám nějaký důvod. A já jsem sázel na Harperovu zbabělost a začal hrát roli zlého muže.

„Tak rychle, rychle,“ pobízel Joss McCoy Harpera, a dokonce ho dloubl hlavní do žeber. A Harper se ztěžka rozběhl, a když se po mně krátce ohlédl, ústa se mu stáhla jako k pláči.

„Co je?“ ptal se tiše Joss McCoy, který klusal vedle mne.

„Srazil se s někým, kdo měl asi původně přijet sem, a hned se zase rozešli. Ten druhej se pak pustil někam dál, možná k místu, který máme pohlídat.“

„Jasný,“ řekl Joss McCoy. „Teď je potřeba, aby se rozpovídal, ale on to udělá, až vytáhnu to svý eso...“ Odkašlal si a zařval: „Poklus, poklus, nemáme čas!“ A Harper poskočil jako kůň, kterého švihli bičem.

Jen za námi zapadly dveře srubu, zahnal Joss McCoy už úplně vyplašeného Harpera k zadní stěně. „Víte, o co jde, ne?“ křikl na něho.

„Ne, nevím...,“ Harperovi se třásl hlas.

„Cože!“ zahulákal jsem pro změnu zase já a zašermoval puškou.

A Harper se zhroutil dřív, než jsem čekal. Opřel se zády o trámovou stěnu a hlava mu spadla na prsa. „Vím,“ zašeptal a pomalu se sesunul na paty.

„No proto,“ řekl Joss McCoy, sedl si ke stolu a otevřel zápisník. „Tak začněte!“ A olízl konec tužky.

„Co... Nevím co — co byste chtěli slyšet...“

„Všecko. Od samýho začátku.“

„Ale já opravdu nevím...“ Harper se začínal chvět jako v horečce.

„Tak dobře,“ povídám. „Když nevíte, vyložte tadyhle na stůl všecko, co máte v kapsách. Nejdřív ale pláštěnku dolů.“

„Nic tu nemám...,“ Harper se namáhavě zvedl, ale svlékal se docela rychle. Mluvil pravdu. Přesvědčil jsem se o tom dvakrát za sebou.

„Moment,“ řekl Joss McCoy, vyskočil a vyběhl ze dveří.

Nechal jsem Harpera vydechnout. „Teď vám dobře poradím,“ řekl jsem mu. „Všecko už vlastně víme, potřebujem si jen podle vaší výpovědi ověřit nějaký maličkosti. Máte možnost vysloužit si úlevu za dobrovolný přiznání. Záleží na něm,“ ukázal jsem ke stolu, kde ležel otevřený notes, Jak to napíše.“

Harperovi slyšitelně cvakaly zuby a pohled mu sám od sebe neustále putoval ke dveřím. Netrvalo dlouho a Joss McCoy se vřítil dovnitř. „Moc dobrou schovávačku jste si nevybral,“ řekl. „Já ty klíče našel raz dva. Proběh jsem váš sklad jenom v rychlosti, ale úplně mně to stačí.“

„Našels?“ zeptal jsem se ho.

„Jo. Kupa soudků, narovnaných až ke stropu. Dost na pořádnou hospodu. A krabice plný flašek.“

„Ten, co jste se s ním dneska sešel v tom údolí, vám vez další přísun, co?“ řekl jsem.

Mlčel, jen si dlaní stíral z obličeje pot.

„Není vám nic platný, když budete někoho krýt,“ řekl Joss McCoy. „Už toho na vás máme tolik, že vás rovnou teďka zatýkám.“

Harper nic.

„Jste zatčenej, slyšíte?“ houkl jsem na něho a Harper na vteřinku

přece jen zvedl hlavu. „Ke stolu. Honem. Nebo vám mám pomoct?“

Šoural se ke stolu jako stařec a padl do židle.

„Tak,“ povídám. „A dejte se do toho. Nebo zavolám Noataka, kterej už ví, jak rozvázat lidem jazyk. Tam u tý šachty platil i na toho nejostřejšího lumpa.“

Harper se zmateně rozhlédl. Zřejmě si ještě nevšiml, že tři lidi tu schází.

„My jsme si vás od včerejška hlídali,“ dorážel jsem ho. „Jak jste začal běhat s těma rancema. Známe dobu, kdy jste vyjel i kdy jste se potkal s tím druhým, co pak krajem lesa mazal zpátky. Chcete slyšet ještě víc? Dva naši jeli za ním a my se k nim ráno taky přidáme.“

„A vy zrovna tak,“ řekl Joss McCoy. „Jako velkej pán — letadlem, jenomže rovnou za mříže. A abyste teda věděl všecko, pan baron vypozoroval za tu dobu, co jste ho tu držel, kam si ukládáte penízky a jiný poklady. Včera mně to pošeptal a já mám ten váš majeteček tamhle pod tou dekou na kavalci.“

Harper zařval a vyskočil. Jen taktak jsem ho stačil strhnout zpátky a musel jsem ho pořádně stisknout, abych ho zvládl. Zoufalství mu dodalo nové síly a byl by na Josse skočil.

„Vy ho hezkejch pár let nebudete potřebovat,“ pokračoval Joss McCoy nevzrušeně. „Ale nebojte se, úspory z poctivejch příjmů vám vrátí. Budou se vám moc hodit na advokáta. Pak už vám moc nezbude.“

„Něco na dluh pro pana barona,“ připomněl jsem.

Harper mi v rukách změkl jako hadrový panák. Pro změnu se o něho pokoušely mdloby, ale ještě se vzpamatoval a vytřeštěně po nás koukal. „Ten lump,“ podařilo se mu ze sebe vyrazit. „Já ho tu roky živím...“ Jak už to bývá, jeho zlost se obrátila proti tomu, kdo za nic nemohl, ne proti němu samému. Provinilci vždycky hledají příčiny svých činů všude jinde, jenom ne tam, kde by je skutečně našli.

„Tak co, jak to bylo s tím člověkem, co jste se s ním dneska sešel?“

„Víte co? Vy mi dejte pokoj!“ řekl se zoufalým odhodláním.

„Ale copak tak najednou?“ podivil se Joss McCoy.

„O všecko jste mě připravili,“ rozeřval se Harper a třeštil oči na

kavalec. „Ukradli jste mně, na co jsem se tu deset let nuzoval a dřel. Teď už mě můžete rovnou zastřelit...“ Padl obličejem na paže zkřížené na stole a záda se mu počala otřásat.

„Tyhle hysterický záchvaty si můžete klidně ušetřit,“ řekl bez dojetí Joss McCoy. „O tom, co s vámi uděláme, rozhodneme bez vašich rad. Teď jsme se ptali na něco jinýho.“

„To je mně jedno,“ huhlal Harper. „Mně už je všecko jedno.“

„Tak na něj dej pozor a já se mu mrknu na ten jeho poklad,“ řekl mi Joss McCoy, šel a odhodil přikrývku. Objevila se bytelná dřevěná bednička s visacím zámkem. Joss zachřestil klíči.

Jako by ho ten zvuk vzpamatoval, Harper se vzepjal. Přidržoval jsem ho na židli, ale skoro se mi vytrhl.

„Že vás přivážem!“ křikl na něho Joss McCoy. „Sednout! A hned! A ani hnout! A mlčet!“

Hromada povelů, kterou na něho Joss McCoy vysypal, kupodivu způsobila, že Harper překvapivě rychle zkrotí a jen se díval, jak se jeho skrýš otevírá a na kožešinové přikrývce se postupně začíná objevovat obsah.

Navrchu ležela plochá lepenková krabice převázaná provázkem. Když se odklopilo víko, vyvalila se hromada bankovek. Joss McCoy hvízdl, prohrábl se jimi až ke dnu a krabici odložil. Harper jenom zavřel oči a bezmocně vrtěl hlavou. A Joss McCoy vytáhl další krabici. Obsahovala hromádku vkladních knížek, pod nimi ležely nějaké cenné papíry.

„Člověče,“ řekl Joss McCoy, když všechno zběžně prohlédl, „proč jste toho tady už dávno nenechal? Vy jste vlastně bohatej člověk.“

„Byl,“ povídám.

„No jo, vlastně byl. Nikdy neprokážete, že jste tohle všecko ušetřil z platu.“

Harperovi pocukávalo oční víčko. Zdálo se, že se každou chvíli rozpláče.

„A copak je tohle?“ ptal se zbytečně Joss McCoy a postupně vytahoval čtyři objemné kožené váčky. „To jste narejžoval sám?“

„Páni, takovýho zlata,“ povídám. „Kde jste k tomu přišel?“

Harper vypadal na omdlení a brada se mu roztřásla. Nebyl

schopen promluvit, pokud vůbec chtěl něco říct. Byl to teď úplně zlomený člověk, kterému se celý život rozpadl na kousíčky, a on právě poznal, že už ho nikdy nedá dohromady.

„Já si vůbec netroufnu odhadnout, kolik to všecko může dělat," řekl Joss McCoy. „A k tomu ještě ty hektolitry kořalky — kolik jste za ni zaplatil?"

„Teď už je pozdě na lítost," povídám, ale pan Harper mlčel. „Je ale stejně neuvěřitelný, co jste dokázal z lidí vydřít."

Joss McCoy si pohrával s pytlíky, u jednoho rozvázal řemínek a otevřel ho. „Člověče...," řekl jenom. „Člověče..." Prohrábl se třpytivými zrnky. „No řekni, nestal by se z člověka lakomec, když tohle vidí?" Najednou se sklonil a sesypal obsah k jedné straně, odnesl si pytlík k oknu a něco si zblízka prohlížel. Harper se trochu vzpamatoval a s pootevřenými ústy ho pozoroval. Když se Joss McCoy otočil zpátky do místnosti, tvářil se, jak jsem ho málokdy viděl. „Kde jste to vzal," zeptal se bez otázky v hlase a Harper se pod jeho slovy přikrčil.

„Slyšel jste?" houkl jsem. Nevěděl jsem, co Joss McCoy našel, ale jeho výraz napovídal, že je to něco velice závažného.

„Kde jste to vzal," opakoval Joss McCoy a pomalu se blížil k Harperovi. Harper se pokoušel uhnout a tiskl se do opěradla, div je neulomil. Roztřesené ruce zvedal před sebe, jako by očekával ránu. „Nechcete," řekl Joss McCoy. „Taky dobře. Ale nečekejte stínek slitování. Moje hlášení bude tak jasný a přesný, že se nevykroutíte, kdybyste si vzal deset advokátů." Stál nad Harperem a potřásal mu před nosem váčkem. „Komu to patří?" zařval znenadání. Harper sebou trhl, ale trhl jsem sebou i já. A Harper se najednou zhroutil, opřel si lokty o kolena a obličej pomalu položil do dlaní.

„Vy jste viděl jenom zlato, co? A z něj jste oslep. Jinak byste si všim, že z vnitřní strany pytlíku je něco napsaný. Víte co? Ne? Jméno. Jedno jméno. Chcete je slyšet? Jméno člověka, o kterým víme, že se před čtyřmi roky na Severu ztratil. Naposledy ho viděli na Mackenzie asi dva denní pochody odtud. Pak už nikdo. Co se s ním stalo, slyšíte?"

Vzal jsem mu váček z ruky. Překvapil mě svou váhou. Tiskacími

písmeny tam bylo inkoustovou tužkou napsáno: FRANCIS MERILL. Otevřel jsem i další váčky. Všude totéž. „Francis Merill," řekl jsem. „Kde je Francis Merill?"

Joss vzal Harpera za límec kazajky a trhl, ale váhu jeho těla, znásobenou strachem, nezmohl. Popadl jsem Harpera za ramena, zvedl ho do výšky a zatřásl jím. Nohy se mu klátily nad zemí.

„Poslouchejte," řekl jsem mu, „když potkám syčáka, začnu vidět rudě. Ale jak dostanu do ruky chladnokrevnýho vraha, neručím za to, že mu rovnou nepolámu kosti."

„Pusťte," ječel Harper, „pusťte, to bolí..."

„Ať si — vlastně tím líp. Už se nemůžu koukat, jak se tu s vámi mazlíme a vy si z nás děláte legraci. Teď to z vás vytřepu."

„Já nejsem vrah," vykřikl. „Já ho ošetřoval... Proboha, rozmačkáte mně ramena..."

„Jak to bylo, rychle! Pak vás pustím."

„Přijel s horečkou," sténal Harper. „Já ho uložil u sebe, ale za dva dny umřel."

„Jak jste ho léčil — a pospěšte si, nebo..."

„Chtěl — chtěl jenom pít..."

„Jaký léky jste mu dával!"

„Žádný nechtěl..."

„Vy jste ho nechal jen tak?"

„Od samýho začátku vypadal na umření."

Pomalu jsem ho postavil na zem. Zhroutil se do židle a chytil se za ramena.

„Já vám řeknu, jak to bylo," řekl Joss McCoy s určitostí. „Divil bych se, kdybyste si neprohlíd, co veze. Pak už neměl naději, co?"

„Nemůžete — tohle na mě nemůžete hodit...," znovu se roztřásl Harper.

„Byl u toho někdo?" zeptal jsem se. „Nebyl, co? Kam jste ho dal?"

Harper nedokázal ovládnout rty. „Do — do...," začal, „odnes jsem ho do strže — tam vzadu v lese — přikryl kamením... Ale já ho nezabil!" vykřikl.

„Ne. Jenom jste ho nechal umřít," řekl Joss McCoy.

„Už skoro umíral, když přijel!“

„To tvrdíte vy. Ale jeho smrt jste neohlásil. Ukrad jste jeho zlato. Co myslíte, že tomu řekne soud? A my se, až sleze sníh, na něj podíváme. Kostru dostanou doktoři. Uvidíme, co najdou.“

„A teď dál,“ řekl jsem. „S kým jste se to dneska sešel?“

„S jedním — s jedním člověkem...,“ začal.

„Kterej měl přijet sem,“ skočil mu do řeči Joss McCoy, „a vy jste nechtěl, abychom ho tu načapali.“

„Jak to víte?“ zeptal se zpitoměle Harper.

„Ptáme se my,“ povídám. „Jak se jmenuje?“

„Stanley.“

„Stanley jak?“

„Já nevím. Říkal jsem mu jenom Stanley.“

„Co tu chtěl?“

Harper sklonil hlavu.

„Vez vám další příděl, co?“ řekl Joss McCoy. „A vy jste mu o nás samozřejmě pověděl.“

„Jasný,“ povídám. „Odkud vám to vozí?“

„To jsem nikdy přesně nevěděl.“

„Snad ne,“ posmíval se Joss McCoy.

„Vážně, věřte mi, však poznáte, že mluvím pravdu.“

„Vždycky vám to vozil tenhle Stanley?“

„Vždycky.“

„Kdy jste s tím začali?“

„Loni — loni na začátku sezóny, nějak v tuhle dobu, když lovci vytáhli nahoru a stanice se vyprázdnila.“

„A vy fakticky nevíte, odkud se k vám kořalka dostává?“ povídám.

„On o tom nemluvil.“

„A vy jste se neptal!“

„Ale jo, ptal, jenomže — on mně to nechtěl prozradit. Prej ať se nestarám, že je to dost daleko, aby to pro mě bylo bezpečný.“

„Že jste si teda ale udělal zásoby,“ povídám. „Na pár let dopředu, co?“

„Až budeme psát protokol, řeknete mně, kolik jste toho rozprodal,

komu a kdo od vás bral větší množství najednou,“ kývl na Harpera Joss McCoy. „Tak si to rozmyslete. Každá nesrovnalost vám u soudu přitíží.“

„Řeknu všecko, jak to bylo,“ přesvědčoval ho Harper horlivě.

„To vám radím,“ odbyl ho Joss McCoy. „A s tím chudákem Francisem Merillem taky není konec. Budeme se poptávat, a on si někdo ještě na něco vzpomene, když už známe místo, kam dojel.“

„Nikdo tu tenkrát nebyl,“ řekl Harper matně.

„Ale moment!“ Joss McCoy se zamračil. „Teď si vzpomínám, že měl partnera. Hledali jsme ho, protože jsme si mysleli, že to byl on, kdo se Merilla zbavil.“

„O tom nic nevím.“

„Nevypravoval vám něco? Vzpomínejte.“

„Ne — jenom — jo, v horečce mluvil o nějakým jezeru a o jeskyni a taky tam byl někde nějakej potok, ale nedávalo to žádnej pořádnej smysl...“

„Moment,“ povídám, „a nepoznal jste z toho, který končiny měl na mysli?“

„To vůbec ne.“

„Ty myslíš tamto?“ zeptal se mě Joss McCoy. „No vidíš. Až tohle všechno skončí, zkusíme to dát dohromady.“ Pomalu skládal Harperův majetek do bedničky a zaklapl zámek. Harper se zoufalou nevírou v očích přihlížel a potom znovu sklonil hlavu na prsa. A já v sobě měl najednou tolik ošklivosti, tak jsem jí byl plný, že jsem popadl pláštěnku a vyběhl ven ke psům. Teprve jejich přátelské vítání a jasné pohledy mě trochu uklidnily.

Když jsem se vrátil do srubu, Joss McCoy ke mně od kamen s pochopením vzhlédl, neřekl však nic. Ani to nebylo potřeba. Rozuměli jsme si beze slov. Harper, který stále seděl se svěšenými rameny na židli a nevěděl, proč jsem vyšel, ke mně s obavou otočil zarudlé oči.

„Ohřál jsem jídlo,“ řekl mi Joss McCoy. „Už je pozdě a ráno vstáváš.“ Nabral taky Harperovi, který se v misce jenom pošťoural a pak ji od sebe odstrčil.

„Nechcete, neubude,“ řekl mu Joss McCoy. „A teď svlíknout a

nahoru na palandu.“ Harper mátožně vstal. „Tak jdeme, jdeme,“ pobízel ho, díval se, jak si Harper stahuje mokasíny a kalhoty a leze na kavalec. Zasvítil na nás jeho tlustý zadek v teplých spodkách. „Ruce,“ nařídil Joss a zaklapl mu na zápěstích náramky. Řetízek nejdřív obtočil kolem stojiny palandy. „Tak,“ řekl spokojeně. „Kdybyste třeba v noci dostal nějaký nápady, nejdřív si utrhnete ruce. Je vám to jasný?“

Harper neodpověděl, jen se snažil najít co nejpohodlnější pozici, ale věděl jsem, že pohodlí tu noc mnoho neužije. Když jsem usínal, Joss McCoy ještě rachotil nádobím.

11

Tma se teprve začínala měnit v šero, a já už jsem vyjížděl z lesa a po naší včerejší stopě se pouštěl dál do kraje. Cesta dnes ubíhala rychleji, bez váhání a zdržování. První údolí jsem po příkladu správce Harpera objel, nad druhým jsem několik minut postál a rozhlížel se, jestli na mě někdo nečeká. Potom jsem pobídl psy dolů. Stopa, stále dobře znatelná, mě vedla podél břehu jezera k lesu, kam jsem se už včera nedostal, a po jeho okraji šplhala opět vzhůru. Tak to šlo skoro celé dopoledne. Nahoru, dolů, objížďky a opět úseky přímé cesty v místech, kde nebyly překážky, a stále jenom dál, dál a dál, jako by naše putování nemělo nikdy skončit. A nikde nikdo, ani človíčka.

Za poledne jsem našel tábořiště, kde moji přátelé přespali.

Na vychladlém ohništi jsem rozdělal malý ohýnek a ohřál si jídlo, vypil několik hrnků skoro černého čaje, a zase se zvedl. Do večera jsem urazil dobrých šedesát kilometrů, a teprve skoro za tmy jsem se s úlevou ukládal do spacího pytle, ale za šedého svítání už jsem zase stál za saněmi. A opět jsme pod nízkou olověnou oblohou ukrajovali kilometr za kilometrem až do poledne, kdy jsme vyjeli na rovnou planinu bez lesů a podrostu, jako by větry, které tu měly volný daleký rozběh, vymetly všechnu vegetaci. Obloha jako by přiléhala k zemi níž a níž, obzor se přiblížil a dojem dálky jen prohluboval.

Pozdě odpoledne se ukázaly tmavé stíny, blížily se a rychle se proměňovaly v pás lesa, a zároveň se za ním začaly zvedat oblé vršky, ježící se stromy a keři. Pod jejich ochranou jsme opět přenocovali. Cítil jsem, že už jsem se svým přátelům musel přiblížit. Určitě nejeli tak rychle jako já, zastavovali, obhlíželi krajinu a pátrali, aby se vyvarovali nějakého překvapení. Odhadoval jsem, že k místu, které si máme pohlídat, mi zbývá nejvýš půldruhého denního pochodu, možná jenom jeden.

Ohýnek ten večer planul jenom nízko nad zemí, napůl zapadlý ve sněhu. Bylo potřeba si dávat pozor. Harper ty lidi varoval a oni se podle toho jistě zařídí. Ale noc uplynula bez vyrušení a my jsme se ráno trochu zdrželi u snídaně, než jsme vyrazili dál. Objeli jsme les a dostali se mezi kopečky, které jako by neměly nikdy skončit, řadily se jeden za druhým dál a dál, a jen jsme první obkroužili, narazili jsme na svah dalšího. Viditelnost byla ještě menší než předešlý den, a zároveň se oteplilo. Tyhle příznaky nemohly znamenat nic jiného než brzkou sněhovou nadílku. Obhlížel jsem oblohu na všechny strany a hádal, kdy to asi přijde, jenomže takové přípravy někdy trvají i několik dnů. A pak, asi po dvou hodinách cesty, cosi potvrdilo mé úvahy z předešlého večera. Ke stopě mých přátel se od lesa po levé straně obloukem přiblížily dvě rýhy, chvíli ji sledovaly, a pak se vracely, odkud se vynořily. Zarazil jsem. Psovod se nenamáhal svoje stopy maskovat, případně nechat saně v bezpečné vzdálenosti a přiblížit se sám. Jeho šlápoty v měkkých mokasínech bych byl na ztvrdlém sněhu sotva rozeznal, neustálá oslňující běloba velice namáhala oči a uspávala pozornost. Ale proč by se vlastně skrýval, řekl jsem si. Od Harpera věděli, že jsme na stanici, a nepředpokládali, že bychom nepřijeli najednou. A ze stop nemohli poznat, kolikery saně tudy projely.

Stál jsem a uvažoval. Něco mi říkalo, že bych měl co nejrychleji dohonit přátele, a s některým z nich se případně vrátit a podívat se, kdo se to tu projíždí. Ale taky se mohlo stát, že by stopu zakryl sníh, a my bychom pak toho, kdo ji vyznačil, nikdy nedohonili. Ještě chvíli jsem váhal, a potom jsem otočil psy k lesu, kam mířila cizí stopa. Jel jsem zvolna a vyhlížel, a zároveň přemýšlel, kdy asi tudy

ten člověk jel. A ze všech úvah mi vycházel jenom včerejšek.

Stopa objížděla z levé strany kopec a za ním se opět stáčela do směru, kam mířil pan baron s Nikipim a Noatakem. Hledala si jen volnější průjezd a vyhýbala se prudkému stoupání, za vrškem jsme se však přece jen ocitli trochu výš a pás krajiny mezi lesy, kudy s největší pravděpodobností moji přátelé projeli, jsem měl kus pod sebou.

Vytáhl jsem dalekohled a prohlížel si sníh kousek po kousku a jejich stopu jsem našel. Nebyla dál než padesát šedesát metrů. Teď už ve mně hrklo. Ten, kdo na ni narazil, mohl ji odsud shora, sám neviděn, sledovat tak dlouho, až by mé druhy dohonil, a oni by o něm neměli tušení. Jsou sice opatrní a ostražití, ale pokud se ten člověk vyzná na Severu a neudělá nějakou chybu, mohli ho objevit jenom náhodou. Jsou sice tři na jednoho, ale on tu jistě ještě někoho má. A pak ve mně hrklo podruhé. Jestli je dostihne, zjistí, že se jeden vypařil. Nebo dva. Očekává čtyři nebo pět lidí. A někdo se možná vrátí, aby se podíval, kde zůstali ostatní.

Jel jsem dál ještě pomaleji, a jen jsem se přiblížil k nepřehlednému kousku kraje, nechával jsem psy stát a v úkrytu se plížil dopředu. Náš postup se tak velice zpomalil, ale zato jsem se cítil bezpečnější, přestože mi nepřestávalo trnout v zádech v očekávání, kdy na mě odněkud někdo vybafne.

Cesta vedla stále po úbočí kopců, a sotva znatelně, ale neustále stoupala. Co chvíli jsem se přesvědčoval, jestli se držím stopy dole, ale jak jinak. Člověk přede mnou ji věrně sledoval.

Minulo poledne, ale nezastavoval jsem. Psi se začali otráveně ohlížet, ale když viděli, že se nemám k rozdávání jídla, podvolili se a klusali dál. Postupně jsme se dostávali výš a výš a stráně se začaly sklánět příkřeji a místy se měnily v hotové strže, které spadaly skoro kolmo dolů, jako by se tu kdysi kusy svahů propadly a odhalily vystupující rozeklaná skaliska, která se teď skoro holá temně odrážela od běloby sněhu a zeleně jehličí nad nimi. A stopa toho, kdo jel přede mnou a tuhle krajinu zřejmě dobře znal, se držela právě při okraji lesa místy běžela těsně nad srázem, který se terpve v hloubce asi dvaceti metrů lomil do úpatí kopců, jež se pak mírně sklánělo až

ke dnu údolí, kudy projeli moji přátelé. A pak jsem přece jen musel zastavit a naházet psům zmrzlé ryby. Sám jsem si vzal jenom pár plátků tučného masa z pytlíku pana barona, ale neměl jsem hlad. Vzmáhalo se ve mně napětí. Měl jsem starost, co se děje přede mnou. Cestu, kterou jsem za neznámým psovodem jel, nemohl nikdo z těch dole objevit. Místy, kde odbočovali k úpatí kopce, byli dost blízko, aby si z nich dobrý střelec udělal snadný terč, přestože je známo, že shora se špatně míří. A ten člověk tu určitě není sám, stále jsem si to připomínal. Těžko jsem mohl odhadnout, kolik lidí se tu někde přede mnou skrývá, ale i kdyby byli jenom dva, se třemi by si odtud poradili. A hádal jsem na víc než na dva muže.

Rozjel jsem se a obava mě popoháněla. Někdy jsem se dokonce rozhodl riskovat a zákruty projížděl bez zastavení. A pak jsem je najednou viděl. Měli rozložený tábor mezi stromy pod svahem protějšího kopce. Zřejmě je něco přimělo utábořit se dřív. Nerozeznal jsem, kdo z nich to přechází mezi stany, ale hádal jsem na pana barona. Hustý podrost je skoro skrýval. Kdybych je byl nehledal, možná bych si tábořiště nevšiml, a ani řídký namodralý dým, vznášející se už doširoka rozptýlený nad korunami borovic, by byl nepřilákal moji pozornost. Trochu se mi ulevilo, že je nacházím v pořádku, ale teď bylo potřeba sjet co nejrychleji k nim a varovat je. A pak nastane to nejtěžší. Ztratit se těm lidem, kteří už o nás vědí, a zároveň splnit rozkaz Tomáše Laurena a pořádně prohlédnout a potom sevřít do kruhu zdejší končiny.

Sledoval jsem očima stráně před sebou a hledal cestu dolů. Zdálo se mi, že kus dál po úbočí mírnějšího svahu by se dalo sjet, a tiše jsem zavolal na psy. Vyrazili, ale nejeli jsme daleko. Rek se najednou v běhu postavil v postrojích a strhl ostatní psy stranou. Škubl jsem saněmi zpátky. Rek s nataženým krkem větřil, nerozhodně ke mně otáčel hlavu a znovu se zahleděl někam před nás, kde příkrý sráz lemoval místy přerušovaný pruh nízkého křoví. Vylovil jsem pušku a nařídil psům, aby zalehli, sám jsem se skoro v podřepu pustil dál a v duchu děkoval Rekovi za jeho ostražitost, a zároveň rozvahu, která mu velela, aby nevydal hlásek. Někdo se tu určitě skrýval, a kdyby to byl Rek nezvětřil, mohlo pro mne

nečekané setkání dopadnout velice špatně. Netušil jsem, co Reka upozornilo na nebezpečí. Vzápětí jsem však na Reka zapomněl. Stopa saní přede mnou sice pokračovala dál, ale v pravém úhlu ji z vrcholku kopce křížila jiná, a mířila někam do křoví nad srázem. Nevyznačily ji však saně se psy. Šel tudy jen člověk v mokasínech, sám. Potichoučku jsem se plížil blíž k podrostu a po jeho okraji postupoval dál, až do blízkosti slabě viditelných šlápot. Zároveň jsem se ohlížel k vrcholku kopce, kde asi ten člověk ukryl své spřežení. A když jsem pak nakoukl do křoví, měl jsem ho ve vzdálenosti necelých deseti kroků rovnou před sebou. Viděl jsem ho zezadu. Pohodlně seděl se zkříženýma nohama na hromadě nalámaných větví, zachumlaný do kožešin, s kapuci přetaženou přes hlavu. Na klíně měl položenou pušku a kryt řídkým křovím přihlížel, co se děje dole v táboře. Zaťal jsem zuby. Sám jsem teď ke stanům neviděl, kryl mi je okraj srázu, ale on měl určitě dobrý výhled. Přece není možné, říkal jsem si, aby se Noatak utábořil a nerozhlédl se kolem, když ví, že se ocitli v nebezpečném území. A Nikipi...

Muž, jako kdyby ucítil, že ho někdo pozoruje, se najednou otočil a ztuhl. Strhl jsem si rukavici a namířil pušku.

„Ruce nahoru, a ani hnout," řekl jsem.

Poslechl okamžitě. Neviděl jsem z jeho obličeje skoro nic. Kapuci měl staženou až nad oči a rovnou pod nimi začínaly husté vousy, které mizely pod pláštěnkou. Seděl pootočený, s rukama v rukavicích ve výši ramen.

„Teď dávej pozor," povídám. „Touhle rukou," ukázal jsem, „vezmeš flintu za hlaveň a položíš ji co nejdál od sebe. Pak tu ruku zase hnedka zvedneš."

Mrkl po mé pušce a beze slova odporu poslechl. Ruku zase dal pomalu nahoru.

„O nic se nepokoušej...," varoval jsem ho a pomalu se k němu blížil. Došel jsem skoro na okraj srázu a mrkl dolů. Stěna byla jen mírně nakloněná, ze sněhu tu a tam trčely skalní výstupky, některé poprášené, jiné holé.

Puška teď ležela mezi námi. Přiklekl jsem a natáhl po ní ruku. Stále jsem ho pozoroval. Nezdálo se, že by se o ni chtěl se mnou

prát. Jenom pokukoval po ústí hlavně, které ho svým černým okem pozorovalo, a zřejmě mu nahánělo respekt.

„Tak," řekl jsem, když jsem si jeho zbraň přitáhl a zvedl se. „Copak tu vyhlížíš?"

Pořád s rukama u ramen na mě civěl a neodpovídal. Skoro nemrkal. Nerozeznal jsem, jak se tváří, ani jeho stáří se nedalo uhádnout.

„Vstaň," řekl jsem mu. „A pozor na ty ruce." Nevěděl jsem, jestli nemá ještě nějakou zbraň a nezdálo se mi vhodné se teď o tom přesvědčovat. Musel jsem ho dostat dolů. Tam už to zjistíme, a zároveň se ho vyptáme na všecko, co nás zajímá.

Zvedl se a stál zády ke svahu. Dával jsem pozor na něho, a zároveň na dění dole a moc jsem si přál, aby se některý z mých přátel podíval sem k nám, abych mu mohl dát znamení. Takhle vstoje by nás určitě nepřehlédl. Křičet, nebo dokonce vystřelit jsem si netroufal. Mohl by mě slyšet ještě někdo jiný.

V určitém okamžiku se mužovo držení těla nějak proměnilo. Nepostřehl jsem jak, jen jsem si ten fakt uvědomil — a pak mrkl někam stranou za mne a vzápětí znovu. Vypadalo to, že ho zaujalo něco, co zaslechl nebo viděl na vrcholku kopce, kde měl zřejmě spřežení. Já jsem neslyšel nic. A nechtěl jsem se otáčet. Co když se pokouší o lest. Přece jen jsem se ale mžikem poohlédl. Nic nápadného jsem neviděl.

„Kde máš ostatní?" zeptal jsem se ho.

Muž stále neodpovídal. Zatím jsem ani neznal jeho hlas. Jen vousy v místech, kde se skrývala ústa, se pohnuly. Začal se snad usmívat? Leda by byl blázen. „Nechceš mluvit, nemusíš. Já si klidně počkám..."

„My taky," řekl někdo za mnou.

Lekl jsem se a natočil se bokem. Tam, odkud jsem na muže prve zavolal, stáli teď dva muži a s puškami před sebou.

„Zahoď to," řekl jeden z nich a můj zajatec ukročil stranou.

„Stůj," křikl jsem na něho, „nebo to zmáčknu."

„V tom momentě to zmáčknem taky," řekl jeden z těch dvou.

„Hoďte flinty na zem, nebo to do něj pustím," nařídil jsem jim.

„Slyšels?“ řekl jeden z nich. „On se zbláznil.“

„Jestli hned neposlechnete, napálím to do něj,“ řekl jsem znovu.

„V tu ránu jseš taky mrtvej.“

„Nehledě k tomu,“ ozval se druhý, „že tu nejsme jenom my tři, pane policajt. Jseš přece jeden od těch z Fort Providence?“

„Jsem. Tím spíš udělejte, co říkám.“

„Nebuď směšnej. Na tebe jsme dva a třetí se přidá, jen co mu vrátíš flintu. A na ty tvoje kamarády dole už se taky naši vypravili a my jim tady odtud pomůžeme.“

Myšlenky se mi rozběhly samovolně a přinášely představy, co všechno se může stát. Jak to může dopadnout, když se tolik chlapů vrhne na tři muže, přestože jsou stateční a umějí bojovat? Musím je varovat. Věděl jsem to. Znovu jsem mžikl dolů. Musím je varovat za každou cenu, říkal jsem si. Jiná cesta není než tahle... Přitáhl jsem prst na spoušti, cítil jsem její pevný ledový odpor, ale nechtělo se mi střílet do bezbranného muže...

„Napalte ho,“ utrhl se můj zajatec a přikrčil se, jako když se chce rozběhnout.

Věděl jsem, co musím udělat, co musím zkusit, i když to vypadá nesmyslně. Užuž jsem zvedal pušku, že vystřelím do vzduchu, ale jeho výzva mě zarazila. „Stůj,“ křikl jsem na něho, když se odrážel, a vypálil jsem mu na nohy. Muž ve výskoku zařval, ale to už jsem se přesmykl přes okraj, a na okamžik jsem mimoděk postřehl rychlý pohyb dole mezi stany, a už jsem se řítil po svahu. Ve chvíli, kdy jsem nohama narazil na překážku a přepadal dopředu, uslyšel jsem druhý výstřel a nějaká palice mě udeřila do zad. Věděl jsem, že letím vzduchem, vnímal jsem i dopad a všiml jsem si, jak se kolem mne všecko roztočilo, skály, stromy, údolí i svah, a v tom víření všecko pozvolna mizelo a zbývala jen bílá barva sněhu, i ta se však rychle uzavírala, sbíhala se do středu zužujícího se kruhu, který obklopovala tma. A pak zmizelo i to nepatrné kulaté okénko.

12

Netrvalo dlouho a někde začalo světlat, ale hned se zase zatmělo, a tak šero zápolilo s tmou, jako by se rychle za sebou střídal pošmourný den s hlubokou nocí, ale to šero přece jen postupně bledlo a jednou, když se mi konečně podařilo víc pootevřít oči, oslnil mě sníh. Pokusil jsem se přijít na důvod, proč to všechno tak je, ale přemýšlení se ukázalo jako přespříliš únavné. A bolelo. Bolelo jako zub, z něhož vystřeluje bolest až do nohou, proniká celým tělem, ochrnuje je. Lepší bylo pohupovat se na těch saních, co mě vezly — ale to přeci nejsou saně! Saně trošku drkotají a poskakují, jak jimi psi, kteří běží nepravidelně, trhají. A neslyším šelestit skluznice a dusat psí tlapy. Neslyším vlastně nic... Ale někdy ano. A všecko jsou to sny. Kde se tu vzaly dveře, které tiše klaply, když je někdo opatrně přivírá? A lehké kroky — ale to není krok nohou v mokasínech. Hádanky a zase bolest. Jen jeďte dál. Je to příjemné. To jediné, co chci — co můžu...

Ale kam jste mě to dovezli? Do Smržova? Takhle voní u nás doma v létě les, když do korun borovic a smrků praží polední slunce, div stromy nepotí pryskyřici. A pod tím slunečním poklopem utichá poslední pták, který dosud znaveně tikal. Nevidím ho, ale jako bych ho viděl. Sedí na větvičce, očka mu přikrývá modravá blanka, několikrát se ještě pozvedne a odhalí už spící panenky, ale pak ptáčka ukryje před světlem, zatmí ho, a hlavička mu klesne na stranu... Tak — a spánek mu na ni položil měkkou dlaň — ale ta měkká dlaň na okamžik kratší než pípnutí přece spočinula na mé hlavě, na mém čele, stačilo by otevřít oči a viděli bychom ji, jenomže o to jde: Otevřít oči. Víčka se chvějí, ale ta bělostná barva je příliš pronikavá a bolest nemá nikdo rád.

Taky se čas od času ozývají všelijaké tiché šramoty a někdo se dotýká něčeho, co by asi mělo patřit nám... A cosi bručí jako spokojené dítě, jenomže hlas tohohle dítěte příliš dospěl.

A jednou už bílá nebolí. Dívám se do ní, neležím na ní tváří a ona nestudí. Je kousek dál a taky voní jako dálka, co ji právě přinesl vítr. A přes tu bílou zavlála druhá bílá, je to lehká sněhová metelice, ale kam padá, kam se snáší? Otevírám pusu, že snad jazyk, který je citlivější než pokožka či rty, že jazyk ji spíš ucítí, rozezná, rozliší...

Ale i on je suchý a sníh ho neovlaží, okoralý jako odštěpek kůry z borovice, jen z něho vyřezat bachratou lodičku, která lehce pluje po náhonu od kapličky, pod altánem hospody pana Rejchrta, co byl tatínkův kamarád, a pak nesečeným paloukem s jedovatě zelenou ostřicí do blátivého rybníka... Sníh zase uléhá — ale už těch dojmů bylo pro dnešek dost a ptáčkovi znovu padá hlavička na stranu a chutná mu ten začátek dřímoty jako nám, jako melta s kozím mlékem a nalámaným suchým chlebem, když kluk přiletí uhoněný z lesa a kouká, co mu máma nechala v troubě...

Je to druhý den? Nebo třetí? Nebo kolikátý od momentu, co bílá přestala bolet? Ale jakpak by bolela, když je to bílý strop a jsou to bílé stěny a bílé kožešinové přikrývky — ale co, kožešinové, jsou přece lehké a měkké a nasoukané do bělostných povlaků. A metelice? Ještěže to nikdo neslyšel, ten by se nasmál. Bílá záclona vlaje na pootevřeném okně a někde za hlavou tichounce tiká — ano, je to ústřední topení jako u Betty. No, prosím, co toho najednou víme. Je tu pěkně. Je tu hebce. A tamhle — no, samozřejmě, to jsou ty dveře. Kdopak to jimi chodí a měkce našlapuje? Mladá dívčí tvář nad bílou uniformou, světlé vlasy a oči jako chrpy v obilí podél cesty. Maličko se lekne, lehce vyjekne a zmizí. Pak přijde muž, koukněte se, hladce vyholený, žádné chlupaté roští a nesmrdí divočinou. Je od bot po řídké vlasy celý bílý. Sklání se, prsty mi drží zápěstí, pak mi pokládá dlaň na čelo, ale je to jiná dlaň, přestože je taky měkká.

„Tak jste se vyspal?“ skoro šeptá, jen se mu trošíčku vlní rty.

To, co ze sebe vypravím, je skoro stejné, jako když saně znenadání vyjedou na kamenitou morénu, ale asi mi rozumí.

„To je dobře,“ přikyvuje spokojeně. „Chcete se něčeho napít?“

Nechci vlastně nic, ale pak si loknu lahodné nakyslé tekutiny ze skleničky, kterou mi děvče přidržuje u rtů, ale to už jsou výkony nad lidské síly. Pospávám, slyším přicházení a odcházení a znovu všelijaký tichý šramot, a pak je zřejmě modravá noc, ale ne, to nade dveřmi svítí modře natřené světýlko a ta noc je dlouhá, asi bych ji neměl hlídat, ani sám nevím proč. Ale asi proto, abych nezmeškal ráno, protože se mi zdá, že už tu byla nějaká rána a spojují se s

příjemností. Přijíždí jiná dívka s vozíkem a zlehka mi vlažnou vodou otírá čelo a spánky a tváře, pokud se k nim pro vousy dostane, a taky krk a hruď, ale jenom kousek. Stáčím oči dolů. No, samozřejmě, víc nemůže, tam mi kdoví proč položili bílý ručník. Chci ho odsunout, ale ruce zlobí, šátrají naprázdno, a pak teprve...

„Proboha, nechte to," řekne ta dívka. „To přeci nesmíte..."

„Ne?" Dost se divím, ale asi ví, proč to říká. „Tak ne, no." Připadá mi, že za svým hlasem slyším mluvit dítě, aspoň ten tón, přízvuk...

Takhle nové je pro štěně to, co zahlédne, když konečně plně otevře oči. A pak těch dojmů začne přibývat, hrnou se na ubohé stvoření jeden za druhým a zavalí je, že má co dělat, aby ty dojmy aspoň zhruba roztřídilo. Dozvídá se, přestože se zpočátku brání, pak se dozvídá, protože se probudila zvědavost, a najednou zlehoučka zjišťuje, že něco vlastně není tak úplně nové, že už to tu někde odpočívalo, teď se to spojuje, odkrývá, vyjasňuje a vysvětluje, i když jsme se zrovna neptali.

A jednoho dne jsem konečně pochopil, že jsem byl zraněn a že už jsem asi mimo nebezpečí. Ale všeliké stínové postavy kolem té věci pořád ještě ne a ne přijít blíž, abych se podíval, kdo je kdo. Až jednou odpoledne bělovlasý doktor někoho přivedl.

„Marie...," řekl jsem a tón už byl určitější, jen hlas se zachvěl.

„No zaplať pánbu," řekl doktor a zase vyšel.

„Tony," řekla Marie, jako když zpívá, cupala blíž krátkými krůčky, jako indiánské ženy, když jsou trošku v rozpacích. Chytila mě za ruku. „Konečně," řekla, když doběhla, celá zadýchaná.

„Marie," řekl jsem znovu a cítil jsem, že se mi čelo krčí vráskami. Věděl jsem, že je to Marie, že je to podle vzhledu Indiánka, ale odkud ji znám, jsem si nevzpomněl. Podle toho asi taky vypadala naše rozprávka, jenomže se na ni moc nepamatuju. Ale vím, že mi její návštěva udělala radost a při loučení jsem se začal těšit na zítřek. Slíbila, že přijde.

A přišla. A po ní nakrátko jeden habán, který zaclonil celé dveře až nahoru, hromskej chasník, a když promluvil, vzpomněl jsem si, že je to Tomáš Lauren.

„Tomáši," řekl jsem a on se zasmál a otočil hlavu a na někoho

kývl a ve dveřích se srazili pan baron s Nikipim a za nimi proklouzl Noatak. Pocítil jsem uspokojení, že jsem je poznal, ale jejich hlasy a ten kolotoč kolem postele mě začaly mást a oni se mi chvílemi ztráceli, přestože jsem se je mermomocí pokoušel zadržet. Potom někdo bručel a tiše nadával a nařizoval, že s dalšími návštěvami se musí zase pár dnů počkat. Snad nejvýš ta slečna, co je tu od prvního momentu dvakrát denně...

Marie chodila každé odpoledne a jednou jsem už zase začínal vědět, co se se mnou asi stalo, i jak na tom jsem.

„Ty prej jsi sem chodila dvakrát denně," řekl jsem jí, co mi navždycky utkvělo v paměti a hřálo tam jako malé sluníčko.

Právě si brala bonbón z pytlíku, který mi přinesla, a trochu se zakuckala. „Jak to víš?" zeptala se a podezřívavě po mně mžikla. „Že tys švindloval?" Zdálo se mi, že se pod bronzovou pokožkou opět jednou trochu zarděla.

„Ale vůbec ne," povídám. „A řekni mně, jak se ti vede?"

„Počkej, nejdřív tohle... Co o mně víš?"

„Co o tobě vím?"

„Myslím jako, na co si vzpomínáš."

„U tebe už skoro na všecko. Že jsi šla študovat, viď? A — moment — bydlíš přeci u Betty a strýce Josefa?"

„Ano. Několikrát u tebe byli, ale tys je nepoznával. Jenom — jenom Josef říkal...," zarazila se a opět po mně mžikla. „Že strašně nadáváš. Teda po vašem."

„Páni... Ale to snad každej, kdo se uhodí do hlavy. Jako třeba ten zlatokop loni v zimě."

„On říká uhodí do hlavy!" rozhodila ruce. „Víš, co povídal primář? Samozřejmě nevíš. Že tak vzorovej těžkej otřes mozku se hned tak nevidí."

„Fakticky?"

„Jo. Prej takových případů měl za celou svou praxi jenom pár. A že tu tvoji tvrdou hlavu by ti moh každej závidět."

„Tyhle tvrdý český palice...," řekl jsem mimoděk česky to, co jsem často slýchával v naší smržovské jednotřídce, když nad námi pan řídící lomil rukama.

„Cože?“ řekla Marie podezřívavě.

„Ale to nic. Na co jsem to vlastně upadl?“

„To se ptáš vážně?“

„No — něco teda vím, ale kusama mně všelicos schází.“

„Tak si počkej do zejtřka. Už ti zase povolili návštěvy a přijde pan baron se svou suitou.“

„Proč to říkáš takhle?“

Marie se zasmála. „Protože tu každýho okouzlil těma svejma řečičkama. A protože jak on je samej humor — teda od tý chvíle, co se dozvěděl, že se z toho dostaneš — tak ty dva druhý se tu cítí jako prodaný a jsou celý zaražený, a aby to na nich nikdo nepoznal, tváří se jako prkenný panáci. Takže to vypadá, že nějakýmu hodnýmu bohatýmu a povídavýmu strejčkovi dělají osobní stráž a berou tu službu náramně vážně.“

„Tak proč nejedou domů?’

Chvíli na mě koukala. „A ty se na to ptáš?“ řekla potom.

„No jo — vlastně ne... Ale ještě jsi mně neřekla, jak se ti u Betty a Josefa vede.“

„Tys to tenkrát říkal dobře. Jako doma. A ještě jednou díky, Tony.“

„Ale jdi, to přeci nemusíš...“

„A musím. Nejvíc jsem se bála, že se tátovi nebude něco líbit a odveze mě zpátky. Jen ale na něj Betty promluvila, párkrát mu koukla do očí, byl hotov. A s Josefem se skamarádili, jako by se znali sto let. Co ty dva spolu vypili piva...“

„To jsem rád, Marie,“ povídám. „A co studie?“

„Člověče, mně ti to jde,“ řekla nadšeně, „to jsem sama nečekala. Asi udělám dva roky přípravky za jeden.“

„To jseš teda dobrá. Já bych to nedokázal. A tys teda dobře udělala, že sis studie prosadila. Ale — teda — co jsem to chtěl...“

„Zeptat se, co spolužáci a tak, ne?“

„Něco takovýho...“

„Všecko v pořádku. Většinou jsou ke mně ohromně slušný, jenom pár takovejch těch — znáš to —, ale brzy dali pokoj, když viděli, že ostatní mě mezi sebe vzali.“

„Bodejť by nebrali,“ řekl jsem. „Vždycky jsi byla hezká, ale v těchhle šatech jseš teda — jseš úplná krasavice.“ A něco jako by mě bodlo hluboko v prsou.

Dívala se na mě a znovu zrudla. „Ty ale přeci nežárlíš,“ řekla potom.

„Já? Proč já...,“ začal jsem a pak mě její pohled vyprovokoval. „A vlastně jo. Proč bych to neřek? A ty si s tím dělej, co chceš.“ Kdybych nebyl padlý na hlavu, asi bych jí to byl nikdy neprozradil, uvědomil jsem si.

„Tak jo,“ odpověděla tiše, úplně tichounce. „Udělám.“

„Promiň, Marie, já nevím, co povídám — já jsem rád, že jseš tu...“

Usmála se na mě jako na malého.

„Kdybych si tím nebyla jistá, tak bych tu neseděla, ty hloupej,“ řekla. „A tobě bude nějakej čas trvat, než se zase srovnáš.“

„Jak jsem tu vlastně dlouho?“ zeptal jsem se podivil se, že mě ta otázka ještě nenapadla.

„Skoro měsíc.“

„Cože! Já myslel, že jsem se hned probral.“

„On se diví!“ zvedla oči ke stropu. „Pamatuješ se vůbec, z jaký vejšky jsi sletěl?“

„Myslím — myslím, že jo...“

„A ještě je ti to divný?“

„Já nějak nevím, Marie.“

„Máš pravdu, pro dnešek je toho dost. Já už taky musím jít.“

„Ještě mně pověz...“

„Měj rozum, Tony, však se dočkáš. Není žádnej spěch — a vidím, že už toho máš dneska dost, nepovídej, že ne. Odpočiň si a já zejtra zase přijdu.“

Skutečně jsem najednou cítil bezednou únavu, ale zároveň mi bylo dobře. Už jsem nic nenamítal. Do večeře jsem si zdřímnul. A prvně, co mi něco dali, jsem jedl s chutí.

Druhý den se objevila Betty se strýcem Josefem. Za nimi do pokoje nakoukl nějaký doktor.

„Betty,“ zavolal jsem. „Josefe...“

„Zaplaťpánbu,“ řekla Betty jedním dechem. „Já Marii moc

nevěřila, že už jseš chlapík, ale nelhala.“ Sklonila se a opatrně mi vlepila pusu.

„Člověče, Toníku,“ breptal strýc a z rozčilení začal česky, a zrovna tak si neuvědomoval, že vklouzl do našeho nářečí. „Cáks to tam ďál, prosím tě?“ ptal se a oči měl ustarané. Uvědomil jsem si, že začíná šedivět.

„Kdáks byl a cáks tam ďál, že jo?“ zahalekal někdo a Josef se otočil, jako když za ním vystřelí, a já jsem div nevyskočil. „To byl řeu, když ten leu upad přes koneu a tekla mu kreu. Hejno husejch a stádo kozejch...“ Pokřikoval to ten doktor. „Odpusťte mně to, lidi, ale já, jak jsem slyšel, co tadyhle ten pán povídá, ne a ne se udržet. Já to ze sebe musel vysypat.“

„Ale človíčku zlatá,“ spráskl strýc Josef ruce, „vždyť vy jste krajan. A někde vod nás, jináč to není možný!“

„Já se dneska vrátil z dovolený, čtu si chorobopisy, a div jsem neproskočil oknem,“ halasil doktor a zářil jako ten roztomilý blázen Franta Lampa z Jaroměře, co chodil po vsích a žebral o lampičky. „Oni to tam zkomolili, ale já poznal, co to znamená. Smržov, lidi! To je přeci od nás kousek přes pole a pak lesem a doleva a jsme tam!“

„Cože?“ vykulil oči strýc Josef. „Vy jste z Lejšovky?“

„Ne...“

„Tak z Libřic!“

„Taky ne, ale jenom o kousek dál. Z Meříče.“

„To není možný,“ vykřikl strýc. „Betty, slyšíš?“ Otočil se a neuvědomil si, že Betty nerozumí ani slovo, ani si nevšiml, že už dobu kouká z jednoho na druhého a náramně se baví. „Z Meříče!“

„Jo,“ kývl slavnostně doktor. „Český Meziříčí, po našem Meříč. Tam jsem se narodil.“

„A kterejpak vy jste?“ jásal Josef. „Já to tam moc dobře znám. Jezdil jsem tam za obchodem...“ Na rozhrkaném velocipédu svážel z dalekého okolí kůže, peří a staré hadry, ale odsud z dálky to měl v paměti div ne jako světově proslulý podnik.

„Nějakej Silvar,“ řekl doktor s nadějí v hlase.

„Silvar — Silvar...,“ mračil se Josef. „Jeden Silvar bydlel u statku...“

„My za kostelem,“ vykřikl doktor. „Na Hořejším konci...“

„Bílohnědá dřevěnice!“ vzpomněl si Josef. „A před ní na lavičce sedával strejc s takovou dlouhou gypsovkou.“

„To byl táta,“ řekl doktor okouzleně.

Josef zvedl ruce, jako by se chtěl dát do tance.

„Je tu nemocnej, jestli jste si nevšimli,“ řekla Betty.

„Pravda, odpusťte,“ ochladí doktor a přešel na angličtinu. „Na to jsem měl myslet především já.“

„Tak zajděte k nám,“ řekla Betty.

„Máme malej hotýlek s restaurací,“ řekl Josef zase česky. „Webbs’ House, to se doptáte. A dejte vědět a my připravíme něco echt českýho. Třeba kramfleky, jestli je máte rád. Ty dovede nejlíp tadyhle náš Toník.“

„Kramfleky taky, ale ještě víc kucmoch s mákem,“ řekl doktor a s nadějí v očích se díval na Josefa.

„Ten se u nás taky vaří,“ smál se na něj Josef a doktorův obličej se rozjasnil. „A pivo ošetřuju jako u nás doma.“

„To je den — to je den,“ povídal si doktor skoro jen pro sebe.

„Jak to s ním vypadá?“ zeptala se ho Betty a ukázala na mě.

Doktor se vrátil do skutečnosti. „Podle chorobopisu se průstřel i hlava lepší rychleji, než pan primář čekal. Je dokonale mimo nebezpečí. Když se nepřidaly komplikace doteďka, máme vyhráno.“

„To jsem ráda, Tony,“ zasvítila na mě Betty očima a přitáhla si k posteli židli. „Zase budem junáci, viď?“

„Tak mě zatím omluvte,“ řekl doktor, „a nebojte se, já tu na něj dám pozor.“

„Buďte vod tý dobroty,“ pokračoval strýc dál česky, jako by se té naší řeči nemohl nabažit. „A zajděte na ten kucmoch. Ale...,“ strýc ztišil hlas, „... navrch si pár kramfleků stejně dáme. Se škvarkama, aby nám šmakovalo pivo. Ještě drobet mám ze starý zásoby. Pravá Plzeň.“

„Ne!“ vydechl doktor. „Rovnou čárou se běžím kouknout do plánu Edmontonu.“ A byl pryč.

„To je dost,“ bručela Betty. „Nebýt to doktor, tak jsem ho hnala. Takovejhle marod přece potřebuje klid, ne? A ty taky!“ Zahlídla

nahoru na strýce Josefa. „Hulákáš tu jako na ty vaše slavný smržovský lesy!“

„Pochop, Betty, krajan a narodil se kousek od nás.“

„Já chápu, ale ty tu máš nemocnýho synovce, všim sis?“

„Ale no, jakpak by ne, že jo, Toníku?“ breptal Josef a já jsem si řekl, že ho Betty asi pěkně roztáčí. Zpočátku, když se vzali, se mi zdálo, že vrch bude mít Josef. „Člověče,“ znovu přešel do češtiny, „tohle nám nedělej. Vystup z tý služby, prosím tě. Já tě stejně zrazoval, vzpomeň si, a to jsem si kale neuvědomil, co všechno se ti může stát, ale teď abych snad ani nespal.“

„To byla jenom smůla, Josefe,“ povídám. „A mluvme, aby nám Betty rozuměla — taky trochu moje pitomost.“

„To teda jo,“ horlivě souhlasila Betty. „Když mě to pan baron vykládal...“ Nechápavě zavrtěla hlavou. „Já už jsem si mockrát všimla, že nejhloupější stvoření na světě jsou mužský...“

„Betty,“ chytil jsem ji za ruku a pod náhlou vlnou dojetí jsem jí div nedal pusu, „mně se po tobě tolik stejskalo!“

„Jo?“ zeptala se s hranou skepsí. „Ale víš to až v týhle chvíli, co?“

„Asi jo,“ přiznal jsem se, „ale vědět jsem to asi musel celou dobu.“

„Tak se uklidni a povídej. Jak je?“

„Krásně — jenom mě občas bolí hlava a jsem slabej a někdy se mi všecko plete, ale chutná mně jíst, a hlavně — už aspoň vím, kdo jsem.“

„Taky jsi to už vědět nemusel. Mně teda není potřeba vykládat, jak to nahoře chodí, ale když se něco takovýho stane někomu z vlastních, je to přeci jenom...“

„Ale jdi, Betty — člověče Toníku, víš, že ji prvně v životě vidím brečet?“ Strýc ji vzal kolem ramen. „Koukni se, jak se odposledka zmátořil. Tohle až řekneme panu baronovi...“

„Kde vůbec jsou?“ povídám. „Neměli dneska přijít?“

„Taky že chtěli, ale já jim to rozmluvila — jak nás tehdy primář odsud hnal...“

„Bydlí u vás, co?“

„Kde jinde? A Napoleon je z toho celej bez sebe. Věčně se točí

jenom kolem nich.“

„Zejtra ti je sem pošlem, jestli chceš,“ řekl Josef.

„Pověz jim, že už se nemůžu dočkat. Ale Josefe, nevypravovali vám, jak to vlastně všecko bylo?“

„To víš, že jo,“ odpověděla za Josefa Betty a zašklebila se na mé jako uličník. „Každej den, že už ty historky o vašich hrdinskejch kouscích nemůžu poslouchat.“

„A jak teda? Sebrali je všechny?“

„Jo — tak tohle já nesmím. Museli jsme panu baronovi dát čestný slovo, že vyprávění necháme na něm.“

„No jo, to je celej pan baron,“ povídám.

„Máš recht,“ řekl Josef. „Zlatej človíček.“

„Já ho přemlouvám, aby u nás zůstal,“ řekla Betty. „Co ten dokáže u plotny — to by jeden nevěřil.“

„Ani mně to nepřipomínej,“ řekl jsem a musel jsem polknout. „Jen jsi o tom začala, sběhly se mně sliny jako malýmu psovi.“

„Prosím tě, co by u nás dělal?“ řekl Josef. „Moh by si nás koupit i s polovinou okolní čtvrti.“

„Jenomže on nedokáže sedět a točit si palci mlýnek,“ povídám. „A vaření je jeho největší radost. A pýcha. Možná by si dal říct.“

„Já do něj hučím, co se do něj vejde,“ řekla Betty. „Prej už jste o tý možnosti taky mluvili a mně se zdá, že je někdy tak naměkko, že jen jen kejvnout, ale pak začne o tom, že by tě málo viděl, protože se vracíš do Edmontonu jednou za rok, a ještě k tomu jenom na pár dnů... Jak ty to, člověče, provádíš, že po tobě lidi dělají jako vzteklý?“

„To má po tátovi,“ řekl Josef. „Antona taky měli všude rádi. Ale to, co jsi povídala, by šlo napravit. Já vím, jak pana barona u nás udržet.“

„Tak to si ráda poslechnu,“ řekla Betty pochybovačně.

„Když zůstane i Toník. A garantuju ti, že by si dal říct i ten chlapec, Nikipi.“

„No ale ty máš pravdu, Josefe,“ vykřikla Betty. „A ty, Tony, mně tohle nemůžeš odmítnout. Já tě už nikam nepustím.“

„Jednou v noci,“ vzpomněl jsem si, „jsem seděl u tebe na zahradě.

Přišel za mnou Napoleon a pak ty. Pamatuješ se, co povídal?“

„Pamatuju,“ řekla dost nerada a sklopila pohled na své ruce. „Bílá vydra patřit k Sever — to řek...“ Opakovala ta slova týmž hrdelním, drsným hlasem, jakým mluvil její bratranec Napoleon, křehkým zdravím uvázaný v teplejších končinách, ale nepřestávající toužit po dalekých sněhových pláních stejně jako Betty sama.

„A tys to po něm opakovala. Tenkrát jsi věděla, že to jinak nejde.“

„To ale bylo tenkrát,“ řekl Josef opatrně. „Myslíš si, Toníku, že to platí navěky? Po tom, co jsi prodělal? Vždyť já tu už, chlapče, ze tří Žižků, co jsme sem přišli, moh zůstat úplně sám!“

„Asi to platí, Josefe — pokud mně zdraví dovolí.“

„Takže ty chceš sloužit dál?“

„Betty, ty víš nejlíp, jak je potřeba chránit ten tvůj kraj před takovou bandou, co tam vozí jed — ať už na zvěř, nebo na lidi...“

„Nesváděj to na mě a neříkej tvůj kraj, člověče,“ bránila se Betty. „Když už, tak aspoň náš. A vím, jak je to potřeba, ale myslím, že je zbytečný o tom všem teďka debatovat. Ono se vždycky samo ukáže, co je nejlepší. A teď se zvedneme, ať máš konečně krapet klidu.“

„Ale mě to vůbec neunavuje, Betty, vážně,“ přesvědčoval jsem ji, ale nedala si říct.

„Napovídali jsme tu zbytečností ažaž,“ namítala. „Tak se tu měj.“

„Jsem nějak klidnější, že tu na tebe dohlídne krajan, kamaráde,“ řekl Josef. „My zase přijdeme — když ne oba, tak aspoň jeden. To víš, kšeft nemůžeš na dlouho pustit z ruky.“

Tvrdil jsem, že nejsem unavený, ale po jejich odchodu jsem se zavrtal do polštářů a ve chvilce usnul. Spal jsem však lehce a zakrátko mě cosi probudilo. Na chodbě za dveřmi někdo šramotil, šátral po nich a strkal a potom klika spadla, jako když do ní z druhé strany uhodí perlíkem, a dveře div nevyletěly z pantů. Loktem a zády napřed se někdo dral do pokoje, a když se otočil, div jsem neomdlel. Lulu. Byl to Pruďas Lulu, vzteky brunátný v obličeji — ale jaký Lulu! Lulu v civilu. Lulu vyšňořený, s kloboukem, sedícím šikmo na vršku špičaté hlavy, v nedávno bělostné, teď trochu umolousané košili, rozhalené až na divoce chlupatou hruď, Lulu s přistřiženými vlasy i vousy, v nápadném károvaném saku v ramenou širokém jako

větší jarmara a světlounkých šedivých pytlovitých kalhotách...

„Lulu," vykřikl jsem a on ke mně otočil zlostí blýskající očka.

„To je dost," zaburácel, až pokojem zahučelo. „Taková doba," nadával, jako bych mu byl slíbil schůzku a nepřišel.

„Co tě už zase bere?" povídám. Nemohl jsem se na něho vynadívat.

„Co?" ptal se, a konečně se mu podařilo vedrat se do dveří. Nesl v náručí obrovitý balík papíru a několik menších pytlíků a měl se svým nákladem tolik práce, že nestačil sledovat, co mu povídám. „To je pořádek?" vztekal se. „Proč nejseš někde jinde?"

„A kde bych podle tebe měl být? Marodi se dávají do špitálu, jestli sis nevšim."

„Pořád stejný srandičky, že jo?" utrhl se. „V jiným špitálu, ne? Tady se nedoptáš."

„A na co ses vyptával? Kde ležím?"

„Na co jinýho, krucinál? Na to, jak ti slouží zdraví?"

„Safra, tobě to dneska pálí," povídám. „Ale moment, jak ses na mě vlastně doptával? Vždyť nevíš, jak se jmenuju."

„Jak to, nevím! Teda — aspoň jsem to věděl, než jsem sem šel, ale oni o tobě mají vědět, když u nich ležíš!"

„A jak ses na mě teda nakonec doptal?"

„Řek sem ten sťřelenej, no! A hned byli doma."

„Tak vidíš. Kde je potom jaká potíž?"

„Neřeknou nic pořádně," hádal se. „Tohle je velkej špitál, nevšim sis?"

„Ne, já spal, když jsem sem přišel, a na procházku jsem se zatím nevypravil."

„He? Aha! No jo, já vím. Tak ti to teď povídám. Moc velkej špitál. A já ho pomalu celej prošel. Od dveří ke dveřím. S tímhle hromským rancem v náručí."

„Tak jsi měl někomu říct, aby tě doved."

„Já jednoho takovýho tichošlápka hnal před sebou kus po chodbě, ale někam se mně zaběh. Takovej třasořitka s bílejma vlasama..."

„Lulu," zakřikl jsem ho. „To byl určitě sám primář."

„Primář?" opakoval trochu zmateně.

„Šéf tady tý hospody. Velkej náčelník.“

„Jo? Tak to vidíš. Takovej barák, takovejch marodů a svěřej to člověku, kterej ani neví, kde má svýho jedinýho střelenýho.“

„Ale on to přeci jistě ví, vždyť sem ke mně chodí. Asi ses špatně ptal, ne?“

„Ví? Tak to je mně ještě podezřelejší. Heleďse, nepozorovals něco?“

„A co jako?“

„Něco, co se ti třeba nelíbilo. Nejsou oni tady třeba spřažený s tou bandou? Nechtěj se ti pomstít?“

„Neblázni, Lulu...“

„Jenom nebuď takovej důvěřivej,“ varoval mě. „U těchhle panáčků s bílejma ručičkama člověk nikdy neví. No — já si dám trošku pozor, a jestli se mně něco nebude zdát, začne tanec. Příště s sebou beru flintu.“

„Kristapána, Lulu, neblázni. Ne abys něco vyved. Koukni se, nahoře tomu rozumíš ty, tady je to jiný. Třeba by ses splet.“

„Jakýpak jiný,“ přerušil mě. „Lumpárnu poznám tady jako tam.“

„Lulu,“ řekl jsem důrazně, „Nic tu vyvádět nebudeš, pamatuj si to. Starají se o mě báječně, jak vidíš, jsem už skoro v pořádku.“

„Jo? Skoro v pořádku? A co krmení?“

„Jaký krmení zase?“

„Neboj se, já se umím zeptat, aby nic nepoznali. A když jsem slyšel, co ti dávají, vstaly mně všechny vlasy na hlavě, a div jsem jim nezakroutil krkem. A rovnou jsem pro něco zaběh. Copak v těch jejich polívčičkách a kasičkách je nějaká síla? Pamatuješ, co jsme si dopřávali tam? Takhle by ses nevykřesal do smrti.“

Hodil mi balík na nohy, div mi je nepřerazil, pár pytlíků se skulilo na podlahu. Když rozbalil papír, protočily se mi panenky. Lulu přitáhl nejméně kilo bělostného uzeného špeku, půl kila másla, hromadu mastnotou se lesknoucích uzenin, maso pečené, uzené a kdovíjaké ještě, mezi tím nejrůznější pečivo, čokoládu a plechovky s kompotem a láhve s pivem, limonádou, vínem i kořalkou, a prstem mě zvlášť upozorňoval na hnědý, kameninový, nejméně dvoulitrový džbánek rumu. „Tohle postaví na nohy i mrtvýho Eskymáka,“

přesvědčoval mě. „A představ si, že v celým městě nezavadíš o kousek sobí pečínky. Ta by ti udělala dobře. Nebo bobří kýtky nebo ocásky. To tu taky ty chudáci nemají.“

„Lulu, ty ses zbláznil,“ vydechl jsem. „Copak já tohle můžu? A i kdybych moh, prokristapána, vždyť tohle je zásoba na celej měsíc.“

„Nikdy nevíš, co se může přitrefit,“ řekl Lulu mudrlantsky. „Jo, a kdepak máme...“ Přehraboval potraviny jako švadlenka, která hledá ten správný knoflík. „...Aha, tady...“ Zašátral pod postelí a přihodil spadlé pytlíky. „Tohle je ono,“ řekl s ústy plnými slin, zvedl jeden, který mokval, div se netrhal. „O tom moje bába říkala, že to parádně vyramuje žaludek a spraví každou nemoc.“ Ponořil palec s ukazovákem do pytlíku a něco táhl. „Kyselý nakládaný sledě,“ rozzářil se a celý dlouhý řez pustil do krku. „No, člověče...,“ zamlaskal. „Na, ochutnej.“

„Teď ne, Lulu, děkuju, až potom,“ bránil jsem se. „Já před chvilkou svačil.“

„Jak chceš, ale pak si dej.“ Hodil pytlík mezi koláčky se zavařeninou. „Jo, vzal jsem taky něco sladkýho, ale nevím...“ Roztrhl další papír. „... Bude to asi drobátko to — z formy. No jo, krapet se ty dorty slepily, ale takhle prstem to jde, koukni se. Ono se to pak stejně promíchá, ne?“ Olízl si prsty.

„Ty, Lulu, nemoh bys to dát tamhle na stůl. Ono je to dost těžký — a díky za všecko, Lulu. Jseš ohromnej kamarád, fakticky. Takhle na člověka myslet.“ A uvažoval jsem, co si s tím počnu.

„To přeci nic není,“ odbyl mě. „Tys mě taky vždycky nakrmil — ale nevezmeš si kousek něčeho? Tadyhle ta pečínka vypadá dobře. Pěkně prorostlá...“

„Díky, vážně ne, snad až potom — ale Lulu, co ty tu vlastně děláš?“

Lulu vypadal, že každou chvíli přestane slyšet. Přenášel proviant na stůl, šustil papíry a jeho činnost ho plně zaměstnávala. „Já tě v tý tvý chaloupce hledal hnedle, jak napad sníh, ale ty ses musel vypařit někdy dřív.“

„Jo?“ ožil Lulu. „Tys mě vážně hledal?“ Zdálo se mi, že ho ta zpráva potěšila, ale nebyl jsem si jist. „A někdo jinej ne?“

„Nikoho jsem tam nezahlíd. Ale tys mně neřek, kde ses tu vzal.“

Lulu se ohlédl ke dveřím a zatvářil se tajemně. „Já jsem se sem přišel schovat,“ skoro zašeptal.

„Cože?“

„Kruci, co se pořád tak hloupě ptáš? Zkrátka schovat.“ Vztyčil ukazovák, aby mi neušlo nic z toho, co mi poví. „Tam by mě našli. Tady je tolik lidí, že můžou hledat do alelujá.“ A pobaveně se zasmál. Koukal jsem jako blázen. To bylo prvně, co Lulu přede mnou projevil veselost.

„Páni,“ povídám. „Ty jseš teda hlavička.“

„Že jo?“ zazubil se. Opět novinka. Jak měl Lulu přistřižené vousy, viděl jsem jeho zuby. To se mi taky ještě nikdy nepovedlo. Byly velké, pravidelné, zářivě bílé, a Lulu se jimi úplně proměnil. „To víš,“ dodal Lulu, „člověk musí taky trochu myslet!“ A smotky černých drátů opět zakryly ten jeho poklad. „A buď rád. Kdybych tam byl zůstal, nemoh jsem teď přijít, abych to tu s tebou dal krapet do pořádku.“

„A pověz mně, Lulu,“ odváděl jsem rychle řeč, „jak ses vlastně dozvěděl, co se stalo a kde jsem?“

„Přeci z novin, ne?“

„A co tam ještě stálo?“ zeptal jsem se, a trochu jsem se zastyděl, že se prohřešuju proti přání pana barona, ale když se najednou ukázala příležitost, zvědavost mi nedala.

„Kde?“ řekl Lulu. „Jo ty myslíš v novinách. Já ti ani pořádně nevím.“

„Jak to, nevím, když jsi je čet?“

„Kdo říká, že jsem čet? Já jenom něco zaslech a hned jsem vyrazil.“

„Jak to? Víc tě nezajímalo? Jak to bylo a tak?“

„Jaký nezajímalo?“ Už se zase začínal dostávat do varu. „Já si ty noviny taky koupil, ale — no — zkrátka, ve škole s tím kapku spěchali, no. Je to tak těžký pochopit?“

„Ale Lulu...“

„Co v jednom kuse skáčeš člověku do huby? Já tam vlastně ani moc nechodil, jestli chceš co vědět. Do tý školy. Nebyl čas. A co mě

tam naučili, jsem pak zase brzy zapomněl, když jsem to nepotřeboval. No co koukáš? Co nepotřebuješ, vypadne ti z hlavy na to šup, to neznáš?“

„Asi jo,“ vzdal jsem se. „Máš pravdu, Lulu.“

„Tak vidíš — a já nevím, jestli ti to vůbec mám říct, ale teď, když jseš pryč, by mně to tam asi připadalo drobet opuštěný.“

„Lulu,“ zahrozil jsem na něj, „teď si teda ale děláš legraci.“

„Jakou legraci? Já si nikdy nedělám legraci, to ty jseš samá srandička. A fakticky by se mně tam teď asi stejskalo, když jsem si na tebe zvyk.“

„Vždyť jsi mě každou chvíli div nezamordoval, člověče! Nemoh jsi mě okem spatřit, abys mně nevynadal, a když jsi nenadával, tak jsi vyhrožoval. Nebo střílel.“

„To nadávání přeci bylo jenom tak,“ brumlal Lulu.

„Já vím. Zrovna jako to střílení. To bylo taky jenom tak, viď?“

„O jakým střílení to pořád breptáš? Jo — ty myslíš tenkrát? Ale to jsme si přece vysvětlili, ne? Ale hele, já ti to do dneška moc nevěřím,“ zatřepal rukou. „Já přeci zase tak moc dobře střílet neumím.“

„Tím jseš nebezpečnější. To je stejný jako tvoje házení lasem.“

„To přeci byla náhoda, vždyť jsem ti to říkal,“ bránil se.

Nadechl jsem se a pak jsem jenom v duchu mávl rukou a zase dlouze vydechl. „No jo, to jsi říkal,“ povídám.

Lulu vyskočil. „Tak se tu měj,“ řekl. „Já drobet chvátám.“

„Prosím tě, kam bys pospíchal? Jen se zase posaď, a ještě mně něco pověz.“

„Kdepak, až jindy. Ale já zase přijdu, neměj starost.“

„Tak jo, Lulu, ale nic nenos, prosím tě. O tohle se stejně budu muset s někým rozdělit.“

„Jenom ty pořádně jez, ať jseš brzy chlapík,“ zamračil se na mě. „Vypadáš jako zelená švestička. To by ses nikdy nesebral, kdybys byl odkázanej jenom na to, co ti tu uplichtí.“

„Díky, Lulu, a vážně zase brzy přijď.“

Otočil se a dusal ke dveřím. Záda v károvaném saku měl snad širší než v kožešinové pláštěnce a ramena se opravdu podobala babiččině

almaře. „Ale no jo,“ řekl jenom, mávl za sebe dlaní jako ploutev, a už se neotočil.

A já se díval na dveře a na tu hromadu, co se vršila na stole a zase na dveře a nemohl jsem si vybrat, který Lulu je ten pravý, nebo kolik jich v té gorilí postavě vlastně je.

K večeři mě museli budit. Sestra mi přinesla podnos s talířem a lžící a spěchala pryč. Ani si nestačila všimnout, co tu přibylo.

„Copak,“ volal jsem za ní. „Něco se stalo?“

„Ale,“ řekla už ve dveřích, „jeden nespokojenej pacient. Vy jste nic neslyšel?“

„Ne, já tu měl dost rušno.“

„Šel někoho navštívit a spad ze schodů. A teďka div nezboří celý ústav.“

„Moment,“ vykřikl jsem a vzpomněl si na Lulu Pruďase. „Nebyl náhodou velkej, silnej?“

„Já ho neviděla. Právě mně ho vezou na oddělení.“ A byla pryč.

Pak jsem se sám sobě vysmál. Proč jsem si vzpomněl zrovna na Lulu Pruďase? Lulu vypadá neohrabaně, ale chodí lehce jako pardál tím nejtěžším terénem. Kdepak Lulu. A když jsem se podíval na stůl, v prsou se mi převalil hřejivý chuchvaleček.

A potom jsem usnul a vůbec jsem nepostřehl, kdy sestra odnesla nádobí. Spal jsem až do blaženého rána.

Po snídani jsem se u sestry sháněl po holičovi.

„Máte štěstí, je tady na patře a asi za hodinku by se mohl dostat k vám,“ řekla mi. „Čekáte tu snědou slečnu?“

„Ani ne — ne kvůli ní,“ povídám a ona se zasmála. „Přijdou mi kamarádi.“

„Tak kvůli kamarádům,“ řekla najednou vážně. „Tak to já mu připomenu, aby na vás nezapomněl.“

Chvilku po ní přišel doktor Silvar. „Tak co, paciente,“ řekl mi zvesela a po našem. „Jaká byla noc?“

„Jak peříčko,“ povídám. „Vůbec o ní nevím.“

„Peříčko,“ zasnil se. „Slyšíte tu nádheru? Peříčko,“ opakoval zvolna. „To slovo samo se skoro vznáší, nezdá se vám?“

„Vám se taky stejská, co?“

„Stejská? Ne. Já jsem nemocnej, jak si na domov jenom vzpomenu.“

„Ale nedaří se vám tu špatně, že ne?“

„Co je to platný. Dal bych všecko za to, kdybych teď moh sedět třeba v Opočně na náměstí. Nebo v Novým Městě.“

„Tohle znám,“ řekl jsem. „A proč vy jste vlastně tady?“

„Celou tu historii byste asi nechtěl slyšet, konečně, každej máme svoji. Já zkrátka po studiích dostal tuberu a lidi od nás se za mě vzali a nějak dali dohromady peníze na sanatorium ve Švýcarech. Tam mě chytila válka a okupace. A tak jsem se všelijakýma cestičkama dostal až sem. Hlásil jsem se do naší armády, staral se mi o to jeden známej, ale prej ne. S půlkou plic zvápenatělých se s vámi nikdo nebaví. A tady odsud je to zvlášť těžký.“

„Já to taky zkoušel. Nevím, jestli si dovedete představit, co znamená třeba den za dnem za saněma, každej večer o padesát i víc kilometrů dál, v mrazu, chumelenici a tak... Já to dokážu a jsem tak přivyklej, že mně to nenažene. Ale že mně omrzly prsty na nohou a já krapet kulhám, do vojska mě taky nevzali.“

Doktor pokyvoval hlavou. „A tolik by nás tam mohli potřebovat,“ řekl. „A u nás — víte, co je u nás?“

„Už jsem se dlouho nedostal k novinám.“

„Koncentráky, hlad, Němec může všecko a Čech jenom držet hubu a dělat... Je to hrůza, kamaráde. Je to taková hrůza, že se ani nechce věřit, že je něco takovýho možný. Přesahuje to lidský chápání.“ Chvíli hleděl k zemi. „Je to něco tak obludnýho, že to člověka mate.“

„Taky často myslím na lidi u nás doma — a jak to můžou vydržet. Zvykli si říkat, co si myslí...“

„Už si museli odvyknout. Jde o to, jak to Hitler dlouho vydrží.“

„Co vy si o tom myslíte?“

„Někdy na mě přichází malomyslnost. Dějiny jsou plný takových křivd, kdy silnější přepad slabšího, a když ho nevyhladil hned, udusil ho pozvolna. A pak se vzbouřím a říkám si, že dnes je jiná doba. Dnes už přece něco takovýho nikomu beztrestně neprojde.“ Zatvářil se zmateně. „Nebo byste řek, že jo?“

„Ne, neprojde,“ řekl jsem s přesvědčením. „Tohle musí skončit. I když to dneska třeba vypadá beznadějně a nacisti se drží, jednou jim dojde dech, uvidíte.“

„Abyste praudu měl. Ale já se vlastně přišel podívat, jak se vám dneska daří a utíkám. Ale já zase zaběhnu.“

„Přijďte tak často, jak vám to půjde, prosím vás. Já zatím po celý léta moh mluvit česky jenom se strýcem Josefem, když jsem se náhodou dostal na jih. A se svejma pejskama.“

Zarazil se, prohlédl si mě a pak zavrtěl hlavou. „Ne,“ řekl, „cvok nejste. Ale aspoň s pejskama, než tu naši dočista zapomenout, že?“ A ztratil se.

Holič mě zušlechtil a měl řečí jako všichni chlupodravci. Cítil jsem se jako po koupeli. Prodal mi malé zrcátko a já se s potěšením prohraboval ve svém značně zkráceném plnovousu, až tiše šustil.

Službu převzala denní sestra. „Prosím vás,“ řekl jsem jí, když nakoukla do dveří, „mohla byste tady s tím něco udělat?“

Pohlédla na stůl a spráskla ruce. „Jak se to sem dostalo?“ řekla přísně.

„To mně včera přines jeden kamarád, ale já na to nemám chuť.“

„Ani byste to nesměl,“ řekla. „Já přijedu s vozíkem. Na chudinském oddělení se po tom zapráší. Ale příště všecko odmítnout, rozumíte?“

„Ale já si to přeci neobjednal,“ bránil jsem se. Nebyla s ní řeč. „Tváříš se jak panskej dráb, babo,“ ulevil jsem si česky.

„Co prosím?“ zeptala se, jako když odsekává olovo.

„Ale nic,“ povídám. „Jenom že vám děkuju. Jo, a prosím vás, nevíte něco o tom pacientovi, co tu včera spad ze schodů?“

„Včera jsem tu nebyla.“

„Vím, ale třeba...“

„Přijedu s tím vozíkem,“ řekla a opustila mě.

13

Oběda jsem se nemohl dočkat, ale ne kvůli hladu. A po jídle jsem

pozoroval hodiny na stěně a minuty se najednou vlekly jako slimáci. A všude panoval naprostý klid raného odpoledne, ospalý a lenošivý, ale o mě se spánek nepokusil, jako by věděl, že dnes nepochodí. A pak se konečně — konečně počaly otvírat dveře a ve škvíře se objevily tři obličeje. Tři indiánské tváře, od té nejtmavší, poznamenané pavoučí sítí vrásek, přes Noatakovu bronzovou po Nikipiho se světlejší pletí, a tři páry očí mi zářily vstříc.

„To je dost," zahalekal jsem skoro stejně jako včera Lulu. „Kde se touláte. Kdo na vás má v jednom kuse čekat?"

Pan baron se celou svou bezvousou tváří šťastně smál, slavnostně kráčel přes pokoj a s úklonou mi jemňounce stiskl ruku. „Pane," řekl s neskrývaným dojetím, „málo dnů v mým dlouhým životě bylo tak šťastných, jako je ten dnešní, s výjimkou toho, co jsem se ujistil, že žijete, pane. Já se zase po letech začal modlit, pane." Trochu se zastyděl. „Ale to je vedlejší. Hlavně že už nás zase poznáváte, pane."

„Když vás poslouchám, pane barone, je to, jako bych slyšel rajskou hudbu. Přineste si židli. A co vy — vy dva vážný pánové? Kde je kus teplýho úsměvu pro ubohýho maroda?"

Noatak povytáhl koutky úst. „Jak Noatak nechat Bílá vydra samotnej, pokaždý nějakej malér," pokusil se o svůj oblíbený vtip, ale nevyšlo mu to a já jsem prvně v životě viděl Noataka v rozpacích, které samozřejmě statečně skrýval.

„Až já budu moct," řekl jsem procítěně, abych mu pomohl, „já si tě najdu, a tak ti vypráším kožich, že tě vlastní máma nepozná."

Z Noataka spadla nejistota, a už byl zase svůj, ten starý nezdolný, posměvačný chlapík, kamarád. Ušklíbl se na mě tak uličnicky, že se pan baron zamračil.

„Nikipi," řekl jsem, „pojď blíž, ať ti taky stisknu ruku." Chlapec trochu uvolnil svůj strnulý postoj.

„Nikipi rád slyšet Bílá vydra říkat pan baron a Noatak a Nikipi," řekl. „Nikipi nikdy strach. Neznat. Ale když Bílá vydra padat, Nikipi bát. A pak bát pořád a celej den a tejden a pořád dál, až bílej doktor říkat, že Bílá vydra neumřít. Ale trošku bát i pak, dokud neslyšet Mittinaki on říkat to samý." Nikipi se zřejmě nedokázal přemoci, musel ze sebe dostat všecko, co měl na srdci. Teď se zastyděl a otočil

se obličejem ke zdi. Nechal jsem ho, abych jeho rozpaky ještě nezvětšoval.

„Ale posaďte se, lidi, sedněte si, kam můžete, ať mně nevynesete spaní. A pane barone, prosím vás, už začněte vypravovat. Mně zatím nikdo neřek, jak to vlastně všecko bylo.“

„Rád, prosím, pane Siskou,“ zvážněl pan baron, „ale když dovolíte, zůstanu stát. Tohle se nedá vyprávět vsedě.“ Netrpělivě vyčkával, až se Noatak s Nikipim usadí, a postavil se do čela postele, abych na něho dobře viděl. „Ale vy jste zhubnul, pane,“ řekl najednou. „Vy jste tak strašně zhubnul...“

„Však se zase seberu,“ povídám. „Ale prosím vás...“

„Už — už, pane,“ spěchal pan baron. „Jenomže kde začít?“

„Takimo,“ napověděl mu Noatak.

„Pravda, Takimo. Pamatujete se na něj přece, pane, že? Vyjuknul na nás z lesa asi hodinu nato, co jste se vrátil s panem Harperem — ale to vám musím povědět napřed, pane. Řek byste, že bych právě já někdy toho člověka litoval?“

„No — spíš neřek, ale na druhou stranu, jak vás znám, i to by bylo možný.“

„Tak to mě znáte líp než já sám sebe, prosím. My jsme byli svědčit, prosím. Všichni tři. On je to úplně zlomenej člověk, pane. Zestárnul o dvacet let.“

„Zestárnout kvůli peníze,“ utrhl se Noatak. „Bez peníze on mrtvej muž.“

„To já vím,“ řekl pan baron. „A máš pravdu. On už je doopravdy mrtvej. I kdyby dostal jenom čtyři pět let, jak hádá pan Lauren, živej z vězení nevyjde.“

„Opravdu trochu přísnej trest, ale odsoudil se k němu sám, ne?“ povídám.

„Jak se to vezme, pane. On přeci nemůže za to, jakou si na svět přines letoru. A že jeden z jejích rysů byla chamtivost — komu za to dávat vinu?“

„Takhle byste ale moh omlouvat každou lumpárnu, pane barone.“

„Já nic neomlouvám, pane. Kdo škodí, musí pykat. Ale už mockrát mě napadlo, že zločinci jsou vlastně nemocný lidi. Něco jim

schází, třeba nějaký zábrany, jako má normální člověk. Nebo jim naopak přebývá — pocit nadřazenosti, přesvědčení, že oni můžou všecko — ale tohle mně nepřísluší, já vím. Jenom ten pan Harper, když jsem ho tam viděl, ztělesněný neštěstí, prosím.“

„Nevidět ztělesněný neštěstí,“ řekl Noatak. „Vidět špatnej zbabělej běloch. Když teď pustit, on brzy zapomenout a dělat to samý znova.“

„Mluvit o Takimo,“ připomenul Nikipi.

„Svatá pravda,“ pokývl pan baron. „Panu Harperovi už nepomůžeme, ani nepohoršíme. Tak ten Takimo poznal Noataka — seznámili se, když tenkrát jel s tím chlapíkem od poštovních saní přes tábor náčelníka Unkataka. Pan Lauren mu vzkázal, že přijedeme, a on už nás vyhlížel.“

„Nikde jsme přeci nenarazili na jejich stopu,“ povídám.

„On jeden chytrej Indián,“ rýpl si Noatak.

„Zůstal nahoře ve stráni a domluvili jsme se, že my tři jako pojedeme dál a kde se sejdeme. Chtěli jsme, aby si tamti mysleli, že jsme jenom tři, kdyby si nás vyčíhali. Takimo tam měl s sebou asi dvacet lidí. A celý místo, kde jste na ty lumpy narazil, měl obstoupený.“

„Ale o mně jste teda asi nevěděli, když jsem přijížděl, co?“

„Nějak jste nám proklouz, prosím. A když Nikipi udělal poplach, všichni byli moc daleko, než aby mohli zasáhnout. A už bylo pozdě.“

„Tak vy jste mě potom zpozorovali?“

„Jenom Nikipi,“ řekl chlapec. „Vidět, jak Bílá vydra k ten chlap, co nás hlídat. Vidět i dva chlap. Dávat znamení na lidi od Takimo, ale než něco dělat, všecko hotový.“

Hleděl na mě široce otevřenýma očima.

„A jak to teda bylo dál?“

„Dál jeden blázen skákat ze skála,“ řekl Noatak a tentokrát se neuškleboval.

„Kdybyste byl, pane, jenom chvilku počkal, situace se změnila. Takimovi lidi by doběhli a osvobodili by vás. Ale já vím, jak to bylo, pane. Bál jste se o nás a chtěl jste nás co nejrychleji varovat. A na to se nedá zapomenout, pane.“

„Spíš jsem byl pěknej pitomec,“ povídám. „Ale kdepak bych byl tušil, že nejste v nebezpečí.“

„Chybu jsme udělali my, prosím. Měli jsme nechat jednoho člověka vzadu, aby vám o nás pověděl a doved vás.“

„My nevědět, jak daleko ještě potřeba jet. Chtít udělat potom,“ bránil se Noatak.

„Já vím, ale stejně,“ vyčítal si pan baron.

„Když ten chlap střelit Bílá vydra do zad, lidi od Takimo už blízko a taky střílet,“ řekl chlapec a napůl vstal. „Všichni pořád moc střílet.“

„To byla hrůza, pane, vidět vás, jak padáte. Zdola to vypadalo, že se nikdy nezastavíte. A nejhorší bylo, jak vás to odhazovalo. Zdálo se, že narážíte na každý to strašný skalisko, co jich tam je.“ Na chvilku zavřel oči. „Pánbu mě netrestej, pane, ale napadlo mě při tom, že po takovém pádu nikdo nemůže zůstat naživu.“

„A jak to dopadlo s těmi chlapy?“

Noatak zvedl ukazovák. „Jeden nechat živej. Aby mluvit.“

„Dovedu si to představit,“ řekl jsem tiše. „Ale tamti mně povídali, že tam jsou někde ještě dva, nebo kolik.“

„Mít je už svázaný,“ řekl Nikipi. „Oni nevědět.“

„Takže jak povídá pan baron. Kdybych byl nespěchal...“

„Těžko po činu uvažovat, co by — kdyby,“ řekl pan baron.

„Asi jsem vám přidělal dost starostí, co?“

„Kdyby ten chlap ne kulovnice, ale brokovnice, starostí moc víc,“ řekl Noatak.

„To je pravda, pane. Z pěti kroků broky... Takhle to byl naštěstí hladkej průstřel, a to je zranění, který se může snadno zahojit, když střela neudělá v těle nějakou paseku, a zvlášť, když má někdo takovej kořínek jako vy, pane. Já, pane, jak se mně podařilo zastavit krvácení, spíš hledal nějakou zlomeninu a byl jsem celej pryč, že nikde nic. Krom tý hlavy, samozřejmě, ta si užila svoje a taky podle toho vypadala. Ale pak už bylo až neuvěřitelný, jak nám všecko hraje do noty. Pan Lauren se o den zpozdil, a než přiletěl do Fort Providence, byl tam Noatak se zprávou a do večera už jste ležel tady.“

„Takže co říct jinýho, než že vám děkuju? Jako už tolikrát?“

„Ale kdež,“ začal pan baron, ale Noatak ho přerušil.

„Moc poděkovat,“ šklebil se už zase svým starým známým způsobem. „Noatak vždycky říkat...“

„Ale přestaň už, ty brepto,“ utrhl mu řeč pan baron. „Spíš si teď řekněme: Zaplať pánbu, že jsme se tu zase všichni ve zdraví sešli, a kéž tomu tak je i v budoucnosti.“

Ty rány do hlavy se ještě asi připomínaly. Každou chvíli jsem teď byl naměkko. Jako třeba s Lulu Pruďasem, když se tu včera tak znenadání objevil. Nebo zrovna teď. „Povídala mně Betty,“ řekl jsem a musel jsem několikrát popotáhnout nosem, „že do vás hučí, abyste u nich zůstal.“

„Je to od ní moc laskavý,“ kývl pan baron, „a navýsost lichotivý, když se vezme v úvahu, jaká je paní Betty kuchařka.“

„A už jste se rozhod?“

„Nerozhod, prosím, nebo, abych se vyjádřil přesněji, právě se asi rozhoduju.“

„Tomu nerozumím.“

„Mně je jasný, prosím, že kuchyně ve Webbs’ House by vás taky vykrmila, jak náleží, pane, až se vrátíte z nemocnice. Ale zdá se mně, že bych měl být při tom. Já přece nejlíp znám vaše chutě, není to tak? Takže asi přijmu laskavou nabídku paní Betty a zůstanu tu, co bude trvat vaše rekonvalescence. Pak uvidíme dál. Podle toho, co se rozhodnete dělat.“

„No to je výborný, pane barone,“ zaradoval jsem se. „Ale jak to — co se rozhodnu dělat?“

„To že jsem řek, pane?“ trochu nápadně se divil pan baron.

„Zrovna tak. A já bych rád věděl, co jste tím myslel. Já přeci mám svoji práci, ne?“

„Jistě, pane. Velice záslužnou. A my všichni tři ji obdivujeme. Ale zdá se mi, že pan Josef i paní Betty, ale hlavně slečna Marie na ni mají poněkud odlišnej názor.“

„Marie?“ povídám. „Jakej ta by mohla mít odlišnej názor?“

„Snad abyste se zeptal jí, pane,“ poradil mi pan baron a potutelně mrkl na Noataka a Nikipiho. Oba však zachovali vážné tváře.

„Co je to za spiknutí?“ povídám.

„Bílá vydra nezajímat kořalka?“ odváděl řeč Noatak. „My všecky chlap běloch vybrat. Moc chlap, moc kořalka, moc peníze.“

„A bylo to tam, jak říkal Takimo? Že lidi z jeho kmene vidí někde dál za jejich územím přistávat letadla?“

„Bylo, ale dál, než soudili, prosím,“ řekl pan baron. „Tam, co vás to potkalo. Ale na celý tý záležitosti už pak nevidím nic zajímavýho. Rozutekli se jako zajíci, když se o nás dověděli. Do jednoho jsme je dostali, i s těmi, co to financovali, a odtud z Edmontonu řídili. Ani jedno zranění, prosím, jenom rozbitej nos.“

„Čí?“ povídám a rozhlédl jsem se.

„Ne od nás,“ řekl Nikipi. „Jeden chlap schovávat a Noatak takhle bác a náhodou tam nos. Moc krev.“ Začal se chechtat a Noatak s ním.

„Vy to líčíte jako nedělní procházku,“ povídám. „Tak hladce to ale určitě neproběhlo.“

„To už s námi byl zase pan Lauren, pan McCoy a asi deset dalších policistů, prosím. A k tomu Takimovi lidi — jo — Takimo vás moc pozdravuje a vzkazuje, že kamarádi si nelžou. Nevíte, co tím myslel, pane?“

„Já tenkrát ani jemu, ani Sunny Sunovi neprozradil, že jsem od Kanadský.“

„A tak to jo, pane. Slyšíš to, Noataku? On, prosím, Noatak uvažoval, jestli se s ním nemá seprat.“

„Měl jste ho nechat, pane barone, když se tak rád rve. On by mu Takimo srovnal parádu.“

Do dveří nakoukla mladá sestřička, kterou jsem tu ještě neviděl. „Jste pan Siskou, ne?“ řekla. „Někdo vás pozdravuje.“

„Kdo?“ zeptal jsem se.

„Jeden pacient z mého oddělení.“

„Jak se jmenuje?“

„Nevím, já teprve teď nastoupila a ještě jsem neviděla papíry.“

„Poslyšte, neříkal, abyste pozdravovala toho střelenýho?“

„Jak to víte?“

„To není možný,“ vykřikl jsem, sestřička se lekla a pan baron

maličko ztuhl. „Je velikej jako slon, jako barák, jako celá hora, co?“

„Dělá ten dojem,“ řekla sestřička trochu ustrašeně, „ale proč se zlobíte?“

„Já se nezlobím, jen se divím rukama i nohama. On za mnou včera odpoledne zašel, a pak jsem se dozvěděl, že někdo spad ze schodů. Napadlo mě, že je to on, ale potom jsem si řek, že je to hloupost. Ale zapomněl jsem, že je to Lulu Smolař. U něj je možný všecko.“

„On se ten pán tak jmenuje?“ pípla sestřička.

„Taky, a ještě všelijak jinak, ale hlavně slyší na jméno Lulu. A co se mu vlastně stalo?“

„Kolegyně říkala něco o tom — o nějakých zlomeninách, a pak taky, že má něco s páteří. Teď ho vezli na rentgen a čeká ho asi sádrové lůžko.“

„To je hrůza,“ povídám. „Ale když takový tělo spadne ze schodů... Chudák Lulu.“

„On — ten pán,“ sestřička se trochu zarděla, „je váš přítel?“

„No — jak se to vezme — ale nejspíš jo.“

„Prosím vás, já ho slyšela jenom zavřenými dveřmi, ale — tedy — on strašně nadával — strašně sprostě... Prosím vás, nemohl byste mu doporučit, aby se víc ovládal?“

„Tohle bude těžký, to Lulu nikdy nedoved, ale víte co? Až ho povezou z rentgenu, ať mně ho sem na chvilku strčí.“

„Já to zařídím,“ řekla s viditelnou úlevou. „A děkuju vám.“

„Bojím se, že doopravdy nebudete mít zač.“

„To je ten s tím lasem, pane?“ zeptal se pan baron.

„Právě ten. Včera mně přines asi půl metráku jídla. Chudinský oddělení mělo celej den co jíst.“

Teprve když jsem viděl vedle svých třech návštěvníků sestřičku v bělostném úboru, uvědomil jsem si, že jsou oblečeni v kožešinách jako na Severu, jenom pláštěnky nechali doma. Předtím mě to nepřekvapilo. Tak jsem je znal a tak to byli oni. Jenom všecko na sobě měli čisté, ne upatlané od mastnoty a usmolené pryskyřicí z věčné práce se dřevem, stejně jako jsem míval já. I pan baron, který se jistě uměl pohybovat v normálním městském obleku, zůstal v tom,

v čem přijel.

Nozdry se mi samy od sebe roztáhly. Přestože byli tak vycídění, něco z toho báječného severského pachu v nich zůstalo. Dělaly to možná ty kožešiny — přivřel jsem oči a nasál znovu.

„Moc horko tady," řekl Noatak. „My jít."

„Jen ty už zase nejanči," povídám, „já jsem rád, že vás tu mám. Chtěl jsem se zeptat tadyhle Nikipiho, jestli tu taky nechce zůstat."

„Myslet na to celou dobu, co Mittinaki povídat on tady," řekl chlapec. „Nikipi nelíbit město. Nikipi špatně dýchat. Líbit u Betty a Napoleon, ale pořád špatně dýchat."

„A jak se teda rozhodneš?"

„Nikipi zůstat. Počkat na Bílá vydra a Mittinaki. Pak domů do náš srub."

„To jsem rád, že zůstaneš, Nikipi, zrovna tak, jako že zůstane pan baron. A co ty, Noataku, přidáš se?"

„Pryč," řekl Noatak rezolutně. „Špatně loučit, ale náčelník Unkatak on strašně vzteklej, když Noatak zůstat moc dlouho.

„Jenom to nesváděj na náčelníka," povídám. „Tobě se stýská po těch tvých lumpárnách, co tam v jednom kuse provádíš."

Jenom se zachechtal a zvedl se a s ním i Nikipi.

„Kdy můžeme zase přijít, pane, abychom vás moc neunavovali?" zeptal se pan baron.

„Kdy se vám zachce, pane barone. Já bych byl nejraději, kdybyste tu mohli zůstat se mnou."

„Taky bych si vás nejradši pohlídal sám, pane, a věnoval bych vám nejméně takovou péči, jako ta nezkušená, bezradná stvoření, co tu pobíhají."

„Jsou docela dobrý a já celkem nic nepotřebuju," povídám, „ale to je jenom samej spěch, a ještě jste mně neřekli, kde najdu svý hafany."

„Ve Fort Providence už je novej správce, prosím, kterej se vám o ně stará."

„Já vím, že jsou celí pryč, co se to s nimi děje, co? Že se nemají s kým poprat a nikdo je neprohání."

„Slíbil, že je občas vyvede, takže můžete být docela klidnej,

pane.“

„Stejně se mi ale po nich stejská, věřil byste tomu?“

„Jistě, pane, ale byl bych zapomněl, vidíte. Slečna Marie vzkazuje pěkný pozdravení, a že prej jedný návštěvy budete mít jistě dost, tak že se ukáže zejtra.“

Pokoušel jsem se skrýt zklamání. „Že teda taky pozdravuju, ale klidně mohla přijít. Já bych to byl vydržel.“

„Já to vyřídím, prosím.“

Nikipi se nenápadně přitočil a něco prováděl na nočním stolku. „Copak je?“ povídám.

Chlapec sebou trhl. „Přát Bílá vydra zdraví. Žádná nemoc a brzy domů.“

„To jseš hodnej — ale ukaž.“ Hmátl jsem na stolek. Cítil jsem v dlani něco měkkého. Byl to umolousaný řemínek, na kterém byl navlečen provrtaný zažloutlý medvědí zub. „To je z toho tvýho, co? Tak si ho zase hezky rychle seber. Ať tě chrání dál.“

„V medvědí zub síla,“ řekl a schoval ruce za sebe. „Nikipi ulovit novej medvěd. Pak novej zuby. Teď potřebovat Bílá vydra.“

„Nedělejte mu lítost, pane,“ řekl mi pan baron. „Celou dobu se těší, že vám ho dá.“

„Tak dobře, Nikipi, ale jenom co budu marod. Pak si ho vezmeš.“ Díval jsem se do jeho černých borůvek, a co jsem si v nich přečetl, mě rozradostnilo. „A děkuju ti, kamaráde.“

Ještě než vyšli, dva z té trojice se proměnili. Před setkáním s vnějším světem, který čekal hned za dveřmi, opět zaujali svou obrannou pózu, a když jsem se tak za nimi díval, opravdu vypadali jako suita doprovázející nějakého potentáta. Rozvázal jsem šňůrku na malém balíčku, který mi přinesli. Vypadl z něho jeden z těch pitvorných indiánských bůžků, které s láskou a uměleckým citem vyřezával Indián Napoleon, aby se aspoň jejich prostřednictvím vracel tam, kam ho srdce táhlo. „Děkuju, Napoleone,“ řekl jsem potichu a postavil si figurku na noční stolek. Napoleon nikdy nevycházel dál než k brance hostince Webbs’ House, ale přišel mě navštívit v té postavičce, která nebyla jen obarveným kouskem dřeva. Stejně jako před několika roky mi dal Napoleon amulet, aby mě

chránil před zlými silami, a zároveň se rozletěl se mnou, kam on sám nemohl, i tenhle bůžek měl asi podobný účel. Přišel za mnou Napoleon a vzýval Velkého ducha i všecky dobré síly, aby přispěli k mému brzkému uzdravení. Usmíval se na mě přátelsky, a zároveň mnohovýznamně a veliké dlaně s roztaženými prsty si tiskl na hruď. Na hlavě měl jako čelenku úzkou červenou stužku.

Z chodby ke mně zalehl hluk, který se rychle blížil. Tušil jsem, co se děje, a když se venku rozlehl ryk, tušení se změnilo v jistotu. Díval jsem se na dveře, které se ve chvilce rozletěly a Lulu na moment ztichl. Jen se však octl uvnitř, začal znova.

„Neříkal jsem ti, že je to tu samá lumpárna? Tady to vidíš sám. Přišel jsem včera zdravej? Po svejch? A jak vypadám teď, můžeš mně říct?“ Lulu svoje hlasové fondy nikdy neomezoval.

Než jsem mu stačil odpovědět, vběhla dovnitř sestřička a za ní doktor, můj krajan. Muž, který přitlačil vozík, využil příležitosti a rychle zmizel.

„Člověče,“ řekl doktor káravě, „jste na návštěvě, nota bene u člověka, kterej se div nezabil a hlava se mu ještě nezahojila. Potřebuje klid, ticho, a nesmí se rozčilovat.“

„Jo?“ zeptal se Lulu a hledal mě očima, jako by se dozvídal novinu. Sestřička mu natočila vozík. „Já mu jenom povídám, jak jste mě tu zřídili.“ Zvedl prostěradlo, kterým byl přikryt. „Jen se na mě koukni.“ Jeho hlas opět nabíral na síle.

„Pst,“ udělal doktor. „Jestli nebudete mluvit potichu, hned vás dám odvézt.“

„Co se stalo, Lulu?“ povídám.

„Povídám ti, lumpárna!“ skoro šeptal, ale jeho šepot zněl, jako když se parní lokomotivě porouchá kotel. „Mají tu kluzký schody. Víš, jak si připadám? Nevíš. Já vlastně taky ne. Jenom vím, že mně nechali volnou akorát tuhle jednu ruku. Druhá v gypsu, obě nohy v gypsu, celej v gypsu.“

„Kromě ruky i hlavu, tu máte taky volnou,“ řekl doktor. „A krk, kterej jste si klidně mohl srazit, když jste se řítil celý patro ze schodů. To byste už tady ale nebesedoval.“

„He?“ zeptal se Lulu doktora a pak mi řekl: „To je fakt, člověče.“

A vykulil na mě oči.

„Co mu vlastně je, doktore?“ zeptal jsem se.

„Fraktura levý stehenní kosti, pravýho kotníku, levýho předloktí,“ vyjmenovával doktor. „Nalomené obratle v bederní části páteře.“

„Páni, Lulu, tys toho stihnul. Ty když něco děláš, tak důkladně, co?“

„Kruci, kdybych tak našel toho pacholka, co ty schody namydlil, tak bych mu nejdřív...“

„Zaraž, Lulu,“ zakřikl jsem ho.

Sestře za ním už začínaly švidrat oči.

„Já ty schody teda neviděl, ale ručím ti za to, že byly v pořádku. Moment!“ vykřikl jsem, když jsem zpozoroval, že Lulu začíná rudnout a otevírá ústa. „O jedno tě chci poprosit. Slyšíš? Poprosit. Buď od tý dobroty a přestaň klít, nadávat a vykřikovat sprosťárny. Já slyšel, co dovedeš, jen si vzpomeň na ten svůj výron u mýho srubu. Já tě ošetřoval, a jenom proto jsi byl pár dní hodnej, ale nejdřív jsi ty sprosťárny řval půl hodiny v jednom kuse, a neopakoval jsi se. Tenkrát jsem to ocenil. Byl to výkon, byli jsme tam sami a psům to bylo fuk. Ale tady jsou taky jiný bytosti, jestli sis nevšim. Ženy. Sestřičky, chápeš? Který tak obvykle nemluví. Tak se udrž, jo?“ Skoro jsem se tou dlouhou přednáškou zadýchal.

„He?“ zeptal se zmateně Lulu.

„Nesmíte se na něj zlobit,“ řekl jsem zároveň sestře i doktorovi, který se zřejmě bavil. „On to časem pochopí, nebojte se. Stačí mu to párkrát zopakovat. A ty se koukni, Lulu. Když se ti bude chtít nadávat, kousni se do jazyka a uvědom si, že jseš na ně od prvního do posledního odkázanej.“

„Co? No jo, to je fakt, viď?“ řekl Lulu překvapeně a na chviličku se zamyslel. „Ale taky bych nemusel.“

„Nevím, jak bys to chtěl zařídit.“

„Ale já jo. Heleď...“ Obrátil oči k doktorovi, ale pak se rozhodl. „To je jedno, ať to slyší. Koukni se, co bys tomu řek? Já to tu koupím, jo? Pro nás dva. Aby se museli starat jenom o nás. Uvidíš, jak potom budou skákat.“

„Cože?“ povídám. „Nejseš to z nás dvou ty, co spad na hlavu?“

„Nevím proč. Na tom přece nic není, že to chci koupit.“

„Ale tohle je státní nemocnice, která se koupit nedá,“ řekl doktor Silvar.

„Že ne?“ Lulu zmateně svraštil své nápadně nízké čelo, ale vzápětí ho osvítila nová myšlenka. „Tak koupíme jinou a dáme se tam převízt. To by šlo?“

„To by možná šlo,“ souhlasil doktor a bavil se čím dál víc, „ale tak rychle, jak si představujete, asi ne.“ Vyhledal mě pohledem, který se ptal, jestli se Lulu nepomátl.

„Já tušil, Lulu, že jseš zazobanec, ale tolik peněz přeci nemáš,“ povídám.

„No, nějaký jo,“ začal se kroutit a zatvářil se chytrácky. A jak dostal tenhle výraz, byl jsem si jist, že klame.

„Poslouchej, ty podvodníku, že ty máš doopravdy někde schovanou hromadu zlata!“

„He? Cože?“ uhýbal Lulu.

„Při přijetí ohlásil, že je nemajetný,“ pípla sestra.

„A co jsem měl říct?“ broukl Lulu. „Těch pár dolarů, co jsem měl u sebe, to je nějakej majetek?“

„Už musíme jet,“ řekla sestra. „Musím začít s přípravou večeře.“

„A nemoh bych tu zůstat? Bylo by nám veseleji.“

„Povídal jsem vám, že musí mít klid,“ řekl doktor. „Ale když budete dělat dobrotu, slibuju vám, že se u pana primáře přimluvím, abyste ho směl jednou dvakrát denně navštívit.“

„Jo? Copak můžu?“ řekl Lulu.

„Vy jste si nevšim, že postele tu mají kolečka?“

„Co? A to by fakticky šlo? Tak já teda budu sekat latinu a pozdějc uvidíme, kamaráde. Zejtra to promyslíme, jo?“

„Dobře, Lulu. Ale hlavně hleď, ať jseš brzy zdravej.“

„Ty taky. A kdyby ti nechutnalo jídlo, budeme si posílat do hospody. To by šlo?“ Znovu otočil oči na doktora.

„Snad ano. Ale teď už doopravdy jeďte.“ Díval se, jak vozík zahýbá na chodbu. Lulu mi na rozloučenou zdravou rukou zamával.

„Poslyšte,“ řekl doktor, „co je to vlastně za člověka?“

„Především mě vytáh z maléru,“ řekl jsem a krátce jsem mu

vylíčil, jak mě Lulu dostával z vody. „A Lulu sám? Jeden z těch podivínů, který si Sever ostrouhal ke svý podobě. Nedovedete si představit, co je to za tíhu, taková samota. A ticho dovede člověka taky pěkně poznamenat.“

„A nemůže to být taky trochu jinak? Že takový podivínství nosí člověk v sobě, a když přijde do tý vaší divočiny, pozná, že to je ono, v čem je mu dobře, co potřeboval, a už se nemůže odtrhnout?“

„I to je možný. Ale fakt je, že jak se zdá, je Lulu boháč, a přesto mrzne v boudě, že kozy mají u nás doma lepší, nuzuje, kuchtí si připálený šlichty, chodí v rozdrbanejch kožešinách a do mokasínů mu teče, věčně nemytej a smrdí jako tchoř, štve se a dře, ale jemu to vyhovuje.“

„Nevzpomínáte si, že i u nás byly takový typy? Já když študoval v Praze, znal jsem jednu žebračku, a ta když umřela, přišlo se na to, že jí patří na Vinohradech dva činžáky.“

„Tak vidíte. A Lulu je asi něco podobnýho. Peníze a všecko, co si za ně může koupit, mu nedokáže vynahradit život, jakej vede, svobodnej, volnej... On vypadá jako omezenec a vztekloun a vzteklej teda taky je, ale člověk by mu někdy záviděl.“

„Máte pravdu. Ta jeho prostá, podvědomá filozofie je hodná obdivu. Omezuje lidskej život na pouhou jednoduchou snahu o přežití za použití těch nejprostších pomůcek.“

„Je to tak. Lulu nechce přepych, společnost, parádní oblečení. Lulu chce zkrátka jenom to, co má. Ani o chlup víc. Ale jak na tom vlastně je? Nebude mít nějaký následky?“

„Ten?“ vytáhl doktor obočí do výšky. „Přál bych vám vidět ten rentgen — seběhla se na něj celá nemocnice. Tyhle mamutí kosti srostou i bez nás.“

„To jsem rád. On by ve městě dlouho nevydržel a ke svýmu životu potřebuje zdravý nohy i ruce.“

„To mi připomíná, že zejtra vám uděláme převaz.“ Poťukal si prsty na prsa. „Stejně jste měl ale štěstí, člověče. Kulka prošla skrz naskrz a o jedinou kostičku se vám neotřela.“

„A kdy mě pustíte z postele?“

„No — příští týden vás už možná necháme sednout a uvidíme, co

to udělá.“

Po večeři přišla sestra s dotazem od Lulu Pruďase, jestli může na kus řeči, ale už jsem skoro usínal. „Nedejte se rušit,“ šeptala a na uklidněnou maličko mávala prsty, „já tomu pánovi řeknu, že už spíte.“

Jenom jsem se nasnídal, byl u mě. „Docela ochotný, co?“ uculoval se a pak na mě jedním okem důkladně mrkl. „Ono se rozneslo, že jsem prachář a chci tu nemocnici koupit, tak se snažej. Já tomu doktorovi hnedka nevěřil, že by se státní nemocnice nedala koupit jako každá jiná. Koupit se dá všecko.“ Urovnal si polštářek pod hlavou.

„Tys na to nezapomněl?“ povídám.

„Kdepak, já o tom moc přemejšlel.“ Najednou se rozčilil. „Copak se, krucinál, v tomhle chomoutě dá vůbec kale spát? A stejně mně to dali schválně, že jsem jim nadával. Já dobře vím, že to nebylo potřeba. Ale jestli já se namíchnu, strhám to ze sebe a omlátím jim to o palice.“

„A dost!“ zařval jsem, až mi zahřmělo v hlavě.

Lulu ztichl, a jenom překvapeně mrkal.

„Koukni se, ty pitomče,“ křičel jsem na něj, „jestli se o něco takovýho pokusíš, do nejdelší smrti s tebou neztratím jediný slovo. Copak si myslíš, že se s tebou bude někdo takhle párat jenom proto, aby se ti pomstil? Buď rád, že ses nepomlátil víc, a jenom doufej, že ti všecko, co sis stačil polámat, pořádně sroste. A když budeš dělat pitomosti, může se ti stát, že zchromneš. Ještě jsi neviděl nikoho s přeraženou páteří?“

„Viděl,“ řekl zkrotle. „Já jsem si tak párkrát pohrál s vlky, když začínali být příliš dotěrný. Znáš to, ne? Necháš ho, aby po tobě skočil, chytneš ho za krk a za zadní a přerazíš ho o koleno. A kožešina nemá ani ranku.“

„Teď lžeš, až se práší, Lulu.“

„Jaký práší? Schválně, až se zase vrátíme nahoru. Já ti to předvedu.“

„Ještě jsem neviděl, aby na někoho skočil vlk. Na to jsou moc plachý a chytrý.“

„To jo, ale když děláš, že jim bereš žrádlo?“

„Nepovídej, že by sis trouf je takhle dráždit.“

„Kruci, copak nerozumíš? Říkám, často ne, jenom párkrát.“

„Já ti to stejně nevěřím.“

„Tak si nevěř. Ale proto jsem nepřišel. Heleďse, koupíme teda tu nemocnici?“

„Člověče, neblázni...“

„Povídám ti, že jsem nemoh spát — a nikdy nevíš, kdy něco takovýho můžeš potřebovat. Já to vykoumal takhle: Bude tam řiditel, jo? V tom špitále. A doktoři.“

Šermoval použitelnou rukou, jako by maloval po stropě.

„A sestřičky a takový ty lidi, co ke špitálu patřej, to si ale bude muset najmenovat ten řiditel. Budou se brát pacienti, ale jeden dva pokoje zůstanou prázdný. A víš proč?“ Lulu zchytrale zamrkal. „Pro nás, ty chytrej. Na to jsi nepřišel, co? My teda normálně nemarodíme, ale pro takovejhle pád. No — a my, když se nám něco přitrefí, pojedeme jako domů. To je, co?“

„Teda, Lulu, ty jseš hlavička,“ povídám.

„Že jo — že jo?“ radoval se. „A to bych se na to potom podíval, aby si s náma každej dělal, co ho napadne!“

Na chodbě něco zacinkalo, otevřely se dveře a sestra přitlačila vozík plný lahviček, skleniček, blýskavých nástrojů a balíků s vatou a obvazy.

„Převaz,“ řekla a vzápětí se ukázal primář s doktorem Silvarem a další sestřička.

„Já bych tu zůstal,“ řekl Lulu tónem, který prozrazoval, že je dosud v zajetí svých představ, že se vlastně možná už cítí jako majitel toho všeho kolem, i s personálem.

„Jenom ho odvezte,“ řekl primář sestře.

„Koukněte se...,“ začínal Lulu nabírat do obrátek.

„Lulu!“ zakřikl jsem ho.

„No tak dobře,“ souhlasil kupodivu okamžitě, ale zvedl významně obočí. „Jen počkej, až to udělám, jak jsem řek...“

„Copak?“ řekl doktor Silvar, když Lulu s postelí odjel. „Zase nás kupuje?“

„Nesmějte se,“ povídám. „On to vážně provede. Jak se někdo, jako je Lulu, do něčeho zakousne, nepustí.“

„No, konečně, všecko je možný — ale pojďte, sundejte si tu košilku...“

A dali se do mě.

14

„Tak jak se ti dneska vede?“ ptala se Marie, jen nakoukla do pokoje. „A co to máš na sobě za parádu? Jseš jako modrej andělíček.“

„To je prej košilka.“

„Převaz, viď? A jak to vypadá?“

„Prvně jsem to svoje bebíčko viděl. Taková malá dírka, a jak člověka složí, co?“

„Tak takovýhle žertíky nemám v lásce. Ale poslyš, prej tu leží ten Lulu, povídal pan baron.“

„No jo, našel si mě i tady, a vlastně nebýt toho, že se upamatoval na křesťanskou ctnost nemocné navštěvovati, nemusel si polámat kosti.“

„Teda, to je ale věrnost,“ zasmála se Marie.

„To nic není. On pro mě chce dokonce koupit celou nemocnici. Přesněji řečeno pro sebe a pro mě.“

„Cože? Co je to za nápad?“

„Jen si to poslechni.“

Vypravoval jsem jí svoje nejnovější zážitky s Lulu Pruďasem.

„Člověk s ním asi nevychází z překvapení, viď?“ řekla, když se dost nasmála. „Ale chraň se toho, aby se ti sem nastěhoval. On asi neumí dlouho sekat dobrotu.“

„Není to hrozný? Už několikrát dokázal, že je schopnej pro člověka všelicos obětovat, ale zároveň dovede jít děsně na nervy. A já potom mám výčitky svědomí.“

„Jenom nebuď sentimentální, prosím tě. Co se mě týče, taky nejseš.“

„Co se tebe týče?“

„A nejen že nejseš sentimentální — ale to je dobře, těžko bych to snášela —, ty se dokonce musíš přemáhat, když tu jsem.“

„Tak se mně zdá, že se ta rána do hlavy ještě občas připomíná. O čem je řeč?“

„Co jsi mi vzkázal po panu baronovi?“

„Po panu baronovi? Já nevím.“

„Ale já vím. Vyřídil mi tvůj vzkaz slovo od slova.“

„A co jsem teda vzkázal, proboha, že se okolo toho musí tolik mluvit?“

„Že jsem mohla klidně přijít, že bys to byl vydržel.“

„Páni,“ povídám. „Taková pitomost... Ale ty přeci víš, jak jsem to myslel.“

„Myslím si, že vím,“ škádlila mě, „ale nejsem si tak úplně jistá.“

„No — já si vlastně taky nejsem tak úplně jistej, co si to o mně ve Webbs’ House povídáte.“

Teď se zase podivila Marie. „Přeci jenom to nejlepší, ne?“

„A co je to s tím odlišným názorem na moji službu u policie?“

„Aha,“ pochopila, „taky pan baron. Co ti napovídal?“

„Právě že nic. Mám se zeptat tebe.“

Chvíli mi upřeně hleděla do očí a bronzová pokožka jí zase jednou ztmavla. „Tak jo,“ rozhodla se. „Debaty se většinou točily kolem tebe, když jsi tu tak ležel jako Lazar a nikoho z nás nepoznával. A shodli jsme se, že bys toho měl nechat.“

Otočil jsem hlavu a hleděl do stropu.

„To je těžký, Marie,“ řekl jsem a žerty mě přešly. „Když jsem se tenkrát od Neda Malloryho dověděl, že mě za Franka O’Briana nikdo nehoní, vrátil jsem se a říkal si, že pojedeme domů, do Čech. Táta ale byl v takovým stavu, že na cestu nebylo ani pomyšlení. Dal jsem ho do sanatoria a šel znova lovit, abych ještě něco našetřil. Po sezóně jsem ho nenašel. Doktoři ho před ním samým nedokázali zachránit. A já si myslel, že ten rok se už budeme moci vydat přes moře.“

Marie mě nepřerušovala.

„Já už dopředu věděl, že se mně po těch končinách nahoře bude stýskat, že tu nechám kus sebe, ale taky jsem věděl, že pokud tátovi

něco pomůže, potom jenom prostředí, kde se narodil, kde každýho zná...“

„Ale on přeci nespáchal sebevraždu.“

„Ne, jenom nechtěl žít a umřel. Nedovedeš si představit, jak mě to sebralo. A navíc jsem se ještě dozvěděl, že naši zem okupují Němci. A do třetice, když jsem se šel hlásit do vojska, dali mně najevo, že mrzáky neberou.“

„Tohle já vím,“ řekla tiše.

„Jako by mně celej svět ujel pod nohama. Domů jsem nemoh, a vlastně snad už ani tolik nechtěl, a zároveň jsem cítil, že lov by nebyl to, co předtím, kdy měl nějakej účel. A najednou jsem se srazil s Tomášem Laurenem a on mě z toho srabu vytáh. Nabíd mně možnost, která mě zbavila lovení, a zároveň mi umožnila zůstat na Severu. A k tomu ještě příležitost trochu se postarat, aby se o divočině mluvilo jinak.“

„I tohle všecko jsem se dozvěděla,“ řekla Marie. „Já tě vlastně znám líp, než si myslíš.“

„Takže taky víš, že nic neumím. Nic jsem se nevyučil. Josef chtěl, abych vrazil peníze do podniku a ved ho s ním, ale já bych tu nevydržel. Lov už mé taky neuspokojuje. Jediný, co můžu dělat, je zůstat s Tomášem.“

„Tys tu ale přeci vychodil střední školu, povídala Betty. To, co já teď doháním, máš za sebou.“

„Škola mě taky neuživí, leda bych zůstal tady. A když už by to jinak nešlo, šel bych k Josefovi. Ale je to strašná představa, Marie.“

Oči se jí prohloubily a výraz v obličeji se změnil. Vypadala teď trochu upjatě a cize.

„Je to divný,“ řekla. „Tobě, kterej jsi přišel z daleka, jsou teritoria snad bližší než některejm lidem, co se tu narodili. Ale já ti rozumím. Taky brzy začnu počítat týdny, který ještě musím zůstat tady.“

Nad něčím přemýšlela.

„Ale snad by se našlo ještě jiný řešení. Víš — tohle u tý policie — to je přeci jenom moc velký riziko.“

Pohled jí mimoděk zajel na zářivě bílý obvaz na mých prsou.

„To se lehko řekne, ale horší je poradit.“

„A kdybych to zkusila?“

„Zkus, ale těžko najdeš něco lepšího, než mám. Leda snad jít někam do dřevařskýho tábora nebo něco takovýho.“

„Pánbu chraň,“ zatřepala hlavou. „Ale napadlo mě něco jinýho. Ty mně jenom slib, že to nezačneš rovnou odmítat. Že si to nejdřív pořádně rozmyslíš.“

„Dobře. Tak ti to teda slibuju. A co dál?“

„Ze začátku se ti to třeba bude zdát divný, nebo nemožný,“ okolkovala, a zřejmě si nebyla jistá, jestli půdu pro svoje sdělení dobře připravila. „Chtělo by to jenom nějakej čas hodně dělat.“

„Copak nahoře v divočině má člověk chvilku volnou? V jednom kuse se musí ohánět, však to znáš. V tomhle bych teda závadu neviděl. Ale už mě přestaň napínat, a ven s tím.“

„Jenomže tohle je trochu jiná práce. Musel by sis zpočátku dost zvykat, ale podmínky pro ni máš opravdu báječný.“

„Tak teď už jsem teda zvědavostí celej bez sebe, a jestli hned nezačneš, rovnejma nohama vyskočím z postele.“

„Tak dobře,“ začala a nadechla se. „Ale jediným slovem mě nepřerušíš, dokud nedokončím.“

„Panebože, slibuju všecko, co chceš.“

„Já ti to teda povím. Proč bys nešel se mnou na medicínu? Hloupej nejseš, a kdybychom se učili spolu, to by v tom byl čert, aby nám to nešlo. A představ si to. Až bychom byli hotoví, vzali bychom místo někde nahoře — při misiích jsou malý nemocnice, z kterejch se taky vyjíždí do terénu — a víš ty, co bychom pro naše lidi mohli udělat dobrýho? A nejenom pro naše...“ Znenadání zmlkla a trochu s obavou čekala, co jí na to řeknu.

„Teda,“ povídám, „teď si mně vyrazila dech.“

„No, a co ty na to?“

„Na to se nedá říct nic jinýho, než že ses zbláznila. Víš, jak dlouho jsem neměl knížku v ruce? A teď študovat... Vždyť já bych si nepamatoval jediný slovo.“

„O to mám nejmenší starost. Koukni se. Jseš houževnatej, to já vím. Do čeho se dáš, dokončíš. A bystrej jseš taky, jinak tě divočina dávno spolkla jako malinu. Chtělo by to jenom se na nějakej čas zříct

Severu — ale každej rok jsou přeci dlouhý prázdniny, takže aspoň na ty tři měsíce bychom mohli nahoru.“

Mlčel jsem. Mlčel jsem ještě dlouho. Nejdřív mi její nápad byl k smíchu. Pak jsem nad ním znova dumal, a jen jsem nad tím nesmyslem vrtěl v duchu hlavou. Já a študovat, kdo to kdy slyšel? Pak mi tenhle Mariin výmysl pomaloučku přestával připadat tak absurdní jako zpočátku, ale byl jsem samozřejmě dalek toho, abych třeba jenom z legrace začal uvažovat, že bych doopravdy nechal všeho a šel si sednou nad knížky.

Marie mě nerušila. Mlčela a dívala se k oknu.

Ne, to není pro mě, říkal jsem si, ale ta představa začala být najednou docela lákavá.

Lékaři, to je přesně to, co kromě dostatku jídla Indiáni nejvíc potřebují. Jenom kdyby cesta k oprávnění léčit, k titulu, ale hlavně k doktorským vědomostem, nevedla přes ty hory učeností, přes hromady knih a tlustospisů a zkoušek a čeho všeho ještě.

„Víš, jakou radost by měl pan baron?“ zeptala se. „Jak by se tebou pyšnil? A to není všecko. Vypravoval, jak sis oddech, když se objevil v tvým srubu a vzal si na starost ty dva zlatokopy. Jako doktor bys nemusel čekat, až tě někdo vystřídá. A protože ses přesvědčil, že ty starý indiánský medicíny, co jich má pan baron plnej pytel, taky něco zmůžou, neohrnoval bys nad nimi nos jako některý lékaři. A pan baron by byl radostí bez sebe, kdyby tě moh naučit, jak se s nimi zachází.“

„Marie, já poznal, jak to umíš s lidma,“ povídám. „Se svým tátou jsi teda tenkrát zatočila, že jsem nestačil koukat. Ale tohle je něco jinýho. Víš ty vůbec, co na mně chceš? Páni! Já a doktor. Tonda Žižků ze Smržova půjde na starý kolena študovat!“

„Na jaký starý kolena?“ vyletěla na mě. „Je ti sotva dvacet pryč. A vůbec, Betty vypravovala, jak kdysi snila o tom, že půjdeš dál do školy, jenomže tys jí udělal čáru přes rozpočet. Toho mýho nápadu se teď chytla a bude z toho nemocná, když neposlechneš.“

„Tak, teď do toho zamícháš Betty a kdovíkoho ještě. U nás máme takový přísloví — mnoho psů, zajícova smrt.“

„A ty si teď snad připadáš jako ten zajíček, co? A to nevíš, co

povídal Josef. Že by byl pyšnej, kdyby se jeden ze — teda z vašeho rodu takhle vyšvihnul.“

„Marie,“ povídám, a ani jsem si nevšiml, že se tiše otevřely dveře.

„Lidi, vy jste snad ohluchli,“ řekl Tomáš Lauren. „Já se můžu uklepat, a vy nic.“

„Tomáši,“ řekl jsem a byl jsem radostí bez sebe, že přišel, a že přišel právě teď. „To jsi hodnej, že jsi se ukázal.“

„Ale běž!“ Předstíral, že se diví. „Spíš bys mě snad měl vyhnat. Koukni se, jak se Marie mračí.“

„Ale nemračí,“ povídám.

„A mračí,“ řekla Marie.

„To jako abych teda šel?“ zeptal se Tomáš a shlížel na nás ze své výšky s trochu předklonénou hlavou jako ten dravec, kterého mi při takové příležitosti vždycky připomínal.

„Proto se nemračím,“ řekla Marie. „Já jenom přemýšlím, jestli je dobře, že jste přišel právě teď, nebo není.“

„Tomu nerozumím.“ Tomáš Lauren se zachmuřil, ale v koutcích očí se mu chvěl smích.

„Jestli mi s Tonym pomůžete, nebo budete při něm.“

„Copak, zlobí?“ zeptal se.

„Nechce pochopit, co je pro něj lepší.“

„A jéje, kamaráde,“ zazubil se Tomáš Lauren. „Jak ti nějaká slečna začne vypravovat, co je pro tebe lepší, jseš ztracenej. A samozřejmě musíš počítat s tím, že ona to ví líp a tobě nezbude, než poslechnout.“

„Mluvíte ze zkušenosti?“ zeptala se ho Marie špičatě.

„Taky. A hlavně jsem se dost koukal kolem sebe. Ale my tady pořád o něčem mluvíme a já tomu nevím hlavu ani patu.“

„Představ si, Tomáši, s čím na mě přišla,“ povídám.

Do dveří narazilo něco těžkého, a když se otevřely, vsunula se do pokoje bílá postel, z níž jako upatlaný reflektor trčelo začernalé chodidlo obrovských rozměrů se zrohovatělou patou. Kotníky a druhé chodidlo se ztrácely v bílém krunýři.

„Tak jsem tady, starej kamaráde,“ halasil Lulu a zvedal hlavu, a když s ním sestra zakormidlovala, chvíli na nás koukal z jednoho na

druhého, a pak mu došlo, že je nás víc.

„Ale ne!“ vykřikl. „My máme návštěvu! Tak to si dneska poklábosíme do sytosti.“ Zamával zdravou rukou, jako když ve stráni nad mým srubem odháněl komáry. „Můžete jít a přijďte pro mě až večer,“ řekl sestře. „Tyhlety táčky se asi protáhnou.“

„Je to možný?“ řekl Tomáš Lauren trochu ustrnule. „Kde ty se tady bereš, chasníku? A dokonce v tak dobrý náladě.“

„To koukáš, viď?“ smál se Lulu potěšené. „Překvápko, co?“

„No ale jaký,“ řekl Tomáš a ukázal na mě. „Že tobě se po něm stýskalo, přiznej se.“

„No — abych pravdu řek, trochu jo.“

„Ale kdo tě tak zřídil? Spad jsi snad do medvědího pelechu a nechtěl se dát vyhodit, dokud jim neřekneš svoje?“

„Namydlili tu schody, pacholci,“ zamračil se Lulu a už se zase pokoušel dostat do varu.

„Počkej, počkej,“ zarazil jsem ho, a vypravoval jsem Tomášovi o návštěvě, kterou mě Lulu poctil. „A už tu zkrátka se mnou zůstal,“ řekl jsem nakonec. „A strašně se mu tu zalíbilo.“

„Člověče, a to ti nevadí, že musíš celej den ležet?“ ptal se Tomáš Lauren. „Jseš přeci zvyklej v jednom kuse někde šmejdit...“

„Zatím moc ne,“ řekl Lulu tajemně. „Mám co dělat. Já to tu trošku okukuju.“

„Abyste rozuměli,“ znovu jsem ho přerušil. „Lulu chce pro nás dva koupit špitál, tak aby potom věděl, jak to chodí.“

Lulu s hranou skromností stáčel oči stranou.

Tomáš Lauren to zřejmě pokládal za vtip. „Oni ho honí po celým Severu a on se jim schovává rovnou pod nosem,“ řekl.

„Jo, v maškarním,“ povídám.

„Ne abys jim o mně řek!“ vyjel si Lulu na Tomáše Laurena. „Až budu potřebovat, tak se jim přihlásím sám.“

„Kdo že ho honí?“ zeptala se Marie.

„Společnost, která mu cpe prachy, co Lulu nechce.“

„No pravda, o tom jsem vlastně slyšela. A to ho ještě nenašli?“

„Lulu je hlavička,“ povídám. „Připad na to, že v teritoriích by ho vyčuchali na to šup a tady mezi lidma že je schovanej.“

„Ale to je vlastně prima, že chce koupit nemocnici,“ řekla.

Lulu ji nejdřív chvíli studoval. „Že jo?“ zazářil na ni potom.

„Jenomže — taková nemocnice stojí pár miliónů,“ povzdechla.

„No a co?“ zeptal se jí Lulu, jako by šlo o pár nových mokasínů.

„Cože? Vy máte tolik?“ zeptala se ho s nevírou v očích.

„Na to se ho radši ani neptej, nebo mu zalehnou uši,“ povídám.

„Ať se mně nikdo nepokouší namluvit, že to myslí vážně,“ varoval nás Tomáš Lauren.

„Jenom si už zvykni na to, že Lulu každou chvíli někoho převeze,“ řekl jsem mu a Tomáš jen koukal na tu chlupatou hlavu a divil se.

„Ale proč vy jste povídala, že je fajn, když chci koupit špitál?“ ptal se Lulu. „Proto, že tam chci nechat nás dva převízt, že jo?“

„Panečku, ty to bereš hopem,“ řekl Tomáš Lauren. „Snad už nemáš nějakou v merku?“

„Ne, ale nechal jsem se poptat u jednoho chlápka, co takový kšefty dává dohromady, a prej by o něčem věděl.“

„Tos mně neřek,“ vyjel jsem si na něho a pak jsem se zarazil. „Lulu, ty prevíte, že on má Tomáš Lauren pravdu. Ty si z nás střílíš, a člověk ti na to skočí...“

Lulu byl zmaten.

„Kdo tu střílí?“

Pak se dovtípil.

„Neslíbil jsem tomu doktorovi, co se tu okolo tebe točí, dobrý místo? Slíbil. Můžeš se ho zeptat. A on za tím šel. Dneska ráno příběh, že by možná byla jedna k mání.“

Pochyboval jsem, že by to šlo tak rychle, ale vymlouvat Lulu Pruďasovi, co si vzal do hlavy, nikdy nikam nevedlo.

„Nepleťme se, Tony,“ řekl Tomáš Lauren. „To snad fakticky není legrace. On to myslí vážně.“

„Pánové, řekli byste to do něj,“ povídám. „Lulu jako podnikatel.“

„Já se nikdy s ničím nepáral,“ hádal se Lulu. „Co se má udělat, ať se udělá hned. Není to tak, pane policajt?“

„Člověče, tys vyrost, co jsem tě neviděl,“ řekl Tomáš Lauren a dodal ke mně:

„On je to někdo úplně jinej.“

„Ale proč jste povídala, že je to prima?“ vzpomněl si Lulu.

Marie se opatrně ohlédla po Tomáši Laurenovi. „Sedněte si, prosím vás. Mě dost deprimuje, když tu nad námi trčíte jako Mount McKinley.“

Čekala, až si Tomáš přitáhne židli.

„Mám jim to prozradit?“ zeptala se mě.

„Marie,“ povídám, „to všechno je hloupost.“

„Víc k tomu nemáš co říct? Tak já se teďka kouknu, jaký máš kamarády. Pane Laurene, pustil byste ho ze spárů, kdyby se mu naskytlo lepší postavení než u tý vaší slavný policie?“

„He?“ zeptal se Lulu.

„Cože?“ naklonil Tomáš Lauren hlavu ke straně.

Lulu najednou pochopil. „Jestli bys ho pustil,“ napověděl Tomáši Laurenovi důrazně.

„Ale já přeci slyším,“ odbyl ho Tomáš. „Co to znamená — lepší postavení?“

„Pustil, nebo nepustil?“

„Tohle přeci nezáleží jenom na mně.“

„To není odpověď.“

„Marie...,“ povídám.

„Ty se teď do toho nepleť,“ usadila mě.

„Jo,“ přisvědčil Lulu a zahrozil na mě prstem jako šrůtek salámu. „Když se tě to netýká!“

„Kruci, umíte vy, chlapi, někdy mluvit přímo?“ rozpálila se znenadání Marie. „Tak jo, nebo ne?“

Lulu na ni v obdivu kulil oči a bezhlase opakoval její slova, až se mu ježil porost.

Tomáši Laurenovi zacukalo v obličeji.

„Člověče,“ řekl mi, „ty máš teda zastání.“ A rychle na Marii zamával rukou.

„Jo,“ pospíšil si, když viděl, že napůl vstala. „I když teda tenkrát, když jsem ho verboval...“

„Já tu prastarou historii znám, pane Lauren. Tenkrát se mu zdálo, že je na dně a úplně sám. A to vaše jo znamená, že byste ho teda

pustil?“

„No — sice dost nerad, ale kdyby to vážně bylo pro jeho lepší...“

„Je to pro jeho lepší,“ řekla důrazně Marie.

„Už dokonce je?“ ušklíbl se Tomáš Lauren.

„Jo,“ řekla Marie rezolutně.

„A on ví, že je to pro jeho lepší?“ ptal se Tomáš.

„Zatím možná ne...“ Najednou se rozesmála. „Vy jste ale prevít, co?“

„To já někdy bývám,“ řekl Tomáš Lauren a smál se s ní.

„Jak tak na to koukám,“ řekl do toho Lulu a nebyl si jist, jestli se k nim nemá přidat, „tahle indiánská slečinka sakra dobře ví, co chce, a taky, jak to dostat. I když mně teda není jasný, co to tu plácáte.“

„To už je úspěch, Lulu, raduj se,“ zahulákal jsem na něj. „A jestli ještě ty mně tu začneš mudrovat, seberu se a mažu pryč.“

„Cha,“ řekl ke stropu, až poskočil lustr. „A o co teda vlastně jde, řekne mně někdo?“

„Svatá pravda,“ řekl Tomáš. „My se tu o něčem dohadujem... Ale že vy jste to schválně tak zamotala, abyste nás popletla a pak si s námi mohla dělat, co chcete?“

„Proč bych měla něco zamotávat? A abyste teda věděli, Tony jde zkrátka se mnou študovat medicínu.“

„Nic takovýho jsem neřek!“ zahalekal jsem na ni, ale dost tiše.

„Ale jako bys řek, jak tak koukám,“ mrkl na mě Tomáš Lauren.

„Tak vidíš,“ řekla Marie.

„A co jako?“ vyjel jsem si na ni a cítil, jak se mi do tváří hrne krev.

„Nehulákej tady, to už se jednou odnauč,“ okřikl mě Lulu. „Neříkal jsem ti, že ví, co chce?“

„Ale zároveň v tom není ani kousek sobeckosti,“ nerozhodně řekl Tomáš Lauren a zadíval se na Marii, která teď seděla se skloněnou hlavou jako rozpačitá školačka a uhlazovala si na kolenou sukni. „Nebo že by přeci?“

„Cože?“ zeptal se Lulu a pak na Tomáše Laurena mávl ploutví. „Teda — já si nikdy nemyslel, že jsou doktoři k něčemu dobrý, ale ono na nich asi přeci jenom něco bude. Když mě začaly bolet ty

záda, něčím mě bodli do zadku, a bolest pryč.“

„On už taky ví, že doktorů není nikdy dost,“ ukázala na mě Marie hlavou. „Ale vidíte ho. Brání se, a sám neví proč. Paličatej jako mezek.“

„Jo?“ divil se Lulu. „Ale to je lehký — stačí vzít kus řemenu a je to.“

„Tony, kamaráde, něco jsme spolu prodělali,“ řekl Tomáš Lauren až přespříliš vážně, než aby svá slova myslel doopravdy, a Marie se naježila.

„Jsme chlapi,“ pokračoval. „A jako chlapi musíme vědět, kdy ještě máme naději a kdy je konec.“ Truchlivě pokýval hlavou. „Já ustupuju na celý čáře, ten frontální útok je příliš prudkej a mám důvodný podezření, že ještě někde za bukem čekají posily. A abys mně teda někdy nemoh říct, že jsem tě opustil v nouzi, vyzývám tě, abys mě napodobil.“

„He?“ řekl Lulu.

„Kruci, nech si to svý věčný he?“ vylil jsem si na něm přebytek nejrůznějších, mně samotnému nepochopitelných pocitů, které mě najednou zalily. „Už jsi s tím dal skoro pokoj, a teď zase začínáš.“

„Proč se vzteká?“ zeptal se Lulu Marie a pozvedl hlavu, aby na nás na všechny dobře viděl. „Já teda teďka taky nevím, co jste tu spletli dohromady, co tadyhle pan policajt a slečinka — a ty,“ naježil na mě bradu, „ale víš co? Ty se musíš jít učit na toho doktora, kdybych tě tam měl dotáhnout za uši. Já tě budu potřebovat do tý mojí nemocnice a ty tam půjdeš, kdybych tě měl uvázat na provaz jako zlýho psa. Peníze ti při učení nepochybějí, to se neboj, žádnýho mistra se o zlatku doprošovat nebudeš. Stačí říct. A když chytnu rýmu, budu chodit jenom k tobě.“ Mračil se na mě, ale zároveň byl jako u vytržení, a vlastní slova ho nevýslovně nadchla.

„Ty tak víš, co je rýma, ty mastodonte,“ utrhl jsem se na něj skoro dojatě. To asi zase ta moje hlava.

„Jak mně to řek?“ nastavil Marii chlupaté ucho.

„Mastodonte,“ zasmála se čistě a klidně, jako by tu jenom probíhala nevinná veselá rozprávka a nerozhodovalo se o základní změně jednoho života.

„Co to je?“ živě se zajímal Lulu.

„Jedno takový strašně veliký zvíře.“

„Jo?“ divil se Lulu. „Jako třeba medvěd?“

„Dvacetkrát větší. Nebo možná padesátkrát.“

„Jo?“ zeptal se tentokrát nedůvěřivě. „Nic takovýho jsem v životě neviděl.“

„Mastodonti už dávno vyhynuli.“

„Co? To je ale škoda, ne? A on mně řek mastodonte, jo? To asi jako že jsem tak velikej, ne?“ Zasnil se a tiše se radoval.

„Jo,“ řekla Marie trochu popleteně. „Ale co dál?“

„Jak to, co dál?“ vytrhl se Lulu. „Jde do toho učení, nebo beru bič.“

„Teda,“ řekla Marie pomalu, „já dost věřila, že mně tadyhle pan Lauren nakonec pomůže, ale že vy...“

„Překvápko, co?“ těšil se Lulu.

„Já totiž vždycky uměl lidi dost to —“

„Lulu!“ křikl jsem. „Víš, cos mně slíbil?“

„No co? Nemluvím po lidsku? Já chtěl říct míchat. Jenom nezačni bejt fajnovka, když jseš teďka ten pan doktor.“

„Tomáši, odvez mě odtuď, nebo se z něj zblázním.“

„Jenom ty buď rád, že máš kolem sebe takový kamarády,“ napomenula mě Marie. „A vám teda moc děkuju.“

„He?“ zeptal se Lulu. „To jako mně?“

„Vám,“ přikývla Marie. „Ani nevíte, co jste pro mě udělal.“

„He?“ řekl Lulu nezvykle pomalu, a pokrčil svůj bambulatý nos. Zdál se hluboce zmaten.

„Páni,“ řekl Tomáš Lauren. A pak ještě jednou s odlišným přízvukem. „Páni!“ A zvedl oči ke stropu. „Bílá vydra. Chlápek, co se o něm vykládají zkazky ve všech indiánskejch táborech po celým Severu. A teď tady leží, něco povídá, ale ve skutečnosti se nezmůže na slovo. A jenom kouká, jakou loveckou stezku mu to vybrali.“

„Krásnou, ne?“ usmála se na něj Marie něžně a líce jí zase ztmavly. Zvedla se a dlaní mi protřepala polštář. Zároveň mě lehce pohladila po rozdrbané čupřině. Jako by mi po ní přeběhl vánek a — a najednou se mi zazdálo, že někdy nedávno jsem už něco

podobného zakusil.

„He?“ vytrhl se Lulu ze zamyšlení, ale nikdo mu neodpověděl.

JOSEF KUTÍK

BÍLÁ VYDRA V ZÁLOZE

Ilustroval Karel Toman
Graficky upravil Zbyněk Hraba
Vydal jako svou 8106. publikaci
Albatros, nakladatelství pro děti a mládež,
v Praze roku 1991
Odpovědná redaktorka Hana Krubnerová
Výtvarný redaktor Michal Kudělka
Technická redaktorka Jitka Pavlíková
Ze sazby písma Times
vytiskl Mír, novinářské závody,
sdr. p. Praha
9,92 AA (text 17,05, ilustrace 2,87), 20,20 VA
Náklad 15 000 výtisků
2. vydání
13-742-91 14/64
Vázaný výtisk 28,— Kčs

Digitalizoval Wendy
10.01.2006